

Senad Softić
Guverner

Broj: 123-01-8-473- \0 /20
Sarajevo, 31. 3. 2020. godine

04-	
01-16-1-740	/20

B

**Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine
Predstavnički dom
Kolegij**

Predmet: Godišnji izvještaj Centralne banke Bosne i Hercegovine za 2019. godinu

Poštovani,

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, Centralna banka Bosne i Hercegovine dužna je da, u roku od tri mjeseca nakon završetka svoje finansijske godine, Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine podnese Godišnji izvještaj kojeg čine:

- Finansijski izvještaji za godinu koja je završila 31. decembra 2019. godine, ovjereni od strane vanjskih revizora Centralne banke Bosne i Hercegovine, Grant Thornton d.o.o. Banja Luka, Grant Thornton d.o.o. Skopje i Grant Thornton sh.p.k. Tirana;
- Izvještaj o aktivnostima Centralne banke Bosne i Hercegovine u 2019. godini;
- Izvještaj o ekonomskim kretanjima u 2019. godini.

Centralna banka Bosne i Hercegovine je u 2019. godini uspješno vodila monetarnu politiku i održala monetarnu stabilnost Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine i time doprinosila finansijskoj stabilnosti u BiH. Centralna banka Bosne i Hercegovine je, iako izložena izuzetno nepovoljnim tržišnim uslovima koji su preovladavali na finansijskom tržištu eurozone, u 2019. godini zabilježila pozitivan finansijski rezultat.

Centralna banka Bosne i Hercegovine se i dalje suočava sa vrlo neizvjesnim i nepovoljnim tržišnim uslovima na finansijskom tržištu eurozone. Isti se ogledaju u negativnim kamatnim stopama na državne obveznice i depozite kod banaka. Pojava novog virusa COVID-19 i sve veća neizvjesnost na finansijskom tržištu eurozone će dodatno otežati poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine u narednom periodu. Ilustracije radi, Centralna banka Bosne i Hercegovine je tokom mjeseca marta u odnosu na kraj februara 2020. godine, usljed turbulentnih dešavanja na finansijskim tržištima eurozone, zabilježila smanjenje neto deviznih rezervi za cca 140 miliona KM. Ovaj pad je u potpunosti direktno smanjio neto stranu aktivu kao pokazatelj poštovanja aranžmana valutnog odbora. Iz navedenog razloga, za Centralnu banku Bosne i Hercegovine je od izrazitog značaja da ima dovoljno finansijskog pokrića kako bi amortizirala šokove sa inostranih finansijskih tržišta.

Centralna banka Bosne i Hercegovine, kao institucija čiji je osnovni cilj da održi stabilnost domaće valute po modelu valutnog odbora, nastaviti će da provodi politike kojima se ostvaruje pomenuti cilj.

S poštovanjem,

Guverner
dr. Senad Softić

Ured guvernera CBBiH.

Tel: (+387 33) 278 201, 278 200 Fax: (+387 33) 201 517 Centrala: (+387 33) 278 100

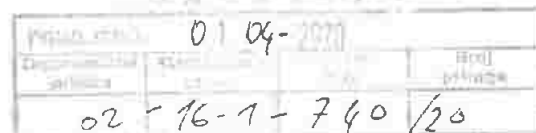
E-mail: guverner@cbbh.ba Web: <http://www.cbbh.ba>

Adresa: Maršala Tita 25, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Senad Softić
Guverner

Broj: 123-01-8-473- 10 /20
Sarajevo, 31. 3. 2020. godine

**Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine
Dom naroda BiH
Kolegij**

Predmet: Godišnji izvještaj Centralne banke Bosne i Hercegovine za 2019. godinu

Poštovani,

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, Centralna banka Bosne i Hercegovine dužna je da, u roku od tri mjeseca nakon završetka svoje finansijske godine, Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine podnese Godišnji izvještaj kojeg čine:

- Finansijski izvještaji za godinu koja je završila 31. decembra 2019. godine, ovjereni od strane vanjskih revizora Centralne banke Bosne i Hercegovine, Grant Thornton d.o.o. Banja Luka, Grant Thornton d.o.o. Skopje i Grant Thornton sh.p.k. Tirana;
- Izvještaj o aktivnostima Centralne banke Bosne i Hercegovine u 2019. godini;
- Izvještaj o ekonomskim kretanjima u 2019. godini.

Centralna banka Bosne i Hercegovine je u 2019. godini uspješno vodila monetarnu politiku i održala monetarnu stabilnost Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine i time doprinosila finansijskoj stabilnosti u BiH. Centralna banka Bosne i Hercegovine je, iako izložena izuzetno nepovoljnim tržišnim uslovima koji su preovladavali na finansijskom tržištu eurozone, u 2019. godini zabilježila pozitivan finansijski rezultat.

Centralna banka Bosne i Hercegovine se i dalje suočava sa vrlo neizvjesnim i nepovoljnim tržišnim uslovima na finansijskom tržištu eurozone. Isti se ogledaju u negativnim kamatnim stopama na državne obveznice i depozite kod banaka. Pojava novog virusa COVID-19 i sve veća neizvjesnost na finansijskom tržištu eurozone će dodatno otežati poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine u narednom periodu. Ilustracije radi, Centralna banka Bosne i Hercegovine je tokom mjeseca marta u odnosu na kraj februara 2020. godine, usljed turbulentnih dešavanja na finansijskim tržištima eurozone, zabilježila smanjenje neto deviznih rezervi za cca 140 miliona KM. Ovaj pad je u potpunosti direktno smanjio neto stranu aktivu kao pokazatelj poštovanja aranžmana valutnog odbora. Iz navedenog razloga, za Centralnu banku Bosne i Hercegovine je od izrazitog značaja da ima dovoljno finansijskog pokrića kako bi amortizirala šokove sa inostranih finansijskih tržišta.

Centralna banka Bosne i Hercegovine, kao institucija čiji je osnovni cilj da održi stabilnost domaće valute po modelu valutnog odbora, nastaviti će da provodi politike kojima se ostvaruje pomenuti cilj.

S poštovanjem,

Guverner
dr. Senad Softić

Ured guvernera CBBiH,

Tel: (+387 33) 278 201, 278 200 Fax: (+387 33) 201 517 Centrala: (+387 33) 278 100

E-mail: guverner@cbbh.ba Web: <http://www.cbbh.ba>

Adresa: Maršala Tita 25, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Centralna banka Bosne i Hercegovine

Godišnji izvještaj za 2019. godinu

Sarajevo, mart 2020. godine

Uvodna riječ guvernera

Poštovani,

U skladu s članom 64. Zakona o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine („Službeni list Bosne i Hercegovine“, broj 1/97), propisana je obaveza Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) da, u roku od tri mjeseca nakon završetka finansijske godine, podnese Parlamentarnoj skupštini BiH sljedeće dokumente:

- Izvještaj o stanju privrede,
- Izvještaj o poslovanju tokom godine i
- Finansijske izvještaje ovjerene od strane vanjskog revizora. Godišnji izvještaj CBBiH, koji sadrži pomenute izvještaje za 2019. godinu, usvojen je na sjednici Upravnog vijeća CBBiH održanoj 30. marta 2020. godine.

CBBiH je kontinuirano ispunjavala svoje Zakonom definisane zadatke, kao i aktivnosti na ispunjavanju zadataka definisanih Strateškim planom. Dosljedno primjenjujući zadani model monetarne politike – valutni odbor – CBBiH je održala stabilnost domaće valute, čime je dat doprinos makroekonomskoj i finansijskoj stabilnosti. Deviznim rezervama se upravljalo na principima sigurnosti i profitabilnosti, u skladu s odredbama zakona i internim aktima.

Tokom godine su nastavljene kontinuirane aktivnosti na održavanju i poboljšanju kvaliteta gotovine u opticaju, uz pravovremeno snabdijevanje komercijalnih banaka. U junu 2019. godine s produkcionim radom je krenuo novi žirokliring sistem, koji je usklađen s pravilima SEPA (*Single Euro Payment Area*), koji se koristi u EU, i sa standardom ISO 20022. Ovo predstavlja značajan korak u modernizaciji platnih sistema CBBiH, te je ovim zamijenjen stari žirokliring sistem koji je bez prekida funkcionisao osamnaest godina i pet mjeseci.

CBBiH je uspješno izvršila sa svim relevantnim domaćim i međunarodnim finansijskim i drugim institucijama.

Na polju finansijske stabilnosti, nastavilo se s kontinuiranim praćenjem sistemskih rizika i aktivnom saradnjom sa svim institucionalnim akterima. Početkom 2019. godine banka je dobila certifikat kojim se potvrđuje usklađenost interne revizije u CBBiH s Obvezujućim smjernicama Međunarodnog okvira.

U domeni statistike urađen je niz aktivnosti kojim se povećao obim objavljenih podataka, kao i usklađivanje s EU standardima. CBBiH je počela provoditi istraživanje o inflacijskim očekivanjima u cilju boljeg analiziranja cjenovnih kretanja i doprinosa vođenju ekonomskih politika u zemlji. CBBiH je nastavila s redovnom objavom standardnog seta publikacija i podataka putem printanih i web kanala, te učešćem u radu tijela na lokalnom i međunarodnom nivou, u kojima CBBiH ima svoje predstavnike.

U okviru FINRA projekta realizovana je izrada Izvještaja o makroekonomskim neravnotežama u BiH, čiji su osnovni nalazi prezentovani na međunarodnoj istraživačkoj konferenciji „*Makroekonomske neravnoteže i konvergencija ka EU**“, koju je organizovala CBBiH u saradnji sa USAID-om krajem godine.

U 2019. godini CBBiH je ostvarila neto dobit u iznosu od 22,57 miliona KM, koji se na osnovu člana 27, tačka a) Zakona o CBBiH, raspoređuje u generalne rezerve kao pozicije kapitala CBBiH. Ostvarena neto dobit za 2019. godinu je rezultat racionalne politike upravljanja CBBiH koja i dalje uspijeva u vremenima negativne kamatne stope na tržištu eurozone ostvariti pozitivan finansijski rezultat.

Veliki broj uspješno realiziranih projekata i aktivnosti u 2019. godini ne bi bio moguć bez maksimalnog angažmana svih članova kolektiva CBBiH. Ovom prilikom želim da se zahvalim svim članovima Upravnog vijeća, Uprave i uposlenicima na profesionalnom pristupu i doprinosu u postizanju zadatih ciljeva.

dr. SenadSoftić

Guverner

Pravni status

U skladu s Ustavom – Aneksom 4. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Centralna banka Bosne i Hercegovine je institucija Bosne i Hercegovine osnovana Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, koji je usvojio Parlament Bosne i Hercegovine 20. juna 1997.¹ i počela je s radom 11. augusta 1997. Osnovni ciljevi i zadaci Centralne banke Bosne i Hercegovine, utvrđeni Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, jesu:

- da postigne i očuva stabilnost domaće valute (konvertibilne marke) tako što je izdaje uz puno pokriće u slobodnim konvertibilnim deviznim sredstvima, u skladu s aranžmanom poznatim pod nazivom valutni odbor, prema fiksnom kursu: jedna konvertibilna marka za jednu njemačku marku. Od 1. januara 2002. konvertibilna marka vezana je za euro prema kursu: jedna konvertibilna marka za 0,511292 eura, odnosno jedan euro iznosi 1,955830 konvertibilnih maraka;
- da definiše i kontroliše provođenje monetarne politike Bosne i Hercegovine;
- da drži službene devizne rezerve i upravlja njima na siguran i profitabilan način;
- da održava odgovarajuće platne i obračunske sisteme;
- da koordinira djelatnosti agencija za bankarstvo entiteta nadležnih za izdavanje bankarskih licenci i superviziju banaka;
- da prima depozite od institucija na nivou Bosne i Hercegovine, odnosno depozite entiteta i njihovih javnih institucija na osnovu zajedničke odluke entiteta, kao i depozite komercijalnih banaka;
- da izdaje propise i smjernice za ostvarivanje djelatnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine u okviru ovlaštenja utvrđenih Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine;

¹ "Službeni glasnik BiH", 1/97, 29/02, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07.

- da učestvuje u radu međunarodnih organizacija koje rade na utvrđivanju finansijske i ekonomske stabilnosti, te zastupa Bosnu i Hercegovinu u međuvladinim organizacijama o pitanjima monetarne politike.

Centralna banka Bosne i Hercegovine potpuno je nezavisna od Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, te bilo koje javne agencije i organa, a u cilju objektivnog provođenja svojih zadataka. Centralna banka Bosne i Hercegovine svoju djelatnost obavlja preko Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine, Uprave CBBiH i osoblja.

Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine je organ Centralne banke Bosne i Hercegovine nadležan za utvrđivanje monetarne politike i kontrolu njenog provođenja, organizaciju i strategiju Centralne banke Bosne i Hercegovine, u skladu s ovlaštenjima utvrđenim Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine. Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine sastoji se od pet članova, koje imenuje Predsjedništvo Bosne i Hercegovine i između svojih članova bira guvernera, koji je ujedno i predsjedavajući ovog organa i Uprave CBBiH. Guverner je glavni izvršni funkcioner zadužen za svakodnevno poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine. Uprava CBBiH, koju čine guverner i tri viceguvernera (koje imenuje guverner, uz odobrenje Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine), na zahtjev guvernera, kao glavnog izvršnog funkcionera, operativno provodi aktivnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine i usklađuje aktivnosti organizacijskih jedinica.

Za kontrolu rizika u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, guverner, uz odobrenje Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine, imenuje glavnog internog revizora i zamjenike glavnog internog revizora.

Poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine ostvaruje se preko Centralnog ureda sa sjedištem u Sarajevu, tri glavne jedinice sa sjedištem u Sarajevu, Mostaru i Banjoj Luci i dvije filijale sa sjedištem na Palama i u Brčko distriktu.

Sadržaj

Uvodna riječ guvernera	ii
Pravni status	iv
Lista tabela	viii
Lista grafikona	viii
Skraćenice	xi
1. Ekonomska kretanja u 2019. godini	15
1.1 Međunarodno ekonomsko okruženje	15
1.1.1 Trendovi u realnom sektoru	15
1.1.2 Monetarni trendovi	19
1.2 Izvještaj o stanju bh. privrede	22
1.2.1 Realni sektor	24
I. Industrijska proizvodnja	24
II. Cijene	26
III. Zaposlenost i plate	29
1.2.2 Fiskalni sektor	33
1.2.3 Bankarski sektor	42
1.2.4 Vanjski sektor	48
I. Platni bilans	48
II. Nominalni i realni efektivni devizni kurs	53
2. Izvještaj o aktivnostima CBBiH u 2019. godini	55

2.1	Monetarna politika	57
2.2	Račun rezervi kod CBBiH	59
2.3	Upravljanje deviznim rezervama	63
2.4	Upravljanje gotovim novcem	68
2.5	Održavanje platnih sistema	75
2.6	Uloga fiskalnog agenta	78
2.7	Prikupljanje i kreiranje statističkih podataka	81
2.8	Praćenje sistemskih rizika u finansijskom sistemu	83
2.9	Saradnja s međunarodnim institucijama i rejting agencijama	85
2.10	Proces interne revizije	89
2.11	Ostalo	90
2.11.1	Upravljanje ljudskim resursima	90
2.11.2	Komuniciranje s javnosti i društveno odgovorno poslovanje	92
3.	Finansijski izvještaji i Izvještaj nezavisnog vanjskog revizora	95
4.	Publikacije i web servisi	96
5.	Statističke tabele	98

Lista tabela

Tabela 1.1:	Emisije na primarnom tržištu javnog duga bh. entiteta u 2019. godini.....	39
Tabela 1.2:	Prosječne stope prinosa do dospelja na primarnom tržištu javnog duga bh. entiteta u 2019. godini, u %.....	40
Tabela 2.1:	Prosječna ponderisana neto kamatna stopa na devizne rezerve CBBiH i prosječne tržišne kamatne stope i prinosi na državne obveznice u eurozoni, u %.....	64
Tabela 2.2:	Platni promet preko komercijalnih banaka	76
Tabela 2.3:	Pregled prometa karticama na ATM, POS uređajima i internetu	76
Tabela 2.4:	Realizovane vrijednosti po karticama na principu rezidentnosti	77
Tabela 2.5:	Zastupljenost kartica prema brendovima.....	77
Tabela 2.6:	Rukovodna struktura CBBiH u 2019. godini.....	90

Lista grafikona

Grafikon 1.1:	Godišnje promjene realnog BDP-a u odabranim zemljama	15
Grafikon 1.2:	Usporedba BDP-a po stanovniku u odabranim zemljama, EU=100.....	16
Grafikon 1.3:	Godišnje promjene industrijske proizvodnje u odabranim zemljama	17
Grafikon 1.4:	Godišnje kretanje prosječnih potrošačkih cijena u odabranim zemljama	18
Grafikon 1.5:	Stope nezaposlenosti u odabranim zemljama	19
Grafikon 1.6:	Inflacija i referentne stope u SAD i eurozoni	20
Grafikon 1.7:	Stope prinosa na tržištu desetogodišnjih obveznica javnog duga	22
Grafikon 1.8:	Godišnje promjene BDP-a i industrijske proizvodnje.....	23
Grafikon 1.9:	Kretanje potrošnje domaćinstva	24
Grafikon 1.10:	Doprinosi godišnjim promjenama industrijske proizvodnje po područjima ...	25
Grafikon 1.11:	Godišnje promjene proizvodnje djelatnosti prerađivačke industrije.....	26
Grafikon 1.12:	Godišnja stopa inflacije/deflacije	27
Grafikon 1.13:	Godišnja promjena potrošačkih cijena po odjeljcima	28
Grafikon 1.14:	Struktura indeksa potrošačkih cijena.....	28
Grafikon 1.15:	Kretanje odabranih indeksa na tržištu rada.....	30
Grafikon 1.16:	Doprinosi godišnjim promjenama broja zaposlenih po područjima	31
Grafikon 1.17:	Iznos i postotak promjene prosječne godišnje neto plate	32

Grafikon 1.18: Godišnji rast plata i produktivnosti po aktivnostima.....	32
Grafikon 1.19: Prihodi od indirektnih poreza.....	34
Grafikon 1.20: Primarni fiskalni bilans u % BDP-a	35
Grafikon 1.21: Ukupan bruto dug sektora vlade	36
Grafikon 1.22: Vanjski dug sektora vlade i godišnje promjene iznosa otplate vanjskog duga.....	37
Grafikon 1.23: Zaduženost generalne vlade kod komercijalnih banaka	38
Grafikon 1.24: Desetogodišnje obveznice Republike Srpske	40
Grafikon 1.25: Omjer pokrivenosti emisija sedmogodišnjih obveznica bh entiteta.....	41
Grafikon 1.26: Kreditni rast	42
Grafikon 1.27: Novoodobreni krediti nefinansijskim preduzećima	43
Grafikon 1.28: Novoodobreni krediti stanovništvu	44
Grafikon 1.29: Prosječne ponderisane kamatne stope na depozite stanovništva	45
Grafikon 1.30: Doprinosi godišnjem rastu depozita	46
Grafikon 1.31: Likvidnost bankarskog sektora Bosne i Hercegovine	47
Grafikon 1.32: Neto strana aktiva komercijalnih banaka.....	48
Grafikon 1.33: Smanjenje/povećanje trgovinskog deficita po grupama proizvoda	50
Grafikon 1.34: Tekući račun i saldo njegovih komponenti.....	52
Grafikon 1.35: Finansijski račun i saldo njegovih komponenti.....	53
Grafikon 1.36: Godišnje promjene u deviznom kursu, decembar 2019	54
Grafikon 2.1: Devizne rezerve CBBH	55
Grafikon 2.2: Uticaj platnobilansnih stavki na rast devizne rezerve	56
Grafikon 2.3: Struktura neto vanjskog zaduživanja.....	57
Grafikon 2.4: Pokrivenost monetarne pasive neto deviznim rezervama.....	59
Grafikon 2.5: Stanje računa rezervi kod CBBiH	60
Grafikon 2.6: Promjene u komponentama rezervnog novca u odnosu na kraj prethodnog kvartala	61
Grafikon 2.7: Promjene u monetarnim agregatima u odnosu na kraj četvrtog kvartala 2015. godine	62
Grafikon 2.8: Monetarna multiplikacija	63
Grafikon 2.9: Struktura investiranja deviznih rezervi CBBiH	67
Grafikon 2.10: Prosječne godišnje stope prinosa na devizne rezerve CBBH	68
Grafikon 2.11: Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka.....	69
Grafikon 2.12: Apoenška struktura novčanica	70

Grafikon 2.13: Apoenska struktura kovanica	70
Grafikon 2.14: Povećanje broja novčanica i kovanica, po apoenima, u odnosu na 2018. godinu 71	
Grafikon 2.15: Novčanice i kovanice izdate u 2019. godini, prema apoenima.....	72
Grafikon 2.16: Izlazi gotovog novca (KM) u 2019. godini.....	73
Grafikon 2.17: Apoenska struktura krivotvorenih novčanica u 2019. godini.....	74
Grafikon 2.18: Apoenska struktura krivotvorenih kovanica u 2019. godini.....	75
Grafikon 2.19: Ukupan broj zaposlenih u CBBiH.....	92
 Tekstni okvir 1: Uticaj sektora vlade na ekonomski rast u BiH.....	 38
Tekstni okvir 2: Uloga CBBiH u procesu pridruženja EU.....	87

Skraćenice

AAA	Finansijski instrumenti s kreditnim rejtingom AAA (eng. triple A)
ABSPP	Program kupovine vrijednosnih papira pokrivenih imovinom (eng. Asset-backed securities purchase programme)
ATM	Bankomat
BAM	Valutni kod konvertibilne marke
BCC	Program bilateralne pomoći i izgradnje kapaciteta (eng. Bilateral Assistance and Capacity Building Program)
BDP	Bruto domaći proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
bh.	Bosanskohercegovački
BHAS	Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
BiH	ISO kod zemlje za Bosnu i Hercegovinu
BIS	Banka za međunarodna poravnanja (eng. Bank for International Settlements)
BLSE	Banjalučka berza a.d. Banjaluka
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CBPP3	Treći program kupovine pokrivenih obveznica (eng. Covered Bond Purchase Programme)
cca	približno, oko
CEFTA	Centralnoevropski sporazum o slobodnoj trgovini
CIF	Trgovačka klauzula koja zahtijeva od prodavca da plati troškove prevoza i osiguranja robe
CPI	Indeks potrošačkih cijena (eng. Consumer Price Index)
CRK	Centralni registar kredita
DB	Brčko distrikt Bosne i Hercegovine
Distrikt	Brčko distrikt Bosne i Hercegovine
EC	Evropska komisija
ECB	Evropska centralna banka
EDP	Procedura prekomjernog deficita (eng. Excessive deficit procedure)
EONIA	Jednodnevna međubankarska kamatna stopa u eurozoni
ERP	Program ekonomskih reformi za 2018. – 2020.
ESA 2010	Evropski standardni računi (eng. European Standard Accounts, 2010 (ESA))

ESCB	Evropski sistem centralnih banaka
EU	28 zemalja Evropske unije
EUR	valuta zone EUR
EURIBOR	međubankarska kamatna stopa na evropskom tržištu novca
Eurostat	Statistički zavod Evropske unije
EURUSD	kurs valute zone EUR u odnosu na valutu SAD
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	Centralna banka Sjedinjenih Američkih Država (eng. Federal Reserves)
FFR	referentna kamatna stopa Centralne banke Sjedinjenih Američkih Država (eng. Fed Fund Rate)
FINRA	Projekat reforme finansijskog sektora (eng. Financial Sector Reform Activity)
FOB	franko, prodavac snosi troškove transporta do luke, kao i troškove utovara
FOMC	Federalni odbor za operacije na otvorenom tržištu (eng. Federal Open Market Committee)
Fond PIO Republike Srpske	Fond Penzionog-invalidskog osiguranja Republike Srpske
FZ PIO	Federalni zavod Penzionog-invalidskog osiguranja
GEO6	šesti nivo geografskog razdvajanja (eng. 6 th level of geographical breakdown)
GFS	Statistika vladinih finansija
GIIS	Postdiplomski institut za međunarodne studije u Ženevi (eng. Graduate Institute of International Studies)
GIZ	Njemačko društvo za međunarodnu saradnju (njem. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
GJ	glavna jedinica Centralne banke Bosne i Hercegovine
HICP	Harmonizovani indeks potrošačkih cijena (eng. Harmonised Index of Consumer Prices)

HRMIS	Informacioni sistem za upravljanje ljudskim resursima (eng. Human Resources Management Information System)
IBRD	Međunarodna banka za obnovu i razvoj (eng. The International Bank for Reconstruction and Development)
IDA	Udruženje za međunarodni razvoj (eng. The International Development Association)
IPA	Program instrumenata za predpristupnu pomoć (eng. Instrument for Pre-Accession Assistance – Programme)
ISMS	Upravljanje sigurnosti informacija (eng. Information Security Management)
IT	Informacione tehnologije
JRRPS	Jedinstveni registar računa poslovnih subjekata
KM	Valutni simbol konvertibilne marke
koridor Vc	Koridor pet ce
MIGA	Multilateralna agencija za garanciju investiranja (eng. The Multilateral Investment Guarantee Agency)
MMF	Međunarodni monetarni fond
NEER	Nominalni efektivni devizni kurs
Ø	Prosjek
OR	Obavezna rezerva
p.p.	procentni poen
PDV	Porez na dodatu vrijednost
POS	terminali na mjestu prodaje (eng. point of sale)
PPnKS	Prosječna ponderisana neto kamatna stopa
PSPP	Program kupovine javnog sektora (eng. Public Sector Purchase Programme)
QE	Program kvantitativnih olakšica (eng. Quantitative Easing Program)
QMS	Sistem upravljanja kvalitetom (eng. Quality Managemet System)
REER	Realni efektivni devizni kurs
RR	račun rezervi kod Centralne banke
RS	Republika Srpska
RTGS	Platni sistem bruto poravnanja u realnom vremenu
SAD	Sjedinjene Američke Države
SASE	Sarajevska berza dd. Sarajevo
SBA/Stand by	Kreditni aranžman u slučaju potrebe

arrangement	
SDR	Specijalna prava vučenja (eng. Special Drawing Rights)
SECO	Državni sekretariat za ekonomske poslove (State Secretariat for Economic Affairs)
TLTRO	Ciljane operacije dugoročnog refinansiranja (eng. Targeted longer-term refinancing operations)
UGIR	Ured glavnog internog revizora
UIO	Uprava za indirektno oporezivanje
UN	Ujedinjene nacije
USAID	Američka agencija za međunarodnu saradnju
UNCTAD	Konferencija Ujedinjenih nacija za trgovinu i razvoj
USD	valuta Sjedinjenih Američkih Država
VP	vrijednosni papiri
WEO	Publikacija MMF-a, Svjetski ekonomski izgledi (eng. World Economic Outlook)

Dvoslovne oznake za zemlje:

AL - Albanija
 BA - Bosna i Hercegovina
 BG - Bugarska
 DE - Njemačka
 EA - eurozona
 IT - Italija
 HR - Hrvatska
 ME - Crna Gora
 MK - Sjeverna Makedonija
 PL - Poljska
 RO - Rumunija
 RS - Srbija
 UK - Ujedinjeno Kraljevstvo
 US - Sjedinjene Američke Države

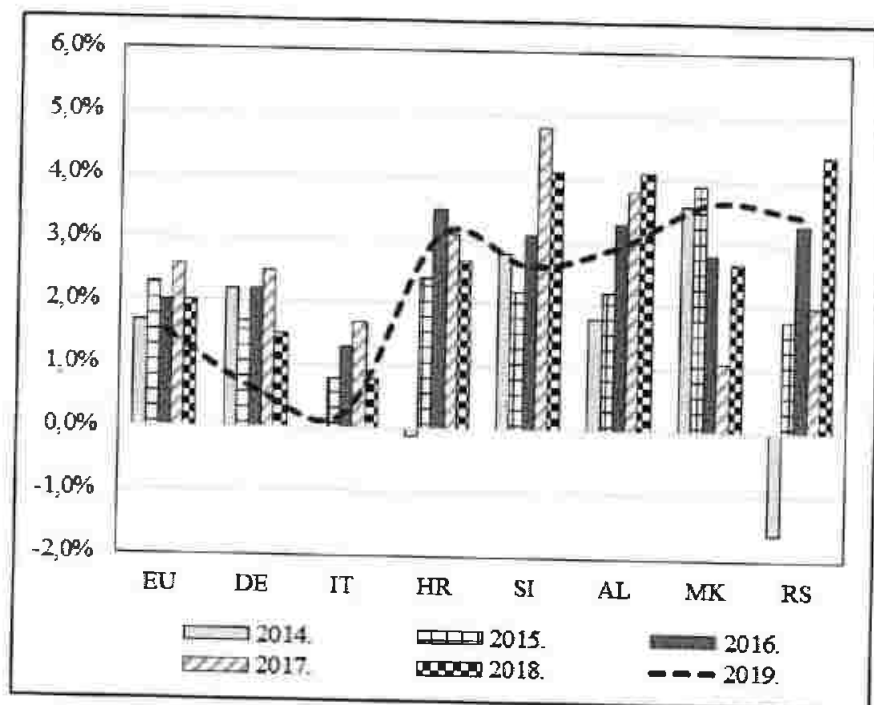
1. Ekonomska kretanja u 2019. godini

1.1 Međunarodno ekonomsko okruženje

1.1.1 Trendovi u realnom sektoru

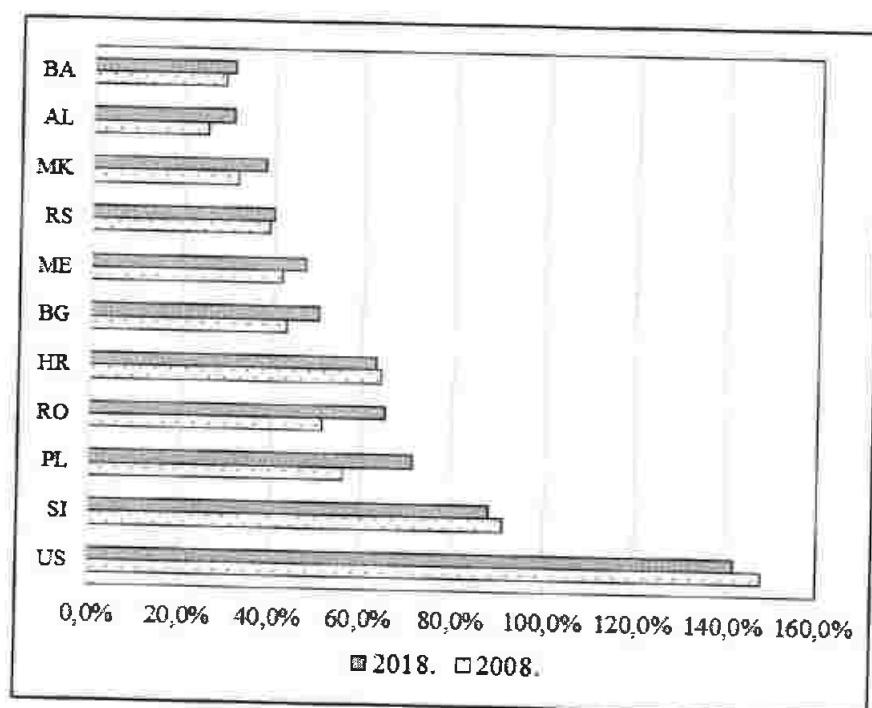
Usporavanje privrednog rasta, prvenstveno razvijenih zemalja u EU, je prisutno u izvještajnoj godini (Grafikon 1.1), slijedom rasta trgovinskog protekcionizma koji je snažno djelovao na pad robnog izvoza. Zemlje u razvoju još uvijek bilježe umjerene stope rasta, koje su nedovoljne za bržu razvojnu konvergenciju ka razvijenijim zemljama. Prema posljednje dostupnim podacima, BDP po stanovniku izražen u standardu kupovne moći u pojedinim zemljama je gotovo nepromijenjen u odnosu na pretkrizni period, dok ostale zemlje bilježe bržu razvojnu konvergenciju u poređenju sa EU (Grafikon 1.2).

Grafikon 1.1: Godišnje promjene realnog BDP-a u odabranim zemljama

Izvor: EUROSTAT. Napomena: Podaci za 2019. godinu se odnose na godišnji rast u prva tri kvartala u odnosu na isti period prethodne godine.

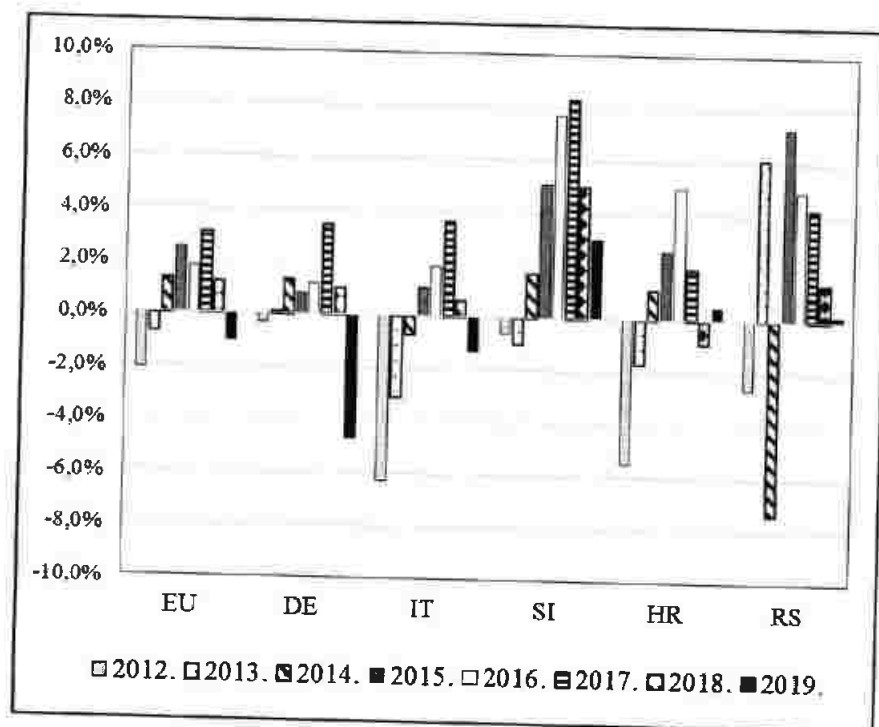
Grafikon 1.2: Usporedba BDP-a po stanovniku u odabranim zemljama, EU=100

Izvor: EUROSTAT.

Razvijene zemlje EU su najviše osjetile posljedice rasta trgovinskog protekcionizma, slijedom čega su pojedine zemlje zabilježile najizraženiji pad industrijske proizvodnje u posljednjoj deceniji (Grafikon 1.3). Značajan pad proizvodnje prerađivačke industrije, koji je naročito zapažen u automobilskoj industriji, negativan uticaj izlaska UK te rast epidemije koronavirusa uzrokuje daljnje usporavanje ekonomske aktivnosti u EU, što će posljedično negativno djelovati na privrede zemalja Zapadnog Balkana.

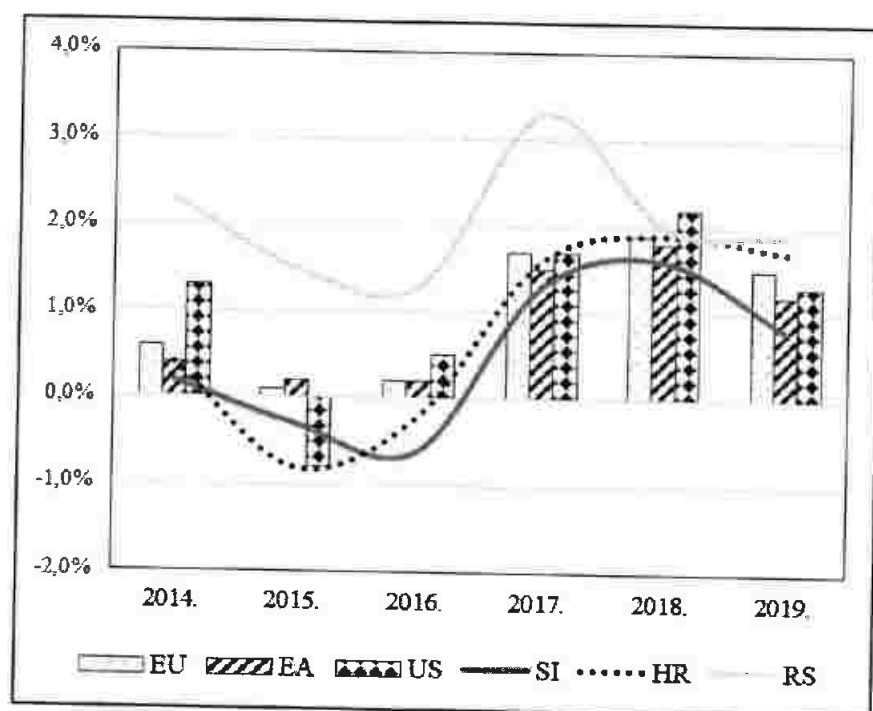
Grafikon 1.3: Godišnje promjene industrijske proizvodnje u odabranim zemljama

Izvor: EUROSTAT.

Značajan pad cijena nafte uticao je na slabljenje inflacijskih pritisaka tokom cijele godine, što je uzrokovano rastom proizvodnje sirove nafte u SAD i usporavanjem globalnog privrednog rasta. Prosječne potrošačke cijene u razvijenim zemljama, kao i većini zemalja u razvoju, bilježe blagi rast koji je još uvijek bitno ispod ciljanog nivoa inflacije (Grafikon 1.4). Najizraženiji rast cijena na godišnjem nivou bilježe cijene hrane i bezalkoholnih pića, restorana i hotela te ostale cijene.

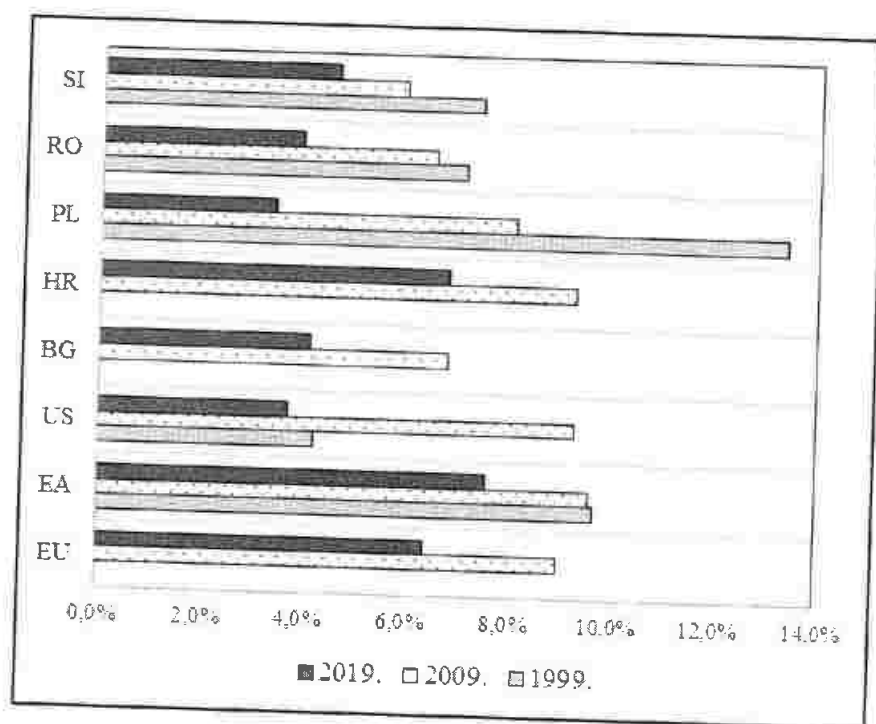
Grafikon 1.4: Godišnje kretanje prosječnih potrošačkih cijena u odabranim zemljama

Izvor: EUROSTAT.

Inostrane stope nezaposlenosti su na najnižim nivoima u posljednjoj deceniji uprkos očitim problemima u globalnoj razmjeni dobara i usluga. Slijedom dostizanja historijski niskih stopa nezaposlenosti u pojedinim zemljama EU, raste potreba za privlačenjem kvalifikovanog osoblja iz zemlja u razvoju, kako bi se osigurao postojan ekonomski rast.

Grafikon 1.5: Stope nezaposlenosti u odabranim zemljama

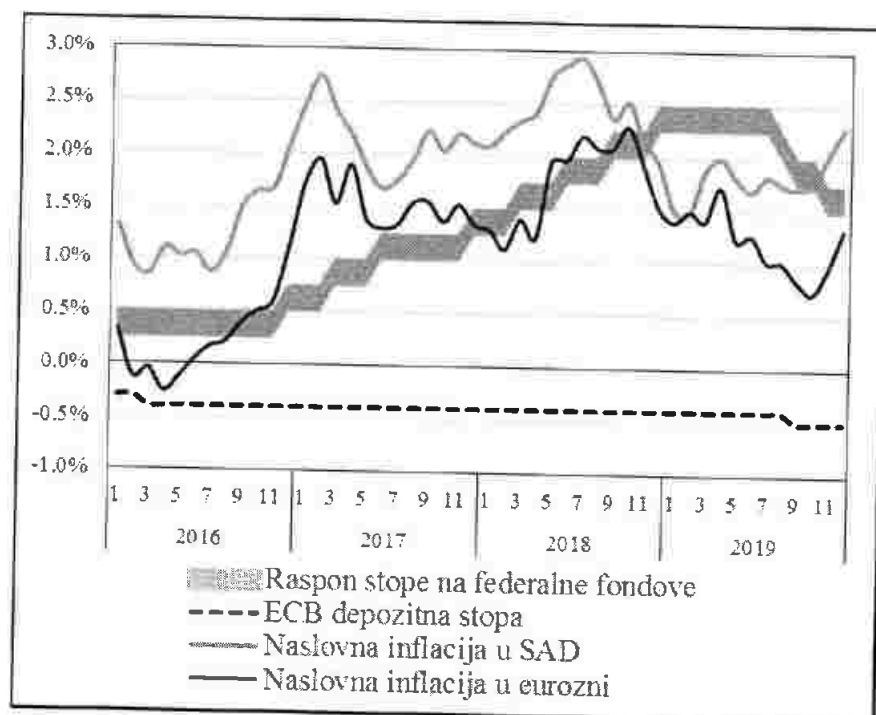

Izvor: EUROSTAT.

1.1.2 Monetarni trendovi

Divergencija u trendovima između ključnih stopa Centralne banke Sjedinjenih Američkih Država (FED) i Evropske centralne banke (ECB) je konačno prekinuta krajem jula 2019. godini (Grafikon 1.6). FED-ov Federalni odbor za otvorena tržišta (eng. FOMC; Federal Open Market Committee) je tada, prvi put od 2008. godine, snizio kamatnu stopu na federalne fondove (eng. federal funds rate). Stopa je snižavana do kraja 2019. godine još dva puta, svaki put po 25 b.p. ECB je u 2019. godini referentne stope smanjila jednom, u septembru.

Grafikon 1.6: Inflacija i referentne stope u SAD i eurozoni

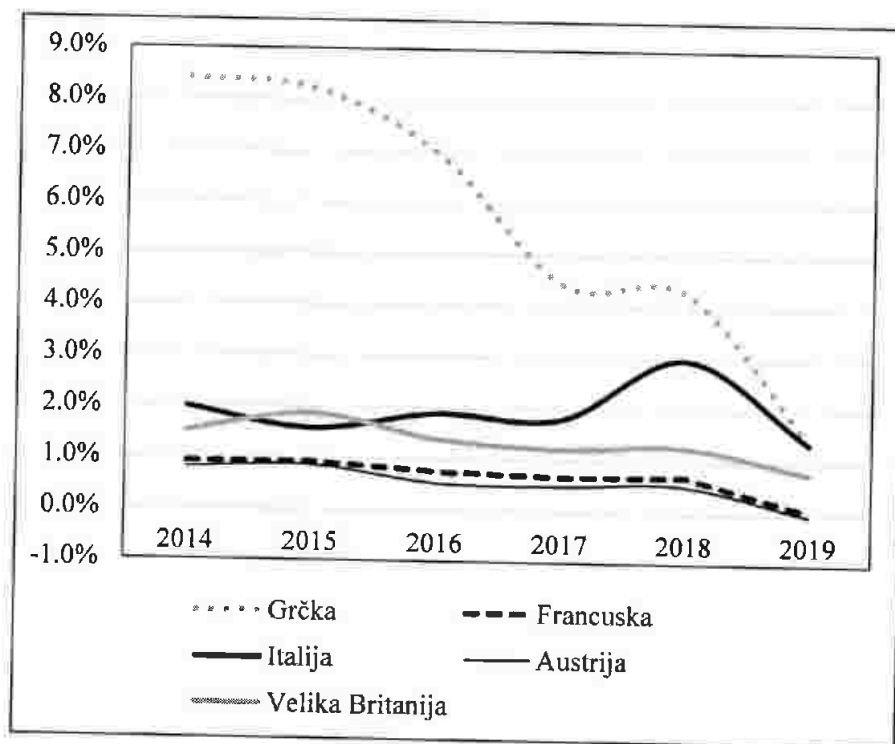
Izvor: ECB, FOMC, Eurostat, St. Louis FED.

Krajem 2019. godine, Upravni odbor ECB-a je potvrdio opredijeljenost za kurs vrlo ekspanzivne monetarne politike na duži period. U eurozoni su kamatne stope na glavne operacije refinansiranja, na stalno raspoloživu mogućnost graničnog posuđivanja od centralne banke te na stalno raspoloživu mogućnost deponovanja kod centralne banke na kraju godine iznosile 0,00%, 0,25% , i -0,50% respektivno. Na oba sastanka Upravnog odbora ECB-a o monetarnoj politici u četvrtom kvartalu naglašeno je očekivanje da će ključne kamatne stope ECB-a biti zadržane na istim nivoima, ili čak dodatno smanjene, dok se ne vidi snažno približavanje inflacijskih izgleda nivou od blizu, ali ispod 2% u projekcijskom periodu i dok dinamika temeljne inflacije ne bude usklađena s kretanjem naslovne inflacije. Jedan od prvih signala skorog povećanja referentne kamatne stope biće prestanak neto kupovine, u sklopu programa kupovine vrijednosnih papira, a koji se ponovo provodi od novembra, mjesečnom dinamikom od 20 milijardi EUR. Upravno vijeće je potvrdilo i namjeru da u potpunosti nastavi, tokom dužeg perioda, reinvestirati glavnice dospjelih vrijednosnih papira u sklopu programa kupovine vrijednosnih papira tokom i nakon što počne povećavati ključne stope ECB-a.

FOMC je na sjednici krajem oktobra snizio ciljani raspon stope na federalne fondove za 25 b.p, na 1,5% do 1,75% i ti nivoi su zadržani do kraja godine. Kamatna stopa koju FED plaća na obaveznu rezervu i višak rezervi, takođe, je snižena na 1,55%. Odlučeno je i da se nastavi s investiranjem glavnice dospjelih hipotekarnih vrijednosnih papira agencija u vladine dužničke vrijednosne papire, u iznosu do 20 milijardi USD mjesečno, i to na način da po dospijeću, ugrubo, odgovaraju ročnoj strukturi ukupnog duga vlade po vrijednosnim papirima. U naznakama budućih akcija, FOMC nije bio direktan poput Upravnog odbora ECB-a. Rečeno je tek kako će trenutak implementacije i veličina budućih prilagođavanja ciljanog raspona stope na federalne fondove zavisiti od procjena FOMC-a u vezi s odstupanjem ostvarenih od očekivanih ekonomskih uslova, a posebno u kontekstu cilja maksimizacije zaposlenosti i cilja simetrične inflacije oko nivoa od 2%.

Ekspanzivna monetarna politika ECB i FED-a, kao i očekivanja da će FED i dalje smanjivati referentnu kamatnu stopu i da će ECB dodatno sniziti kamatnu stopu na depozitne olakšice su vršile jak pritisak na smanjenje stopa prinosa na međunarodnim finansijskim tržištima (Grafikon 1.7.), što je uticalo i na prihode od deviznih rezervi Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH). Tokom godine su na tržištima razvijenih zemalja zabilježene najniže stope prinosa, a čak su i zemlje eurozone koje su imale krizu javnog duga prošle kroz period dodatnog smanjenja kamatnih stopa iako imaju nizak kreditni rejting uz i dalje visok javni dug.

Grafikon 1.7: Stope prinosa na tržištu desetogodišnjih obveznica javnog duga

Izvor: Eurostat.

Na smanjenje prinosa na tržištima obveznica je u posljednjem dijelu godine uticao i pad berzanskih indeksa kao posljedica trenutnog i očekivanog djelovanja koronavirusa, na što su investitori odgovorili rasprodajom dionice i povećanom tražnjom za prvoklasnim dužničkim vrijednosnim papirima razvijenih zemalja, što je dodatno oborilo prinose. Promjene u funkcionisanju međunarodnih tržišta se nisu odrazile na poslovanje bh. banaka s nerezidentima, a bh. banke su zadržale postojeću strategiju ulaganja na međunarodnim tržištima (vidjeti poglavlje 1.2.3 Bankarski sektor, dio o neto stranoj aktivni).

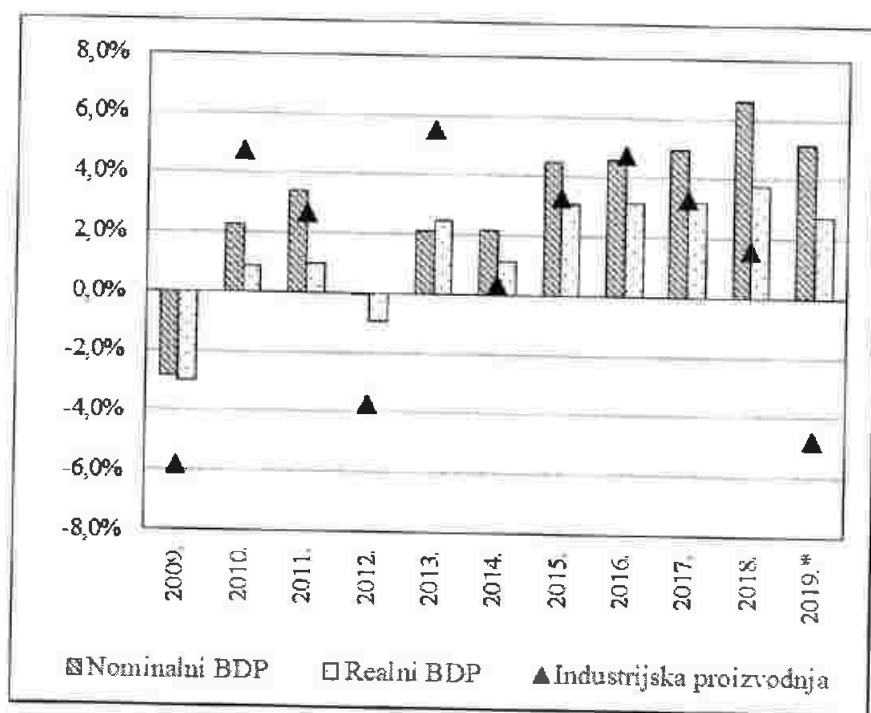
1.2 Izvještaj o stanju bh. privrede

Realni sektor ekonomije karakteriše snažan pad industrijske proizvodnje, slijedom usporavanja ekonomskih aktivnosti glavnih vanjskotrgovinskih partnera, prisutnih carinskih barijera te otežanog poslovanja pojedinih strateških preduzeća. Umjeren rast privredne aktivnosti prisutan je kao rezultat povećane aktivnosti uslužnog sektora. Kretanje opšteg nivoa cijena u poredenju sa zemljama okruženja ukazuje na znatno nižu stopu inflacije. Na

tržištu rada bilježi se značajno smanjenje broja nezaposlenih osoba, uz sve negativnije demografske prilike. Rast nominalnih plata je ubrzaniji u odnosu na produktivnost rada.

Prema službenoj projekciji Međunarodnog monetarnog fonda², nominalni BDP iznosi 34,852 milijarde KM za 2019. godinu. Na godišnjem nivou, projicirana stopa rasta realnog BDP-a iznosi 2,8%, što je gotovo isto kao stopa rasta u prva tri kvartala prema BHAS-u (Grafikon 1.8). Najznačajniji rast realne bruto dodane vrijednosti na godišnjem nivou zabilježen je u uslužnim djelatnostima, odnosno hotelijerstvu, trgovini te ostalim uslužnim djelatnostima.

Grafikon 1.8: Godišnje promjene BDP-a i industrijske proizvodnje

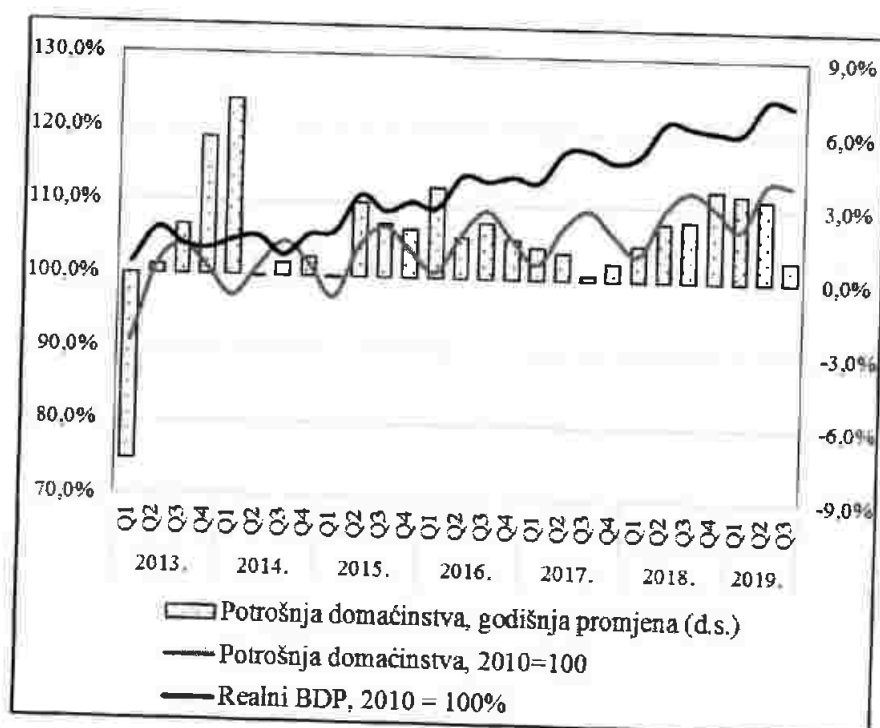
Izvor: BHAS. Napomena: Podaci za 2019. godinu uključuju godišnji rast za prva tri kvartala, u odnosu na isti period 2018. godine.

Kao najvažnija komponenta u strukturi BDP-a po potrošnom obračunu, izdaci za krajnju potrošnju domaćinstva (Grafikon 1.9) imaju ponajveći uticaj na kretanje ukupne ekonomske aktivnosti. Značajan rast zaposlenosti, plata, visok priliv doznaka te povoljniji uslovi prilikom

² MMF, World Economic Outlook, oktobar 2019. godine.

zaduživanja pozitivno su doprinijeli rastu potrošnje domaćinstva, a samim time rastu ukupne ekonomske aktivnosti.

Grafikon 1.9: Kretanje potrošnje domaćinstva

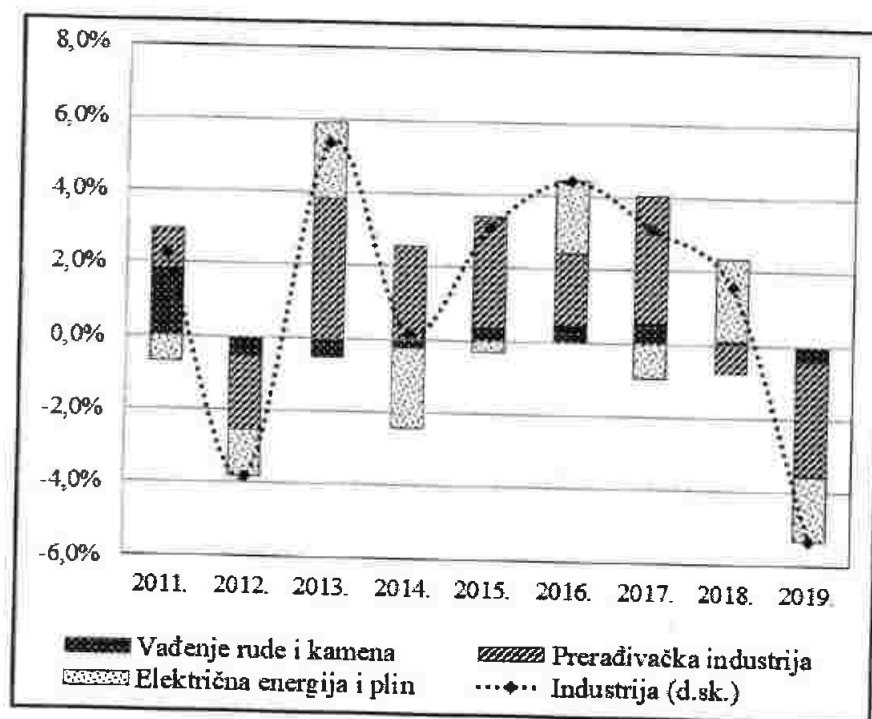
Izvor: BHAS.

1.2.1 Realni sektor

I. Industrijska proizvodnja

Industrijska proizvodnja je zabilježila najizraženiji pad u posljednjoj deceniji. Posmatrano prema područjima djelatnosti, godišnji pad industrijske proizvodnje (Grafikon 1.10) je prvenstveno pod uticajem snažnog pada proizvodnje prerađivačke industrije te smanjenja proizvodnje i distribucije električne energije i plina.

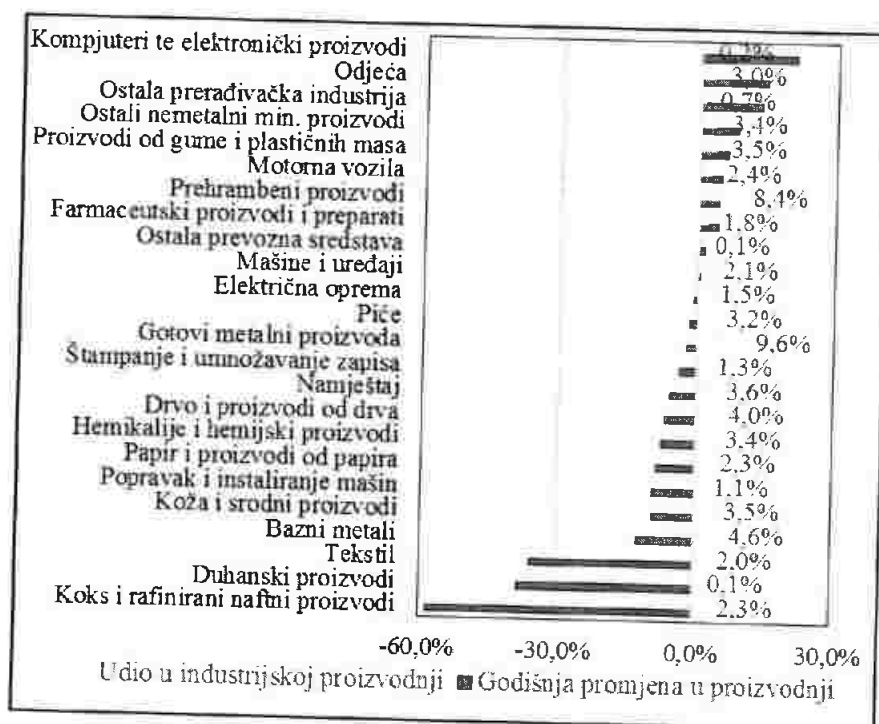
Grafikon 1.10:Doprinos godišnjim promjenama industrijske proizvodnje po područjima

Izvor: BHAS.

Najsnažniji uticaj na pad prerađivačke industrije bilježi djelatnost proizvodnje koksa i rafiniranih naftnih proizvoda (Grafikon 1.11), slijedom remonta rafinerije nafte, te proizvodnja tekstila i proizvoda od kože, koji su naslonjeni na poslovanje evropske automobilske industrije. Nadalje, u drugom dijelu godine zapažen je snažan pad proizvodnje baznih metala, slijedom prestanka rada strateškog preduzeća iz oblasti prerade aluminija.

Grafikon 1.11:Godišnje promjene proizvodnje djelatnosti prerađivačke industrije

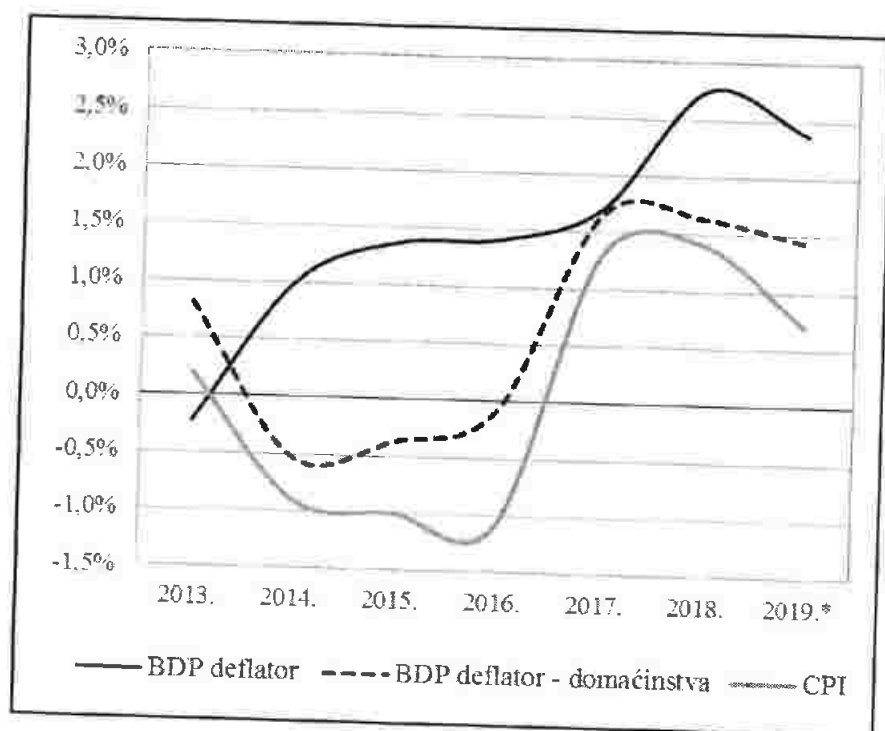

Izvor: BHAS.

II. Cijene

U posljednje dvije godine bilježi se trend usporavanja rasta cijena bilo da se radi o izračunu na bazi deflatora bilo CPI (Grafikon 1.12), iako prosječne potrošačke cijene bilježe znatno niže stope rasta. Prosječan godišnji rast potrošačkih cijena iznosi 0,6% i najniži je u regiji.

Grafikon 1.12: Godišnja stopa inflacije/deflacije

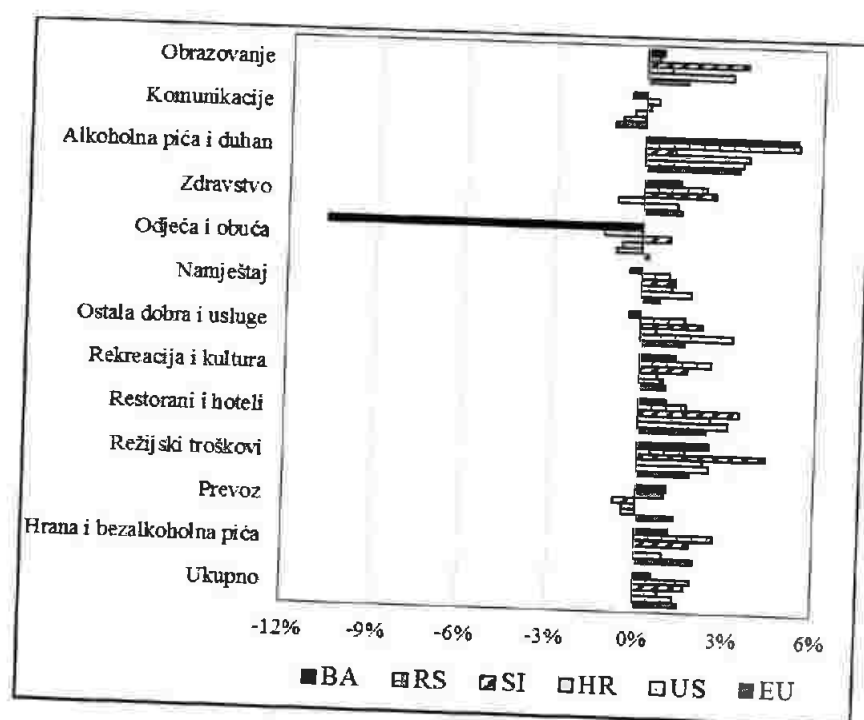

Izvor: BHAS. Napomena: Cijene izračunate na bazi deflatora u 2019. godini odnose se na godišnju promjenu u prva tri kvartala.

Ukoliko se posmatra kretanje potrošačkih cijena po odjeljcima u izabranim zemljama³ (Grafikon 1.13), vidljiv je sličan trend u kretanju gotovo svih odjeljaka. Stagniranje ili pad cijena bilježi prevoz, dok su cijene komunikacija u padu u većini zemalja, slijedom tehnološkog napretka u ovoj djelatnosti. Značajno odstupanje bilježi jedino odjeljak odjeće i obuće u BiH, što posljedično utiče na najnižu stopu rasta opšteg nivoa cijena, iako je udio ovog odjeljka gotovo zanemariv u strukturi ukupnog indeksa potrošačkih cijena (Grafikon 1.14). Upoređujući navedenu strukturu s ostalim zemljama, vidljivo je kako se potrošnja domaćinstva u zemljama u razvoju bitno razlikuje jer najveći udio otpada na potrošnju za egzistencijalne potrebe.

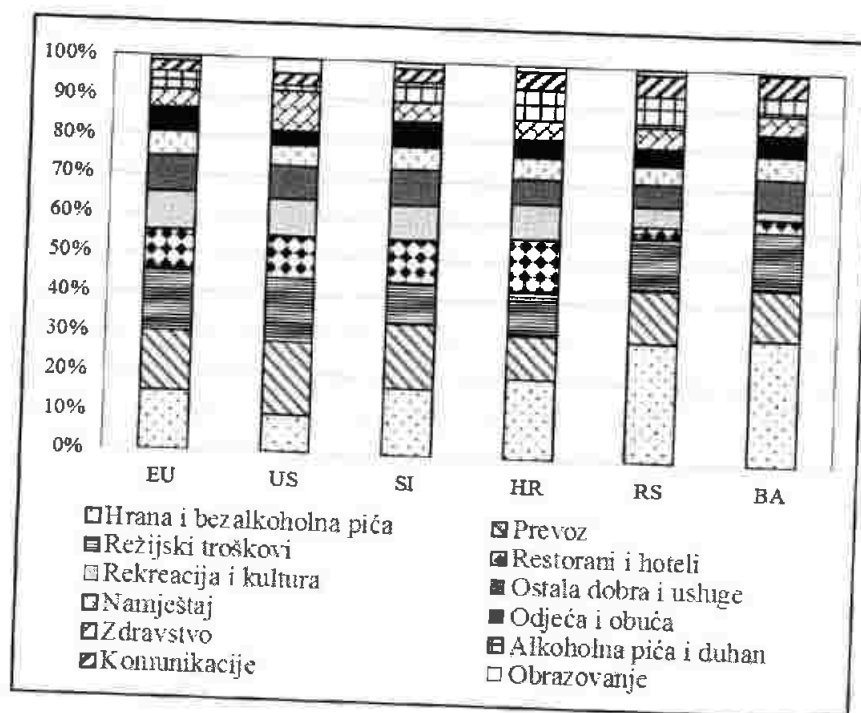
³ Eurostat koristi harmonizovani indeks potrošačkih cijena (HICP) za podatke o uporedivosti inflacije, dok CPI se najčešće koristi kao mjera inflacije u nacionalnim okvirima. HICP i CPI uzimaju u obzir iste reprezentativne korpe dobara i usluga, a osnovna razlika je u obuhvatu stanovništva i izvorima za ponderacijsku strukturu. Kako HICP podaci još uvijek nisu službeno dostupni, za BiH koriste se CPI podaci.

Grafikon 1.13: Godišnja promjena potrošačkih cijena po odjeljcima

Izvor: EUROSTAT, BHAS.

Grafikon 1.14: Struktura indeksa potrošačkih cijena

Izvor: EUROSTAT, BHAS.

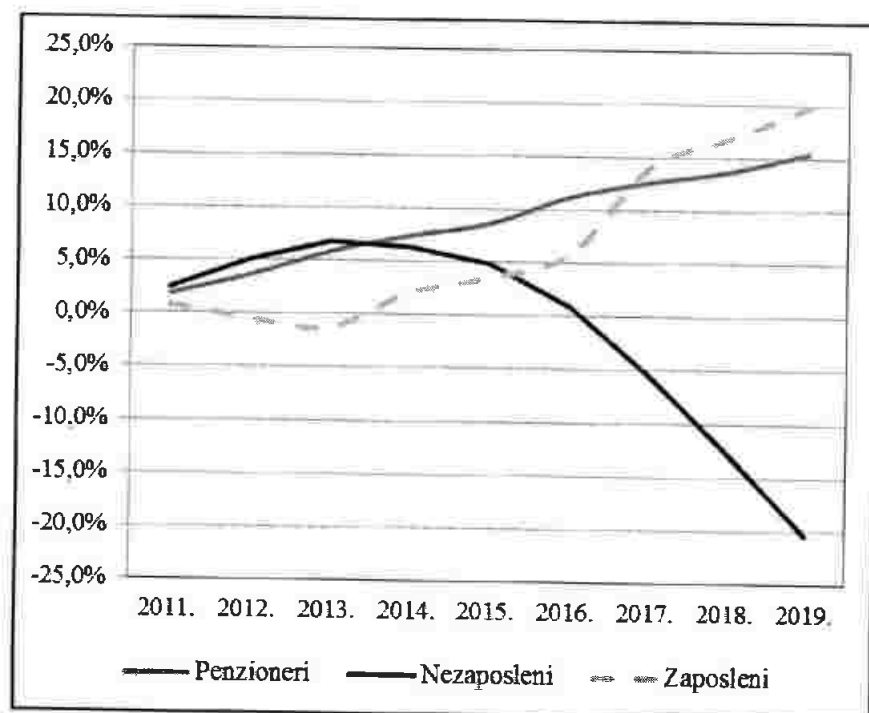
III. Zaposlenost i plate

Prema podacima iz Ankete o radnoj snazi 2019. godine stopa nezaposlenosti je bila 15,7%. Administrativna i anketna stopa nezaposlenosti značajno se razlikuju zbog različitog pristupa u definisanju i evidenciji⁴, s tim kako je trend pada stope nezaposlenosti iz prethodnih godina gotovo istovjetan prema obje metodologije. Posmatrajući kretanje indeksa na tržištu rada, vidljivo je kako rast zaposlenosti prati sličan trend kao rast broja penzionera (Grafikon 1.15). Omjer pokrivenosti penzionih fondova je pogoršan u odnosu na pretkrizni period i iznosi 1,2 zaposlenika na jednog penzionera. Budžetski deficit fondova⁵ na kraju izvještajne godine iznosi 0,7% BDP-a i blago je pogoršan u odnosu na raniju godinu, slijedom bržeg rasta iznosa za penzije u odnosu na rast nominalnog BDP-a. Između ostalog, poslovanje penzionih i socijalnih fondova je dodatno usložnjeno kao rezultat sve izraženijih negativnih demografskih promjena koje se ogledaju u smanjenju udjela radnog aktivnog stanovništva i povećavanju udjela izdržavanog stanovništva.

⁴ Administrativni podaci o nezaposlenim osobama sadrže ukupan broj nezaposlenih koji se vode u evidencijama Agencije za zapošljavanje u BiH, dok se podaci o nezaposlenosti iz Ankete o radnoj snazi izvode iz podataka jedanput godišnje, koji su prikupljeni anketiranjem osoba u domaćinstvima, prema međunarodnim definicijama. Izvor: BHAS; Anketa o radnoj snazi 2019.

⁵ Penzioni fond RS je već uključen u budžet vlade RS, dok se penzioni fond u FBiH uključuje u budžet vlade od 2020. godine.

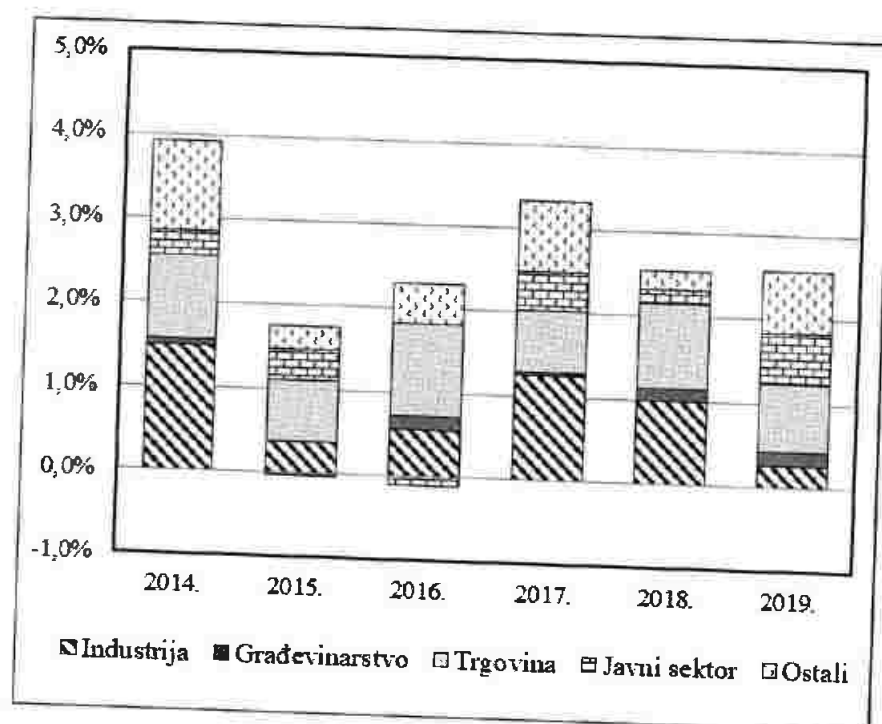
Grafikon 1.15: Kretanje odabranih indeksa na tržištu rada

Izvor: BHAS, FZ MIO/PIO, Fond PIO RS.

Prema rastu zaposlenih po djelatnostima (Grafikon 1.16), nosioci rasta broja zaposlenih na godišnjem nivou su djelatnosti trgovine, javnog sektora te ostalih uslužnih djelatnosti. Uz djelatnosti prerađivačke industrije, djelatnost poljoprivrede bilježi najslabiji doprinos rastu zaposlenosti.

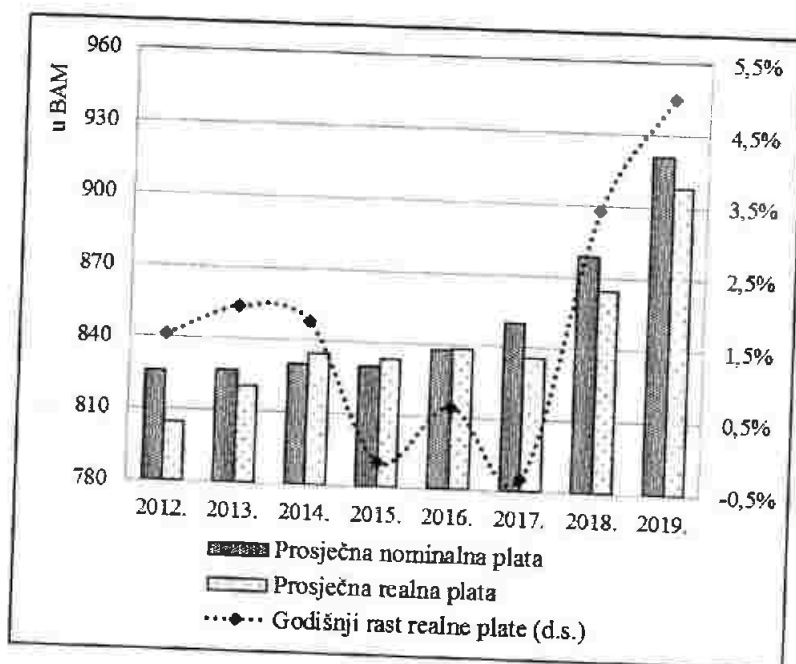
Grafikon 1.16:Doprinosi godišnjim promjenama broja zaposelnih po područjima

Izvor: BHAS

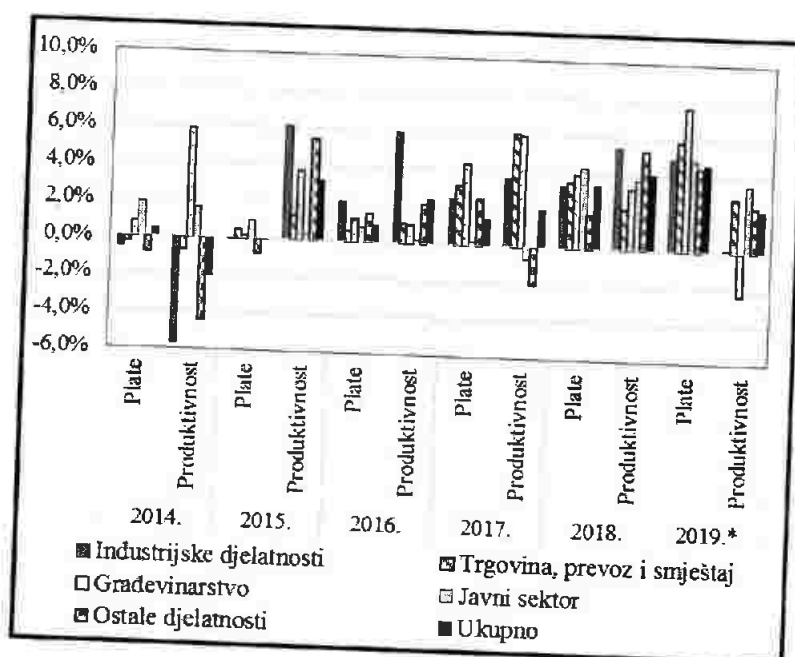
Trend rasta prosječne nominalne neto plate nastavljen je u izvještajnoj godini (Grafikon 1.17). Uzimajući u obzir porast prosječnih izdataka za potrošnju domaćinstva u posljednje dvije godine, realne neto plate bilježe usporenije stope rasta. Tržište rada karakteriše značajno povećanje nominalnih plata gotovo svih djelatnosti te usporeniji rast produktivnosti (Grafikon 1.18). Rast plata je naročito izražen u djelatnostima gdje je prisutna visoka potražanja deficitarnog kadra u inostranstvu, što je primjetno u djelatnosti građevinarstva, koja istovremeno bilježi smanjenje produktivnosti. Imajući u vidu sve očigledniji nedostatak radne snage u ovoj djelatnosti, bez ubrzanijeg rasta produktivnosti u narednom periodu može se očekivati izraženiji rast proizvođačkih cijena.

Grafikon 1.17: Iznos i postotak promjene prosječne godišnje neto plate

Izvor: BHAS. Napomena: Realna plata je usklađena sa deflatorom za potrošnju domaćinstva. Prosječna godišnja plata podrazumijeva aritmetički prosjek prosječnih plata po mjesecima.

Grafikon 1.18: Godišnji rast plata i produktivnosti po aktivnostima

Izvor: BHAS, CBBiH. Napomena: Podaci za produktivnost u 2019. godinu uključuju prva tri kvartala, u odnosu na isti period 2018. godine. Prosječna godišnja plata po grupi djelatnosti podrazumijeva ponderirani prosjek, a kao ponder korišteni su podaci o broju zaposlenih.

1.2.2 Fiskalni sektor

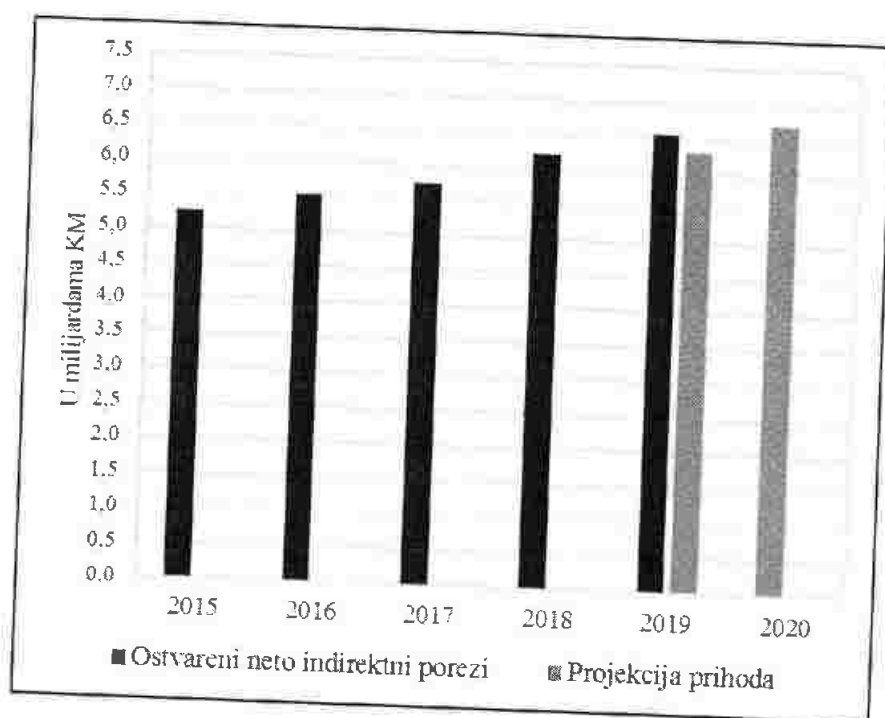
Fiskalna stabilnost je održana na svim nivoima vlasti u 2019. godini. Usvajanje budžeta Federacije BiH i Republike Srpske za narednu godinu, imali su pozitivan uticaj na makroekonomsku stabilnost zemlje. U narednom periodu se očekuje okončanje privremenog finansiranja institucija BiH, kao i usvajanje budžeta za 2020. godinu. Vlade su i u 2019. godini provodile fiskalnu konsolidaciju kroz ograničeni rast javne potrošnje, tako da u strukturi javne potrošnje najveće stavke (izdvajanja za socijalna davanja i plate zaposlenih) bilježe ograničen rast. Globalni fiskalni okvir za period 2020-2022 predviđa ograničen rast tekuće potrošnje i stvaranje dodatnog fiskalnog prostora za kapitalnu potrošnju i stavljanje javnih finansija u funkciju rasta zemlje. Preduslov za korištenje generisanih sredstava za kapitalnu potrošnju je uspostava funkcionalne vlasti na svim nivoima u BiH. U 2019. godini kapitalna ulaganja nisu realizovana kako je bilo planirano, prvenstveno zbog zastoja u formiranju vlasti. Imajući u vidu da se veći dio projekata vezanih za kapitalne investicije finansira iz inostranih izvora, dobijanje sredstava je uvjetovano provođenjem određenih reformi. Kako formiranje vlasti nije bilo kompletirano, nisu se mogli poduzeti nikakvi novi projekti, jer se njihovo finansiranje ne može vršiti iz fondova za privremeno finansiranje, tako da je cjelokupan proces bio obustavljen do formiranja vlasti. Osnovni fiskalni cilj za sve nivoe vlasti u BiH u srednjoročnom periodu je ostvarivanje primarnog fiskalnog suficita uz kontrolu javne potrošnje i stvaranje dodatnog fiskalnog prostora za kapitalne investicije.

I pored pozitivnih kretanja u sferi naplate prihoda od indirektnih poreza i ograničenog rasta tekuće potrošnje, u 2019. godini nije došlo da realizacije infrastrukturnih radova uz povoljno eksterno zaduživanje, kako je to u ranijem periodu planirano. Nepravovremeno uspostavljanje vlasti na svim nivoima u BiH je dovelo do ogromnog zastoja u realizaciji planiranih javnih investicija. S obzirom na to da vlast nije bila uspostavljena, nisu se mogle sprovoditi dogovorene strukturalne reforme niti se država mogla eksterno zadužiti po povoljnim uslovima.

Na prihodovnoj strani je i u 2019. godini nastavljen trend rasta indirektnih poreza, koji su bili viši od projiciranih. Stabilan rastući trend u naplati, uz očekivane sezonske oscilacije, zabilježen je tokom cijele godine (Grafikon 1.19). Iznos naplaćenih neto prihoda (6,55 milijardi KM) je rekordan i najveći je od osnivanja Uprave za indirektno oporezivanje (UIO). Tako su prihodi po ovom osnovu, kao glavni izvori sredstava za finansiranje budžeta, na

godišnjem nivou zabilježili rast u visini od 5,2% (321,1 miliona KM). Glavni doprinos ovakvoj naplati su prvenstveno rast prihoda od PDV-a (na godišnjoj osnovi rast od 176,6 miliona KM), kao rezultat rasta privatne potrošnje. Efekti izmjene Zakona o akcizama u dijelu koji se odnosi na namjenske putarine (povećanje namjenske putarine na derivate nafte i povećanje akciza na lož-ulje) su u 2019. godini imali mnogo manji učinak u odnosu na prethodnu godinu jer je efekat osnovice skoro u potpunosti iščezao. Putarine su na godišnjem nivou porasle u iznosu od 30,4 miliona KM (4,9%). Finalizacijom vanjskotrgovinske liberalizacije u BiH (CEFTA i SSP), prihodi od carina imaju relativno manji značaj u ukupnoj naplati indirektnih poreza, ali su i dalje bitni, jer utiču na povećanje naplate PDV-a. Nakon dugog perioda visokih stopa rasta od carina, u 2019. godini bilježi se njihovo usporavanje, s obzirom na to da naplata carina zavisi od kretanja uvoza iz trećih zemalja i uvoza dobara iz EU koja su ostala pod carinskim režimom. Usporavanje naplate prihoda od carina je posljedica snažnog pada uvoza roba iz trećih zemalja i nižih stopa rasta uvoza iz EU. Na godišnjem nivou prihodi po osnovu akciza su zabilježili rast u iznosu od 87,7 miliona KM (6,1%).

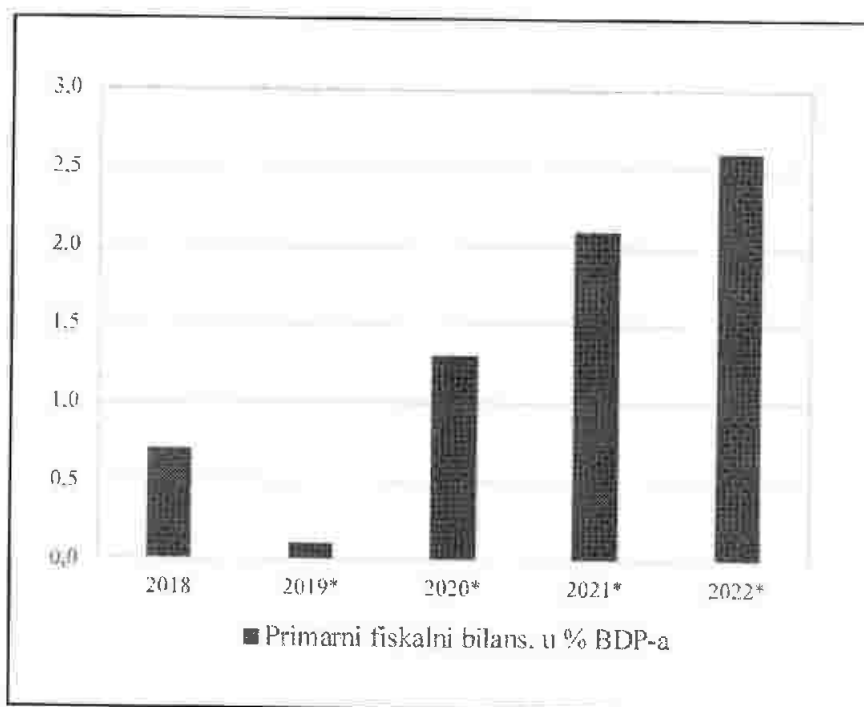
Grafikon 1.19: Prihodi od indirektnih poreza

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje

U 2019. godini je završen proces harmonizacije politike oporezivanja duhanskih preradevina u skladu sa standardima EU u oblasti indirektnog oporezivanja. Ukupna akciza na sve kategorije akciza je dostigla minimalnu akcizu EU. Prema izvještajima Uprave za indirektno oporezivanje, iscrpljeni su svi izvori rasta prihoda po osnovu akciza i putarina, tako da se i u budućnosti može računati samo s dodatnim rastom prihoda po osnovu PDV-a kroz povećani rast potrošnje. U narednim godinama planiran je nastavak pozitivnih trendova u naplati indirektnih poreza. Primarni fiskalni suficit za 2018. godinu je bio 0,7% BDP-a. Programom ekonomskih reformi 2019-2021. bilo je planirano povlačenje inostranih kredita u iznosu od 1,03 milijarde KM, ali zbog navedenih prepreka u formiranju vlasti, u 2019. godini je povučeno samo 593,6 miliona KM. Primarni fiskalni suficit za 2019. godinu je revidiran u odnosu na projekcije iz prethodnog Programa ekonomskih reformi. Prema posljednjem Programu ekonomskih reformi 2020-2022., projicira se kontinuirani rast fiskalnog suficita u narednim godinama do visine 2,6% BDP-a u 2022. godini (Grafikon 1.20).

Grafikon 1.20: Primarni fiskalni bilans u % BDP-a

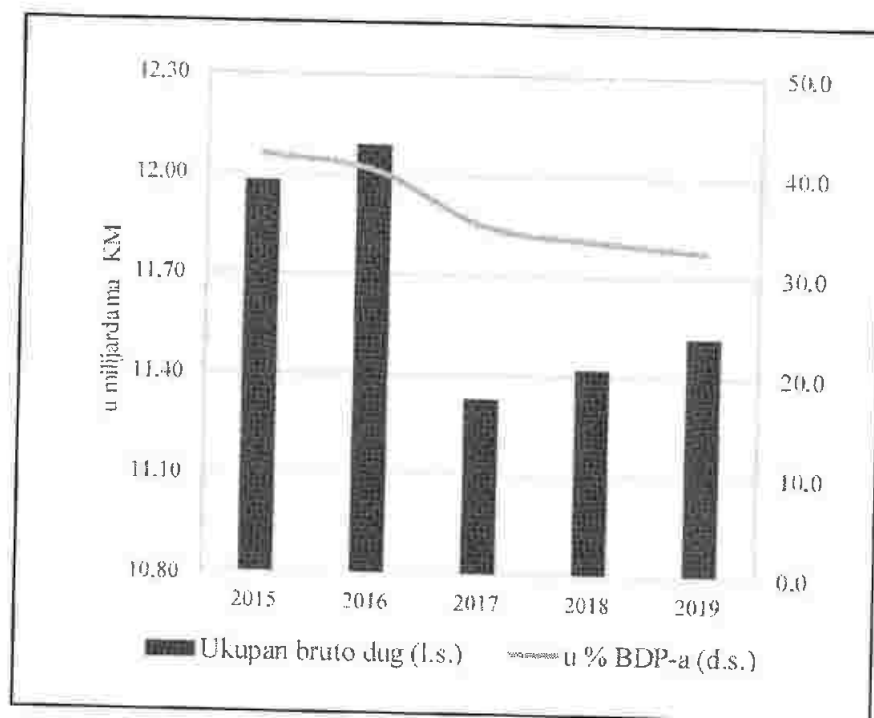

Izvor: ERP BiH 2020-2022. Napomena: * projekcija.

Ukupan dug sektora vlade na kraju 2019. godine je u nominalnom iznosu povećan za 95,4 miliona KM na godišnjem nivou, ali je nastavljen trend smanjenja ukupnog bruto duga

izražen u omjeru prema BDP-u, što je u skladu s reformama i politikama vlada na svim nivoima vlasti (Grafikon 1.21). Zaduženost sektora generalne vlade u skladu s Mastroškom definicijom duga na kraju 2019. godine je iznosila 11,52 milijarde KM. U 2019. godini prema inostranim kreditorima otplaćeno je više duga nego što je povučeno novih sredstava, pa je vanjska zaduženost na kraju 2019. godine zabilježila blagi pad (99,3 miliona KM ili 1,2%). Vanjska zaduženost sektora generalne vlade na kraju 2019. godine je iznosila 8,10 milijardi KM (Grafikon 1.22) i najvećim dijelom se odnosi na koncesioni dug.

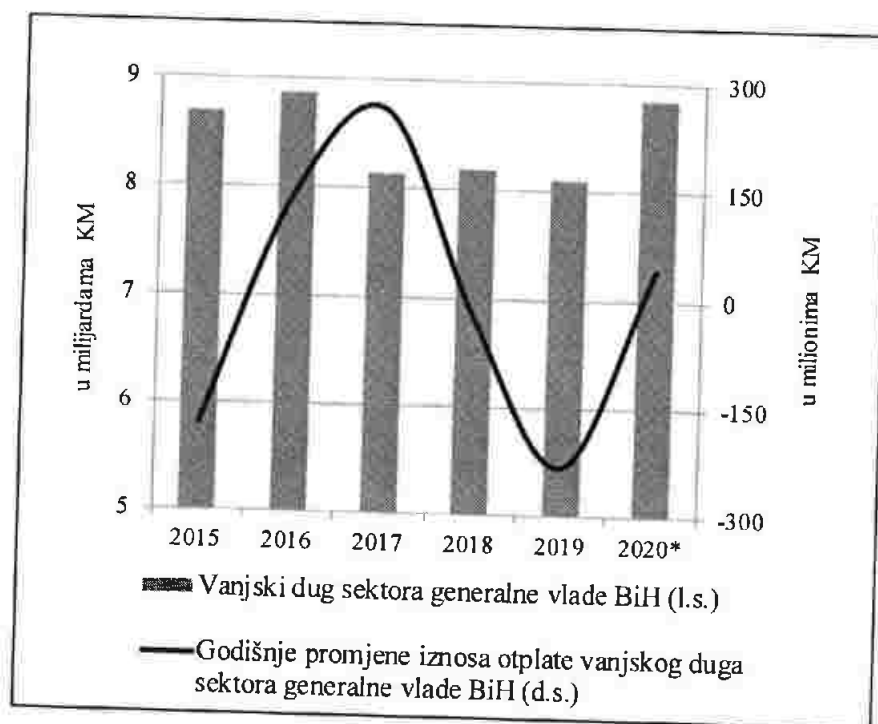
Grafikon 1.21: Ukupan bruto dug sektora vlade

Izvor: CBBiH

Ukupno servisirana sredstva prema inostranim kreditorima su iznosila 793,6 miliona KM, od čega su prema Svjetskoj banci – IDA i MMF-u servisirani pojedinačno najveći iznosi od 144,3 miliona KM i 127,1 miliona KM respektivno. Prema podacima Ministarstva finansija i trezora BiH, planirana su izdvajanja za servisiranje vanjskog duga sektora generalne vlade u 2020. u iznosu od 835,4 miliona, što je 12,4% projiciranih prihoda UIO za 2020. godinu, objavljenih u Globalnom okviru Fiskalnog bilansa i politika u BiH (u 2019. godini taj procenat je bio nešto niži i iznosio 12,1%).

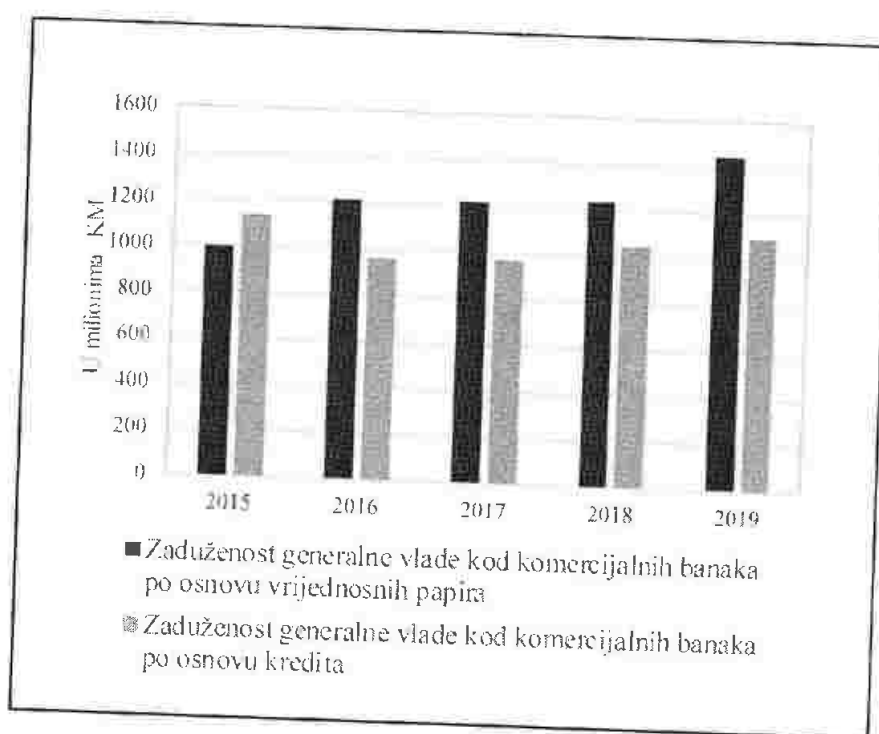
Grafikon 1.22: Vanjski dug sektora vlade i godišnje promjene iznosa otplate vanjskog duga

Izvor: CBBiH. Napomena: * projekcija.

Zaduženost sektora vlade kod komercijalnih banaka je zabilježila rast na godišnjem nivou, kako po osnovu vrijednosnih papira tako i po osnovu kredita (Grafikon 1.23). Tokom godine vlade entiteta su na tržištu vrijednosnih papira emitovale ukupno 544,7 miliona KM (FBiH 219,6 miliona KM i RS 325,1 miliona KM). U 2020. godini po osnovu otplate unutrašnjeg duga FBiH i RS trebaju izdvojiti 885,6 miliona KM (Federacija BiH 564,6 miliona KM i Republika Srpska 321,0 miliona KM). Izloženost banaka ka sektoru vlade na kraju 2019. godine je bila 7,6% ukupne aktive.

Grafikon 1.23: Zaduženost generalne vlade kod komercijalnih banaka

Izvor: CBBH

Tekstni okvir 1: Uticaj sektora vlade na ekonomski rast u BiH

Javna potrošnja predstavlja snažan generator ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini. Komponenta domaće tražnje koja obuhvata potrošnju i investicije u velikoj mjeri determiniše ekonomsku aktivnost. Imajući u vidu da privatna potrošnja čini oko 75% BDP-a, značajan broj zaposlenih u javnom sektoru (oko 24%) s primanjima koja su veća za 19% od prosječne neto plate održavaju adekvatan nivo potrošnje i na taj način doprinose rastu ekonomske aktivnosti u zemlji. U tom svjetlu, i najavljeni ograničeni rast plata u institucijama BiH za 4,5% će imati povoljan, ali ograničen uticaj na rast privatne potrošnje kroz komponentu rasta raspoloživog dohotka, naročito imajući u vidu da djelatnosti sektora generalne vlade generišu oko 15,6% BDP-a.

Učešće javnih investicija u ukupnim investicijama je dosta skromno. Planovi sektora vlade koji se odnose na realizaciju projekata elektroenergetskog sektora i putne infrastrukture, kada se implementuju, u srednjem roku će imati značajan uticaj na ekonomski rast. Finansiranje kapitalnih projekata je uvjetovano provođenjem strukturalnih reformi i mjera na različitim nivoima vlasti. U tom smislu, ukoliko ne bude većih zastoja i prepreka, prema ERP-u 2020-

2022. očekuje se ograničen rast javne potrošnje od 0,5% (što je činilo 33,9 miliona KM od ukupne javne potrošnje u 2019. godini), a s aspekta rasta nominalnog BDP-a u 2019. godini, to povećanje od 0,5% u rastu nominalnog BDP-a bi iznosilo 6,7 miliona KM.

U odnosu na prethodnu godinu kada je emitovano svega šest emisija javnog duga, tokom 2019. godine je emitovan mnogo veći broj emisija (Tabela 1.1.), ali ukupna vrijednost emisija nije značajnije odstupila od one iz 2018. godine. Ukupna vrijednost emisija od 544,7 miliona KM je za samo 7% viša od ostvarene vrijednosti emisija u 2018. godine. Za razliku od 2018. godine kada je odnos između vrijednosti emisija po entitetima bio u potpunosti u korist Republike Srpske (88,2% vrijednosti emisija se odnosilo na ovaj bh. entitet), u ovoj godini uspostavljena je ravnoteža u pogledu zaduživanja entiteta na bh. finansijskom tržištu, pa je tako Republika Srpska emitovala 59,6% od ukupne vrijednosti emisija javnog duga entiteta.

Tabela 1.1: Emisije na primarnom tržištu javnog duga bh. entiteta u 2019. godini

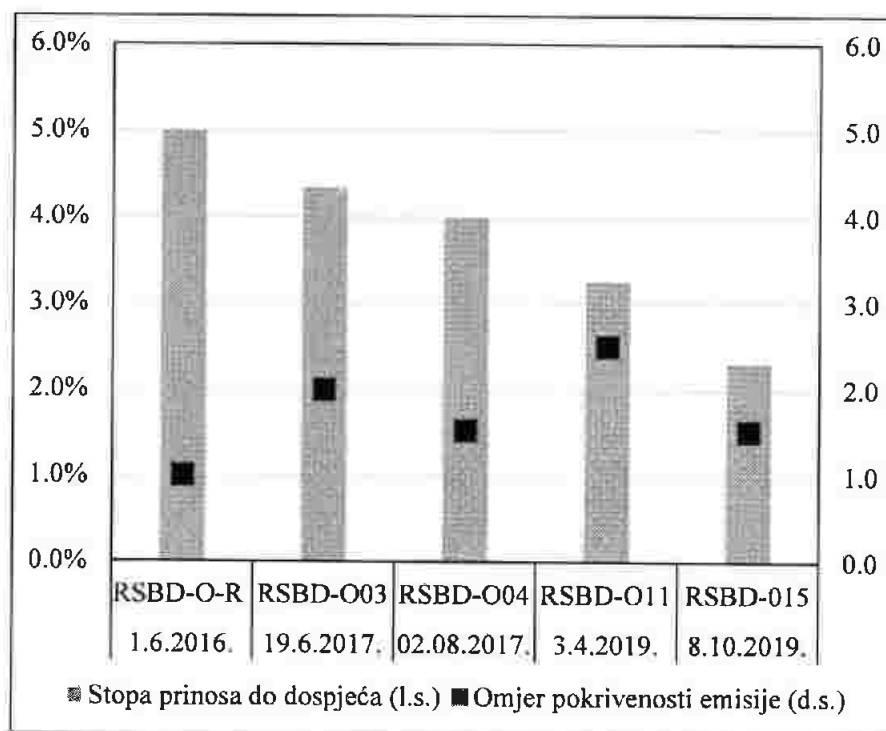
	1 m	3 m	6 m	9 m	12 m	36 m	60 m	84 m	120 m	Ukupno
Republika Srpska			2				3	3	2	10
Federacija Bosne i Hercegovine				1		2	1	2	1	7
Ukupno	0	0	2	1	0	2	4	5	3	17

Izvor: SASE i BLSE.

Osnovne karakteristike tržišta javnog duga entiteta tokom 2019. godine su bile emisije obveznica tj. pretežno zaduživanje na dugi rok, visoka tražnja za emisijama javnog duga i značajan pad prinosa pri emisiji u svim ročnim segmentima entitetskog javnog duga. Usljed zadovoljavajućeg stanja budžeta, Federacija Bosne i Hercegovine je otkazivala pojedine aukcije, pa je najveći dio aukcija izvršen u drugoj polovini godine, dok se Republika Srpska kontinuirano zaduživala tokom cijele godine. Kao i u prethodnoj godini, uočavaju se razlike u ostvarenim stopama prinosa na tržištu javnog duga (Tabela 1.2.), a pojavile su se i nove razlike koje se tiču omjera pokrivenosti emisija (Grafikon 1.24).

Republika Srpska je kroz emisiju obveznica prikupila 285 miliona KM sredstava za finansiranje budžeta, a čak dva puta tokom godine je emitovala desetogodišnje obveznice (Grafikon 1.24). Emisije su bile uspješne, u cijelosti su otkupljene, uz visoku tražnju i opadajuću stopu prinosa do dospjeća na primarnom tržištu.

Grafikon 1.24: Desetogodišnje obveznice Republike Srpske

Izvor: SASE i BLSE.

Era niskih kamatnih stopa i ekspanzivna monetarna politika ECB su stvorile uslove za refinansiranje starog dijela javnog duga po nižoj kamatnoj stopi, kao i za dodatno zaduživanje. Pa ipak, uprkos smanjenju stopa prinosa do dospjeća na primarnom tržištu javnog duga Republike Srpske, razlika među entitetima u prosječnim stopama prinosa do dospjeća na primarnom tržištu postoji u skoro svim ročnim segmentima (Tabela 1.2.). Federacija BiH već godinama emituje trezorske zapise uz negativnu stopu prinosa, dok ta pojava nije još uvijek zabilježena u drugom bh. entitetu. Međuentsketo odstupanje u stopama prinosa, uprkos jedinstvenoj fiskalnoj i monetarnoj politici, bi se moglo objasniti razlikama u nivou javnog duga u entitetima i performansama javnog sektora.

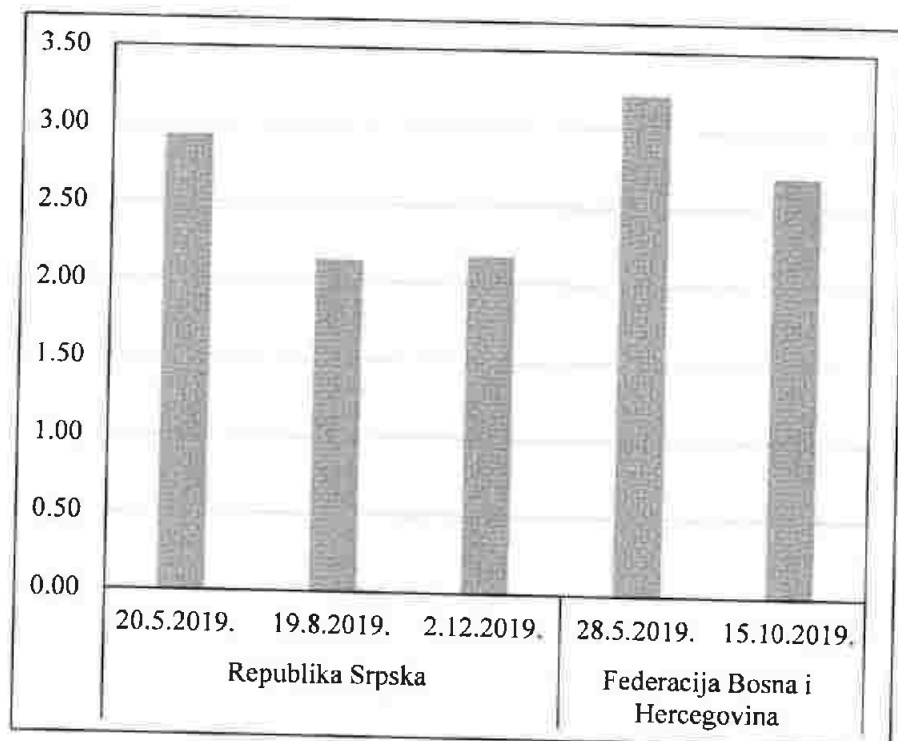
Tabela 1.2: Prosječne stope prinosa do dospjeća na primarnom tržištu javnog duga bh. entiteta u 2019. godini, u %

R.b.	Entitet	1 m	3 m	6 m	9 m	12 m	36 m	60 m	84 m	120 m
1.	Republika Srpska			0,04965				2,216		2,775
2.	Federacija Bosne i Hercegovine				-0,195		0,07785	0,217	0,557	0,85

Izvor: SASE i BLSE.

Tokom godine su se i na tržišta sedmogodišnjih obveznica ispoljile ogromne razlike u stepenu tražnje za emisijama (Grafikon 1.25). Zahvaljujući većoj likvidnosti ovog dijela tržišta, emisije Federacija BiH su u većoj mjeri bile preplaćene (mjereno tražnjom za emisijom), a primjećuje se i opadanje tražnje za emisijama Republike Srpske, iako je ona još uvijek na visokom nivou.

Grafikon 1.25: Omjer pokrivenosti emisija sedmogodišnjih obveznica bh entiteta

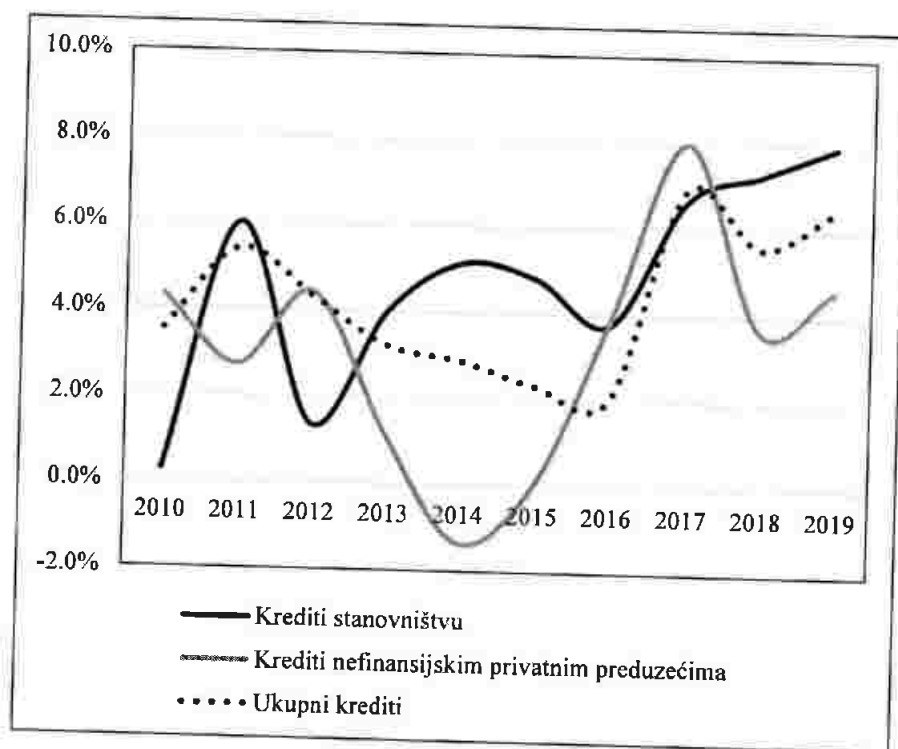

Izvor: SASE i BLSE. Napomena: Omjer pokrivenosti predstavlja odnos između tražnje za emisijom i ponuđene vrijednosti emisije.

1.2.3 Bankarski sektor

Kao i u prethodnoj godini, bankarski sektor je i u 2019. godini imao izuzetno dobre performanse, mjereno s likvidnošću, rentabilnošću i efikasnošću poslovanja. Tražnja za kreditima, posebno sektora stanovništva, u uslovima izuzetno visoke likvidnosti banaka i visoke kapitalizacije doprinijela je održavanju umjerene stope kreditnog rasta (Grafikon 1.26). Treća uzastopna godina umjerenog kreditnog rasta se odvija uporedo sa smanjenjem udjela loših kredita u ukupnim kreditima, a utiče i na domaću tražnju. S druge strane, u 2019. godini je primjetan niži rast kredita privredi (nefinansijska preduzeća) u odnosu na ukupan kreditni rast, što se može objasniti nedovoljno visokom stopom privrednog rasta, smanjenjem tražnje za bh. izvozom, ali i smanjenjem ponude kredita nefinansijskim preduzećima.

Grafikon 1.26: Kreditni rast

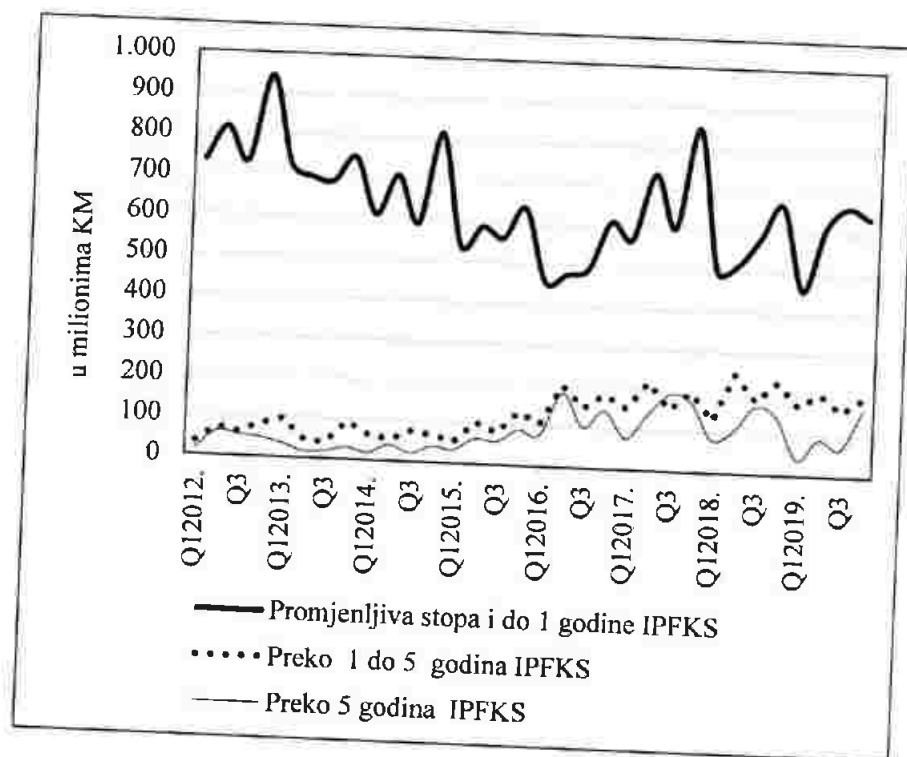

Izvor: CBBiH

Promjena kamatnih stopa na kredite privredi je neznatna, te minimalno smanjenje kamatnog troška do kojeg je došlo nije moglo prouzrokovati rast tražnje za ovom kategorijom kredita (Grafikon 1.27), a u drugoj polovini godine došlo je čak i do smanjenja novoodobrenih kredita privredi u odnosu na isti period prošle godine. Krediti s promjenljivom kamatnom

stopom opadaju, ali oni i dalje dominiraju novim kreditnim poslovima. Njihov udio u 2019. godini iznosi oko 70%. Privredni oporovak eurozone i rast kamatnih stopa se ne očekuje u kratkom roku, tako da ovaj dio bankarske aktive, za sada, uopšte nije izložen kreditnom riziku, uprkos velikom debalansu u korist novoodobrenih kredita s promjenljivom kamatnom stopom.

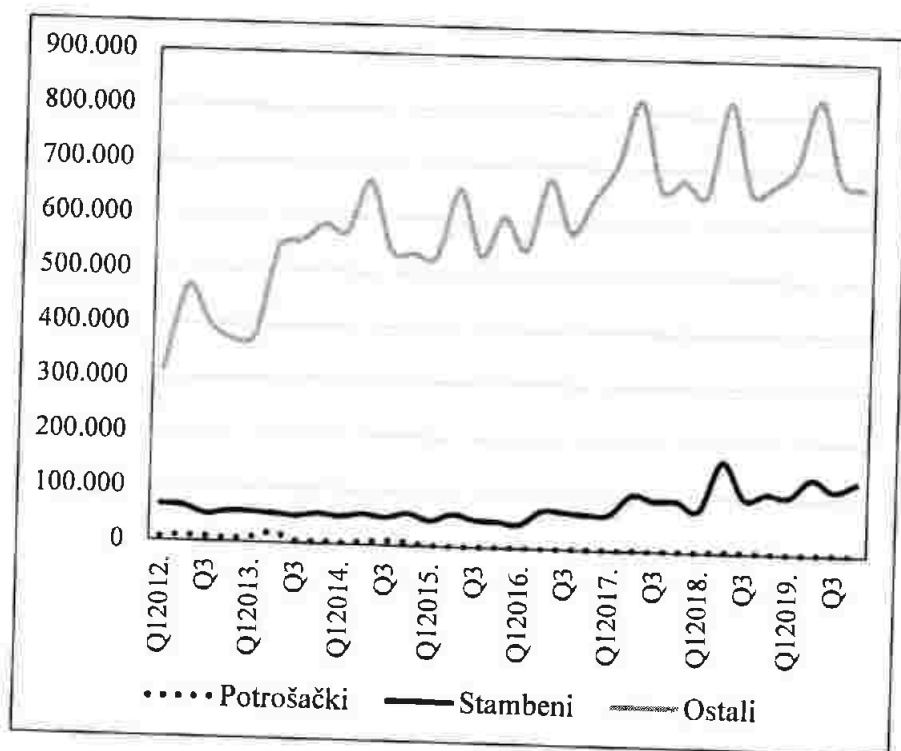
Grafikon 1.27: Novoodobreni krediti nefinansijskim preduzećima

Izvor: CBBiH Napomena: Inicijalni period fiksne kamatne stope.

Iako kamatne stope za stanovništvu nisu u prosjeku smanjivane, volumen novoodobrenih kredita je za oko 4% viši u odnosu na prethodnu godinu (Grafikon 1.28). Potraživanja od sektora stanovništva najviše i doprinose rastu bankarske aktive, a ovogodišnji rast bi mogao biti prouzrokovao niskim raspoloživim dohotkom jednog značajnog dijela bh. građana i domaćinstava. Mada je u posljednje vrijeme uočljiv blagi trend rasta stambenih kredita, nenamjenski potrošački krediti i dalje predstavljaju 85% ukupnih novih kredita stanovništvu i oko 75% svih kredita stanovništvu.

Grafikon 1.28:Novoodobreni krediti stanovništvu

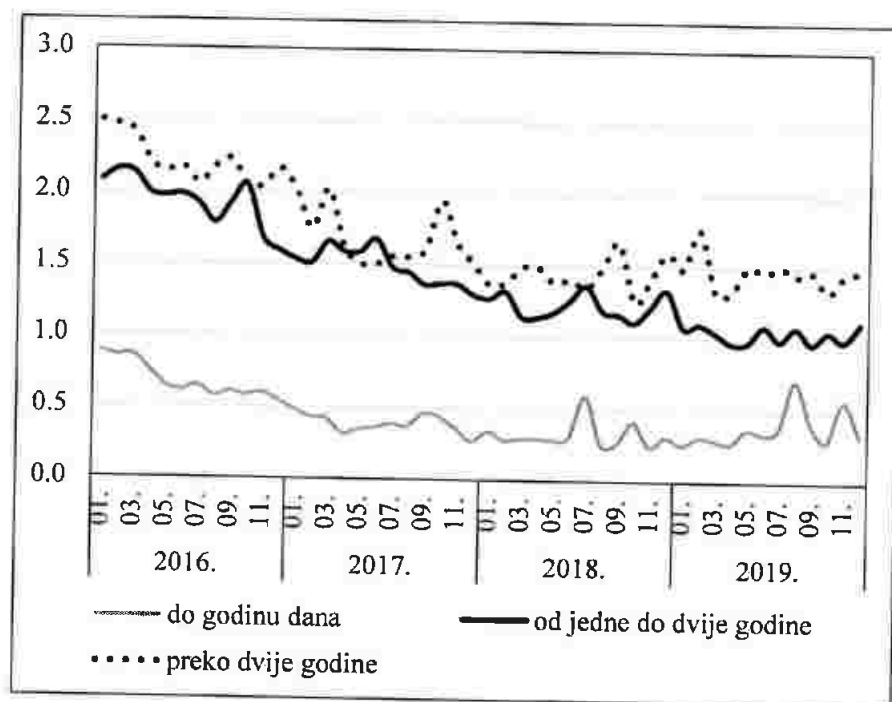

Izvor: CBBH

Depoziti banaka nastavljaju rasti iako je u posljednje vrijeme uočljiv trend stagnacije kamatnih stopa na depozite stanovništva (Grafikon 1.29). Uprkos stabilnosti kamatnih stopa u svim ročnim segmentima, došlo je do povećanja udjela transakcionih depozita u ukupnim depozitima. Početkom 2019. godine se desila značajna promjena u valutnoj strukturi depozita (kao posljedica primjene nove metodologije⁶) i to u korist depozita u stranoj valuti, tako da je promijenjena i valutna struktura depozita, jer su depoziti s deviznom klauzulom u eurima, koji su ranije tretirani kao krediti u domaćoj valuti, sada klasifikovani kao depoziti u stranoj valuti. Međutim, usljed primjene nove metodologije po kojoj su krediti dati u KM s deviznom klauzulom klasifikovani kao krediti u stranoj valuti, izmijenjena je i valutna struktura aktive banaka, tako da su devizna potraživanje i devizne obaveze bh. rezidenata nakon primjene nove metodologije u ravnoteži.

⁶ Od početka 2019. godine došlo je do metodološke izmjene statistike monetarnog i finansijskog sektora u CBBiH. Izmjene metodologije se odnose na klasifikaciju finansijskih instrumenata s deviznom klauzulom. Napravljena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredita, vrijednosnih papira, depozita) originalno iskazanih u KM, a koji imaju valutnu klauzulu, s pozicija domaće valute u pozicije strane valute.

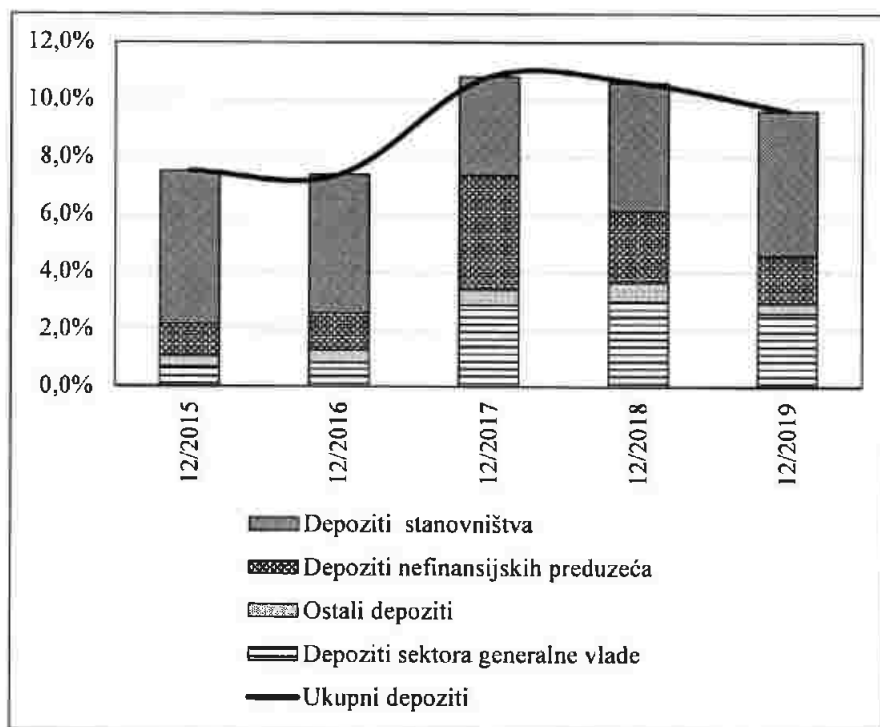
Grafikon 1.29: Prosječne ponderisane kamatne stope na depozite stanovništva

Izvor: CBBiH

Jedan veliki dio prirasta ukupnih depozita (Grafikon 1.30) je nastao i kao posljedica fiskalnog suficita na državnom nivou (sektor generalne vlade) i zaduživanja entiteta na bh. finansijskom tržištu. Doprinos godišnjoj stopi rasta depozita (9,6%) sektora generalne vlade je u prosjeku neizmijenjen, dok je doprinos privrede u prosjeku u padu. Pored toga, nezadovoljavajuća struktura rasta depozita s aspekta ročnosti koja se ogleda u značajno bržem rastu transakcionih depozita i depozita po viđenju u odnosu na dugoročne depozite u uslovima internog ili eksternog šoka može voditi do destabilizacije bankarskog sistema, što je pred banke, usljed regulatornih zahtjeva, stavilo obavezu držanja enormnog iznosa likvidnih sredstava (Grafikon 1.31).

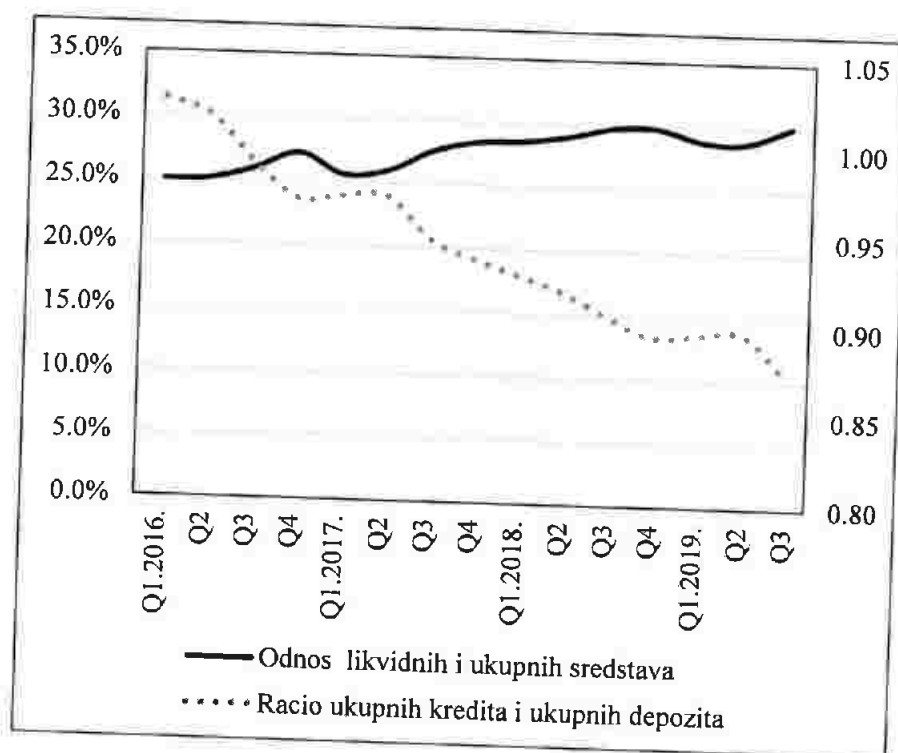
Grafikon 1.30: Doprinosi godišnjem rastu depozita

Izvor: CBBiH

Kako su likvidna sredstva imovina banaka koja najvećim dijelom ne stvara prihode, a u slučaju negativnih kamatnih stopa prave i trošak, očekivan je da njihov visoki nivo uz pad naknade na višak iznad obavezne rezerve (sa -0,2% na -0,4% i kasnije na -0,5%) dovede do smanjenja profitabilnosti bh. banaka, ali to se nije desilo. Na smanjenje rentabilnosti banaka nije uticao ni brži rast depozita od kredita (ratio ukupnih kredita i ukupnih depozita), jer je kamatni raspon (razlika između kamatnih stopa na depozite i kamatnih stopa na kredite) još uvijek visok, a jedan veliki dio prihoda banke i dalje ostvaruju na neutralnim bankarskim poslovima. U prosjeku dobre performanse banaka su povrat na aktivu bankarskog sektora Bosne i Hercegovine (neto dobit/aktiva) doveli do 1,5%, a to je tokom godine davalo i povrat na dionički kapital (neto dobit/dionički kapital) po dvocifrenoj stopi (12%).

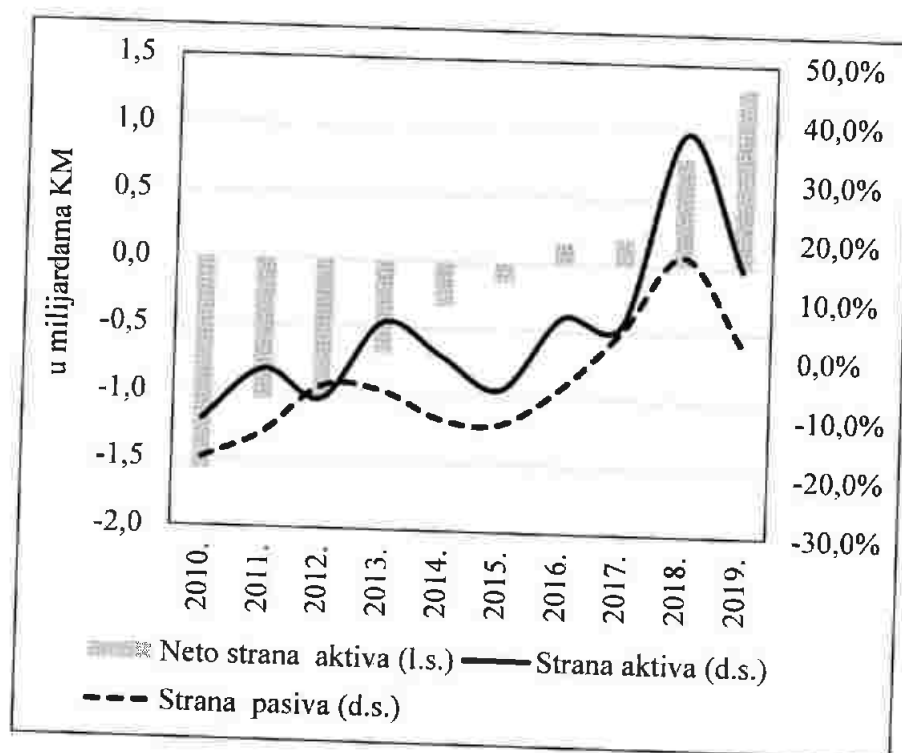
Grafikon 1.31: Likvidnost bankarskog sektora Bosne i Hercegovine

Izvor: CBBiH.

Neto strana aktiva (1,3 milijarde KM) je zadržala trend rasta (Grafikon 1.32) jer su potraživanja bh. banaka prema nerezidentima/strana aktiva (4,44 milijarde) rasla brže nego obaveze prema nerezidentima/strana pasiva (3,11 milijardi KM). Kao i u prethodnoj godini, zapaža se aktivnost domaćih banaka na stranom kreditnom i finansijskom tržištu, a ta aktivnost je čak i u porastu. Domaće banke kreditiraju inostrana pravna lica i njihova izloženost po datim kreditima je porasla za 23%, a po ulaganjima u vrijednosne papire za 12%. Depoziti kod nerezidenata još uvijek čine najveći dio strane aktive (61%) i pokrivaju 87% ukupne strane pasive, čime je bankarski sektor djelimično zaštićen od iznenadnog povlačenja novčanih sredstava. S druge strane, strana pasiva, nakon dvocifrenog rasta u prošloj godini, bilježi samo umjeren rast (2,6%), a njena ročna struktura je nepovoljna jer strani depoziti (koji mogu biti razoročeni i povučeni u svakom trenutku) čine čak 52% strane pasive (1,62 milijarde KM).

Grafikon 1.32: Neto strana aktiva komercijalnih banaka

Izvor: CBBiH

1.2.4 Vanjski sektor

I. Platni bilans

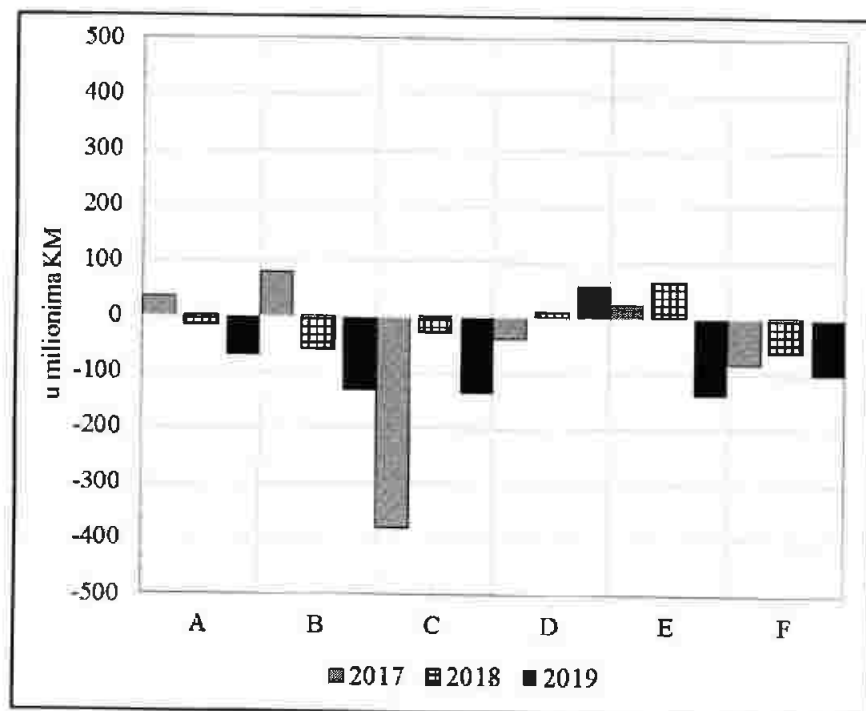
Platnobilansna pozicija zemlje je u 2019. godini je gotovo nepromijenjena u odnosu na prethodnu godinu. Naime, u protekloj godini je došlo do smanjenja deficita tekućeg računa za svega 3,1 miliona KM ili 0,2% te je na računu tekućih transakcija s inostranstvom ostvaren deficit u iznosu od 1,23 milijardi KM. Kao i svih prethodnih godina, osnovni uzrok deficita tekućeg računa je deficit na računu robe, dok je u razmjeni usluga te sekundarnog dohotka s inostranstvom došlo do kreiranja pozitivnog salda. Na podbilansu primarnog dohotka, u posljednje tri godine zabilježen je deficit, iako su u pitanju dosta mali iznosi te je uticaj na pogoršanje deficita tekućeg računa neznatan.

Protekla godina se doslovno može podijeliti na dva dijela, što se tiče trgovinske razmjene. U prvoj polovini 2019. godine izvoz i uvoz su imali pozitivne stope rasta, iako dosta niske, dok su u drugoj polovini godine i uvoz i izvoz zabilježili značajno smanjenje, a sve to je u najvećoj mjeri odraz globalnog smanjenja ekonomske aktivnosti. Pored navedenih faktora,

kretanje cijena energenata na svjetskom tržištu je takođe uticalo na vrijednosti uvoza i izvoza. Na računu robnih transakcija je ostvaren deficit u iznosu 8,00 milijardi KM. U odnosu na prethodnu godinu, došlo je do produbljenja trgovinskog deficita i to za 636,2 miliona KM ili 8,6%. Kod izvoza je u 2019. godini zabilježena negativna stopa rasta 3,4%, dok je uvoz imao pozitivnu i dosta nisku stopu rasta 1,2%.

Naša zemlja je neto uvoznik prehrambenih preradevina, gdje deficit iznosi 1,35 milijardi KM, nafte i naftnih derivata, odnosno proizvoda mineralnog porijekla, gdje negativan saldo iznosi 1,81 milijardi KM. Nadalje, uvoz proizvoda hemijske industrije premašuje izvoz za 816,0 miliona KM, kao i tekstilnih proizvoda za 599,7 miliona KM. Negativan robni saldo ostvarujemo i u trgovini mašinama, aparatima i električnim uređajima 1,16 milijardi KM i u trgovini transportnim sredstvima 1,08 milijardi KM. U 2019. godini ostvaren je i negativan saldo u trgovini baznim metalima od 52,6 miliona KM. U trgovinskoj razmjeni namještaja zabilježen je suficit u iznosu od 717,0 miliona KM i u razmjeni drveta i proizvoda od drveta 438,0 miliona KM. Najznačajnije godišnje produbljenje deficita je zabilježeno kod kategorije vozila, gdje je deficit produbljen za 102,5 miliona KM i kod neto uvoza baznih metala, gdje je deficit produbljen za čitavih 139,3 miliona KM i proizvoda mineralnog porijekla 136,6 miliona KM (Grafikon 1.33). S druge strane, pozitivan uticaj na trgovinski deficit je ostvaren u trgovinskoj razmjeni mašina, aparata i električnih uređaja. Grupe proizvoda gdje tradicionalno ostvarujemo suficit u razmjeni a inostranstvom, drvo i proizvodi od drveta te namještaj, su u protekloj godini zabilježili smanjenje suficita, što se negativno odrazilo na trgovinski deficit (Grafikon 1.33).

Grafikon 1.33: Smanjenje/povećanje trgovinskog deficita po grupama proizvoda

Izvor: BHAS

Legenda

- A Drvo i proizvodi od drveta
- B Namještaj
- C Proizvodi mineralnog porijekla
- D Mašine, aparati i električni uređaji
- E Bazni metali
- F Vozila

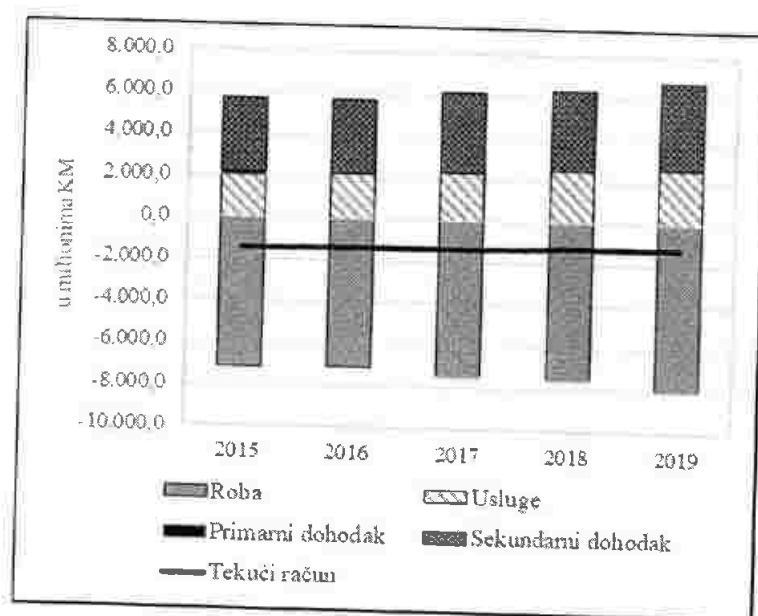
Na računu usluga ostvaren je suficit u iznosu od 2,63 milijarde KM te se neto priliv na računu usluga povećao za 151,3 miliona KM ili za 6,1% (Grafikon 1.34). Ukupan priliv po osnovu pružanja usluga u inostranstvu iznosi 3,94 milijarde KM. U posljednjih pet godina izvoz usluga bilježi značajne stope rasta, iako je u 2019. godini stopa rasta nešto niža u odnosu na prethodne periode. Najznačajniji priliv na računu usluga dolazi od turizma (50,3%), a u protekloj godini je priliv od noćenja stranih turista iznosio 1,98 milijardi KM. Zatim slijede transportne usluge, gdje je ostvaren priliv od 830,1 miliona KM, i pružanje usluga obrade i dorade robe sa 569,0 miliona KM. Godišnje povećanje priliva je najznačajnije u oblasti

turizma, gdje je povećan priliv od dolaska stranih turista za 15,7%. Odliv sredstava po osnovu uvoza usluga iznosi 1,30 milijardi KM, te je došlo do povećanja odliva sredstava za 9,8% u odnosu na 2018. godinu, s tim da je najveće povećanje zabilježeno kod transporta robe i putovanja naših građana u inostranstvo.

Na računu primarnog dohotka zabilježen je negativan saldo u iznosu od 55,7 miliona KM. Priliv po osnovu primanja zaposlenih u stranim organizacijama je povećan za 59,8 miliona KM na godišnjem nivou. Odliv sredstava po osnovu kamata na pozajmljena sredstva svih sektora i isplata dividendi za preduzeća u stranom vlasništvu iznosi 1,06 milijardi KM, te je i po tom osnovu došlo do neznatnog povećanja odliva na godišnjem nivou. Rashodi po osnovu isplata dividendi za preduzeća u stranom vlasništvu iznose 894,0 miliona KM (Grafikon 1.34).

U 2019. godini ukupni prilivi po osnovu doznaka iz inostranstva iznose 2,82 milijarde KM te je u odnosu na prethodnu godinu registrovano povećanje priliva i to za 250,4 miliona KM (9,7%). Tako je i u 2019. godini stopa rasta priliva radničkih doznaka dosta visoka, uprkos usporavanju ekonomija iz kojih imamo najveći priliv radničkih doznaka, s tim da je globalno usporavanje evidentno tek od druge polovine 2019. godine. Penzije kao drugi najznačajniji priliv na računu sekundarnog dohotka iznose 1,24 milijardi KM, te je priliv i po ovom osnovu povećan za 3,8%. Dakle, iako smo bilježili značajan trgovinski deficit, suficit na računu sekundarnog dohotka i usluga, pokrivaio je preko 85% robnog deficita.

Grafikon 1.34: Tekući račun i saldo njegovih komponenti

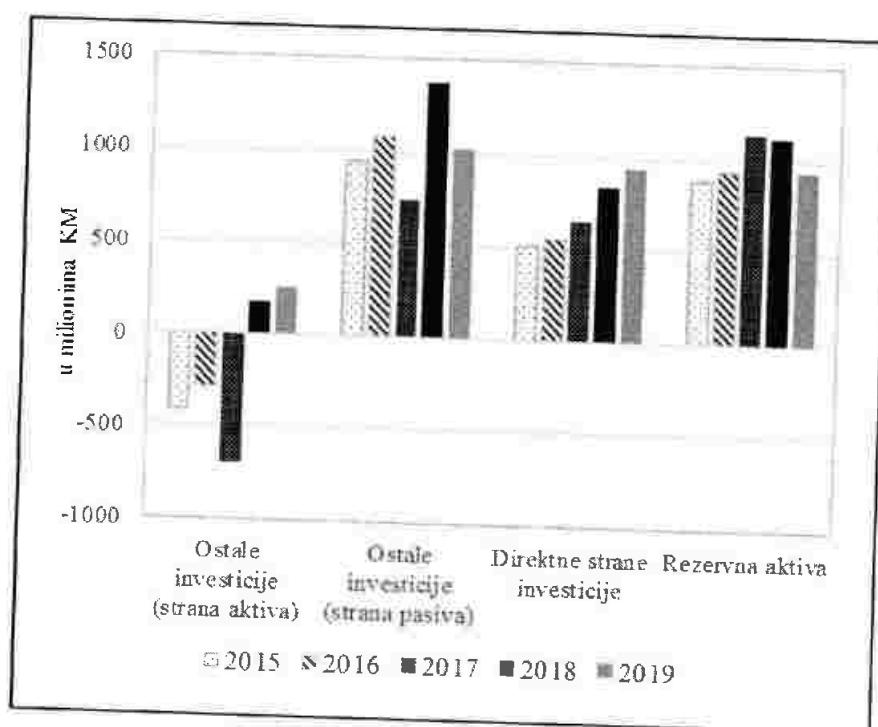
Izvor: CBBiH

Nedostajuća sredstva za pokrivanje deficita tekućih transakcija su se evidentirala preko finansijskog računa. U 2019. godini je deficit tekućeg računa finansiran prilivom direktnih stranih investicija te dodatim zaduživanjem privatnog sektora u vidu zajmova i trgovinskih kredita. Priliv po osnovu direktnih stranih investicija u 2019. godini iznosi 939,4 miliona KM, te je došlo do povećanja priliva za 12,1% na godišnjem nivou. Od ovog iznosa na preko polovine iznosa odnosi se na reinvestiranu zaradu. Reinvestirana zarada je u protekloj godini iznosila 479,7 miliona KM (Grafikon 1.35). Iako su se direktne strane investicije povećale na godišnjem nivou, direktno strano ulaganje u posmatranoj godini je daleko ispod nivoa priliva koji je evidentiran prije finansijske krize.

Obim transakcija s inostranstvom je bio takav da je doveo do smanjenja finansijske aktive preduzeća i stanovništva za svega 252,7 miliona KM, dok je bankarski sektor povećao finansijsku aktivu za 419,2 miliona KM. U formi trgovinskih kredita kao jednog od oblika zaduživanja preduzeća priliv je iznosio 628,5 miliona KM, gdje je godišnji priliv neznatno povećan. Ostali oblici zaduživanja preduzeća, dugoročni krediti, iznose 354,2 miliona KM, što predstavlja smanjenje priliva po ovom osnovu u odnosu na prethodnu godinu. Vladin sektor je u posmatranoj godini više otplatio dugova, nego što je iznosilo novo zaduživanje u iznosu od 33,9 miliona KM. Finansijska pasiva bankarskog sektora je neznatno povećana za

74,2 miliona KM. Ukupan priliv sredstava je bio veći od deficita tekućeg računa, te je došlo do porasta rezervne aktive u iznosu od 935,0 miliona KM (Grafikon 1.35).

Grafikon 1.35: Finansijski račun i saldo njegovih komponenti

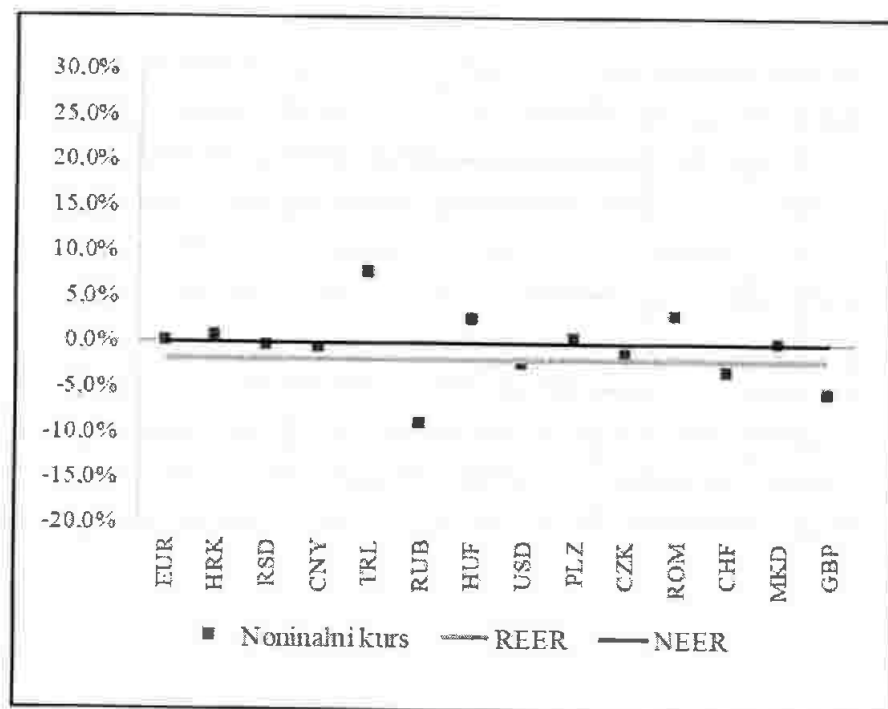

Izvor: CBBiH

II. Nominalni i realni efektivni devizni kurs

Nakon višegodišnjeg trenda aprecijacije nominalnog efektivnog kursa KM (NEER), u 2019. godini je došlo do promjene trenda. U prvoj polovini godine NEER je u odnosu na kraj 2018. godine imao blagi rast vrijednosti, dok je u drugoj polovini godine zabilježen deprecijacijski trend. I realni efektivni kurs (REER-CPI) i NEER ukazuju na deprecijaciju KM prema valutama glavnih trgovinskih partnera (2,0% i 0,2% respektivno) u posljednjih godinu dana, gdje su valute poredane prema značaju zemlje u trgovinskoj razmjeni (Grafikon 1.36). Deprecijacija NEER je uzrokovana nominalnom deprecijacijom KM prema valutama zemalja u razvoju, a kao posljedica kretanja EUR (naše sidrene valute) prema američkom dolaru, odnosno jačanju američkog dolara, koje je bilo izraženije u drugoj polovini godine, zbog usporavanja rasta vodećih evropskih ekonomija. Konvertibilna marka je nominalno deprecirala prema američkom dolaru za 2,4%, zatim prema švicarskom franku za 3,2% i britanskoj funti za 5,6% te ruskoj rublji za 8,9%.

Grafikon 1.36: Godišnje promjene u deviznom kursu, decembar 2019

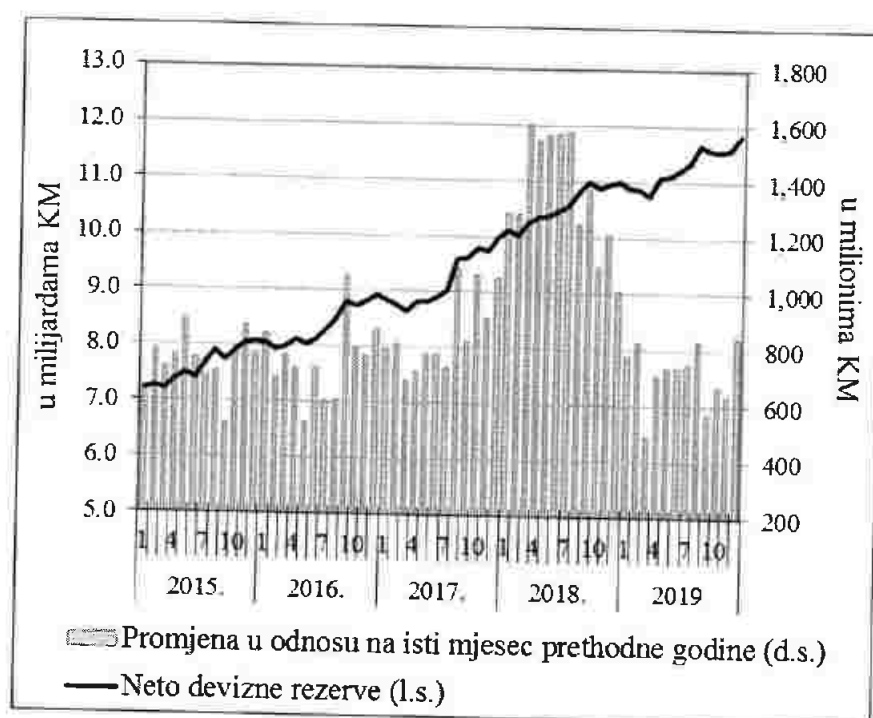
Izvor: CBBiH

Realni efektivni kurs KM, mjereno potrošačkim cijenama (REER-CPI), ima izrazitiji deprecijacijski trend od REER-PPI, dok u posljednja dva kvartala oba indeksa bilježe povećanje vrijednosti zbog sezonskog uticaja.

2. Izvještaj o aktivnostima CBBiH u 2019. godini

U 2019. godini je nastavljen trend rasta deviznih rezervi, ali nešto slabijim intenzitetom, u poređenju sa 2018. godinom (Grafikon 2.1). Pri tome, treba imati u vidu da su devizne rezerve, u prosjeku, svaki mjesec bile više od 700 miliona KM iznad vrijednosti zabilježenih 2018. godine. U decembru 2019. godine, neto devizne rezerve su iznosile 12,60 milijardi KM i povećane su za 974,0 miliona KM (8,38%) u odnosu na decembar 2018. godine.

Grafikon 2.1: Devizne rezerve CBBH

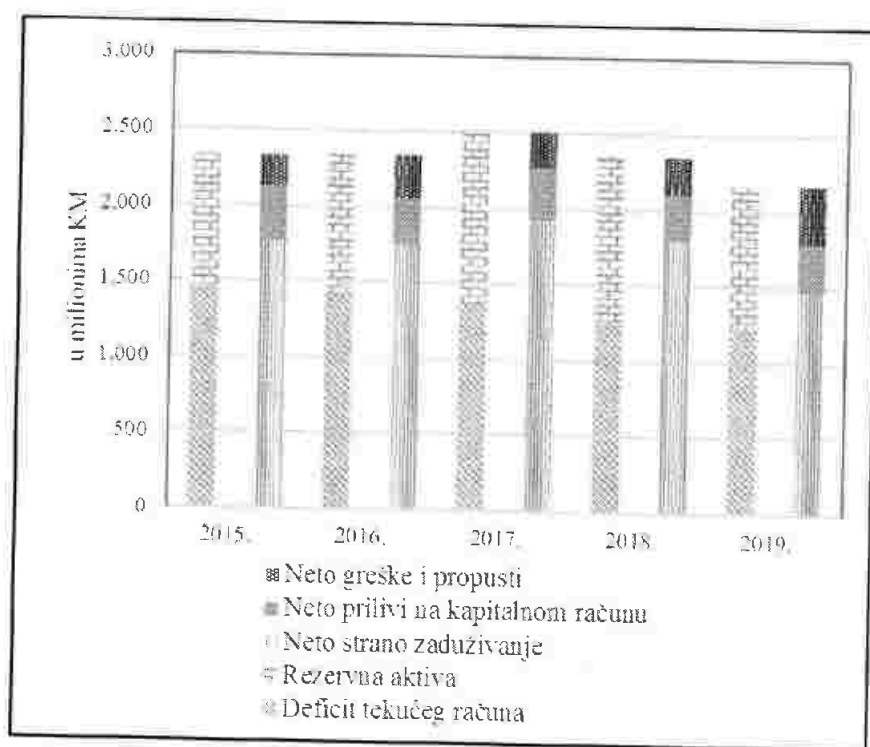
Izvor: CBBiH

Promjene u vrijednosti portfolija CBBiH usljed tržišnih uslova su u 2019. godini imale pozitivan uticaj na devizne rezerve. Usljed daljeg pada prinosa na vrijednosne papire iz investicionog portfolija u negativnu teritoriju, u slabijoj mjeri i usljed investicione politike CBBiH te, manjim dijelom i usljed rasta cijene zlata na međunarodnim tržištima, vrijednost investicionog portfolija je povećana 133,86 miliona KM u 2019. godini. Ovakva tržišna kretanja su, pak, izrazito nepovoljna sa stanovišta prihoda od investiranja deviznih rezervi, o čemu će više informacija biti u poglavlju 2.3.

Sve platnobilansne transakcije koje su uticale na promjenu u nivou deviznih rezervi odrazile su se na kupovinu i prodaju KM s bankama i internim deponentima. Tokom 2019. godine, CBBiH je ostvarila pozitivan saldo kupovine i prodaje KM s komercijalnim bankama i internim deponentima u visini od 840,1 milion KM.

Grafikon 2.2 pokazuje da, generalno, u slučaju BiH, rezervna aktiva (devizne rezerve) raste zbog rasta neto vanjskog zaduživanja (znatno iznad deficita na tekućem računu). Rezervna aktiva je prikazana na lijevom stupcu u svakom periodu, uz deficit tekućeg računa, jer u BiH kontekstu predstavlja novčane tokove ka inostranstvu. U desnom stupcu za period su prikazani tokovi iz inostranstva ka BiH, neto strano zaduživanje i prilivi na kapitalnom računu, koji su već godinama na približno istom nivou i neto greške i propusti.

Grafikon 2.2: Uticaj platnobilansnih stavki na rast devizne rezerve

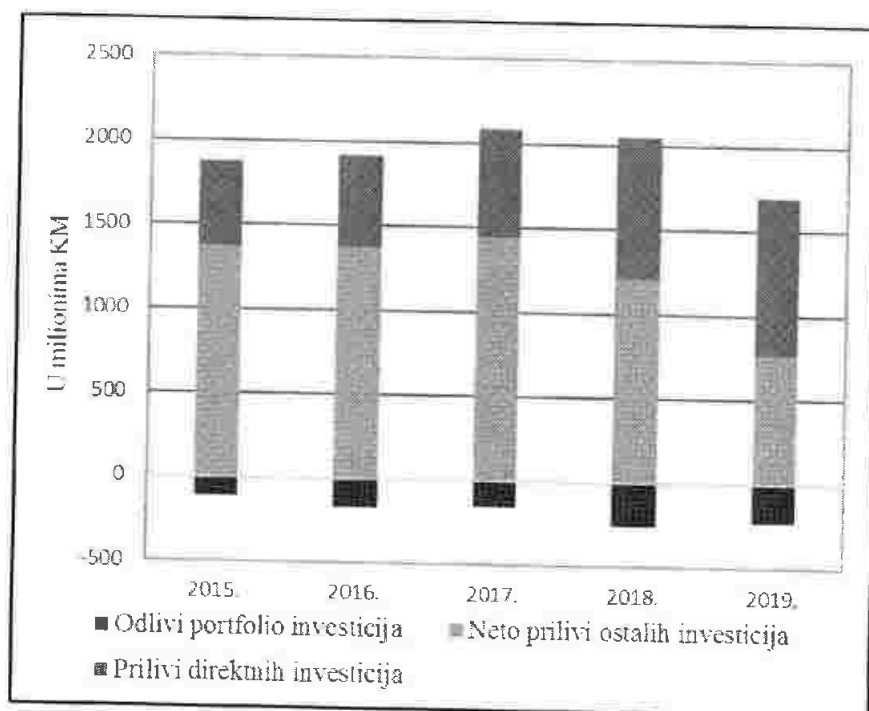

Izvor: CBBiH

Neto strano zaduživanje predstavlja sumu direktnih, portfolio i ostalih investicija. U posljednje dvije godine došlo je do određenih promjena u strukturi neto stranog zaduživanja. Naime, udio direktnih stranih investicija u ukupnom stranom zaduživanju se povećava, dok su prilivi na ostalim investicijama manji. Kao i u prethodnim godinama, i u 2019. godini uprkos

rastu direktnih stranih investicija udio zadržane zarade je bio dosta veliki, što nije uticalo na devizne rezerve, jer polovina direktnih stranih investicija je bila u formi zadržane zarade. U 2019. godini neto prilivi po osnovu ostalih investicija su se smanjili u odnosu na prethodnu godinu. Od ostalih oblika zaduživanja koje je imalo uticaj na devizne rezerve značajni su zajmovi preduzeća u inostranstvu. Zaduživanje vladinog sektora, koje je u prethodnim godinama imalo značajan uticaj na devizne rezerve, u 2019. Godini je izostalo, odnosno, neto efekat vladinog zaduživanja je bio negativan, jer iznos otplate duga premašuje zaduženja vlade u inostranstvu. Valuta i depoziti kroz neto finansijsku aktivu i pasivu su uticali na način da su banke povećale svoje plasmane u inostranstvu, dok je na strani pasive bankarski sektor ostvario priliv 74,3 miliona KM (Grafikon 2.3).

Grafikon 2.3: Struktura neto vanjskog zaduživanja

Izvor: CBBiH

2.1 Monetarna politika

CBBiH je i u 2019. godini ispunila cilj definisan Zakonom, izdavanje domaće valute prema aranžmanu valutnog odbora. U skladu s članom 31. Zakona o CBBiH, obavezna je da osigura da ukupan iznos njene novčane pasive nikada ne pređe ekvivalentan iznos njenih neto deviznih rezervi, što je u potpunosti i ispunjeno.

U skladu sa Zakonom, ukupan iznos novčane (monetarne) pasive Centralne banke je uvijek zbir:

(A) svih novčanica i kovanog novca koje su u opticaj stavile centrala, glavne jedinice i ostale filijale Centralne banke, i

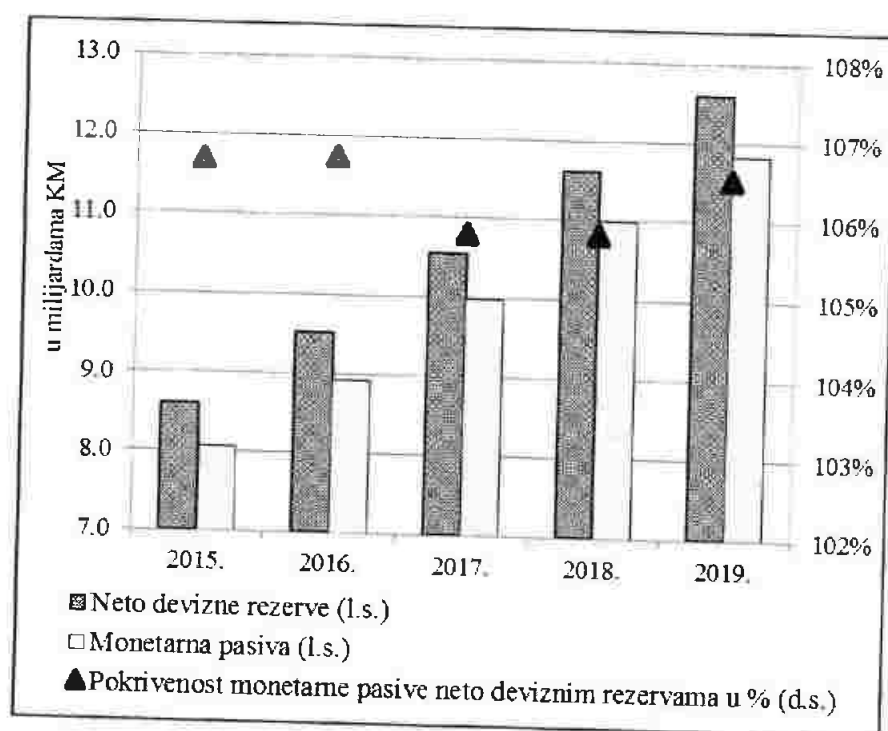
(B) potražnih salda svih računa koji se drže u knjigama Centralne banke i njenih organizacionih jedinica od strane rezidentnih vlasnika računa.

Krajem 2019. godine neto strana aktiva iznosila je 771,2 miliona KM⁷, što je za 133,0 miliona KM (20,85%) više u odnosu na stanje na kraju 2018. godine. Neto devizne rezerve na kraju 2019. godine su iznosile 12,60 milijardi KM i povećane su za 974,0 miliona KM (8,38%) u odnosu na kraj 2018. godine. Monetarna pasiva je u istom periodu zabilježila rast od 7,66%, odnosno 840,9 miliona KM.

Neto strana aktiva predstavlja zaštitu od šokova koji mogu imati negativan uticaj na tržišnu vrijednost finansijskih instrumenata u koje su devizne rezerve investirane. Stopa pokrića valutnog odbora na kraju 2019. godine je viša u odnosu na kraj prethodne godine (Grafikon 2.4).

⁷ Privremeni podatak, objavljen 23.01.2020. godine na web stranici CBBiH prije potvrde od strane nezavisnog vanjskog revizora.

Grafikon 2.4: Pokrivenost monetarne pasive neto deviznim rezervama

Izvor: CBBiH

2.2 Račun rezervi kod CBBiH

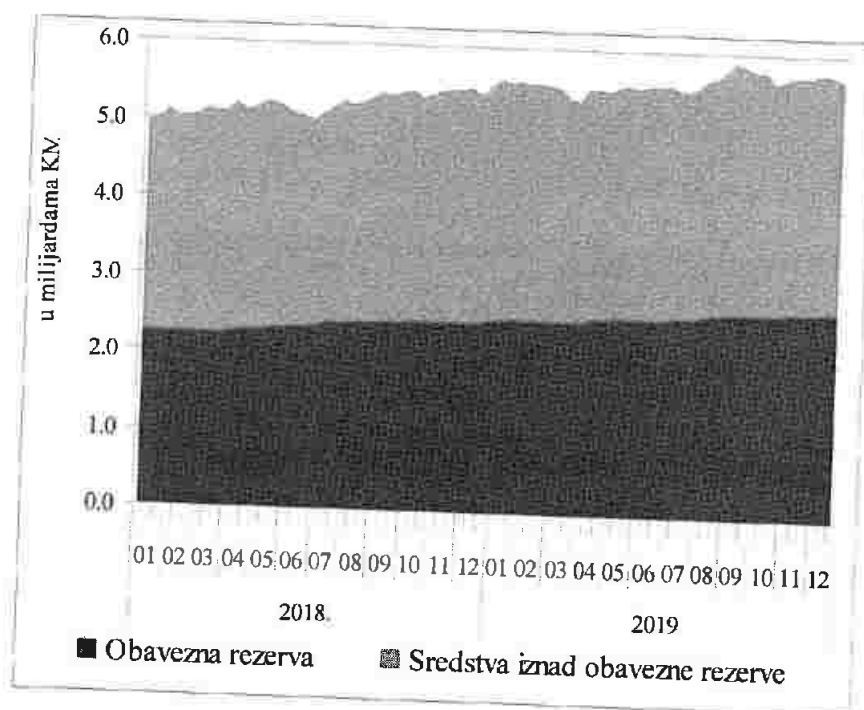
Jedini instrument monetarne politike CBBiH je obavezna rezerva. U toku 2019. godine, CBBiH nije mijenjala stopu obavezne rezerve niti obuhvanost osnovice za obračun obavezne rezerve. Stopa obavezne rezerve je zadržana na 10% i primjenjuje se na svu domaću i stranu pasivu banaka. Međutim, stopa naknade na višak iznad obavezne rezerve je od početka maja izjednačena s depozitnom stopom ECB-a, čime je smanjena sa -20 b.p. na -40 b.p. Zbog uvedenog automatizma u promjeni u stopi naknade na višak iznad obavezne rezerve, od kraja septembra je iznosila -50 b.p. usljed izmjena u politici referentnih stopa ECB. Stopa naknade na obaveznu rezervu je ostala nepromijenjena na 0%.

Sistemom obavezne rezerve su u 2019. godini obuhvaćene 24 banke i sve su ispunile obavezu izdvajanja na račun obavezne rezerve. Trend rasta osnovice za obračun obavezne rezerve je nastavljen i u 2019. godini. U posljednjem obračunskom periodu 2019. godine, osnovica za obračun obavezne rezerve je iznosila 26.93 milijarde KM, uz godišnje povećanje od 2,28 milijardi KM (9,25%). Posljedično, zabilježen je i rast prosječne obavezne rezerve na računu kod CBBiH. U pogledu valutne strukture osnovice za obračun obavezne rezerve, evidentan je

nastavak trenda rasta osnovice u KM, koja je u posljednjem obračunskom periodu u 2019. godini činila 58,96% od ukupne osnovice (+2,71 procenti poen u odnosu na posljednji obračunski period u 2018. godini). Određen nivo eurizacije u BiH je prirodan zbog aranžmana valutnog odbora, strukture izvora finansiranja banaka i regulatornih zahtjeva u vezi s upravljanjem deviznim rizikom u bankama. Međutim, snažan rast depozita domaćih sektora u KM, posebno domaćinstava, uz umjeren rast strane pasive banaka, ne ukazuje na sklonost domaćih sektora ka stranim valutama.

Saldo računa rezervi je iznosio 5,67 milijardi KM (Grafikon 2.5) u posljednjem obračunskom periodu u 2019. godini. U odnosu na posljednji obračunski period u 2018. godini povećan je za 191,1 milion KM (3,49%). Kako je, usljed rasta osnovice za obračun obavezne rezerve, saldo porastao za 228,0 miliona KM, evidentno je da se višak iznad obavezne rezerve blago smanjio (36,9 miliona KM ili 1,22%) u posmatranom periodu. Ipak, višak iznad obavezne rezerve je i na kraju 2019. godine znatno premašivao nivo sredstava koje je CBBiH zahtijevala svojim propisima.

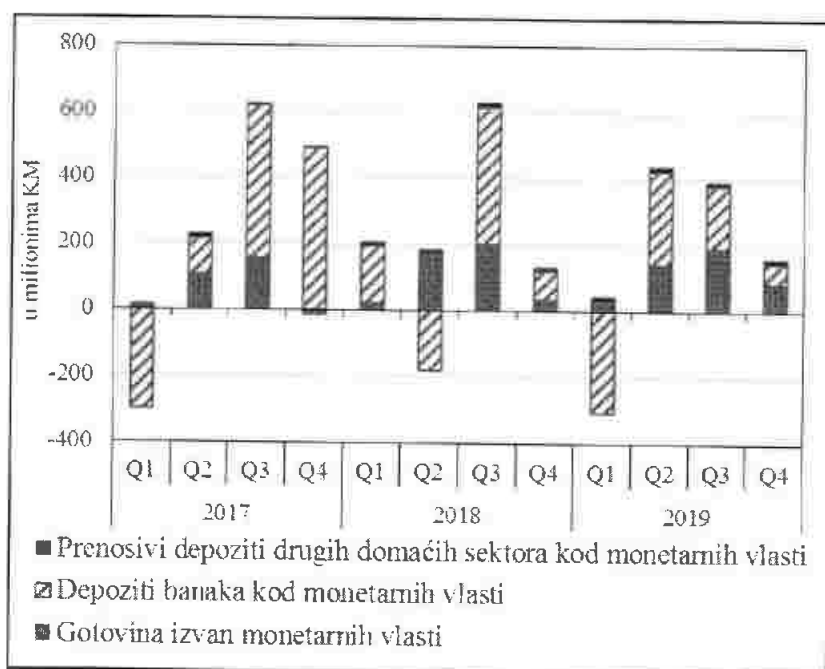
Grafikon 2.5: Stanje računa rezervi kod CBBiH

Izvor: CBBiH

Promjene na stanju računa komercijalnih banaka kod CBBiH su i tokom 2019. godine, u najvećoj mjeri, uzrokovale promjene u rezervnom novcu (Grafikon 2.6)⁸. Posljedično, promjene u rezervnom novcu su rezultirale promjenama u visini deviznih rezervi CBBiH. Za razliku od ranijih godina, relativni uticaj u promjenama gotovine van monetarnih vlasti je rastao i posebno je naglašen u četvrtom kvartalu 2019. godine. Pri tome, bitno je napomenuti da je količina KM van komercijalnih banaka bila gotovo nepromijenjena u odnosu na treći kvartal 2019. godine, ali je povećana količina KM u trezorima banaka. Jedan od razloga za držanje veće količine KM gotovine u trezorima banaka je i dodatno povećanje naknade na držanje viška iznad obavezne rezerve na računima kod CBBiH, uvedeno u trećem kvartalu. Ipak, sudeći po visini depozita banaka kod monetarnih vlasti, većina banaka se nije odlučila za ovakvu prekompoziciju likvidnih sredstava.

Grafikon 2.6: Promjene u komponentama rezervnog novca u odnosu na kraj prethodnog kvartala

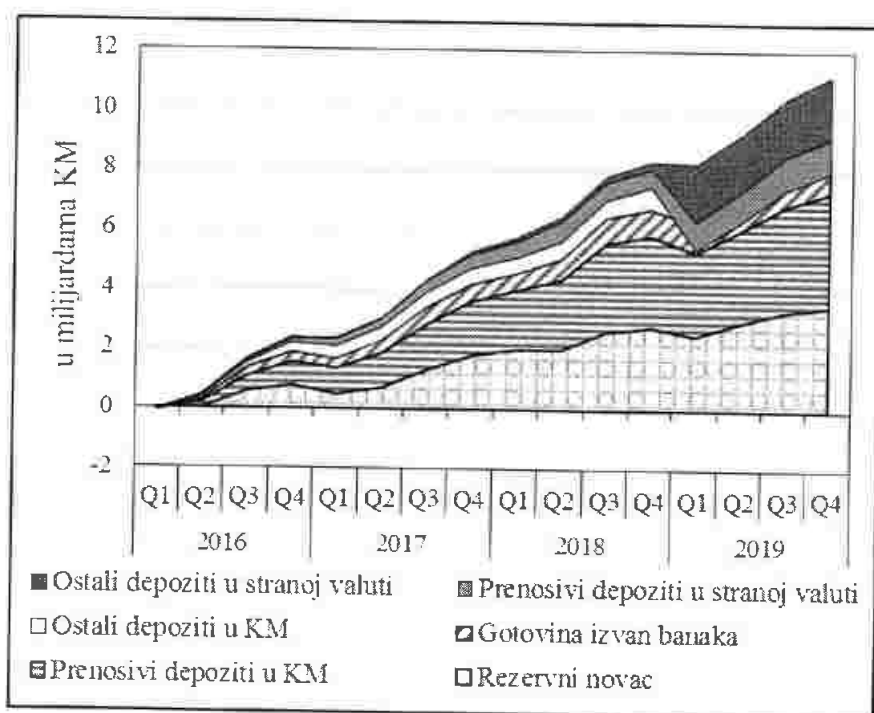

Izvor: CBBiH

⁸ Rezervi novac ne predstavlja ukupne obaveze centralne banke, ali svakako da jeste njihov najznačajniji dio (vidjeti Tabelu 11). Dvije stavke koje su takođe kontrastavke deviznih rezervi, a koje ne ulaze u sastav rezervnog novca su depoziti centralne vlade te dionice i drugi kapital.

Promjene u rezervnom novcu i prenosivim depozitima u KM, koji su sastavni dio monetarnog agregata M1, glavni su razlozi promjena u ukupnoj novčanoj masi. Ukoliko se izuzmu efekti metodološke promjene u klasifikaciji aktive i pasive komercijalnih banaka, indeksirane u stranim valutama od januara 2019. godine, niti jedna druga stavka monetarnih agregata nije imala ni približno značajan uticaj na promjene u monetarnim agregatima (Grafikon 2.7). Najveći porast prenosivih depozita u KM i dalje se bilježi kod sektora stanovništva. Zbog rasta ove stavke pasive, u pravilu rastu i likvidna sredstva u formi strane aktive (Tabela 10) kako banaka (vidjeti potpoglavlje o bankarskom sektoru) tako i CBBiH (preko rasta stanja na računu rezervi kod CBBiH).

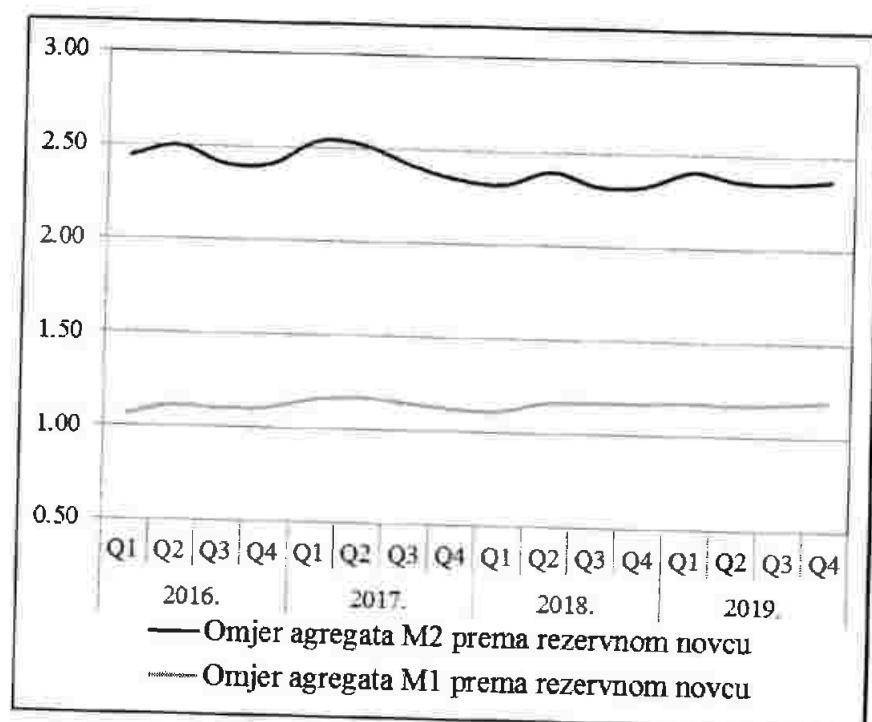
Grafikon 2.7: Promjene u monetarnim agregatima u odnosu na kraj četvrtog kvartala 2015. godine

Izvor: CBBiH

Zbog relativno nepromijenjenih trendova u komponentama novčane mase, ne bilježe se ni promjene u brzini multiplikacije novca (Grafikon 2.8). Bez značajnije ročne transformacije depozita domaćih sektora, što je prvenstveno uslovljeno visinom kamatnih stopa na depozite domaćim sektorima, kao i snažnije kreditne aktivnosti, ne može se očekivati ni značajniji rast multiplikatora novca.

Grafikon 2.8: Monetarna multiplikacija

Izvor: CBBiH

2.3 Upravljanje deviznim rezervama

Proces i rezultati upravljanja deviznim rezervama CBBiH, u periodu 2012-2019. godina, su bili u znatnoj mjeri determinisani kretanjima na finansijskim tržištima na kojim se, u skladu sa zakonom o CBBiH i definisanom strateškom strukturom rezervi, investiraju sredstva u stranoj konvertibilnoj valuti. Kratkoročne kamatne stope u 2019. godini su dodatno opale, za razliku od njihove stagnacije u 2017. i 2018. godini, tako da je nastavljen trend njihovog opadanja koji je bio snažnije izražen u prethodnim godinama (Tabela 2.1). Prinosi na srednjoročne i dugoročne državne obveznice zemalja eurozone su imali izražen trend opadanja u 2019. godini, nasuprot njihovom rastu i nestabilnosti u 2017. i 2018. godini (Tabela 2.1).

Tabela 2.1: Prosječna ponderisana neto kamatna stopa na devizne rezerve CBBiH i prosječne tržišne kamatne stope i prinosi na državne obveznice u eurozoni, u %

	PPKS	ECB - Glavne operacije refinansiranja (MROR)	Euribor		EUR obveznice		
			1m	3m	2 godine	3 godine	5 godina
2012	0,53	0,88	0,33	0,57	1,62	1,91	2,53
2013	0,48	0,55	0,13	0,22	0,88	1,19	1,85
2014	0,43	0,16	0,13	0,21	0,31	0,46	0,96
2015	0,34	0,05	-0,07	-0,02	-0,04	0,07	0,40
2016	0,22	0,01	-0,34	-0,26	-0,32	-0,25	0,01
2017	0,18	0,00	-0,37	-0,33	-0,39	-0,24	0,18
2018	0,16	0,00	-0,37	-0,32	-0,13	0,08	0,46
2019	0,11	0,00	-0,40	-0,36	-0,27	-0,18	-0,02

Izvor: Bloomberg, CBBiH.

Tržišni prinosi na državne obveznice denominovane u EUR, uključujući i zemlje periferije EU, su tokom 2019. godine bili izrazito niski i uglavnom negativni primarno kao posljedica kvantitativnim olakšicama ECB. Nakon ponovnog uvođenja kvantitativnih olakšica, tržišni prinosi su ponovo počeli da opadaju, a čemu su dodatno doprinijele zabrinutosti vezane za globalnu ekonomiju, tenzije u vezi s trgovinskim ratovima SAD i druge geopolitičke tenzije. Pad tržišnih prinosa je doprinio daljem padu prosječne ponderisane neto kamatne stope (Tabela 2.1).

U skladu sa Zakonom o CBBiH i odgovarajućim internim aktima (investicionim smjernicama, strateškom alokacijom aktive i pravilima i parametrima rizika) CBBiH upravlja deviznim rezervama polazeći prvenstveno od principa sigurnosti i likvidnosti investiranja. S obzirom da prema članu 34. Zakona o CBBiH nije moguće investirati više od 50% ukupnog nesmanjenog kapitala i rezervi u druge valute osim EUR, CBBiH više od 95% deviznih rezervi investira u finansijske instrumente denominovane u EUR. Na međubankarskom tržištu eurozone i tokom 2019. godine zadržan je trend negativnih prinosa i kamatnih stopa, te stoga CBBiH mora prihvatati negativne i niske tržišne prinose na državne dužničke vrijednosne papire i negativne kamatne stope na devizne depozite kod stranih banaka, a što implicira niže neto prihode od investiranja sredstava deviznih rezervi.

Odluke o upravljanju i investiranju deviznih rezervi donose se na tri nivoa u okviru organizacije CBBiH: strateškom – Upravno vijeće; taktičkom – Investicioni komitet i operativnom – nadležna odjeljenja Sektora za monetarne operacije, upravljanje deviznim

rezervama i gotovinom. Upravno vijeće utvrđuje investicione smjernice, kojima se definišu maksimalna tolerancija na rizik, optimalna kombinacija (engl. *trade-off*) između rizika i povrata, strateška alokacija aktive, investiciona ograničenja, investicioni period i referentna vrijednost (engl. *benchmark*) za ocjenu performansi. Investicioni komitet djeluje u okviru obavezujućih zakonskih ograničenja i Investicionih smjernica usvojenih od Upravnog vijeća te pravila i parametara rizika vezanih za ulaganje deviznih rezervi. Odlučivanje i odgovornost za svakodnevno upravljanje deviznim rezervama je na operativnom nivou, koji djeluju u skladu sa smjernicama i pravilima i parametrima rizika.

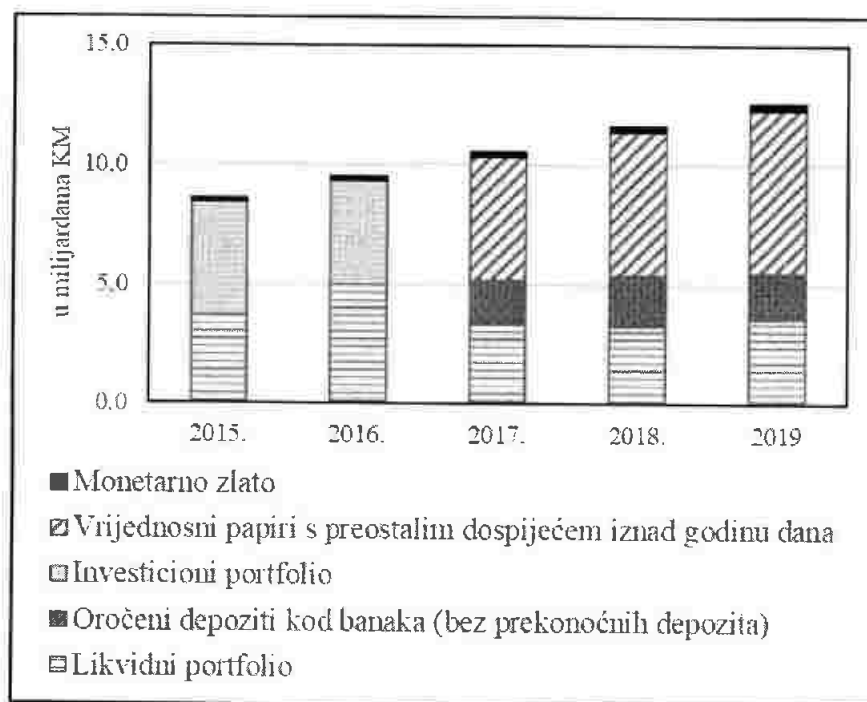
Portfolio deviznih rezervi izložen je prvenstveno finansijskim rizicima i to: kamatnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti te deviznom riziku. U cilju upravljanja kamatnim rizikom, odnosno rizikom smanjenja tržišne vrijednosti portfolija deviznih rezervi zbog nepoželjnih kretanja kamatnih stopa, propisuje se ciljano modifikovano trajanje portfolija deviznih rezervi i dozvoljeno odstupanje, prati se vrijednost pod rizikom (engl. *Value at Risk*) kao i propisivanje maksimalnog iznosa dozvoljenog odstupanja povrata portfolija od povrata referentnog portfolija. CBBiH ograničava izloženost kreditnom riziku ulaganjem prvenstveno u obveznice odabranih država eurozone te plasiranjem depozita u odabrane centralne banke u eurozoni i Banku za međunarodna poravnanja (BIS) te odabrane komercijalne inostrane banke, uz uslov da zadovoljavaju standarde podobnosti ugovorne strane. Osnovni princip u upravljanju kreditnim rizikom predstavlja odgovarajući kriterij odabira ugovornih strana i dužničkih vrijednosnih papira s fiksnim prihodom i ograničenje prevelike koncentracije izloženosti kreditnom riziku prema pojedinoj ugovornoj strani. Navedeni standardi i ograničenja preispituju se i po potrebi ažuriraju, pri čemu se vodi računa o zvaničnim ocjenama vodećih svjetskih rejting agencija, kao i pokazateljima dobijenim primjenom internih metoda za procjenu kreditnog rizika. Devizni rizik predstavlja rizik promjene vrijednosti devizne aktive i pasive zbog promjene valutnih kurseva u kojima se drže devizne rezerve u odnosu na domaću valutu. Upravljanje deviznim rizikom provodi se prvenstveno kroz usklađivanje valutne strukture aktive i pasive CBBiH. Upravljanje rizikom likvidnosti se bazira na procjeni potencijalnih potreba za likvidnošću i identifikaciji likvidnih finansijskih instrumenata. Instrumenti kojima se osigurava dnevna likvidnost su prekonoćni depoziti i sredstva na tekućim računima kod ugovornih strana koje zadovoljavaju kriterije kreditnog rizika te dospijevajuća sredstva po svim instrumentima.

Strukturu deviznih rezervi na kraju 2019. godine (Grafikon 2.9) činili su: oročeni depoziti kod banaka (bez prekonoćnih depozita) s učešćem od 15,22%; likvidni portfolio s učešćem od 28,42%; portfolio vrijednosnih papira kojima je do dospijeca ostalo više od godinu dana s učešćem od 54,35% i zlato s učešćem od 2,02%. Na kraju 2019. godine likvidni portfolio su činili: tekući računi kod banaka (6,31% ukupnih deviznih rezervi); prekonoćni depoziti (3,10% ukupnih deviznih rezervi); gotovina u trezoru CBBiH (2,56% ukupnih deviznih rezervi); specijalna prava vučenja MMF-a (ispod 0,1% ukupnih deviznih rezervi) i vrijednosni papiri kojima je do dospijeca preostalo godinu dana i manje (16,44% ukupnih deviznih rezervi). Vrijednosni papiri kojima je do dospijeca preostalo godinu dana i manje, kao najveća stavka likvidnog portfolija, iznosili su 2,07 milijardi KM na kraju 2019. godine. Tekući računi kod banaka, kao druga najveća stavka likvidnog portfolija, na kraju 2019. godine iznosili su 795 miliona KM.

Vrijednosni papiri s fiksnim prihodom, iskazani po tržišnoj vrijednosti, na kraju 2019. godine činili su 70,79% ukupnih deviznih rezervi, što je za 4 b.p. više u odnosu na kraj 2018. godine. S ciljem zaštite od kreditnog rizika, vrši se investiranje u vrijednosne papire odabranih evropskih zemalja, uz ograničenja maksimalnog učešća dužničkih instrumenata za svaku pojedinu zemlju.

Sredstva deponovana kod nerezidentnih banaka na kraju 2019. godine zabilježila su porast na godišnjem nivou od 189,50 miliona KM (6,50%). Sredstva investirana u vrijednosne papire s fiksnim prihodom povećana su za 691,97 miliona KM (8,41%).

Grafikon 2.9: Struktura investiranja deviznih rezervi CBBiH

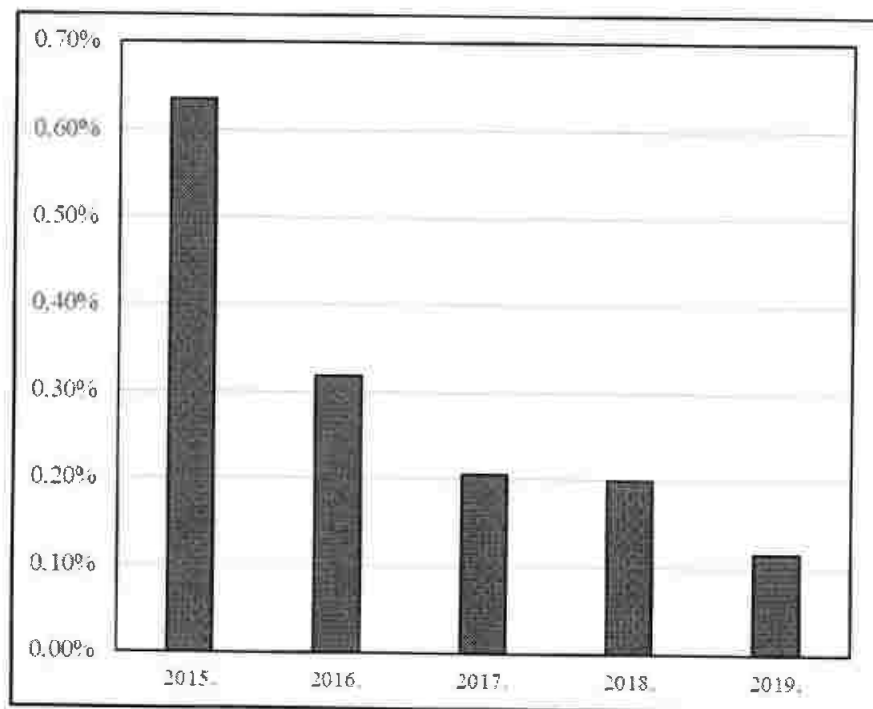
Izvor: CBBiH. Napomena: Investicioni portfolio bio je izvještajna kategorija do kraja 2016. godine i sadržavao je vrijednosne papire AFS s dospeljem dužim od jedne godine i cijeli HTM portfolio.

Kombinovani neto efekat na bilans uspjeha svih ulaganja deviznih sredstava CBBiH u konvertibilnu stranu valutu i monetarno zlato (neto monetarni devizni prihodi) iznosi 13,96 miliona KM, a izražen efektivnom stopom prinosa⁹ za period 01.01.-31.12.2019. godine iznosi 0,12% (Grafikon 2.10). Relativno niske ostvarene stope povrata na ulaganja u konvertibilnu stranu valutu su posljedica: niskih i/ili negativnih stopa prinosa na vrijednosne papire; negativnih kamatnih stopa na kratkoročne depozite u eurima, koje od 2017. godine preovladavaju na finansijskim tržištima, i zaokreta u politici investiranja deviznih rezervi u

⁹ Efektivna stopa prinosa izračunata je tako da su ukupni neto efekti investiranja sredstava deviznih rezervi (u zlato i u konvertibilnu stranu valutu) podijeljeni sa prosječnim stanjem deviznih rezervi u posmatranom periodu. Pri izračunavanju ukupnih neto efekata investiranja sredstava deviznih rezervi, u obzir su uzeti svi neto prihodi od kamate na vrijednosne papire i depozite, kao i realizovani neto kapitalni dobici/gubici usljed prodaje vrijednosnih papira iz portfolija deviznih rezervi CBBiH.

smislu smanjenja izloženosti prema zemljama periferije eurozone, koje imaju znatno više stope prinosa na instrumente javnog duga od prosjeka eurozone.

Grafikon 2.10: Prosječne godišnje stope prinosa na devizne rezerve CBBH

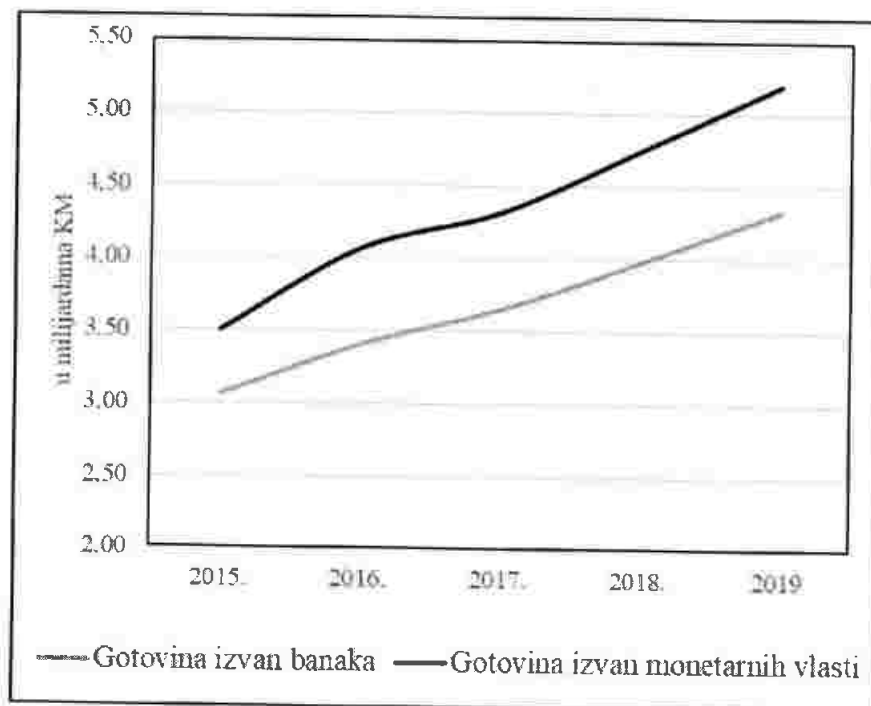

Izvor: CBBiH.

2.4 Upravljanje gotovim novcem

Na dan 31.12.2019. godine, stanje gotovog novca u opticaju (izvan banaka) iznosilo je 4,33 milijarde KM (Grafikon 2.11), što je za 8,87% više u odnosu na 2018. godinu. Time je nastavljen trend rasta iz prethodnih godina. Rast potražnje za gotovinom od strane banaka i dalje je, prvenstveno, rezultat uvećanih zahtjeva klijenata za gotovim novcem. Ovo potkrepljuju i podaci o kartičnom poslovanju, koji ukazuju na još uvijek izraženu preferenciju stanovništva ka gotovinskom plaćanju. Naime, od ukupne vrijednosti transakcija realizovanih upotrebom kartica u zemlji u iznosu 11,16 milijardi KM, putem bankomata podignuto je gotovine u iznosu od 7,75 milijardi KM (69,44% vrijednosti). Dodatnu potražnju za gotovinom potiču i izuzetno niske kamatne stope na depozite, naročito na kratak rok, što minimizira oportunitetni trošak držanja gotovine. U 2019. godini je zabilježen nastavak rasta KM u trezorima banaka što je, djelimično, i posljedica primjene negativne naknade na sredstva iznad obavezne rezerve.

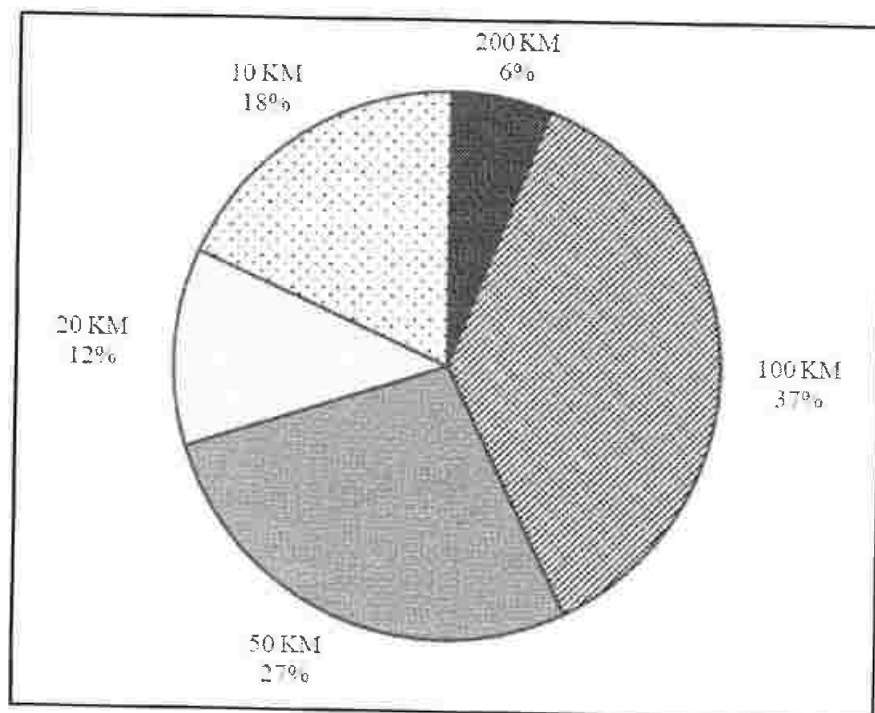
Grafikon 2.11:Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka

Izvor: CBBiH

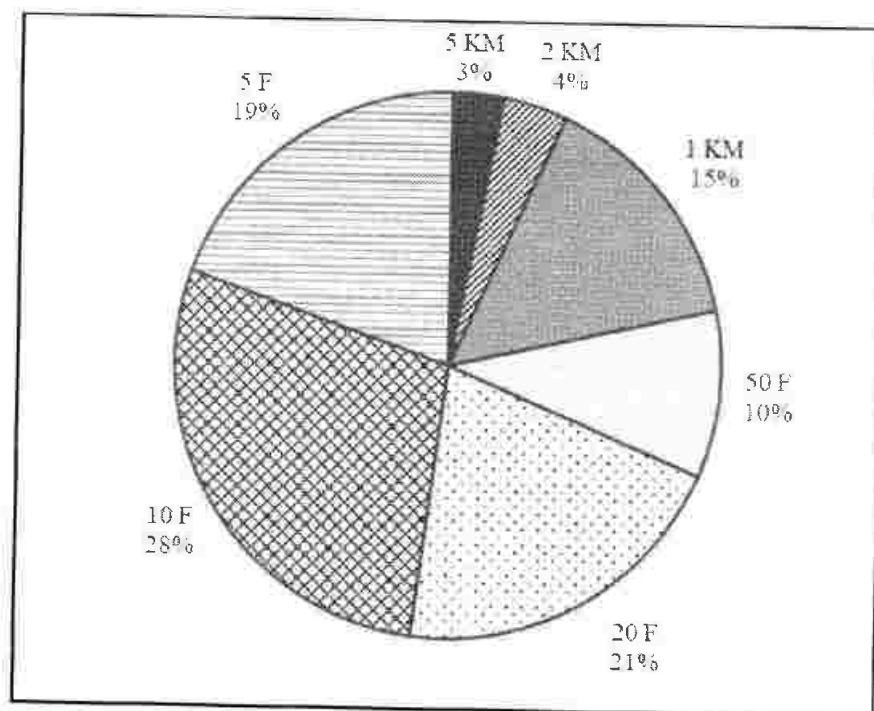
Izvan CBBiH, na kraju 2019. godine, bilo je 75,2 miliona novčanica KM i 394,2 miliona kovanica KM, ukupne vrijednosti 5,2 milijarde KM, što je za 9,5% više u odnosu na 2018. godinu. U pogledu apoenske strukture novca izvan CBBiH, najzastupljenije su bile novčanice od 100 KM i 50 KM, a kod kovanica apoen 10 F (Grafikoni 2.12 i 2.13).

Grafikon 2.12:Apoenska struktura novčanica

Izvor: CBBiH

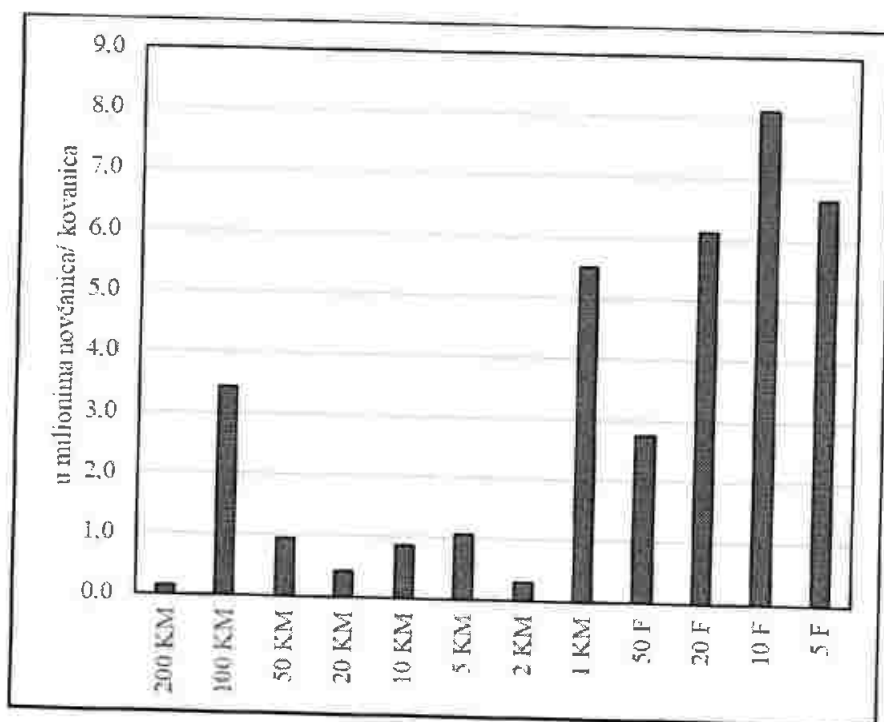
Grafikon 2.13:Apoenska struktura kovanica

Izvor: CBBiH

U odnosu na 2018. godinu, broj novčanica izvan CBBiH je povećana za 5,8 miliona komada (8,3%), ukupne vrijednosti 434,1 milion KM (Grafikon 2.12). Količina kovanica izvan CBBiH je u istom periodu povećana za 30,5 miliona komada (8,4%), ukupne vrijednosti 15,2 miliona KM (Grafikon 2.14).

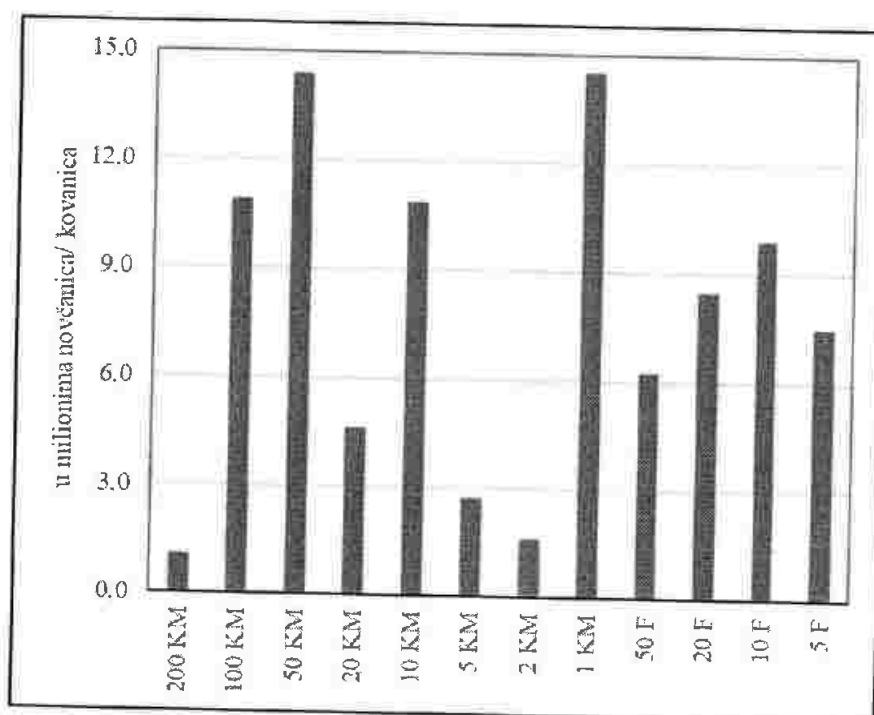
Grafikon 2.14: Povećanje broja novčanica i kovanica, po apoenima, u odnosu na 2018. godinu

Izvor: CBBiH

Snabdijevanje komercijalnih banaka gotovim novcem vrši se putem trezora glavnih jedinica i filijala CBBiH, lociranih u Sarajevu, Banjoj Luci, Mostaru i Brčkom, uz striktno poštivanje aranžmana valutnog odbora. U toku 2019. godine komercijalnim bankama je izdato 41,7 miliona komada novčanica i 50,7 miliona komada kovanica, ukupne vrijednosti 2,25 milijardi KM (Grafikon 2.15).

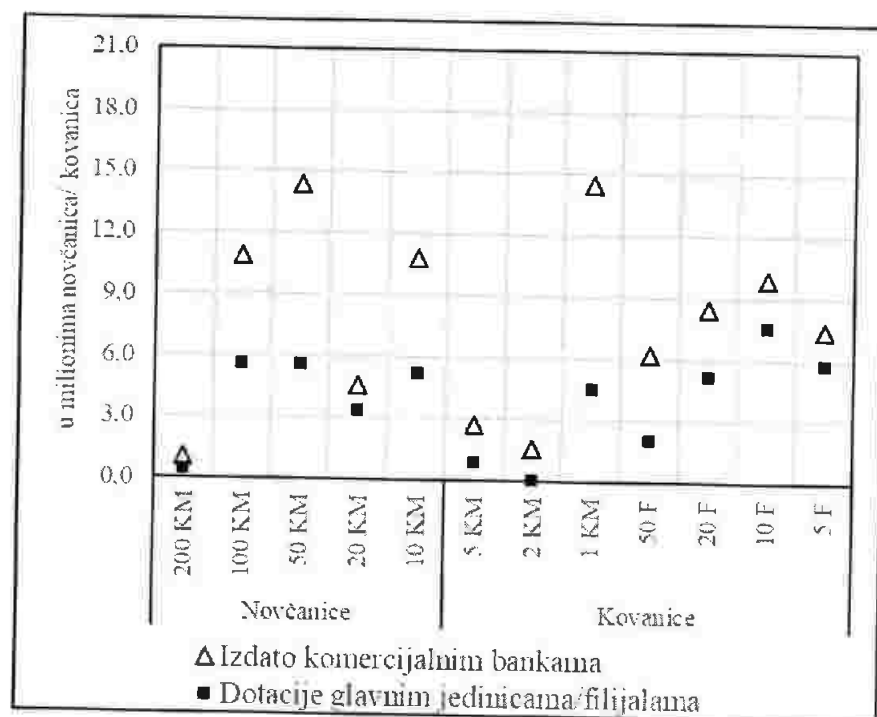
Grafikon 2.15: Novčanice i kovanice izdate u 2019. godini, prema apoenima

Izvor: CBBiH

U istom periodu je iz Odjeljenja trezora CU, glavnim jedinicama i Filijali Brčko izdato (dotacije) 20,2 miliona komada novčanica i 26,1 miliona komada kovanica, ukupne vrijednosti 1,05 milijardi KM. Grafikon 2.16 ispod implicira da je CBBiH vodila računa o potraživanjima komercijalnih banaka za gotovim novcem u odgovarajućoj apoenskoj strukturi. Pošto komercijalne banke vrše i značajan povrat gotovog novca u trezore CBBiH, dotacije glavnim jedinicama/filijalama CBBiH su, u pravilu, znatno manje.

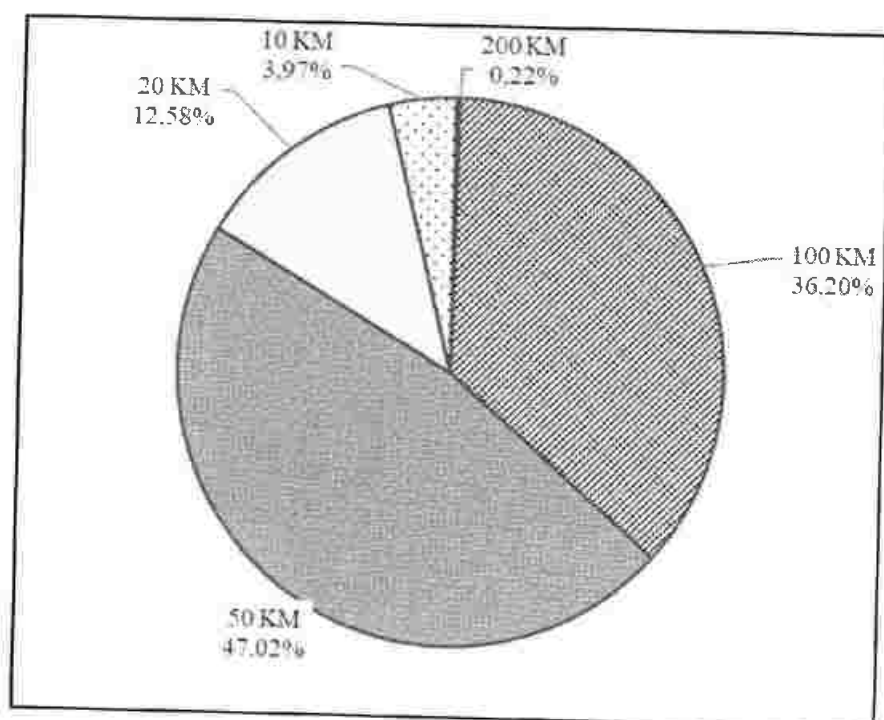
Grafikon 2.16: Izlazi gotovog novca (KM) u 2019. godini

Izvor: CBBiH

CBBiH vrši kontinuirano povlačenje novčanica nepodobnih za opticaj, koje se uništavaju u skladu s važećim propisima. Povlačenjem nepodobnih novčanica i puštanjem u opticaj novčanica nove serije, CBBiH održava zadovoljavajući kvalitet novca u opticaju. U 2019. godini uništeno je 10,5 miliona komada novčanica i 5.484 kovanice nepodobnih za opticaj.

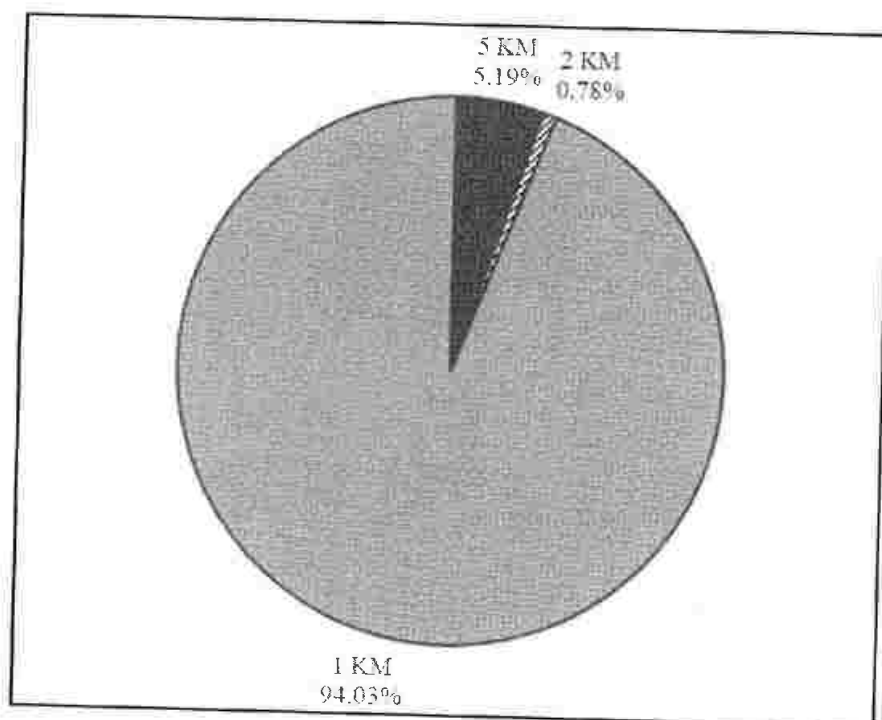
Grafikon 2.17:Apoenska struktura krivotvorenih novčanica u 2019. godini

Izvor: CBBiH

U 2019. godini, u CBBiH je registrovano 453 krivotvorene novčanice konvertibilne marke, što je za 14,8% manje u odnosu na 2018. godinu. Krivotvorenih kovanica konvertibilne marke je registrovano 1.156 komada, što je za 24,8% manje u odnosu na 2018. godinu. Prema apoenskoj strukturi, najviše krivotvorenih novčanica je bilo u apoenu od 50 KM (Grafikon 2.17), a krivotvorenih kovanica u apoenu od 1 KM (Grafikon 2.18).

Grafikon 2.18: Apoenska struktura krivotvorenih kovanica u 2019. godini

Izvor: CBBiH

2.5 Održavanje platnih sistema

Zakonsku obavezu održavanja odgovarajućih platnih i obračunskih sistema CBBiH ispunila je i u 2019. godini: platni promet u zemlji se odvijao neometano, kroz sisteme žirokliringa i bruto poravnanja u realnom vremenu (RTGS); održavani su Centralni registar kredita (CRK) i Jedinstveni registar računa poslovnih subjekata (JRRPS); a obavljan je i međunarodni kliring plaćanja s inostranstvom.

U 2019. godini je zabilježen pad broja transakcija, a povećanje ukupne vrijednosti transakcija u platnom prometu u odnosu na prethodnu godinu (Tabela 2.2). U odnosu na 2018. godnu, zabilježen je rast i broja i vrijednosti međubankarskih transakcija kroz sisteme i žirokliringa i RTGS-a (Tabela 20 u Statističkom dodatku). Kao i u ranijim periodima, većina transakcija u međubankarskom platnom prometu obavlja se u manjem broju banaka; preko pet banaka obavljeno je 50,99% ukupne vrijednosti i 52,30% ukupnog broja transakcija u platnom prometu u 2019. godini.

Tabela 2.2: Platni promet preko komercijalnih banaka

	Međubankarske transakcije	Promjena u odnosu na prethodnu godinu	Unutarbankarske transakcije	Promjena u odnosu na prethodnu godinu	Ukupno	Promjena u odnosu na prethodnu godinu
Broj, u milionima						
2015	39,1	3,0%	63,2	5,8%	102,3	4,7%
2016	40,0	2,3%	63,7	0,8%	103,7	1,4%
2017	41,1	2,8%	68,4	7,4%	109,5	5,6%
2018	42,3	3,0%	58,8	-14,0%	101,2	-7,6%
2019	43,6	3,0%	56,8	-3,5%	100,4	-0,8%
Vrijednost, u milijardama KM						
2015	85,11	-3,1%	99,69	13,5%	184,80	5,2%
2016	88,38	3,8%	92,74	-7,0%	181,12	-2,0%
2017	96,24	8,9%	117,10	26,3%	219,77	17,8%
2018	102,67	6,7%	115,44	-1,4%	218,11	-0,8%
2019	123,04	19,8%	113,37	-1,8%	236,41	8,4%

Izvor: CBBiH.

Od 2019. godine kartične transakcije obavljene putem interneta su obuhvaćene u pregledu prometa karticama (Tabela 2.2). Kartično plaćanje je zabilježilo porast u odnosu na 2018. godinu. Od ukupnog povećanja prometa na ATM (eng. Automated teller machine, ATM) uređajima u odnosu na 2018. godinu (585,1 milion KM; Tabela 2.3), 48,4% se odnosi na promet karticama izdatim u BiH (tabela 2.4). Od 127,9 miliona KM (Tabela 2.4) povećanja prometa na POS terminalima (mjesto prodaje, eng. Point of sale, POS) u odnosu na 2018. godinu, 111,9 miliona KM (87,6%) se odnosi na godišnji porast prometa karticama izdatim u BiH.

Tabela 2.3: Pregled prometa karticama na ATM, POS uređajima i internetu

	2015	2016	2017	2018	2019
POS, u milijardama KM	1,96	2,55	2,76	3,12	3,25
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	7,0%	30,2%	8,2%	13,2%	8,2%
ATM, u milijardama KM	5,71	6,24	6,75	7,16	7,75
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	6,7%	4,9%	8,2%	6,1%	4,3%
Internet, u milionima KM					157,4
Ukupno, u milijardama KM	7,66	8,79	9,51	10,29	11,16
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	0,07	0,11	0,08	0,08	0,09

Izvor: CBBiH

Tabela 2.4: Realizovane vrijednosti po karticama na principu rezidentnosti

Godina	Podizanje gotovine		Kupovina roba i usluga na POS terminalima	Ukupno
	Bankomati	POS terminali		
Realizovane vrijednosti inostranih kartica u BiH, u milionima KM				
2015	911,9	61,3	327,8	1.300,9
2016	995,4	79,6	394,7	1.469,7
2017	1.177,9	35,0	527,3	1.740,2
2018	1.346,7	43,7	650,2	2.040,6
2019	1.648,8	59,6	833,5	2.542,0
Realizovane vrijednosti u inostranstvu kartica izdatih u BiH, u milionima KM				
2015	145,3	8,0	277,5	430,8
2016	155,5	1,9	336,2	493,7
2017	147,4	1,7	380,3	529,5
2018	146,7	2,0	474,0	622,7
2019	165,3	3,0	426,8	595,1

Izvor: CBBiH

Od 2018. godine, najzastupljeniji brend kartica u BiH je Mastercard (Tabela 2.5). Daleko najveći broj izdatih kartica su i dalje debitne kartice, čije učešće je iznosilo 80,8% u 2019. godini.

Tabela 2.5: Zastupljenost kartica prema brendovima

Godina	Visa	Mastercard	American	BamCard	Diners	Ukupno
2015	1.253.784	742.265	6.913	10.094	163	2.013.219
2016	1.124.181	898.914	7.471	11.714	0	2.042.280
2017	1.001.137	983.194	7.246	9.844	3.792	2.005.213
2018	870.018	1.252.486	7.123	10.369	13.350	2.153.346
2019	757.775	1.348.275	7.304	12.280	12.970	2.138.604

Izvor: CBBiH

Banke konstantno rade na uvođenju u ponudu većeg broja ATM i POS uređaja. Od ukupno 31.290 uređaja za kartično plaćanje i podizanje gotovine, 1.640 su bili bankomati (+43 u odnosu na 2017. godinu), 28.796 su POS terminali za trgovinu (+1315 u odnosu na 2018. godinu), a 854 uređaja su bili POS terminal za gotovinu (+96 u odnosu na 2018. godinu). I dalje je prisutan naglašen trend rasta broja korisnika internet bankarstva ili neke vrste

elektronskog bankarstva, posebno u segmentu stanovništva. U odnosu na 2018. godinu, broj korisnika e-bankarstva je porastao za preko 114 hiljada klijenata (17,0%).

CBBiH je doprinosila finansijskoj stabilnosti i održavajući centralni registar kredita (CRK), koji je tokom 2019. godine, na dnevnoj osnovi, podacima ažuriralo 25 banaka, 33 mikrokreditne organizacije te 17 lizing kompanija i ostalih institucija. U odnosu na 2018. godinu, broj pristupnih tačaka povećan je za čak 190, na broj od 1.720. Promjena u broju pristupnih tačaka najviše je uzrokovana povećanjem broja u poslovnim bankama, koje su sa 1.445 pristupna mjesta (81 više nego u 2018. godini) i dalje daleko najznačajniji korisnici informacija pohranjenih u CRK.

U JRRPS je bilo pohranjeno 239.188 aktivnih i 95.593 blokiranih računa na kraju 2019. godine. JRRPS se pristupalo sa 1.946 pristupnih tačaka, od kojih 1.760 pripada bankama, 38 MKO, 29 lizing kompanijama i osiguravajućim kućama te 119 drugim institucijama. Organizacijske jedinice CBBiH u protekloj godini izdale su ukupno 9.289 izvoda iz JRRPS.

CBBiH je i u 2019. godini vršila međunarodni kliring plaćanja između BiH i srbijanskih banaka. Kroz sistem klirinškog načina obračuna međunarodnih plaćanja sa Srbijom plasirano je ukupno 11.931 nalog (+9,93% u odnosu na 2018. godinu), čija je vrijednost bila 265,126 miliona eura (+18,30% u odnosu na 2018. godinu).

2.6 Uloga fiskalnog agenta

Zakonom o CBBiH (član 4.) i Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama BiH definisano je da CBBiH pruža bankarske usluge, tj. izvršava transakcije po nalogu Ministarstva finansija i trezora BiH (MFT BiH) u vezi sa servisiranjem vanjskog duga BiH i djeluje kao fiskalni agent za članstvo BiH u međunarodnim finansijskim institucijama. U skladu s Ugovorom o obavljanju poslova bankarskog i fiskalnog agenta između CBBiH i MFT BiH, CBBiH je i tokom 2019. godine izvršavala poslove bankara, depozitara, zastupnika pri plaćanju i fiskalnog agenta. Ova usluga je u 2019. godini obuhvatala poslove platnog prometa u zemlji i inostranstvu, upravljanja depozitnim računima i konverzije sredstava vezane za kredite i donacije po ugovorima koje je zaključilo Vijeće ministara BiH s međunarodnim finansijskim institucijama, poslove koji su proizašli iz aranžmana i članstva BiH u međunarodnim finansijskim institucijama te poslove servisiranja inostranog duga. Zbog izuzetno nepovoljnih

uslova na međunarodnim finansijskim tržištima tokom 2019. godine MFT BiH nije dostavljalo naloge za investiranje deviznih sredstava.

CBBiH pruža bankarske usluge i izvršava transakcije po nalogu MFT BiH u vezi sa servisiranjem vanjskog duga BiH. MFT BiH je nadležno za provođenje procedura za zaduživanje i upravljanje državnim dugom, obezbjeđuje pokriće obaveza u domaćoj valuti i vodi bazu podataka o vanjskom dugu BiH. Pored Zakona o CBBiH, uloga CBBiH i MFT BiH po poslovima servisiranja vanjskog duga BiH definisana je Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama BiH, Zakonom o finansiranju institucija BiH, Zakonom o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH i Zakonom o uplatama na Jedinstveni račun i raspodjeli prihoda.

Poslovi, zadaci, nadležnosti i međusobni odnosi između MFT BiH i CBBiH definisani su bilateralnim Ugovorom o servisiranju vanjskog duga BiH, koji su dvije institucije zaključile prvi put 2001. godine (posljednja verzija zaključena je 2013. godine). CBBiH je prema odredbama navedenog Ugovora nadležna za:

- blagovremeno obezbjeđenje potrebnih iznosa u stranim valutama za plaćanje dospjelih obaveza;
- blagovremeno i tačno izvršenje plaćanja na osnovu naloga/instrukcija MFT BiH;
- korespondenciju sa stranim bankama i kreditorima u vezi s plaćanjem obaveza, i;
- izvještavanje MFT BiH o svim izvršenim transakcijama.

Sredstva potrebna za servisanje vanjskog duga u domaćoj valuti obezbjeđuje MFT BiH od Uprave za indirektno oporezivanje (UIO) i/ili direktnim uplatama krajnjih korisnika kredita. Godišnji plan sredstava potrebnih za servisiranje vanjskog duga sastavni je dio dokumenta „Budžet institucija BiH i međunarodnih obaveza“ koji donosi Parlamentarna skupština BiH. U skladu sa zaključenim Ugovorom o obavljanju poslova bankarskog i fiskalnog agenta između CBBiH i UIO, a na osnovu Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda, tokom 2019. godine nastavljeno je vođenje jedinstvenog računa UIO za prikupljanje prihoda od indirektnih poreza. Po ovom aranžmanu komercijalne banke na dnevnoj osnovi transferišu na račun za evidentiranje, držanje i raspodjelu prihoda UIO kod CBBiH sve prikupljene prihode, a potom se ti prihodi po nalogu UIO svakodnevno alociraju na više računa po različitim namjenama u skladu sa zakonskom reglativom i nalogom UIO. Na

osnovu Zakona o akcizama u 2019. godini je nastavljen proces prikupljanja sredstava uplaćenih po osnovu putarina na račun UIO kod CBBiH te raspored ovih sredstava po nalogu UIO prema entitetima i distriktu Brčko.

CBBiH je fiskalni agent i izvršava transakcije u vezi s članstvom i aranžmanima BiH u MMF-u od 2002. godine, na osnovu odluke Vijeća ministara BiH koja je zvanično objavljena u službenim glasilima BiH. Međusobni odnosi, nadležnosti i postupanje pet institucija u BiH (CBBiH, MFT BiH, Federalno ministarstvo finansija, Ministarstvo finansija Republike Srpske i UIO) o pitanju finansijskih aranžmana s MMF-om definisani su Memorandumom o razumijevanju (prvi je zaključen 2002. godine, na snazi je onaj iz 2016. godine). CBBiH je depozitar za račune (gotovinske i vrijednosne papire) koje MMF drži kod fiskalnog agenta (obično su to centralne banke) svih članica u skladu sa Statutom (engl. Articles of Agreement) MMF-a. Da bi se izvršile transakcije odobrenja sredstava od MMF-a i plaćanja obaveza prema MMF-u, CBBiH vodi namjenski Depozitni račun za transakcije s MMF-om, s podračunima Federacije BiH, Republike Srpske i distrikta Brčko. CBBiH izvršava transakcije s MMF-om nakon što nadležne institucije u BiH obezbijede puno pokriće u domaćoj valuti na pomenutom računu / podračunima. Kvota BiH, koja predstavlja uplaćeni i upisani „kapital“ svake zemlje članice u opšti / generalni izvor sredstava MMF-a, iznosi 265,2 miliona SDR.

U skladu sa Statutom Svjetske banke, CBBiH je depozitar za članice grupe Svjetske banke: IBRD, IDA i MIGA. Po nalogu navedenih članica, CBBiH izvršava transakcije kupoprodaje strane valute za domaću i izvršava plaćanja / transfere krajnjim korisnicima u domaćem platnom prometu.

CBBiH je i u 2019. godini, u skladu s Ugovorom zaključenim s Agencijom za osiguranje depozita BiH, obavljala poslove evidencije portfolija vrijednosnih papira ove institucije kojim, prema sporazumu Agencije za osiguranje depozita s inostranim portfolio menadžerom, upravlja eksterni portfolio menadžer.

Takođe, CBBiH je u skladu sa zaključenim ugovorima nastavila djelovati kao bankarski i fiskalni agent Agencije za bankarstvo FBiH, Agencije za bankarstvo RS, Brčko distrikta, Federalnog ministarstva finansija te za entitetske registre vrijednosnih papira. Usluga korištenja elektronskog bankarstva, uvedena 2011. godine s ciljem unapređenja i poboljšanja usluga bankarskog i fiskalnog agenta, pružana je i tokom 2019. godine.

2.7 Prikupljanje i kreiranje statističkih podataka

Pored redovnih statističkih aktivnosti vezanih za prikupljanje, obradu i publikovanje statističkih podataka iz tri šire oblasti (statistika monetarnog i finansijskog sektora, statistika platnog bilansa i statistika vladinih finansija i finansijskih računa), važan segment rada predstavlja kontinuirano proširivanje rada i usklađivanja s međunarodnim standardima. U metodološkom smislu se najvećoj mogućoj mjeri rukovodimo na važećim međunarodnim metodologijama i standardima kompilacije, jer je to preduslov za kvalitet i prihvatanje naše statistike. Statistička produkcija započinje s prikupljanjem različitih vrsta izvornih podataka: administrativni podaci od javnih institucija, podaci dobiveni iz direktnog prikupljanja od mnogobrojnih izvještajnih jedinica (preduzeća i banke), kao i podaci iz drugih statističkih institucija.

CBBiH se posljednjih godina, kao i ostale statističke institucije, naglašeno angažovala na usklađivanju s EU standardima. BiH u tom pogledu još uvijek mora napraviti velike pomake da bi dostigla nivo i kvalitet produkcije u ostalim zemljama članicama.

Najvažniji pomaci u pogledu statističke produkcije su bili:

- Uvođenje kvartalne statistike o bilansima nebankarskih finansijskih institucija, koja se zasniva na obradi podataka preko 100 finansijskih institucija u BiH.
- Uspostavljanje kvartalne statistike međunarodne investicione pozicije koja obračunava finansijsku poziciju u odnosu prema inostranstvu. Dosada je ova statistika bila na godišnjem nivou i objavljivana je nakon osam mjeseci, a sada će biti kvartalna i s puno kraćim rokom objave. Na ovaj način je usklađena sa zahtjevima EU u ovoj oblasti.
- Statistika vladinih finansija je nastavila s razvojem statistike vladinih finansija slijedeći koncepte i klasifikaciju prema ESA 2010 i započela s redovnom dostavom prema Eurostatu u skladu s transmisijским programom i obavezama koje naša zemlja preuzela prema EU institucijama.
- U pogledu statistike stranih direktnih investicija napravljena su poboljšanja koja omogućavaju potpuniji presjek kvartalnih podataka po zemljama i djelatnostima, tako da korisnici imaju potpuni uvid u obim i strukturu tokova za svaki kvartal.
- Pokrenuto je istraživanje o inflacijskim očekivanjima, kroz koje se dobijaju saznanja o tome koliku inflaciju predviđaju finansijske institucije u sljedeće dvije godine. Uvođenje ovog istraživanja je predložila Evropska centralna banka, jer su inflacijska

očekivanja vrlo koristan indikator da se ocijeni percepcija na tržištu i monetarnim vlastima daje signal o tome kako šta treba poduzimati.

- Prva Eurostatova tehnička misija je organizovana u novembru, a kroz koju je razmatrano stanje vezano za statistiku vladinih finansija te formulacija velikog broja prijedloga za unapređenje. Ovime se saradnja CBBiH s Eurostatom podiže na viši nivo i pred CBBiH stavljaju konkretne obaveze koje će biti nadgledane.
- Napravljene su metodološke izmjene vezano za klasifikaciju instrumenata s valutnom klauzulom, a što proizilazi iz novog Priručnika za monetarnu i finansijsku statistiku iz 2016.

Implementacija višekorisničkog IPA 2015 programa tehničke pomoći je uspješno kompletirana, sve tri komponente na kojima je radila CBBiH (statistika vladinih finansija – dalja dogradnja i prilagodba ESA 2010 i EDP, međunarodna trgovina uslugama i indikatori makroekonomskih neravnoteža su ocijenjene kao uspješne i s kvalitetnim rezultatima. Pri samom kraju je implementacija IPA 2015 Twinning projekat u okviru kojeg CBBiH radi na uspostavi Izvještaja o kvaliteti za statistiku platnog bilansa i uvođenju kvartalne statistike Međunarodne investicione pozicije. Tokom projekta proširio se obim rada i CBBiH je bila u prilici da dobije dodatnu podršku i tehničku pomoć vezano za kodiranja u R-jeziku i razvijanje nekoliko novih aplikacija za izvještavanje.

Nastavljena je ekspertska saradnja i saradnja na polju organizacije statističke produkcije s Agencijom za statistiku BiH, proširena je razmjena podataka i dopunjavanju u radu između naših institucija. Imamo kontinuirani dijalog i pružamo međusobnu podršku.

Na međunarodnom planu se kontinuirano ulažu naporu kroz učešće u forumima (Pododbor EK – BiH, radne grupe Eurostat, ECB, BIS komitet za statistiku, zemljama iz regiona) kroz koje pratimo nove zahtjeve i usklađujemo praksu. U sklopu međunarodnih obaveza, CBBiH redovno dostavlja obimne setove statističkih podataka (MMF, Svjetska banka, Evropska centralna banka, Evropska banka za obnovu i razvoj EBRD, UNCTAD, Eurostat, BIS banka, UN Statistički odjel). Naročito naglašena razmjena informacija se realizuje s Eurostatom, jer CBBiH redovno izvještava u okviru Monitoringa usklađenosti (SIMS) sa statističkim zahtjevima EU te godišnjeg (dvokružna) prikupljanja podataka za zemlje u procesu proširivanja.

CBBiH je preuzela obavezu da podupire rad drugih domaćih institucija i da za njih priprema dodatne statističke izvještaje (Fiskalno vijeće BiH, Sekretarijat CEFTA, Direkcija za ekonomsko planiranje, Agencija za promociju stranih investicija, Ministarstvo finansija i trezora BiH, Ministarstvo za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS, Federalno Ministarstvo trgovine FBiH).

2.8 Praćenje sistemskih rizika u finansijskom sistemu

CBBiH vrši funkciju praćenja finansijske stabilnosti koja podrazumijeva pravovremeno identifikovanje ranjivosti u finansijskom sistemu zemlje. Cilj djelovanja CBBiH u ovom području je da se poboljša razumijevanje uzročno-posljedičnih veza između finansijskog sistema i makroekonomskog okruženja, upozore finansijske institucije i drugi učesnici na tržištu na postojeće rizike, pokrene dijalog o rizicima i poduzmu korektivne mjere kojima će se umanjiti posljedice materijalizacije rizika. Aktivnosti CBBiH na polju praćenja stabilnosti finansijskog sistema obuhvataju i specijalizovanu komunikaciju s relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama kojom se osigurava kontinuitet procesa praćenja sistemskih rizika, kao i komuniciranje o rizicima po finansijsku stabilnost sa širom javnošću. Doprinos očuvanju finansijske stabilnosti CBBiH daje u okviru članstva u Stalnom odboru za finansijsku stabilnost BiH, koji, pored guvernera CBBiH i direktora agencija za bankarstvo, čine i članovi Fiskalnog vijeća BiH i direktor Agencije za osiguranje depozita BiH.

CBBiH izvještava širu javnost o rizicima po finansijsku stabilnost kroz redovnu godišnju publikaciju, Izvještaj o finansijskoj stabilnosti, koji se od 2007. godine objavljuje na web stranici CBBiH. Objavljivanjem Izvještaja o finansijskoj stabilnosti, CBBiH javnosti želi ukazati na posljedice dosadašnjih makroekonomskih trendova i trendova u finansijskom, prvenstveno bankarskom sektoru na rizike i iskušenja s kojima će se finansijski sistem suočiti u narednim periodima. U izvještajima se redovno prezentiraju rezultati analiza za praćenje sistemskih rizika, koje se razvijaju i provode u Odjeljenju za finansijsku stabilnost.

Kompilacija i objavljivanje seta osnovnih indikatora finansijskog zdravlja prema metodologiji MMF-a takođe je važan kanal komunikacije CBBiH sa širom javnošću. Indikatori finansijskog zdravlja se objavljuju kvartalno na web stranici CBBiH od polovine 2009. godine, a od septembra 2011. godine i na web stranici MMF-a. U 2019. godini, slijedom izmjena zakonskih i regulatornih propisa, izvršene su metodološke izmjene za kompilaciju indikatora kapitalizovanosti. Za analitičke svrhe, bitno je napomenuti da zbog metodoloških

izmjena u obračunu osnovnog i regulatornog kapitala te ukupnog iznosa izloženosti riziku indikatora: *Osnovni kapital prema ukupnom iznosu izloženosti riziku, Regulatorni kapital prema ukupnom iznosu izloženosti riziku, Nekvalitetna aktiva umanjena za rezervisanja prema osnovnom kapitalu, Nekvalitetni krediti umanjeni za rezervisanja prema osnovnom kapitalu i Neto otvorena pozicija* od Q4 2018. godine odstupaju od vrijednosti iskazanih u prethodnim periodima.

Testovi na stres se u CBBiH rade kvartalno i osnovni su alat za kvantifikaciju efekata sistemskih rizika na bankarski sistem. Detaljni rezultati testova na stres se dijele s agencijama za bankarstvo, kojima se dostavlja i Izvještaj o rezultatima testova na stres u kojem se na deskriptivan način prezentuju sistemski rizici i budući trendovi. O rezultatima testova na stres se kroz odgovarajuću formu Izvještaja o rezultatima testova na stres upoznaje i Stalni odbor za finansijsku stabilnost. Agregirani rezultati testova na stres s podacima s kraja godine se objavljuju u Izvještaju o finansijskoj stabilnosti. Uslijed promjena u regulatornom okviru bankarskog sektora BiH, koje su stupile na snagu u 2018. godine, a koje se odnose na usklađivanje u izračunu regulatornog kapitala i kapitalnih zahtjeva za kreditni, operativni i tržišni rizik s Bazel III okvirom, kao i priprema za stupanje na snagu regulatornih propisa za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive i upravljanje kreditnim rizikom u skladu sa zahtjevima Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja (MSFI) 9, došlo je do potrebe za unapređenjem okvira za top-down testiranje na stres CBBiH. Uz pomoć misije tehničke pomoći u okviru FINRA projekta, koji je trajao u periodu od septembra 2018. do aprila 2019. godine, kreiran je novi alat za testiranje na stres, koji se jednim dijelom metodološki naslanja na Smjernice Evropske bankarske agencije (EBA) za test na stres iz 2018. godine. Bitne metodološke izmjene odnose se na: proširenje vremenskog horizonta s dvije na tri godine, kako bi se uzeo u obzir zakašnjeli uticaj pojedinih makroekonomskih šokova; proširenje obuhvatnosti makroekonomskih scenarija; integracija efekta rizika međubankarske zaraze; te uvođenje satelitskih modela u kojima se vrši modeliranje kreditnog rizika kao funkcija seta makroekonomskih varijabli. Modeliranje gubitaka po osnovu kreditnog rizika unaprijeđeno je u odnosu na prethodne testove na stres i izvršeno je na osnovu parametara rizika: vjerovatnoće neizvršenja obaveza (PD) i gubitaka uslijed neizvršenja obaveza (LGD). Još jedna od bitnih novosti je uvođenje dodatnog stresnog scenarija, tako da se testovi na stres sastoje od osnovnog, umjerenog ekstremnog i veoma snažnog ekstremnog scenarija, čime se dobija mogućnost da se testira otpornost banaka prema različitim jačinama šokova. Prvo

testiranje na stres uz korištenje novog alata provedeno je s podacima za kraj 2018. godine i od tada se redovno koristi.

U toku 2019. godine je nastavljena saradnja s ECB-om koja se odnosi na ažuriranje informacija vezano za „Izveštaj o finansijskoj stabilnosti za zemlje kandidate i potencijalne kandidate za članstvo u EU“, a koja se ogleda u redovnom godišnjem dostavljanju obuhvatnog seta podataka, informacija i pojašnjenja aktuelnog stanja i trendova u domaćem finansijskom sektoru. Ova publikacija ima za cilj da doprinese boljem razumijevanju sistemskih rizika u regionu i pozicije BiH u odnosu na druge zemlje, izrađuje se svake dvije godine, a godišnje se ažurira s novim informacijama.

Kontinuirana saradnja s drugim relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama i nadogradnja postojećih analitičkih kapaciteta CBBiH na polju finansijske stabilnosti kroz edukaciju i programe tehničke pomoći osigurava usklađenost pristupa analiziranja sistemskog rizika s najboljim praksama i sadašnjim trendovima, kao i pravovremenu identifikaciju sistemskih rizika.

Zadaci koji proizilaze iz koordinacije djelatnosti agencija za bankarstvo entiteta nadležnih za izdavanje bankarskih licenci i superviziju banaka, u 2019. godini su se nastavili provoditi, kao i prethodnih godina. Saradnja i razmjena podataka i informacija CBBiH s entitetskim agencijama za bankarstvo odvijala se kontinuirano i blagovremeno u različitim oblastima redovne saradnje. Guverner CBBiH i direktori agencija za bankarstvo održavali su sastanke na kojima su razmatrana bitna pitanja o stanju u bankarskom sektoru te sektoru lizinga i mikrokreditnom sektoru. Takođe su razmatrane relevantne teme iz monetarne oblasti, supervizorska pitanja koja, između ostalog, obuhvataju i regulativu za poslovanje banaka, unapređenje saradnje u oblasti finansijske stabilnosti i dr. Sastancima je na poziv guvernera prisustvovao i direktor Agencije za osiguranje depozita u BiH, što je doprinijelo redovnom informiranju učesnika u koordinaciji o stanju osiguranih depozita u BiH i aktivnostima ove agencije koja, pored CBBiH i agencija za bankarstvo, predstavlja važnog sudionika u mreži finansijske sigurnosti.

2.9 Saradnja s međunarodnim institucijama i rejting agencijama

CBBiH aktivnosti u cilju ispunjavanja preporuka i obveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju provodi kontinuirano. Tokom protekle godine predstavnici CBBiH nastavili su s redovnim aktivnostima doprinosa procesu evropskih integracija BiH kroz izradu informacija,

pripremu izvještaja i podataka strukturisanih prema zahtjevima i metodologiji EK. CBBiH je učestvovala u radu i pripremila materijale iz svoje nadležnosti za sastanke Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku, Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju, kao i za Program ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine. Na osnovu konsultacija s ECB, EK te zaključaka Vijeća za ekonomska i finansijska pitanja EU (ECOFIN) CBBiH je poduzela niz koraka na unapređenju analitičkih procesa i unapređenju kvaliteta statistike. CBBiH je počela analizirati inflaciona očekivanja finansijskih institucija na polugodišnjoj osnovi, a započeta je i uspostava ankete o kreditnoj aktivnosti banaka uz podršku Narodne banke Austrije (OeNB) u sklopu regionalnog EU Programa jačanja kapaciteta centralnih banaka Zapadnog Balkana. Usklađivanje s EU i međunarodnim standardima u području statistike rađeno je uz veliku posvećenost i napore CBBiH, ali i podršku nekoliko višekorisničkih programa finansiranih iz EU IPA sredstava.

Nakon intenzivnih priprema i usaglašavanja projektnih dokumenata, 26.03.2019. godine je započeo dvogodišnji Regionalni program za jačanje kapaciteta centralnih banaka i tijela nadležnih za superviziju iz šest zemalja Zapadnog Balkana u cilju njihova budućeg uključenja u Evropski sistem centralnih banaka (ESCB). Program implementira 19 centralnih banaka članica Evropskog sistema centralnih banaka (ESCB) i ECB, kroz koordinisan pristup i predsjedavanje Deutsche Bundesbank. Cilj Programa je jačanje institucionalnih kapaciteta centralnih banaka Zapadnog Balkana prvenstveno kroz prenos znanja i praksi međunarodnih i evropskih standarda centralnog bankarstva. Tokom 2019. godine u sklopu Programa, 20 službenika CBBiH je učestvovalo u obukama, radionicama u sljedećim područjima: finansijska inkluzija i zaštita potrošača, statistika, računovodstvo, finansijska stabilnost, platni sistemi i evropske integracije. U saradnji s Bankom Nizozemske je realizovana studijska praksa u području Upravljanje deviznim rezervama. Dodatno, ostvarena je i bilateralna saradnja s Austrijskom narodnom bankom u cilju uspostave Ankete o kreditnim aktivnostima banaka, kao jedne od preporuka Evropske centralne banke (ECB) i Evropske komisije navedene u Zaključcima Ekonomskog dijaloga. ESCB program je od strane svih učesnika ocijenjen kao veoma koristan budući da osigurava pristup najboljim EU znanjima, praksama i metodologijama, istovremeno jačajući i šireći partnersku platformu i mrežu kontakata s ECB/ESCB.

Nakon uspješno realizovane prve faze Programa bilateralne pomoći i izgradnje kapaciteta centralnih banaka, potpisivanjem Projektnog dokumenta 13.02.2019. godine počela je

provedba druge faze Programa koji finansira Švicarski sekretarijat za ekonomske poslove (SECO), a implementira Institut za međunarodne i razvojne studije iz Ženeve. Program traje do 2022. godine. U pripremnom dijelu Programa izvršena je analiza potreba CBBiH te su definisana prioriteta, slična područja rada kao i u prvoj fazi, budući da je potrebno dodatno jačanje kapaciteta u cilju primjene rezultata postignutih u prvoj fazi programa. Područja rada u sklopu Programa su: analiza i implementiranje monetarne politike (upravljanje deviznim rezervama i istraživački kapaciteti), makroekonomsko računovodstvo i statistika (pohranjivanje podataka i metodologije vremenskih serija), upravljanje ljudskim resursima (sistem ocjenjivanja), kao i dodatno područje operativni rizici: unapređenje planova za kontinuitet poslovanja.

Program se realizuje kroz sljedeće aktivnosti: i) misije tehničke pomoći i izgradnje kapaciteta u CBBiH, ii) programi posjeta Institutu i mentorstva (Research Coaching and Visting Programmes) u cilju unapređenja istraživačkih kapaciteta i primijenjenih istraživanja iii) konferencije u Švicarskoj i partnerskim zemljama, kao forum za promociju razmjene znanja, rezultata istraživanja i aktivnosti tehničke pomoći između kolega (peer-to-peer), akademske zajednice te vodećih međunarodnih eksperata i praktičara.

U 2019. godini je realizovano pet tehničkih misija u CBBiH, od čega dvije u području upravljanja deviznim rezervama, jedna u području statistike, ljudskih resursa i operativnih rizika (business impact analysis). U tehničkim misijama i pratećim prezentacijama je učestvovalo oko 120 službenika CBBiH. CBBiH je učestvovala i u pilot izdanju online edukacije "Interakcija s međunarodnim finansijskim institucijama", kao i svim drugim komponentama Programa, s posebnim akcentom na istraživački rad u cilju jačanja i prezentiranja javnosti istraživačkih prioriteta CBBiH.

Tekstni okvir 2: Uloga CBBiH u procesu pridruženja EU

Očuvanje aranžmana valutnog odbora i nezavisnost Centralne banke su prioriteti koje EK naglašava u svim izvještajima, istovremeno identifikujući prioritete, obveze i neophodna unapređenja koja Centralna banka treba provesti u EU integracijskom procesu.

„Poglavlje 17: Ekonomska i monetarna politika: „Monetarna politika je doprinijela održavanju stabilnosti, na temelju aranžmana valutnog odbora kao ključnog faktora stabilnosti. Istovremeno, aranžman valutnog odbora podrazumijeva da se teret prilagođavanja

vanjskim šokovima mora rasporediti i na druge strateške oblasti, a posebno na fiskalnu politiku. Nezavisnost Centralne banke mora se osigurati i očuvati. Premda je monetarna politika do sada podupirala ekonomsku stabilnost, potrebno je uložiti znatne dodatne napore i intenzivirati pripremne aktivnosti kako bi BiH učestvovala u trećoj fazi ekonomske i monetarne unije kao država članica s pravom izuzeća". *Mišljenje Komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji, maj 2019. godine.*

„Očuvati integritet aranžmana valutnog odbora i nezavisnost Centralne banke kako bi se održala monetarna stabilnost. Jačati analitičke i prognostičke kapacitete centralne banke i razviti set instrumenata kroz uspostavu ankete o kreditnim aktivnostima banaka i inflacionim očekivanjima.“ *Zaključci Ekonomskog i finansijskog dijaloga između EU i Zapadnog Balkana i Turske, maj 2019. godine.*

U toku 2019. godine CBBiH je nastavila saradnju s Američkom agencijom za međunarodni razvoj (USAID) putem projekta FINRA (Projekat reforme finansijskog sektora eng. Financial Sector Reform Activity), koji je usmjeren na jačanje i stabilnost finansijskog sektora u BiH i njegovo usklađivanje sa standardima EU. U okviru ovog projekta definisana je Strategija razvoja funkcije istraživanja u CBBiH, kojom je predviđeno razvijanje polja od posebnog značaja za CBBiH kroz tehničku saradnju. Prema planu navedene strategije u 2019. godini realizovana je izrada Izvještaja o makroekonomskim neravnotežama u BiH. Osnovni nalazi Izvještaja su prezentovani na međunarodnoj istraživačkoj konferenciji pod nazivom „Makroekonomske neravnoteže i konvergencija ka EU“. Takođe, u okviru FINRA projekta održana je radionica o temi pisanja poslovnih izvještaja u CBBiH.

U organizaciji Centralne banke BiH tokom 2019. godine održane su misije međunarodnih rejting agencija Standard&Poor's i Moody's Investors Services s relevantnim međunarodnim i domaćim institucijama u BiH u cilju ocjene suverenog kreditnog rejtinga BiH. Glavne teme za razgovor prilikom utvrđivanja kreditnog rejtinga BiH su politička situacija, budžet, servisiranje vanjskog duga, odnosi s međunarodnim finansijskim institucijama i finansijska stabilnost. U toku 2019. godine rejting agencija Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B“ i izmijenila izgled sa „stabilnih na pozitivne“. Rejting agencija Moody's Investors Service potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3/sa stabilnim izgledima“.

2.10 Proces interne revizije

Pravni osnov za obavljanje funkcije interne revizije predstavljaju: Zakon o Centralnoj banci, Pravilnik o internoj reviziji u Centralnoj banci, Priručnik o radu interne revizije u Centralnoj banci i obvezujuće smjernice Međunarodnog okvira profesionalne prakse interne revizije (u daljem tekstu: Međunarodni okvir). Pravilnikom o internoj reviziji u CBBiH regulisano je da glavni interni revizor podnosi godišnji izvještaj o radu Ureda glavnog internog revizora (UGIR) koji razmatra Revizorski komitet, a usvaja UV CBBiH.

Tokom 2019. poslovne aktivnosti UGIR-a bile su usmjerene na izvršavanje dužnosti definisanih Zakonom o Centralnoj banci i realizaciji poslova i zadataka utvrđenih Strateškim planom interne revizije za period 2018-2021. i Planom interne revizije za 2019. U obavljanju svojih dužnosti UGIR ocjenjuje efektivnost i efikasnost upravljačkih i kontrolnih mehanizama, dosljednost u provođenju pozitivnih zakona i propisa koji se odnose na CBBiH i svojom aktivnošću doprinosi unapređenju poslovanja, ostvarenju postavljenih strateških ciljeva i formuliranih planova, uspostavljanju efikasnog sistema upravljanja rizicima, očuvanju integriteta sredstava i drugih resursa i preduzimanju mjera protiv eventualnih gubitaka zbog zloupotreba, lošeg upravljanja, grešaka, prevara i nepravilnosti. Uloga UGIR-a je preventivna, a ne represivna, te je u tom svjetlu potrebno posmatrati i njegovu ulogu u otkrivanju i sprečavanju korupcije i prevara. Doprinos UGIR-a u borbi protiv prevara i korupcije ogleda se kroz provjeru jesu li uspostavljeni i funkcioniraju li uspješno sistemi internih kontrola i to na način da svojim djelovanjem spriječe prevare i korupciju ili im umanje prostor za djelovanje.

Početkom 2019. eksterni procjenitelji su poslali konačni Izvještaj o izvršenoj procjeni kvaliteta funkcije interne revizije u CBBiH. Rezultati procjene kvaliteta su pokazali da je funkcija interne revizije u CBBiH u svim suštinski bitnim elementima generalno usklađena (generally conform) s Obvezujućim smjernicama Međunarodnog okvira. CBBiH je dobila certifikat kojim se potvrđuje usklađenost interne revizije.

Shodno navedenim planskim aktima, obavljene su revizije određenih funkcija, poslovnih procesa i aktivnosti CBBiH u organizacionim jedinicama/oblicima, u cilju ocjene o adekvatnosti i efikasnosti sistema internih kontrola, ocjene usaglašenosti rada sa zakonima i propisima koji se odnose na CBBiH i internim aktima, planovima, uspostavljenim procedurama, instrukcijama i uputstvima, kao i procjene izloženosti riziku poslovnih procesa.

2.11 Ostalo

2.11.1 Upravljanje ljudskim resursima

Najviši organ CBBiH je Upravno vijeće, koje je nadležno za utvrđivanje monetarne politike i kontrolu njenog provođenja, organizaciju i strategiju CBBiH u skladu s ovlaštenjima utvrđenim Zakonom. Upravno vijeće čine guverner, koji predsjedava Vijećem, i četiri člana (Tabela 2.6). Upravu Centralne banke čine guverner i tri viceguvernera koje je imenovao guverner uz odobrenje Upravnog vijeća. Zadatak Uprave je operativno rukovođenje poslovanjem Centralne banke. Svaki je viceguverner neposredno odgovoran za rad jednog sektora Centralne banke (vidjeti organizacijsku shemu CBBiH).

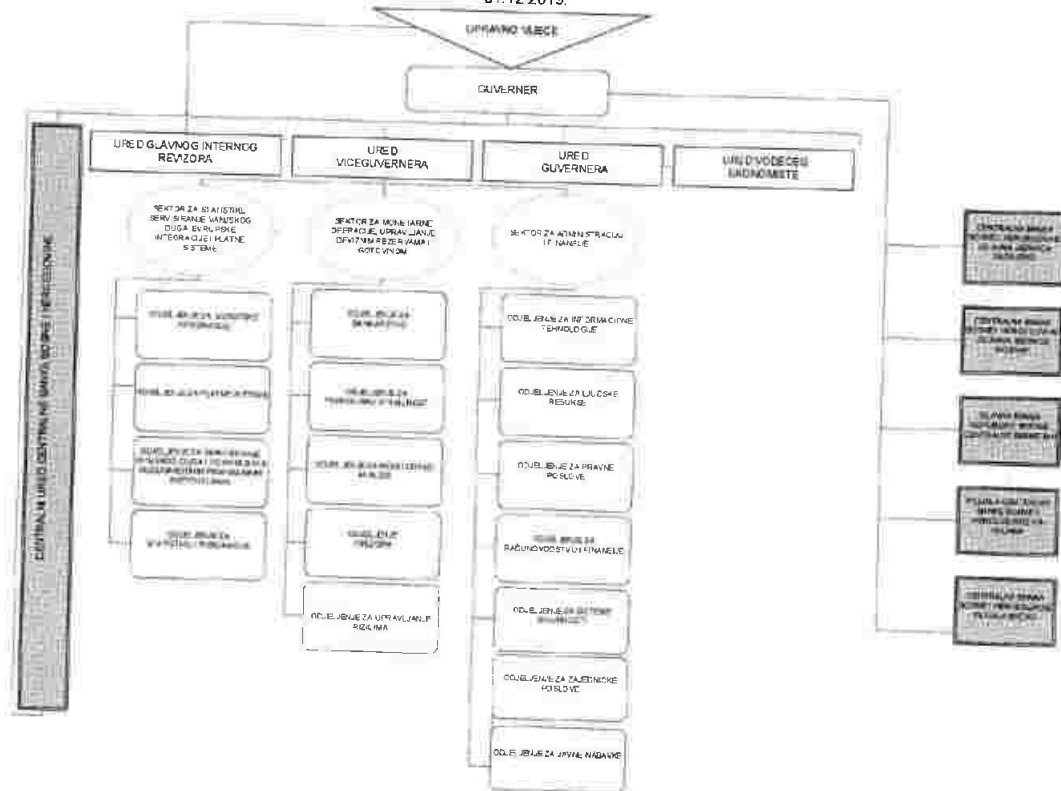
Tabela 2.6: Rukovodna struktura CBBiH u 2019. godini

Upravno vijeće CBBiH	dr. Senad Softić, predsjedavajući mr. Ankica Kolobarić, član dr. Šerif Isović, član mr. Trivo Marinković, član (do 04.10.2019. godine) dr. Ljubiša Vladušić, član (do 04.10.2019. godine)
Uprava CBBiH	dr. Senad Softić, glavni izvršni funkcioner CBBiH mr. Ernadina Bajrović, viceguverner nadležan za Sektor za administraciju i finansije dr. Milica Lakić, viceguverner nadležan za Sektor za monetarne operacije, upravljanje deviznim rezervama i gotovinom Želimir Raspudić, viceguverner nadležan za Sektor za statistiku, servisiranje vanjskog duga, evropske integracije i platne sisteme

Izvor: CBBiH.

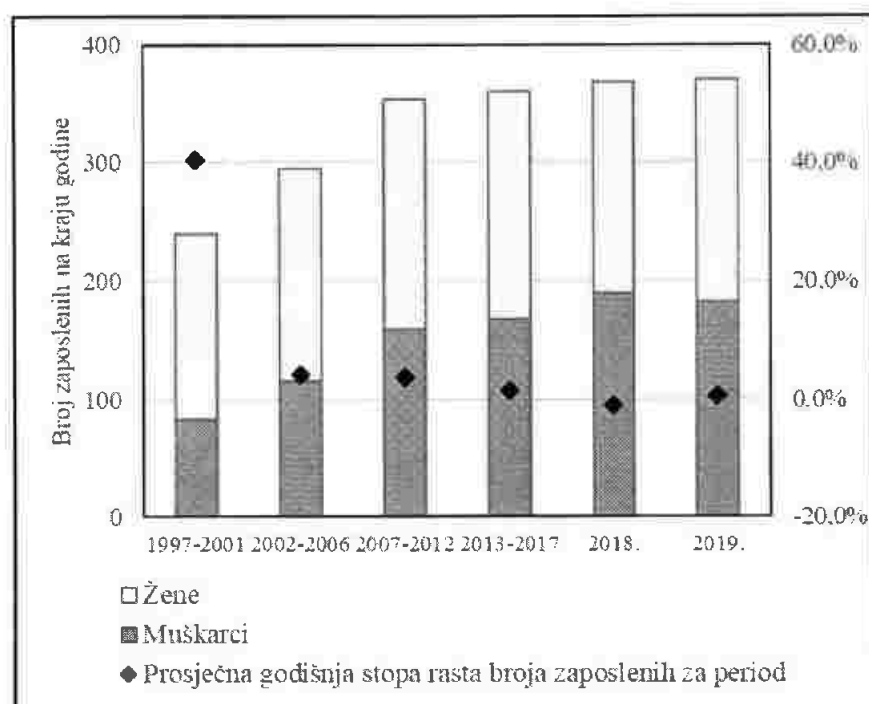
Napomena: mr. Trivo Marinković i dr. Ljubiša Vladušić, bili su članovi Upravnog vijeća do 19.06.2019. godine sa kojim danom su razriješeni od strane Predsjedništva Bosne i Hercegovine, te od 20.07.2019. godine privremenom mjerom Suda Bosne i Hercegovine vraćeni u članstvo do 04.10.2019. godine, kada je Sud Bosne i Hercegovine ukinuo privremenu mjeru.

Organizaciona shema Centralne banke Bosne i Hercegovine na dan
31.12.2019

Broj zaposlenih je u godinama neposredno nakon uspostavljanja CBBiH rastao dosta brzo jer je rastao i broj funkcija koje je CBBiH preuzela (Grafikon 2.19). Na dan 31.12.2019. godine u CBBiH je bilo zaposleno 370 službenika u radno pravnom statusu na neodređeno i određeno vrijeme, i osam službenika kojima prava i obaveze iz radnog odnosa na neodređeno vrijeme miruju zbog korištenja neplaćenog odsustva s rada. Od ukupnog broja službenika, 78,11% bili su s visokom stručnom spremom, a od toga deset doktora nauka i 66 magistara. Prosječna starost službenika bila je 43 godina, a od ukupnog broja službenika 50,81% bile su žene na kraju 2019. godine.

Grafikon 2.19: Ukupan broj zaposlenih u CBBiH

Izvor: CBBiH. Napomena: Broj zaposlenih je stanje na kraju perioda.

Tokom 2019. godine CBBiH je nastavila ulaganje u razvoj svojih službenika, unapređenje njihovih znanja i vještina u cilju unapređenja poslovnih procesa i sveukupnog poslovanja te povećanja motivacije službenika. Službenici su učestvovali na edukacijama koje obrađuju teme usko vezane s djelokrugom rada organizacionih dijelova i oblika u koje su raspoređeni, strateškim ciljevima CBBiH, oblastima od posebnog interesa određenih Programom obuke za 2019. godinu, kao i potrebama CBBiH. Edukacije službenika su realizovane po programima edukacija koje organizuju vanjski ponuđači, od kojih je značajan dio sponzorisanih programa, i CBBiH, angažovanjem fizičkih, pravnih lica ili službenika CBBiH koji za to imaju potrebna znanja i vještine.

2.11.2 Komuniciranje s javnosti i društveno odgovorno poslovanje

Tokom 2019. godine, CBBiH je kontinuirano informisala javnost o svojim redovnim aktivnostima, ali i drugim događajima za koje su mediji bili zainteresovani. S tim u vezi, kroz medije, koji predstavljaju primarni kanal komuniciranja CBBiH s javnošću, realizovan je izuzetno veliki broj upita od kojih se većina odnosila na devizne rezerve, kreditnu zaduženost, kamatne stope, investicije, doznake iz inostranstva, blokirane račune i krivotvorine.

U svojim istupima prema javnosti, CBBiH je planski radila na podizanju svjesnosti o uspješnosti CBBiH na ispunjavanju mandata u skladu sa Zakonom o CBBiH (održavanje valutnog odbora, stabilnost valute) te ostalih obaveza (doprinos finansijskoj stabilnosti, stabilnost platnih sistema, međunarodna saradnja i evropske integracije, transparentnost u radu). Poseban naglasak tokom 2019. godine bio je na prezentiranju unapređenja u radu CBBiH, a koje se odnosi na modernizaciju platnih sistema.

CBBiH, u saradnji s Američkom agencijom za međunarodni razvoj (USAID), organizovala je krajem 2019. godine međunarodnu istraživačku konferenciju pod nazivom „Makroekonomske neravnoteže i konvergencija s EU“. Namjera CBBiH bila je podstaći naučno utemeljene diskusije o trenutnom stanju u makroekonomskom okruženju BiH, trenutnim pravcima razvoja i identifikovati neke od oblasti gdje su promjene poželjne i trebaju biti planirane. Stoga su učešće u radu konferencije uzeli autori interesantnih istraživačkih radova iz oblasti makroekonomskih neravnoteža i procesa konvergencije te predstavnici relevantnih međunarodnih institucija koje su fokusirane na analizu makroekonomskih neravnoteža.

Komuniciranje s građanima odvijalo se i neposredno putem zvanične e-mail adrese te je i na ovaj način CBBiH nastojala građanima pomoći i pružiti odgovore ukoliko su bili u nadležnosti institucije. Građani su se obraćali i putem zahtjeva po osnovu Zakona o slobodi pristupa informacijama BiH, te je tokom 2019. godine obrađen izuzetno veliki broj zahtjeva i izdata rješenja po istim.

Imajući u vidu popularnost društvenih mreža, za instituciju poput CBBiH nužno je i prisustvo na digitalnim platformama, pa tako i na društvenim mrežama. Stoga je dat prijedlog regulisanja online komuniciranja CBBiH kojim je data analiza društvenih mreža od interesa za CBBiH i predložen prijedlog za uvođenje novih kanala. Realizacija preporuka iz ove analize planirana je za 2020. godinu.

CBBiH je sredinom 2019. godine uručeno priznanje „Poslovni potez godine 2018“ u finansijskom sektoru, za nadogradnju Jedinstvenog registra računa poslovnih subjekata u BiH. Ovaj potez kao najuspješniji u finansijskom sektoru prepoznali su portal Indikator.ba i Privredna komora Federacije Bosne i Hercegovine, a ista je velikim dijelom rezultat proaktivnog rada s medijskim kućama.

Centralna banka je i u 2019. godini gradila pozitivan imidž kroz obučavanje studenata na ferijalnoj praksi. Studenti se svake godine raspoređuju u organizacione oblike i dodjeljuje im se mentor koji u 20 radnih dana ima zadatak da studentu objasni osnovnu ulogu Centralne banke i da ga upozna s poslovnim procesima tog organizacionog oblika u kojem ima priliku da usvoji praktično znanje. Povodom Svjetskog dana štednje organizovana je posjeta učenika osnovnih i srednjih škola CBBiH uz već tradicionalnu prezentaciju o ulozi CBBiH i štednji novca.

3. Finansijski izvještaji i Izvještaj nezavisnog vanjskog revizora

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG VANJSKOG REVIZORA POSTAJU DIO GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA U OBJAVLJENOJ VERZIJI, NAKON PODNOŠENJA PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI BIH.

4. Publikacije i web servisi

Mjesečni ekonomski pregled	Kratka informacija o posljednim trendovima u makroekonomskom okruženju, koja se od maja 2013. godine objavljuje na web-stranici CBBiH. Publikacija je do tada bila interna.
Bilten	Kvartalna publikacija, obuhvata podatke monetarne i finansijske statistike, podatke o platnim transakcijama, podatke realnog sektora i podatke platnog bilansa Bosne i Hercegovine.
Godišnji izvještaj	Publikacija sadrži izvještaj o poslovanju CBBiH u toku godine i finansijski izvještaj, koje CBBiH dostavlja Predsjedništvu BiH i Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.
Izvještaj o finansijskoj stabilnosti	Godišnja publikacija sadrži ocjenu rizika koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja i trendova u finansijskom sistemu te procjenu otpornosti sistema na identificirane rizike.
Specijalne teme istraživanja	Povremena publikacija koja se objavljuje na web-stranici CBBiH.
Monografija CBBiH	Jubilarna publikacija povodom obilježavanja dvadesete godišnjice CBBiH
WEB-STRANICA www.cbbh.ba e-mail: contact@cbbh.ba pr@cbbh.ba TWITTER@CBBIH	Otvorenost i transparentnost djelovanja CBBiH smatra izuzetno važnim za vjerodostojnost, javnu odgovornost i povjerenje koje uživa među stanovništvom i drugim institucijama u BiH i u međunarodnim institucijama. Na osnovi Pravilnika o radu CBBiH, CBBiH ima obavezu da obavještava javnost o svom radu davanjem blagovremenih informacija, objavljivanjem izvještaja, izdavanjem službenih publikacija, održavanjem konferencija za štampu. Web-stranica CBBiH postoji od 1998. Sadrži osnovne podatke o CBBiH, Zakon o CBBiH, prezentira novčanice i kovanice Bosne i Hercegovine te numizmatička izdanja CBBiH; na stranici se također može naći veliki broj publikacija i statističkih podataka (godišnji izvještaji, mjesečni bilansi stanja, kvartalni bilteni, izvještaj o finansijskoj stabilnosti, platni bilans BiH, platni promet...) te spisak svih komercijalnih banaka u BiH. Publikacije i statistički podaci objavljuju se u općeprihvaćenim formatima DOC, XLS i PDF. Na stranici se također objavljuje kursna lista, koja se mijenja jednom

	dnevno te ostale relevantne novosti i saopćenja za javnost. Materijal se objavljuje na bosanskom, hrvatskom, srpskom i engleskom jeziku. CBBiH je radi povećanja otvorenosti i transparentnosti te dosezanja što širih društvenih slojeva pokrenula službeni profil na društvenoj mreži Twitter. Putem tog profila objavljuju se podaci koji se inače objavljuju na web-stranici banke www.cbbh.ba, kao i dodatne informacije i podaci za koje postoji procjena da su relevantni. Način komunikacije prilagođen je ciljanoj javnosti.
--	---

5. Statističke tabele

5. STATISTIČKE TABELE

- T01: Glavni ekonomski indikatori
- T02: Bruto domaći proizvod BiH
- T03: Indeks industrijske proizvodnje
- T04: Indeks potrošačkih cijena za BiH (CPI)
- T05: Prosječne bruto i neto plate i penzije
- T06: Monetarni agregati
- T07: Monetarni pregled
- T08: Bilans stanja CBBiH
- T09: Konsolidovani bilans komercijalnih banaka u BiH
- T10: Kamatne stope na kredite stanovništvu
- T11: Kamatne stope na kredite nefinansijskim preduzećima
- T12: Kamatne stope na depozite stanovništva i nefinansijskih preduzeća
- T13: Ukupni depoziti i krediti komercijalnih banaka
- T14: Sektorska struktura prenosivih depozita kod komercijalnih banaka
- T15: Sektorska struktura ostalih depozita kod komercijalnih banaka
- T16: Sektorska struktura kratkoročnih kredita komercijalnih banaka
- T17: Sektorska struktura dugoročnih kredita komercijalnih banaka
- T18: Kupovina i prodaja KM
- T19: Prosječne obavezne rezerve
- T20: Transakcije u platnom prometu
- T21: Platni bilans BiH
- T22: Platni bilans BiH: Tekući i kapitalni račun
- T23: Platni bilans BiH: Finansijski račun
- T24: Servisiranje vanjskog duga sektora vlade
- T25: Ukupan dug opšte vlade BiH (Mastriški dug)
- T26: Devizne rezerve CBBiH
- T27: Vanjskotrgovinska razmjena BiH
- T28: Izvoz robe po zemljama destinacije
- T29: Uvoz robe po zemljama porijekla
- T30: Struktura uvoza i izvoza robe po proizvodima
- T31: Pregled prosječnih srednjih kurseva KM
- T32: Vladine finansije BiH- jedinice sektora vlade
- T33: Vladine finansije BiH - struktura konsolidiranih prihoda i rashoda
- T34: Vladine finansije FBiH - jedinice sektora vlade
- T35: Vladine finansije RS - jedinice sektora vlade
- T36: Tokovi direktnih stranih ulaganja u BiH klasifikovani prema zemlji stranog ulagača
- T37: Tokovi direktnih stranih investicija u BiH prema NACE Rev 2 klasifikaciji djelatnosti
- T38: Međunarodna investiciona pozicija (MIP)
- T39: Realni i nominalni efektivni kurs KM
- T40: Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka

Bilješka uz tabele 6, 7, 9, 13, 14, 15, 16 i 17.

Revidirani podaci za period januar 2006. – novembar 2015. godine su bazirani na aktivnom podbilansu banaka s većinskim državnim kapitalom iz Federacije BiH, pri čemu je isključen pasivni podbilans. Kroz ovu dopunu statistike korisnicima se pruža veća analitička korisnost podataka i objektivni pokazatelji o trenutnom poslovanju banaka u BiH. Pasivni podbilans sadrži obaveze po inostranim kreditima i staroj deviznoj štednji građana do 31. marta 1992. godine, i ne odslikava aktuelno poslovanje banke, te će ovaj podbilans u procesu privatizacije preuzeti Ministarstvo finansija FBiH u skladu sa Zakonom o početnom bilansu banaka i Zakonom o privatizaciji, kao što je urađeno za prethodno privatizirane banke. Izvršena revizija je u najvećoj mjeri uticala na smanjenje kredita javnim preduzećima u stranoj valuti, smanjenje strane pasive, na smanjenje ostalih stavki aktive i pasive po osnovu stare devizne štednje, a u znatno manjim iznosima na stavke kredita vladi entiteta, fiksnu aktivu, depozite nerezidenata, dionice i kapital. Podaci o „punom“ bilansu, s uključenim pasivnim podbilansom, korisnicima su još uvijek dostupni na: http://statistics.cbbh.ba:4444/Panorama/novaview/SimpleLogin_bs.aspx

U novembru 2014. godine, dvije banke su izvršile prodaju i prenos dijela kreditnog portfolija što je za efekat imalo povećanje rezervi kod monetarnih vlasti u ukupnom iznosu od 64 miliona KM i smanjenja slijedećih stavki: potraživanja od privatnih preduzeća za 260 miliona KM, strane pasive za 101 milion KM i ostalih stavki (neto) za 95 miliona KM.

Zbog primjene Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda u finansijskim izvještajima banaka Federacije BiH i prenosa novčanih tokova u decembarskim podacima za 2011. došlo je do sljedećih promjena, na strani aktive: smanjenja kredita za 155 miliona KM, povećanja ostale aktive za 10 miliona KM, na strani pasive: smanjenja obaveza prema nerezidentima u iznosu od 624 miliona KM, povećanja rezervisanja za kreditne gubitke za 472 miliona KM i povećanja ostale pasive za sedam miliona KM.

Po nalogu Agencije za bankarstvo FBiH u junu 2010. jedna banka je izvršila preknjižavanje oko 300 miliona KM potraživanja po osnovu vrijednosnih papira od domaćih institucionalnih sektora na potraživanja od nerezidenata. U decembru 2010. ista banka je izvršila retroaktivno ovu ispravku u odgovarajućim iznosima za period od augusta 2009, kada je greška nastala, do maja 2010. Navedena ispravka se odrazila na porast strane aktive i pad ostalih stavki neto.

Jedna banka iz Federacije BiH izvršila je reklasifikaciju finansijskih instrumenata u okviru strane aktive za period januar - august 2010. u iznosu od oko 40 miliona KM. Potraživanja od nerezidenata po osnovu kredita reklasifikovana su u potraživanja od nerezidenata po osnovu vrijednosnih papira, što se odrazilo na promjene unutar kratkoročne i dugoročne strane aktive.

Po nalogu Agencije za bankarstvo Republike Srpske, jedna banka je izvršila reklasifikaciju finansijskih instrumenata na strani pasive za period septembar 2008. - novembar 2010. tj. smanjenje oročenih i štednih depozita nebankarskih finansijskih institucija i sektora vlade, a povećanje kredita od navedenih sektora, respektivno u odgovarajućim iznosima, po mjesecima, u rasponu 50 - 150 miliona KM.

U skladu s novom regulativom Agencije za bankarstvo RS-a, objavljenoj u Sl. glasniku RS br. 136/10, kojom je propisan novi način knjigovodstvenog evidentiranja potraživanja klasifikovanih u kategoriju E, obračuna i knjigovodstvenog evidentiranja kamate po nekvalitetnoj aktivu, te obračuna opštih i posebnih rezervisanja, banke iz RS-a su u podacima za decembar 2010. izvršile primjenu navedene regulative prenosom navedenih pozicija iz vanbilansne evidencije u bilans. Ispravka se odrazila na strani aktive, na porast kredita u iznosu od 144 miliona KM, porast dospjelih kamata u iznosu od 36 miliona KM, a na strani pasive na porast rezervisanja za kreditne gubitke u iznosu od 180 miliona KM u okviru računa kapitala.

T01: Glavni ekonomski indikatori

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019. ^a
Nominalni BDP BiH, (u milionima KM)¹⁾												
tekuće cijene	25 519	24 799	25 365	26 231	26 223	26 779	27 359	28 589	29 904	31 376	33 444	34 852
Godišnji rast realnog BDP-a (u%)¹⁾	5,4	-3,0	0,9	1,0	-1,0	2,5	1,2	3,1	3,2	3,2	3,7	2,8
Stopa rasta indeksa potrošačkih cijena (CPI) u BiH²⁾												
Prosječna godišnja stopa rasta CPI	7,4	-0,4	2,1	3,7	2,1	-0,1	-0,9	-1,0	-1,1	1,2	1,4	0,6
Godišnja stopa rasta CPI za decembar	3,8	0,0	3,1	3,1	1,8	-1,2	-0,4	-1,3	-0,3	1,3	1,6	-0,1
Budžet opšte vlade³⁾												
	u procentima BDP-a											
Prihodi	42,8	41,7	42,9	43,3	43,8	42,7	43,8	43,0	42,7	43,1	43,1	
Rashodi ⁴⁾	44,9	46,1	45,3	44,6	45,8	44,8	45,8	42,3	41,5	40,5	40,9	
Saldo	-2,1	-4,3	-2,4	-1,2	-2,0	-2,2	-2,0	0,7	1,2	2,6	2,2	
Novac i kredit												
	u procentima BDP-a											
Novac u širem smislu (M2)	48,7	51,2	51,7	55,0	56,9	60,1	63,1	65,2	67,6	70,5	72,3	75,6
Kredit nevladinim sektorima	54,4	53,8	54,0	54,4	56,1	56,5	56,2	55,0	54,3	55,8	55,6	56,0
Platni bilans												
Bruto devizne rezerve												
U milionima KM	6 296	6 212	6 458	6 424	6 509	7 068	7 826	8 606	9 531	10 557	11 623	12 597
U milionima USD	4 710	4 416	4 372	4 569	4 274	4 797	5 309	4 883	5 391	6 083	7 012	7 210
U mjesecima uvoza robe i usluga	5,0	6,2	6,0	5,3	5,3	5,8	6,1	6,7	7,2	7,1	7,3	7,8
Saldo tekućeg računa												
U milionima KM	-3 515	-1 588	-1 531	-2 483	-2 266	-1 425	-1 983	-1 450	-1 409	-1 363	-1 239	-1 236
U milionima USD	-2 636	-1 129	-1 037	-1 766	-1 488	-967	-1 345	-823	-797	-785	-747	-707
U procentima BDP-a	-13,8	-6,4	-6,0	-9,5	-8,6	-5,3	-7,2	-5,1	-4,7	-4,3	-3,7	-3,5
Saldo robne razmjene												
U milionima KM	-10 472	-7 436	-7 186	-7 827	-7 779	-7 099	-7 874	-7 176	-7 089	-7 417	-7 494	-7 972
U milionima USD	-7 834	-5 286	-4 866	-5 566	-5 108	-4 817	-5 342	-4 071	-4 010	-4 274	-4 521	-4 563
U procentima BDP-a	-41,1	-30,0	-28,3	-29,8	-29,7	-26,5	-28,8	-25,1	-23,7	-23,6	-22	-23
Vanjski dug sektora vlade⁵⁾												
U milionima KM	4 240	5 236	6 291	6 663	7 212	7 563	8 442	8 691	8 871	8 147	8 198	8 099
U milionima USD	3 056	3 839	4 272	4 408	4 861	5 330	5 249	4 855	4 781	4 995	4 790	4 633
U procentima BDP-a	16,6	21,1	24,8	25,4	27,5	28,2	30,9	30,4	29,2	26,0	24,5	23,2
Servisiranje vanjskog duga sektora vlade⁵⁾												
U milionima KM	230	246	301	340	413	685	761	581	723	983	955	794
U milionima USD	172	175	204	242	271	465	516	330	409	567	576	454
U procentima izvoza robe i usluga	3,4	4,0	4,0	4,0	4,9	7,6	8,2	5,7	6,7	7,7	6,8	5,6

Napomena:

1) Izvor: Agencija za statistiku BiH, Bruto domaći proizvod prema proizvodnoj, rashodnom i dohodovnom 2019. februar 2020. Podatak o prosječnom godišnjem tečaju BAM/USD izvor je CBH BiH.

2) BDP za 2019. godinu je procjena Međunarodnog monetarnog fonda, te se koristi kao preliminaran podatak, do objavljivanja službenog BDP-a od strane Agencije za statistiku BiH.

3) Izvor: Agencija za statistiku BiH.

4) Izvor: GFS, Centralna banka BiH.

5) Rashodi uključuju i neto nabavku stalnih sredstava.

6) Izvor: Ministarstvo finansija i trezora BiH.

**Podaci revidirani od 2009. godine, u skladu s primljenim izvještajem od Ministarstva finansija i trezora BiH od 01.02.2019. i uključuju kredit JP Putevi RS i direktan dug Brčko Distrikta.

T02: Bruto domaći proizvod Bosne i Hercegovine (tekuće cijene)

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.*
Nominalni BDP, (u milionima KM)	25.519	24.799	25.365	26.231	26.223	26.779	27.359	28.589	29.904	31.376	33.444	34.852
Nominalni BDP (u milionima USD)	19.092	17.628	17.174	18.655	17.221	18.173	18.566	16.220	16.914	18.079	20.177	19.947
BDP po stanovniku BiH (u KM)	7.205	7.003	7.165	7.414	7.418	7.584	7.759	8.127	8.517	8.954	9.566	9.991
BDP po stanovniku BiH (u USD)	5.390	4.978	4.851	5.273	4.872	5.147	5.265	4.611	4.818	5.160	5.771	5.719
Godišnji rast realnog BDP (u%)	5,4	-3,0	0,9	1,0	-1,0	2,5	1,2	3,1	3,2	3,2	3,7	2,8
Broj stanovnika (u hiljadama) ¹⁾	3.542	3.542	3.541	3.538	3.535	3.531	3.526	3.518	3.511	3.504	3.496	3.488
Prosječni godišnji kurs BAM/USD	1,337	1,407	1,477	1,406	1,523	1,474	1,474	1,763	1,768	1,735	1,657	1,747

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Bruto domaći proizvod prema proizvodnom, rashodnom i dohodovnom 2018, februar 2020. Podatak o prosječnom godišnjem tečaju BAM/USD izvor je CBBiH.

1) Procjena broja stanovnika za 2019. godinu uključuje dostupne podatke o prirodnom prirastu sa krajem rujna 2019. godine; Izvor: Agencija za statistiku BiH

* BDP za 2019. godinu je procjena Međunarodnog monetarnog fonda, te se koristi kao preliminarni podatak, do objavljivanja službenog BDP-a od strane Agencije za statistiku BiH

T03: Indeks industrijske proizvodnje

Godina	Mjesec	Mjesec / isti mjesec prethodne godine			Period / isti period prethodne godine		
		FBiH	RS	BiH	FBiH	RS	BiH
2006.	12.	106,7	128,5	***	110,4	119,1	***
2007.	12.	98,4	102,0	***	108,6	101,4	106,6
2008.	12.	109,4	199,6	***	107,9	116,8	107,3
2009.	12.	90,1	121,0	95,5	88,4	119,0	96,7
2010.	12.	112,7	114,1	108,7	104,2	105,0	101,6
2011.	12.	93,6	93,9	100,4	102,5	104,7	105,6
2012.	12.	99,6	98,5	95,2	95,7	95,8	94,8
2013.	12.	107,7	104,7	107,0	107,4	104,1	106,4
2014.	12.	97,9	99,8	98,7	100,1	100,6	100,2
2015.	12.	101,7	99,5	101,7	102,2	103,0	101,9
2016.	12.	103,0	120,0	107,5	102,6	108,2	104,4
2017.	12.	101,5	97,3	99,6	103,8	101,2	103,1
2018.	12.	98,2	96,9	97,7	100,8	104,2	101,6
2018.	01.	113,1	98,2	108,4	113,1	98,2	108,4
	02.	103,8	105,2	103,6	108,3	101,8	105,9
	03.	101,4	106,3	103,3	105,8	103,4	105,0
	04.	101,4	112,6	102,6	104,7	105,8	104,4
	05.	99,0	121,2	105,7	103,5	108,8	104,7
	06.	96,5	95,6	96,0	102,3	106,3	103,1
	07.	99,5	114,1	104,1	101,9	107,5	103,3
	08.	97,2	98,1	97,4	101,2	106,3	102,5
	09.	99,9	103,7	100,7	101,1	106,0	102,3
	10.	102,2	105,9	102,8	101,2	106,0	102,4
	11.	100,0	95,1	98,3	101,1	104,9	102,0
	12.	98,2	96,9	97,7	100,8	104,2	101,6

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku FBiH i Republički zavod za statistiku RS.
Bilješka: Indeks industrijske proizvodnje za period / isti period prethodne godine u decembru predstavlja godišnji indeks u odnosu na prethodnu godinu.

T04: Indeks potrošačkih cijena za BiH (CPI)

Godina	Mjesec	Mjesec/prethodni mjesec tekuće godine	Mjesec/isti mjesec prethodne godine	Period/isti period prethodne godine
2006.	12.	***	104,6	106,1
2007.	12.	***	104,9	101,5
2008.	12.	***	103,8	107,4
2009.	12.	***	100,0	99,6
2010.	12.	***	103,1	102,1
2011.	12.	***	103,1	103,7
2012.	12.	***	101,8	102,1
2013.	12.	***	98,8	99,9
2014.	12.	***	99,6	99,1
2015.	12.	***	98,8	99,0
2016.	12.	***	99,7	98,9
2017.	12.	***	101,3	101,2
2018.	12.		101,6	101,4
2019.	12.		99,9	100,6
2019.	01.	100,1	101,5	101,5
	02.	100,4	100,9	101,2
	03.	100,1	100,7	101,0
	04.	99,7	100,8	101,0
	05.	100,2	100,8	100,9
	06.	99,5	100,3	100,8
	07.	99,4	100,5	100,8
	08.	99,7	100,3	100,7
	09.	100,5	100,3	100,7
	10.	100,8	100,1	100,6
	11.	100,1	100,1	100,6
	12.	100,3	99,9	100,6

Izvor: Agencija za statistiku BiH od 2006. a do 2006. Federalni zavod za statistiku FBiH i Republički zavod za statistiku RS.

Bilješka: Do 2006. prikazan je indeks cijena na malo na nivou BiH i izračunat je kao ponderisani prosjek mjesečnih indeksa cijena entiteta, gdje ponder predstavlja učešće entiteta u BDP-u (vidi napomenu T01). Za 2006. i dalje prikazan je indeks potrošačkih cijena.

Indeks cijena za period/isti period prethodne godine u decembru predstavlja godišnji indeks u odnosu na prethodnu godinu.

T05: Prosječne bruto i neto plate i penzije**- u KM -**

Godina	Mjesec	Bruto plate				Neto plate				Penzije		
		FBiH	RS	Brčko	BiH	FBiH	RS	Brčko	BiH	FBiH	RS	Brčko
2006.		887	793	1.048	869	603	521	674	586	238	215	208
2007.		974	875	1.088	935	662	585	684	645	284	230	243
2008.		1.105	1.132	1.139	1.113	751	755	730	752	340	309	310
2009.		1.204	1.204	1.194	1.204	792	788	769	790	346	335	326
2010.		1.223	1.199	1.234	1.217	804	784	797	798	341	321	316
2011.		1.248	1.326	1.262	1.271	819	809	800	816	349	321	319
2012.		1.266	1.349	1.271	1.290	830	818	819	826	351	312	311
2013.		1.275	1.333	1.266	1.291	835	808	817	827	348	318	310
2014.		1.272	1.334	1.265	1.183	833	825	814	830	367	333	323
2015.		1.269	1.339	1.275	1.289	830	831	821	830	368	343	327
2016.		1.283	1.343	1.290	1.301	839	836	830	838	370	342	326
2017.		1.318	1.331	1.304	1.321	860	831	838	851	372	344	326
2018.		1.365	1.357	1.363	1.363	888	857	872	879	395	361	342
2019.		1.420	1.407	1.426	1.421	923	906	915	921	415	378	357
2019.	01.	1.422	1.377	1.401	1.408	924	887	897	913	401	375	351
	02.	1.372	1.391	1.374	1.378	895	896	879	895	407	375	353
	03.	1.407	1.373	1.319	1.397	916	886	890	907	407	374	353
	04.	1.353	1.392	1.403	1.413	881	896	896	916	420	374	351
	05.	1.443	1.401	1.414	1.430	938	903	907	926	419	374	353
	06.	1.400	1.413	1.405	1.404	911	910	901	910	419	374	353
	07.	1.447	1.417	1.478	1.439	940	912	943	932	418	382	362
	08.	1.434	1.414	1.469	1.429	932	910	938	925	418	382	361
	09.	1.415	1.411	1.456	1.415	919	909	929	916	418	382	362
	10.	1.451	1.412	1.472	1.440	942	910	938	932	417	382	361
	11.	1.436	1.424	1.454	1.433	932	917	925	928	417	382	362
	12.	1.475	1.461	1.465	1.470	958	939	934	951	416	381	361

Izvor: Agencija za statistiku BiH. Federalni zavod za statistiku FBiH, Republički zavod za statistiku RS i Statistički biro Brčko distrikta.

Bilješka: Od 1. 1. 2006. u bruto i neto plate na nivou BiH uključene su i plate Brčko distrikta.

T06: Monetarni agregati

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Rezervni novac	M1	QM	M2
2006	12	2.154,2	2.891,9	10,5	1.978,3	2.761,4	1.365,4	691,3	3.105,4	5.056,6	4.739,8	5.162,0	9.901,8
2007	12	2.439,7	3.777,1	12,2	2.185,3	3.546,6	1.726,5	833,8	3.661,1	6.229,0	5.731,9	6.221,3	11.953,2
2008	12	2.552,4	3.144,2	7,4	2.302,4	3.388,8	1.776,2	1.107,2	3.864,7	5.704,0	5.691,2	6.748,1	12.439,3
2009	12	2.267,7	3.375,1	6,0	2.009,5	3.536,3	1.844,3	1.078,0	4.241,0	5.648,9	5.545,8	7.163,3	12.709,1
2010	12	2.497,5	3.393,5	8,7	2.210,8	3.689,2	1.991,0	1.209,8	4.526,4	5.899,7	5.900,0	7.727,2	13.627,1
2011	12	2.645,1	3.192,8	11,1	2.366,4	3.819,0	2.285,7	1.100,1	4.846,1	5.848,9	6.185,5	8.231,9	14.417,4
2012	12	2.747,5	3.040,6	13,5	2.414,3	3.728,4	2.672,7	1.052,9	5.041,4	5.801,7	6.142,7	8.767,0	14.909,7
2013	12	2.909,9	3.475,3	15,9	2.542,3	4.153,3	3.006,3	1.189,3	5.202,4	6.401,0	6.695,6	9.398,0	16.093,6
2014	12	3.210,5	3.751,1	38,3	2.814,0	4.496,4	3.377,3	1.301,2	5.280,0	6.999,9	7.310,4	9.958,5	17.268,9
2015	12	3.499,5	4.063,5	51,7	3.055,3	5.125,6	3.562,6	1.360,4	5.543,3	7.614,7	8.180,9	10.466,3	18.647,2
2016	12	4.066,8	4.269,1	52,0	3.401,2	5.899,8	3.883,0	1.535,6	5.478,0	8.387,9	9.301,0	10.896,6	20.197,6
2017	12	4.319,4	5.033,1	76,1	3.648,1	6.924,4	4.091,6	1.816,2	5.636,1	9.428,5	10.572,5	11.543,8	22.116,3
2018	12	4.750,6	5.523,3	125,5	3.977,2	8.166,4	4.302,2	1.961,5	5.782,3	10.399,4	12.143,7	12.046,0	24.189,6
2019	12	5.199,9	5.743,6	176,6	4.330,1	8.921,1	2.998,0	2.490,3	7.593,2	11.120,2	13.251,2	13.081,5	26.332,7
2019.	01.	4.719,9	5.318,6	137,7	3.914,7	8.034,5	2.636,2	2.203,4	7.432,6	10.376,2	11.949,2	12.262,2	24.211,4
	02.	4.743,1	5.443,7	136,8	3.959,1	7.992,0	2.591,3	2.174,5	7.525,9	10.323,6	11.951,2	12.291,6	24.242,8
	03.	4.782,7	5.214,4	135,8	4.007,7	7.920,8	2.699,6	2.300,4	7.460,6	10.132,9	11.928,7	12.460,6	24.389,1
	04.	4.875,2	5.447,3	149,4	4.038,7	8.078,6	2.700,7	2.375,8	7.467,5	10.471,9	12.117,2	12.544,0	24.661,2
	05.	4.882,6	5.478,2	148,8	4.101,6	8.119,4	2.746,4	2.349,6	7.438,5	10.509,6	12.221,0	12.534,6	24.755,6
	06.	4.924,0	5.495,8	149,8	4.126,6	8.208,0	2.786,6	2.387,5	7.440,0	10.569,6	12.334,6	12.614,1	24.948,6
	07.	5.031,9	5.533,0	162,2	4.226,4	8.447,6	2.806,5	2.476,8	7.458,1	10.727,1	12.674,1	12.741,4	25.415,5
	08.	5.131,7	5.759,3	161,3	4.313,2	8.623,3	2.847,5	2.460,6	7.492,1	11.052,3	12.936,6	12.800,2	25.736,7
	09.	5.114,2	5.683,8	162,0	4.268,5	8.628,2	2.907,6	2.481,7	7.481,8	10.960,0	12.896,7	12.871,1	25.767,8
	10.	5.068,5	5.670,8	175,6	4.243,1	8.706,0	2.936,2	2.524,5	7.507,1	10.915,0	12.949,1	12.967,8	25.916,9
	11.	5.061,4	5.701,2	175,3	4.241,1	8.716,6	2.955,4	2.562,0	7.514,3	10.937,9	12.957,7	13.031,7	25.989,4
	12.	5.199,9	5.743,6	176,6	4.330,1	8.921,1	2.998,0	2.490,3	7.593,2	11.120,2	13.251,2	13.081,5	26.332,7

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine. Vidi bilješku na strani.

Bilješka Gotovina izvan monetarnih vlasti je preuzeta iz Bilansa stanja CBBiH i predstavlja gotov novac izvan Centralne banke (monetarnih vlasti). Depoziti komercijalnih banaka predstavljaju sredstva komercijalnih banaka na računima kod CBBiH. Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti predstavljaju depozite drugih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Centralna vlada predstavlja institucije BiH, vlade entiteta, entitetske fondove socijalne sigurnosti/zaštite i Brčko distrikt. Fondovi socijalne sigurnosti/zaštite na entitetskom nivou (iz Federacije BiH, Fond PIO, Fond zdravstva Federacije BiH, Fond za zapošljavanje Federacije BiH, a iz Republike Srpske, Fond penzijsko-invalidskog osiguranja RS, Fond zdravstva RS, Fond PIO, Fond zdravstva Federacije BiH, Fond za zaštitu RS) klasifikovani su na nivo centralne vlade. Gotovina izvan banaka je preuzeta iz Bilansa stanja CBBiH (tabela 8); predstavlja gotov novac u opticaju izvan Centralne banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka. Prenosivi ili transferabilni depoziti u domaćoj valuti su preuzeti iz Monetarnog pregleda (tabela 7) i predstavljaju depozite necentralne vlade (depozite kantona i općina), depozite javnih i privatnih preduzeća, ostalih finansijskih institucija i depozite ostalih domaćih sektora (stanovništva, neprofitnih institucija i ostalih neklasifikovanih sektora). Ostali depoziti u domaćoj valuti, prenosivi i ostali depoziti u stranoj valuti su preuzeti iz Monetarnog pregleda (tabela 7) i predstavljaju depozite necentralne vlade (depozite kantona i općina), depozite javnih i privatnih preduzeća, ostalih finansijskih institucija i depozite ostalih domaćih sektora (stanovništva, neprofitnih institucija i ostalih neklasifikovanih sektora). Rezervni novac (primarni novac ili monetarna baza) je u cijelosti preuzet iz Bilansa stanja CBBiH (tabela 8), a čine ga gotov novac izvan monetarnih vlasti, depoziti komercijalnih banaka i depoziti ostalih domaćih sektora (osim centralne vlade) kod monetarnih vlasti. Prema nacionalnoj definiciji, novčanu masu čine svi prenosivi i ostali depoziti domaćih nebankarskih i nevladinih sektora, kao i sektora lokalne vlade u domaćoj i stranoj valuti. Depoziti entitetskih fondova socijalne sigurnosti/zaštite priključeni su centralnoj vladi na entitetskom nivou i time isključeni iz Novčane mase ili Monetarnih agregata. Monetarni agregat M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Monetarni agregat QM je definisan kao istoimena pozicija u Monetarnom pregledu (tabela 7); obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM.

T07: Monetarni pregled

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina Mjesec		AKTIVA											Ukupno
		Neto strana aktiva			Potraživanja od domaćih sektora								
		Strana aktiva	Strana pasiva		Potraživanja od centralne vlade (neto)	Potraživanja od kantona i opština	Potraživanja od nefinansijskih javnih preduzeća	Potraživanja od nefinansijskih privatnih preduzeća	Potraživanja od ostalih finansijskih institucija	Potraživanja od ostalih domaćih sektora			
1	2	3	4	5=3-4	6	7	8	9	10	11	12=6+7+8+9+10+11	13=5+12	
2006	12	7 835,7	-3.696,4	4 139,3	-971,9	62,3	248,3	4 086,1	89,4	4 450,8	7 965,0	12 104,3	
2007	12	10.285,0	-4 818,5	5 466,5	-2 378,4	96,1	271,3	5 315,7	159,6	5 793,5	9 257,9	14 724,4	
2008	12	9 429,7	-6 000,0	3 429,7	-1 655,8	148,3	256,4	6 751,6	169,2	6 804,5	12 474,1	15 903,8	
2009	12	9 430,9	-5 386,9	4 043,9	-1 294,6	195,6	268,2	6 682,5	103,0	6 411,3	12 365,8	16 409,8	
2010	12	9 300,8	-4 397,0	4 903,8	-996,9	270,8	351,3	6 965,5	80,2	6 424,3	13 095,3	17 999,1	
2011	12	9 175,9	-3 779,7	5 396,2	-440,3	323,1	360,2	7 166,9	94,0	6 770,1	14 274,0	19 670,2	
2012	12	9 044,2	-3 559,7	5 484,4	-182,6	386,3	390,9	7 473,1	73,7	6 874,4	15 015,8	20 500,2	
2013	12	9 733,5	-3 330,9	6 402,6	-19,1	422,5	451,6	7 556,4	67,4	7 133,6	15 612,5	22 015,1	
2014	12	10 479,7	-2 961,1	7 518,6	71,0	509,1	443,6	7 452,0	61,3	7 502,5	16 039,4	23 557,9	
2015	12	11 107,9	-2 614,6	8 493,3	160,1	537,2	400,0	7 452,6	74,6	7 875,3	16 499,8	24 993,1	
2016	12	12 199,0	-2 476,4	9 722,6	101,8	517,8	375,6	7 743,9	67,2	8 155,8	16 962,0	26 684,6	
2017	12	13 372,4	-2 589,5	10 782,9	-148,7	511,5	406,2	8 354,5	96,5	8 689,3	17 909,4	28 692,2	
2018	12	15 505,5	-3 041,0	12 464,5	-461,2	496,5	428,0	8 655,0	136,8	9 315,0	18 570,1	31 034,5	
2019	12	17 069,9	-3 120,0	13 949,9	-679,3	506,7	509,3	9 070,9	152,2	10 024,9	19 584,7	33 534,6	
2019	01	15 455,6	-2 877,2	12 578,3	-447,7	486,1	425,0	8 651,1	122,8	9 302,8	18 540,2	31 118,5	
	02	15 417,9	-2 844,6	12 573,3	-435,8	476,7	423,3	8 713,4	126,0	9 350,7	18 654,4	31 227,7	
	03	15 508,1	-2 800,1	12 707,9	-492,7	476,0	426,5	8 789,8	124,4	9 461,6	18 785,6	31 493,5	
	04	15 712,8	-2 931,5	12 781,3	-493,6	467,7	422,4	8 889,6	129,7	9 552,0	18 967,7	31 749,1	
	05	15 698,7	-2 947,0	12 751,7	-438,8	482,2	431,0	8 912,7	128,5	9 643,9	19 159,6	31 911,3	
	06	15 990,1	-3 098,1	12 892,0	-584,4	488,1	429,2	9 011,0	151,2	9 724,2	19 219,2	32 111,3	
	07	16 403,1	-3 050,2	13 353,0	-560,3	478,7	415,6	9 009,3	133,4	9 812,1	19 288,8	32 641,8	
	08	16 877,3	-2 969,2	13 908,1	-655,4	475,6	423,2	8 927,6	139,0	9 854,9	19 165,0	33 073,1	
	09	16 813,5	-2 983,5	13 830,0	-678,8	495,1	427,9	8 967,4	148,5	9 923,3	19 283,5	33 113,4	
	10	16 754,3	-2 891,4	13 862,9	-726,3	492,1	433,8	9 002,1	148,5	9 983,2	19 333,3	33 196,2	
	11	16 750,5	-2 869,1	13 881,3	-771,6	493,8	497,0	9 045,3	142,5	10 006,7	19 413,7	33 295,0	
	12	17 069,9	-3 120,0	13 949,9	-679,3	506,7	509,3	9 070,9	152,2	10 024,9	19 584,7	33 534,6	

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kreditni, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM su valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.
Vidi bilješku na strani ...

Bilješka: Monetarni pregled prikazuje konsolidovane podatke Bilansa strana CB BiH - monetarnih vlasti (tabela 8) i Konsolidovanog bilansa komercijalnih banaka BiH (tabela 9). Neto strana aktiva predstavlja razliku između zbira stranih aktivna CB BiH - monetarnih vlasti i komercijalnih banaka BiH i zbira stranih pasiva CB BiH - monetarnih vlasti i komercijalnih banaka BiH. Donaci kreditu predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih sektora uz napomenu da su potraživanja od centralne vlade iskazana u neto iznosu, tj. umanjena za depozite centralne vlade kod CB BiH i kod komercijalnih banaka BiH. Centralna vlada predstavlja institucije BiH, vlade entiteta, entitetske fondove socijalne sigurnosti/zastite i Brčko distrikt. Prema novoj metodologiji, fondovi socijalne sigurnosti/zastite se klasifikuju na nivo centralne vlade kao entitetski vanbudžetski fondovi, što se direktno odražava na podatke o neto potraživanjima od centralne vlade u Monetarnom pregledu.

T07: Monetarni pregled

na kraju perioda, u milionima KM

		PASIVA														- na kraju perioda, u milionima KM	
Godina Mjesec		Novčana masa (M2)								Vrijednosni papiri	Krediti	Dionice i drugi kapital	Ostale stavke (neto)	Ukupno			
		Novac (M1)		Kvazi-novac (QM)													
		Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti											
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10=3+9	11	12	13	14	15=10+11+12+13+14			
2006	12	1 978,3	2 761,4	4 739,8	691,3	1 365,4	3 105,4	5 162,0	9 901,8	0,0	114,0	1 897,3	191,2	12 104,3			
2007	12	2 185,3	3 546,6	5 731,9	833,8	1 726,5	3 661,1	6 221,3	11 953,2	5,2	106,1	2 355,0	304,9	14 724,4			
2008	12	2 302,4	3 388,8	5 691,2	1 107,2	1 776,2	3 864,7	6 748,1	12 439,3	17,9	264,3	2 770,9	411,4	15 903,8			
2009	12	2 009,5	3 536,3	5 545,8	1 078,0	1 844,3	4 241,0	7 163,3	12 709,1	13,6	446,7	2 821,8	418,5	16 409,8			
2010	12	2 210,8	3 689,2	5 900,0	1 209,8	1 991,0	4 526,4	7 727,2	13 627,1	9,1	595,1	3 042,3	725,4	17 999,1			
2011	12	2 366,4	3 819,0	6 185,5	1 100,1	2 285,7	4 846,1	8 231,9	14 417,4	0,0	675,3	3 592,8	984,7	19 670,2			
2012	12	2 414,3	3 728,4	6 142,7	1 052,9	2 672,7	5 041,4	8 767,0	14 909,7	0,0	712,4	3 767,1	1 111,1	20 500,2			
2013	12	2 542,3	4 153,3	6 695,6	1 189,3	3 006,3	5 202,4	9 398,0	16 093,6	0,0	707,9	3 815,2	1 398,4	22 015,1			
2014	12	2 814,0	4 496,4	7 310,4	1 301,2	3 377,3	5 280,0	9 958,5	17 268,9	0,0	681,0	3 993,5	1 614,5	23 557,9			
2015	12	3 055,3	5 125,6	8 180,9	1 360,4	3 562,6	5 543,3	10 466,3	18 647,2	8,0	599,2	4 148,0	1 590,7	24 993,1			
2016	12	3 401,2	5 899,8	9 301,0	1 535,6	3 883,0	5 478,0	10 896,6	20 197,6	8,0	510,0	4 440,4	1 528,6	26 684,6			
2017	12	3 648,1	6 924,4	10 572,5	1 816,2	4 091,6	5 636,1	11 543,8	22 116,3	8,0	460,0	4 659,5	1 448,4	28 692,2			
2018	12	3 977,2	8 166,4	12 143,7	1 961,5	4 302,2	5 782,3	12 046,0	24 189,6	8,0	467,5	4 867,2	1 502,3	31 034,5			
2019	12	4 330,1	8 921,1	13 251,2	2 490,3	2 998,0	7 593,2	13 081,5	26 332,7	8,0	532,4	5 228,3	1 433,2	33 534,6			
2019	01.	3 914,7	8 034,5	11 949,2	2 203,4	2 626,2	7 432,6	12 262,2	24 211,4	8,0	470,3	4 927,3	1 501,6	31 118,5			
	02.	3 959,1	7 992,0	11 951,2	2 174,5	2 591,3	7 525,9	12 291,6	24 242,8	7,9	479,6	4 962,0	1 535,3	31 227,7			
	03.	4 007,7	7 920,8	11 928,5	2 300,4	2 699,6	7 460,6	12 460,6	24 389,1	7,9	499,3	5 061,6	1 535,6	31 493,5			
	04.	4 038,7	8 078,6	12 117,2	2 375,8	2 700,7	7 467,5	12 544,0	24 661,2	8,0	490,5	5 082,5	1 507,0	31 749,1			
	05.	4 101,6	8 119,4	12 221,0	2 349,6	2 746,4	7 438,5	12 534,6	24 755,6	8,0	495,6	5 115,9	1 536,2	31 911,3			
	06.	4 126,6	8 208,0	12 334,6	2 387,5	2 786,6	7 440,0	12 614,1	24 948,6	8,0	503,9	5 141,3	1 509,5	32 111,3			
	07.	4 226,4	8 447,6	12 674,1	2 476,8	2 806,5	7 458,1	12 741,4	25 415,5	8,0	504,5	5 241,5	1 472,3	32 641,8			
	08.	4 313,2	8 623,3	12 936,6	2 460,6	2 847,5	7 492,1	12 800,2	25 736,7	7,9	520,6	5 350,1	1 457,7	33 073,1			
	09.	4 268,5	8 628,2	12 896,7	2 481,7	2 907,6	7 481,8	12 871,1	25 767,8	7,9	511,7	5 313,1	1 512,9	33 113,4			
	10.	4 243,1	8 706,0	12 949,1	2 524,5	2 936,2	7 507,1	12 967,8	25 916,9	8,0	516,8	5 298,8	1 455,8	33 196,2			
	11.	4 241,1	8 716,6	12 957,7	2 562,0	2 955,4	7 514,3	13 031,7	25 989,4	8,0	523,3	5 260,4	1 513,9	33 295,0			
	12.	4 330,1	8 921,1	13 251,2	2 490,3	2 998,0	7 593,2	13 081,5	26 332,7	8,0	532,4	5 228,3	1 433,2	33 534,6			
Od januara 2019. godine																	

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.
Vidi bilješku na strani ...

Bilješka: Novac M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Kvazi-novac QM obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM. Ostali pasivi čine vrijednosni papiri, krediti, dionice i drugi kapital i ostale stavke (neto). Prema novoj metodologiji, kao posebni finansijski instrumenti na strani pasiva se iskazuju krediti (uz koje se dodaje obračunata kamata), kao i dionice i drugi kapital. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasiva umanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive. U ostale stavke (neto) su također uključeni i ograničeni depoziti, protivstavke fondova i vladu, fondovi za kreditiranje.

T08: Bilans stanja CBBiH

- na kraju perioda, u milionima KM -

		AKTIVA			PASIVA							- na kraju perioda, u milionima KM -	
Godina	Mjesec	Strana aktiva	Potraživanja od privatnog sektora	Ukupno	Rezervni novac		Strana pasiva	Depoziti centralne vlade	Dionice i drugi kapital	Ostale stavke (neto)	Ukupno		
					Gotovina izvan monetarnih vlasti								
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9	10	11	12=7+11		
2006	12	5.479,5	2,3	5.481,8	2.154,2	5.056,6	1,0	126,1	301,0	-2,9	5.481,8		
2007	12	6.726,3	2,2	6.728,5	2.439,7	6.229,0	0,9	74,8	386,4	37,4	6.728,5		
2008	12	6.323,6	2,1	6.325,6	2.552,4	5.704,0	1,0	23,4	499,3	97,9	6.325,6		
2009	12	6.239,9	1,9	6.241,8	2.267,7	5.648,9	0,9	56,7	502,5	33,0	6.241,8		
2010	12	6.485,5	1,8	6.487,3	2.497,5	5.899,7	1,4	69,8	533,9	-17,5	6.487,3		
2011	12	6.451,4	1,6	6.453,0	2.645,1	5.848,9	1,1	66,2	547,6	-10,8	6.453,0		
2012	12	6.536,4	1,6	6.538,0	2.747,5	5.801,7	1,2	185,3	575,7	-25,9	6.538,0		
2013	12	7.096,2	1,7	7.097,8	2.909,9	6.401,0	1,0	258,2	466,3	-28,7	7.097,8		
2014	12	7.853,4	1,6	7.855,1	3.210,5	6.999,9	1,1	293,2	585,0	-24,2	7.855,1		
2015	12	8.634,1	1,5	8.635,7	3.499,5	7.614,7	1,3	449,9	593,7	-24,0	8.635,7		
2016	12	9.559,0	1,5	9.560,4	4.066,8	8.387,9	2,2	538,4	667,4	-35,5	9.560,4		
2017	12	10.584,4	2,2	10.586,6	4.319,4	9.428,5	1,6	548,6	652,6	-44,8	10.586,6		
2018	12	11.651,0	2,1	11.653,1	4.750,6	10.399,4	1,8	583,9	720,0	-51,9	11.653,1		
2019	12	12.624,9	2,2	12.627,1	5.199,9	11.120,2	1,7	704,0	856,5	-55,4	12.627,1		
2019	01	11.602,6	1,4	11.604,0	4.719,9	10.376,2	2,6	516,7	760,8	-52,2	11.604,0		
	02	11.566,0	1,6	11.567,6	4.743,1	10.323,6	2,1	543,5	750,1	-51,7	11.567,6		
	03	11.501,2	1,9	11.503,1	4.782,7	10.132,9	1,7	607,9	812,1	-51,5	11.503,1		
	04	11.818,9	1,6	11.820,5	4.875,2	10.471,9	3,2	599,6	796,9	-51,2	11.820,5		
	05	11.893,4	1,8	11.895,2	4.882,6	10.509,6	1,9	596,3	838,2	-50,8	11.895,2		
	06	12.050,0	2,0	12.052,0	4.924,0	10.569,6	2,4	632,7	897,7	-50,3	12.052,0		
	07	12.230,7	1,7	12.232,4	5.031,9	10.727,1	2,0	607,7	945,5	-50,0	12.232,4		
	08	12.622,9	1,8	12.624,7	5.131,7	11.052,3	2,8	603,1	1.016,1	-49,8	12.624,7		
	09	12.480,7	2,0	12.482,7	5.114,2	10.960,0	2,5	602,7	966,8	-49,4	12.482,7		
	10	12.418,3	1,6	12.419,9	5.068,5	10.915,0	2,1	635,1	919,6	-51,8	12.419,9		
	11	12.419,8	1,7	12.421,5	5.061,4	10.937,9	2,1	638,2	894,6	-51,3	12.421,5		
	12	12.624,9	2,2	12.627,1	5.199,9	11.120,2	1,7	704,0	856,5	-55,4	12.627,1		

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine

Bilješka Strana aktiva CBBiH - monetarnih vlasti obuhvata zlato, devize u trezoru CBBiH, devizne depozite kod inostranih banaka, raspolaganje SDR, strane vrijednosne papire i ostalo. Rezervni novac (primarni novac ili monetarna baza) čine gotov novac izvan monetarnih vlasti, depoziti komercijalnih banaka i depoziti ostalih domaćih sektora (osim centralne vlade) kod monetarnih vlasti. Gotovina izvan banaka predstavlja gotov novac u opticaju izvan centralne banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka. Strana pasiva CBBiH obuhvata kratkoročne obaveze prema nerezidentima, depozite nerezidenata i ostale kratkoročne obaveze prema nerezidentima i obaveze prema MMF-u (računi 1 i 2). Depoziti centralne vlade kod CBBiH predstavljaju prenosive i ostale depozite institucija BiH, vlada entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti i Brčko distrikta u domaćoj valuti. Dionice i drugi kapital obuhvataju dionički kapital, rezultat tekuće godine, opšte i posebne rezerve i prilagodavanje/ponovno utvrđivanje vrijednosti. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasive umanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive.

T09: Konsolidovani bilans komercijalnih banaka BiH

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	AKTIVA							Ukupno
		Rezerve	Strana aktiva	Potraživanja od generalne vlade	Potraživanja od nefinansijskih javnih preduzeća	Potraživanja od nefinansijskih privatnih preduzeća	Potraživanja od ostalih finansijskih institucija	Potraživanja od ostalih domaćih sektora	
2006	12	3 063,6	2 356,1	69,8	248,3	4 086,1	89,4	4 448,9	14 362,2
2007	12	4 022,9	3 558,6	127,5	271,3	5 315,7	159,6	5 791,7	19 247,3
2008	12	3 393,3	3 106,1	265,5	256,4	6 751,6	169,2	6 802,8	20 744,9
2009	12	3 632,0	3 190,3	355,5	268,2	6 682,5	103,0	6 409,8	20 641,1
2010	12	3 679,8	2 814,2	465,4	351,3	6 965,5	80,2	6 423,0	20 779,3
2011	12	3 469,7	2 724,5	904,7	360,2	7 166,9	94,0	6 768,9	21 488,9
2012	12	3 370,4	2 507,8	1 236,2	390,9	7 473,1	73,7	6 873,3	21 925,4
2013	12	3 843,7	2 637,3	1 379,4	451,6	7 556,4	67,4	7 131,8	23 067,7
2014	12	4 115,0	2 626,3	1 854,5	443,6	7 452,0	61,3	7 501,7	24 054,3
2015	12	4 511,7	2 473,8	2 161,1	400,0	7 452,6	74,6	7 874,7	24 948,5
2016	12	4 936,6	2 640,0	2 179,1	375,6	7 743,9	67,2	8 155,4	26 097,7
2017	12	5 711,7	2 787,9	2 197,0	406,2	8 354,5	96,5	8 688,8	28 242,7
2018	12	6 298,3	3 854,5	2 285,0	428,0	8 655,0	136,8	9 314,6	30 972,1
2019	12	6 627,0	4 445,0	2 551,9	509,3	9 070,9	152,2	10 024,5	33 380,9
2019	01	6 383,7	3 853,0	2 290,9	425,0	8 651,1	122,8	9 302,6	31 029,1
	02	6 269,3	3 851,9	2 293,0	423,3	8 713,4	126,0	9 350,5	31 027,6
	03	5 987,6	4 006,9	2 360,4	426,5	8 789,8	124,4	9 461,2	31 156,8
	04	6 297,5	3 893,9	2 384,5	422,4	8 889,6	129,7	9 551,8	31 569,5
	05	6 272,5	3 805,3	2 443,7	431,0	8 912,7	128,5	9 643,7	31 637,4
	06	6 305,2	3 940,7	2 400,2	429,2	9 011,0	151,2	9 723,8	31 961,3
	07	6 344,4	4 172,4	2 356,9	415,6	9 009,3	133,4	9 811,9	32 243,9
	08	6 581,8	4 254,4	2 364,6	423,2	8 927,6	139,0	9 854,6	32 545,3
	09	6 532,6	4 332,8	2 477,7	427,9	8 967,4	148,5	9 923,0	32 809,9
	10	6 500,2	4 336,0	2 469,3	433,8	9 002,1	148,5	9 983,0	32 872,9
	11	6 524,4	4 330,7	2 502,1	497,0	9 045,3	142,5	10 006,4	33 048,4
	12	6 627,0	4 445,0	2 551,9	509,3	9 070,9	152,2	10 024,5	33 380,9

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine. Monetarni podaci ažurni su u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

Vidi bilješku na strani 1.

Bilješka: Konsolidovani bilans komercijalnih banaka obuhvata Konsolidovane bilanse komercijalnih banaka Glavne jedinice Sarajevo, Glavne jedinice Mostar, Glavne banke Republike Srpske, Brčko distrikta (od jula 2001. do novembra 2002), NBRS (do decembra 1998) i NBBiH (do novembra 2002). Konsolidovana su međusobna potraživanja i obaveze između komercijalnih banaka. Rezerve banaka sastoje se od gotovine u trezorima banaka i depozita banaka kod CBBiH. Strana aktiva komercijalnih banaka obuhvata: devize u trezorima, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti kod nerezidenata, kredite nerezidentima, vrijednosne papire nerezidenata u stranoj valuti i ostala potraživanja od nerezidenata. Potraživanja od generalne vlade obuhvataju potraživanja od svih nivoa vlada: centralne vlade (institucije BiH, vlade entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti i Brčko distrikta) i necentralne vlade (vlada kantona i općinskih vlada). Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvataju: potraživanja od nefinansijskih javnih preduzeća, nefinansijskih privatnih preduzeća, ostalih finansijskih institucija i ostalih domaćih sektora (stanovništvo, neprofitnih institucija i ostalih neklasifikovanih sektora). Bilans stanja komercijalnih banaka Federacije BiH sadrži pored aktivnog podbilansa i podatke pasivnog podbilansa. Pasivni podbilans sadrži obaveze po stranim kreditima i staroj deviznoj štednji građana do 31. marta 1992. Ove obaveze će preuzeti Ministarstvo finansija Federacije BiH u procesu privatizacije u skladu s entitetskim Zakonom o početnom bilansu preduzeća i banaka i Zakonom o privatizaciji.

T09: Konsolidovani bilans komercijalnih banaka BiH

na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	PASIVA										Ukupno
		Depoziti središnje vlade	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora u stranoj valuti	Ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj valuti	Ostali depoziti drugih domaćih sektora u stranoj valuti	Vrijednosni papiri	Kredit	Strana pasiva	Dionice i drugi kapital	Ostale stavke (neto)	
2006	12	853,3	2 751,0	691,3	1 365,4	3 105,4	0,0	114,0	3 695,4	1 596,3	190,2	14 362,2
2007	12	2 335,0	3 534,4	833,8	1 726,5	3 661,1	5,2	106,1	4 817,5	1 968,6	259,1	19 247,3
2008	12	1 749,7	3 381,4	1 107,2	1 776,2	3 864,7	17,9	264,3	5 999,0	2 271,6	312,9	20 744,9
2009	12	1 397,9	3 530,3	1 078,0	1 844,3	4 241,0	13,6	446,7	5 386,1	2 319,4	383,9	20 641,1
2010	12	1 121,7	3 680,5	1 209,8	1 991,0	4 526,4	9,1	595,1	4 395,7	2 508,4	741,7	20 779,3
2011	12	955,7	3 807,9	1 100,1	2 285,7	4 846,1	0,0	675,3	3 778,6	3 045,1	994,3	21 488,9
2012	12	847,2	3 714,8	1 052,9	2 672,7	5 041,4	0,0	712,4	3 558,6	3 191,3	1 134,1	21 925,4
2013	12	717,8	4 137,4	1 189,3	3 006,3	5 202,4	0,0	707,9	3 329,9	3 348,9	1 427,8	23 067,7
2014	12	981,3	4 458,2	1 301,2	3 377,3	5 280,0	0,0	681,0	2 960,0	3 408,5	1 606,8	24 054,3
2015	12	1 014,1	5 073,9	1 360,4	3 562,6	5 543,3	8,0	599,2	2 613,3	3 554,3	1 619,5	24 948,5
2016	12	1 021,3	5 847,8	1 535,6	3 883,0	5 478,0	8,0	510,0	2 474,2	3 773,0	1 566,9	26 097,7
2017	12	1 285,6	6 848,3	1 816,2	4 091,6	5 636,1	8,0	460,0	2 587,9	4 006,8	1 502,2	28 242,7
2018	12	1 665,9	8 040,9	1 961,5	4 302,2	5 782,3	8,0	467,5	3 039,2	4 147,2	1 557,4	30 972,1
2019	12	2 020,5	8 744,5	2 490,3	2 998,0	7 593,2	8,0	532,4	3 118,3	4 371,8	1 504,0	33 380,9
2019	01	1 735,8	7 896,8	2 203,4	2 626,2	7 432,6	8,0	470,3	2 874,7	4 166,6	1 614,8	31 029,1
	02	1 708,8	7 855,3	2 174,5	2 591,3	7 525,9	7,9	479,6	2 842,4	4 212,0	1 629,9	31 027,6
	03	1 769,2	7 785,0	2 300,4	2 699,6	7 460,6	7,9	499,3	2 798,4	4 249,5	1 586,9	31 156,8
	04	1 810,9	7 929,2	2 375,8	2 700,7	7 467,5	8,0	490,5	2 928,2	4 285,5	1 573,2	31 569,5
	05	1 804,0	7 970,6	2 349,6	2 746,4	7 438,5	8,0	495,6	2 945,0	4 277,7	1 601,9	31 637,4
	06	1 863,9	8 058,2	2 387,5	2 786,6	7 440,0	8,0	503,9	3 095,7	4 243,6	1 574,0	31 961,3
	07	1 830,8	8 285,4	2 476,8	2 806,5	7 458,1	8,0	504,5	3 048,1	4 296,0	1 529,8	32 243,9
	08	1 941,3	8 462,0	2 460,6	2 847,5	7 492,1	7,9	520,6	2 966,4	4 333,9	1 513,0	32 545,3
	09	2 058,7	8 466,2	2 481,7	2 907,6	7 481,8	7,9	511,7	2 981,0	4 346,3	1 566,9	32 809,9
	10	2 068,4	8 530,4	2 524,5	2 936,2	7 507,1	8,0	516,8	2 889,3	4 379,2	1 513,0	32 872,9
	11	2 141,7	8 541,3	2 562,0	2 955,4	7 514,3	8,0	523,3	2 867,1	4 365,8	1 569,5	33 048,4
	12	2 020,5	8 744,5	2 490,3	2 998,0	7 593,2	8,0	532,4	3 118,3	4 371,8	1 504,0	33 380,9

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutom klauzulom sa pozicije domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurni su u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine. Vidi bilješku na strani -

Bilješka: Depoziti centralne vlade uključuju prenosive i ostale depozite u domaćoj i stranoj valuti institucija BiH, vlada entiteta, entitetskih fondova, socijalne sigurnosti/zastite i Brčko distrikt. Prenosivi i ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj i stranoj valuti predstavljaju obaveze banaka prema necentralnoj vladi (kantonu i općini), nefinansijskim javnim preduzećima, nefinansijskim privacnim preduzećima, ostalim finansijskim institucijama i ostalim domaćim sektorima (stanovništvu, neprofitnim institucijama i ostalim neklasifikovanim sektorima). Strana pasiva komercijalnih banaka obuhvata obaveze banaka prema rezidentima po osnovu prenosivih i ostalih depozita, kredita, vrijednosnih papira, trgovinskih kredita i avansa i ostalih računa dugovanja. Prema novoj metodologiji, krediti na stranu pasive su prikazani kao poseban finansijski instrument, uz koje se dodaje obuhvata kamata. Dionice i drugi kapital obuhvataju dionički kapital, zadržani prihod, rezultat tekuće godine, opšte i posebne rezerve i prilagodavanje/ponovno utvrđivanje vrijednosti. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasive unajanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive. Ostale stavke (neto) takođe obuhvataju i ograničene depozite.

T10: Kamatne stope na kredite stanovništva

* u procentima na godišnjem nivou

		Stanovništvo																				
Godina	Period	Kamatne stope na kredite u KM					Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom															
		Potrošački kredit		Ostali krediti		Potrošački krediti					Srambeni krediti							Ostali krediti		Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom		Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom
		promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	Preko 5 godina IPFKS	Preko 5 godina IPFKS		
		Ponderisani mjesečni prosjeci																				
2012	12	8,058	7,159	8,686	8,030	8,193	8,542	8,288	7,425	6,990	8,969	8,905	8,149	13,123	13,825	13,742						
2013	12	7,738	7,064	7,018	7,018	7,248	8,542	7,497	7,375	6,056	8,429	8,412	8,599	12,442	14,622	13,907						
2014	12	7,499	7,151	7,090	7,090	5,689	8,182	6,138	6,522	6,172	8,290	7,570	7,693	11,516	14,652	13,858						
2015	12	7,797	7,236	6,819	6,819	6,919	6,919	6,163	6,081	5,822	7,616	7,163	7,436	12,367	14,706	12,740						
2016	12	8,150	6,060	6,086	6,214	7,349	7,349	5,981	5,330	5,277	7,745	6,714	6,450	12,456	14,688	11,680						
2017	12	4,159	5,944	6,261	6,261	7,169	7,169	4,327	4,240	4,617	4,705	5,992	6,364	12,253	14,668	11,191						
2018	12	5,817	3,701	5,479	5,262	3,166	3,637	3,166	3,820	4,022	6,632	5,616	5,469	12,202	14,619	10,880						
2019	12	3,917	3,380	5,863	5,580	3,502	3,875	3,353	3,826	3,875	6,152	5,637	5,668	12,042	14,674	10,467						
2019	1	5,590	4,250	5,768	5,437	3,667	3,755	3,472	3,797	3,755	6,531	5,328	5,791	12,221	14,609	10,817						
2		5,343	5,638	5,501	5,501	3,461	3,598	3,461	3,598	3,598	6,341	5,458	5,886	12,216	14,612	10,799						
3		5,608	4,671	5,507	5,443	3,698	3,764	3,643	3,643	3,643	6,213	5,484	5,602	12,240	14,632	10,796						
4		4,509	4,625	5,532	5,288	3,512	3,621	3,220	3,621	4,041	6,112	5,702	5,580	12,228	14,628	10,817						
5		4,958	4,483	5,461	5,362	3,440	3,683	3,694	3,683	3,683	6,194	5,531	5,598	12,228	14,626	10,742						
6		4,424	4,331	5,519	5,447	3,555	3,794	3,815	3,794	3,815	6,224	5,692	5,837	12,239	14,642	10,737						
7		4,268	4,558	5,622	5,731	3,577	3,932	3,746	3,932	3,746	6,202	5,097	5,958	12,226	14,624	10,773						
8		4,029	4,524	5,699	5,859	3,575	3,887	3,768	3,768	3,768	6,310	5,231	5,963	12,223	14,620	10,750						
9		3,825	4,670	5,551	5,676	3,740	3,847	3,765	3,765	3,765	6,536	5,473	5,984	12,204	14,650	10,742						
10		3,762	4,943	5,858	5,555	3,740	3,915	3,742	3,742	3,742	6,539	5,491	5,841	12,203	14,646	10,607						
11		3,717	5,110	5,596	5,580	3,495	3,720	3,799	3,720	3,799	6,496	5,302	5,873	12,116	14,642	10,556						
12		3,917	3,380	5,863	5,580	3,502	3,875	3,353	3,826	3,875	6,152	5,637	5,668	12,042	14,674	10,467						
Iznosi kredita (tuzi milijardi)																	* u hiljadima KM					
2012	12	1,630	1,630	13,330	2,106	355	12,884	663	2,562	3,705	89,558	13,413	3,306	614,936	160,652	53,001						
2013	12	473	473	9,298	5,512	390	11,481	263	2,493	2,960	105,523	17,232	7,034	538,077	114,753	49,438						
2014	12	200	200	47,019	10,525	86	13,696	385	1,067	4,948	92,582	23,137	8,171	477,047	104,227	47,031						
2015	12	81	81	34,379	18,377	—	10,486	432	990	1,021	112,780	14,553	14,293	530,493	100,377	56,125						
2016	12	37	37	55,519	23,435	—	491	11,276	1,276	5,150	64,833	23,133	18,529	521,185	93,033	59,127						
2017	12	483	483	49,832	14,785	—	569	17,187	3,826	8,180	71,045	23,401	36,406	522,613	89,901	56,786						
2018	12	34	34	66,009	27,336	—	17,610	155	3,340	9,211	47,731	10,078	27,896	526,780	85,590	55,624						
2019	12	139	139	53,829	26,326	—	21,834	288	4,041	13,531	69,117	8,097	27,374	521,600	76,533	55,217						
2019	1	28	28	56,641	22,235	—	20,838	352	3,177	8,187	48,919	9,035	32,596	529,297	85,147	55,006						
2		423	423	73,979	31,400	—	17,658	432	3,140	9,989	53,920	10,071	37,467	518,220	84,324	54,391						
3		111	111	90,498	38,691	—	14,428	365	4,938	14,813	65,333	13,137	32,553	526,423	83,653	54,317						
4		20	20	330	42,619	—	21,378	627	9,256	11,529	68,669	12,926	32,260	537,760	83,257	54,306						
5		14	14	256	89,943	—	29,856	61	9,165	61,053	58,649	10,501	27,273	529,546	82,936	54,283						
6		169	169	77,245	35,696	—	18,397	—	4,152	13,310	58,649	10,501	24,461	532,419	81,031	54,383						
7		112	112	86,387	32,050	—	19,036	—	3,914	15,944	66,592	2,981	28,074	539,561	82,581	55,209						
8		137	137	63,904	27,822	—	18,988	—	3,514	12,526	46,894	2,883	34,634	543,634	81,944	55,442						
9		603	603	74,368	31,663	79	21,083	707	2,699	12,927	47,150	8,878	32,120	552,372	82,109	55,578						
10		190	190	75,848	34,715	—	21,983	618	3,974	14,103	54,985	10,031	27,307	554,634	82,146	55,459						
11		188	188	63,711	28,506	—	22,676	308	3,085	15,421	47,612	9,155	24,799	554,631	80,527	55,177						
12		139	139	53,829	26,326	—	21,834	288	4,041	13,531	69,117	8,097	27,374	521,600	76,533	55,217						

Napomena:

*Kamatne stope u tabeli za revolving kredite i kredite kartice i iznosi njih kredita se odnose na postojeće poslove (preostala stonja)

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

U sklopu kamatnih stopa na revolving kredite i kredite kartice prikupljaju se i podaci o kreditnim karticama s kreditnim pogodnostima. S obzirom da kreditne kartice s kreditnim pogodnostima predstavljaju beskamatnu odgovornost plaćanja

(0% ks), iste se i ne publikuju

Nema podataka za kamatne stope na kredite u stranoj valuti po kreditnim karticama i prekratkim kreditima stanovništva

T11: Kamatne stope na kredite nefinancijskim preduzećima

+ u procenata, na godišnjem nivou

Godina	Period	Nefinancijska preduzeća														Revolving krediti i prekoracjenja*	
		Kamatne stope na kredite u KM				Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom											
		do iznosa od 0,25 mil EUR		preko 0,25 mil EUR do 1 mil EUR	Preko iznosa 1 mil EUR	do iznosa od 0,25 mil EUR				preko 0,25 mil EUR do 1 mil EUR			Preko iznosa 1 mil EUR				
		promjenjljiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	promjenjljiva stopa i do 1 godine IPFKS	promjenjljiva stopa i do 1 godine IPFKS	promjenjljiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	promjenjljiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	promjenjljiva stopa i do 1 godine IPFKS					
		Kamatne stope na kredite u KM	Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom														
Ponderisani mjesečni prosjeci																	
2012	12	8,245	8,095	6,691	6,670	7,689	8,727	7,765	7,998	6,414	7,914	7,000	7,029	6,509			
2013	12	8,011	7,526	6,460	7,223	7,854	8,231	8,016	6,731	6,707	7,867	6,417	6,838	6,517			
2014	12	7,071	7,097	5,798	6,090	6,668	7,572	6,997	6,175	6,479	5,444	4,875	6,355	6,311			
2015	12	6,608	6,409	4,988	5,626	6,687	5,816	6,189	5,812	5,902	6,260	5,953	5,519	5,955			
2016	12	5,977	5,420	4,623	4,315	5,845	4,882	5,008	5,028	4,448	4,854	4,463	4,707	4,868			
2017	12	4,881	4,823	3,507	3,249	4,647	4,348	5,302	4,588	3,772	4,601	3,518	4,011	4,131			
2018	12	4,247	4,069	3,100	3,253	4,204	3,910	3,672	3,800	3,321	3,571	4,480	3,497	3,594			
2019	12	3,753	4,095	2,881	2,470	4,127	4,166	4,757	3,944	3,161	3,248	4,133	3,167	3,168			
2019	1	4,364	4,468	2,954	3,327	4,223	3,656	4,346	4,079	3,667	3,578	3,320	3,416	3,335			
	2	4,004	4,566	2,906	3,795	4,284	4,089	4,972	3,912	3,023	3,804	3,736	3,380	3,499			
	3	4,031	4,367	3,155	3,267	4,008	4,350	4,354	4,077	3,118	4,103	3,593	3,388	3,474			
	4	4,188	4,315	2,859	2,974	4,129	4,133	4,506	4,056	3,210	4,196	3,657	3,348	3,436			
	5	4,294	4,319	2,967	3,116	4,060	3,777	4,597	4,097	3,339	4,086	3,505	3,322	3,418			
	6	4,217	4,395	2,813	3,024	4,307	3,906	4,650	3,821	3,071	3,994	3,155	3,287	3,345			
	7	4,020	4,294	2,893	2,266	4,004	3,891	4,170	3,781	3,028	4,744	3,545	3,255	3,301			
	8	3,971	4,431	2,989	2,351	4,036	4,049	4,695	4,101	2,921		3,240	3,270	3,259			
	9	4,201	4,161	3,041	2,375	4,032	4,550	4,433	4,456		3,839	3,165	3,267	3,261			
	10	3,995	4,012	3,027	2,356	4,255	3,875	4,827	4,839	2,985	3,312	3,338	3,206	3,237			
	11	4,405	4,065	2,952	2,115	4,543	3,778	4,468	4,560	3,030	3,850	4,110	3,184	3,200			
	12	3,753	4,095	2,881	2,470	4,127	4,166	4,757	3,944	3,161	3,248	4,133	3,167	3,168			
Iznosi kredita (miliardi)																	
2012	12	59,827	3,218	78,180	69,492	31,020	42,444	6,103	25,115	11,663	5,238	68,638	1,804,809	548,167			
2013	12	58,148	2,808	61,373	59,503	36,938	44,643	5,331	47,759	3,390	11,397	63,237	1,712,557	593,756			
2014	12	57,589	3,428	59,350	45,951	51,005	11,580	4,490	51,621	13,600	10,177	138,825	1,562,823	574,250			
2015	12	50,117	14,157	56,173	42,450	17,594	13,063	6,571	30,490	19,323	14,047	25,546	1,667,161	554,778			
2016	12	48,482	19,022	68,596	35,951	18,266	15,794	5,589	10,658	6,358	18,488	45,779	1,865,259	461,592			
2017	12	61,618	15,167	78,915	70,622	16,356	12,180	4,747	18,699	19,145	20,480	164,874	2,127,913	418,315			
2018	12	61,404	36,718	62,726	74,985	8,813	14,021	3,637	23,544	11,311	9,906	25,588	2,367,482	686,874			
2019	12	64,463	19,573	71,859	51,384	9,787	11,485	2,785	23,801	6,636	7,045	69,916	2,655,796	687,510			
2019	1	27,280	11,517	40,127	9,500	5,582	8,243	3,673	17,085	5,010	9,181	17,100	2,400,242	677,951			
	2	42,533	14,806	45,008	10,070	5,620	10,008	1,607	23,785	10,301	6,582	15,036	2,408,353	671,193			
	3	53,454	19,332	34,526	35,712	9,374	13,063	4,904	39,024	9,390	3,051	21,596	2,559,876	661,606			
	4	52,135	23,659	63,265	37,040	8,759	7,683	3,128	23,608	5,590	13,738	42,345	2,624,131	655,892			
	5	44,681	17,033	42,586	37,867	10,785	8,470	4,948	24,221	6,455	16,081	36,937	2,603,433	660,096			
	6	44,763	15,394	48,013	51,480	8,624	6,261	3,052	24,277	7,450	9,434	31,399	2,608,409	672,005			
	7	55,214	14,106	70,802	48,605	9,317	8,709	5,586	17,317	7,877	4,551	30,450	2,661,271	682,702			
	8	41,102	9,170	43,524	44,326	8,161	5,176	2,370	17,542	7,936		21,000	2,666,130	685,155			
	9	45,601	17,317	67,134	66,944	4,543	4,290	2,318	17,455		4,456	52,754	2,620,346	678,912			
	10	45,515	14,546	51,698	48,950	7,564	10,835	1,909	15,081	8,685	7,302	35,583	2,449,842	674,134			
	11	49,934	15,781	45,491	29,080	6,446	9,107	3,278	20,131	10,265	9,068	19,975	2,672,974	683,913			
	12	64,463	19,573	71,859	51,384	9,787	11,485	2,785	23,801	6,636	7,045	69,916	2,655,796	687,510			

Napomena:

Revidirana serija podataka o kamatnim stopama na kredite preduzećima u KM s valutnom klauzulom, do iznosa 0,25 mil. EUR, promjenjljiva stopa i do 1 godine IPFKS, za period januar 2015. – novembar 2017. godine, zbog isključenja podataka jedne banke s kamatnim stopama koje ne odražavaju kretanje na tržištu.

* Kamatne stope u tablici za revolving kredite s kreditne kartice i iznosi tih kredita su odnosi na postojeće poslove (pristala stajaju).

IPFKS - mjesalni period fiksnе kamatne stope

U skladu kamatnih stopa za revolving kredite i kreditne kartice prikupljaju se i podaci o kreditnim karticama s kreditnom pogodnošću.

S obzirom da kreditne kartice s kreditnom pogodnošću podrazumijevaju bankomatski odgovor plaćanja (POS), iste su i ne publikuju. Nema podataka za kamatne stope na kredite u stranoj valuti po kreditnim karticama i prekoracjenjima nefinancijskim preduzećima.

T12: Kamatne stope na depozite stanovništva i nefinancijskih preduzeća

Godina	Period	Stanovništvo										Nefinancijska preduzeća									
		Depoziti u KM i depoziti s valutnim klauzulom					Depoziti u EUR					Depoziti u KM i s valutnom klauzulom					Depoziti u EUR				
		s dogovorom dospijećem					s dogovorom dospijećem					s dogovorom dospijećem					s dogovorom dospijećem				
		do 1 godine	preko 1 do 2 godine	preko 2 godine	Depoziti po vidu (prekonoćni)*	Depoziti po vidu (prekonoćni)*	do 1 godine	preko 1 do 2 godine	preko 2 godine	Depoziti po vidu (prekonoćni)*	Depoziti po vidu (prekonoćni)*	do 1 godine	preko 1 do 2 godine	preko 2 godine	Depoziti po vidu (prekonoćni)*	Depoziti po vidu (prekonoćni)*	do 1 godine	preko 1 do 2 godine	preko 2 godine	Depoziti po vidu (prekonoćni)*	Depoziti po vidu (prekonoćni)*
Ponderisani mjesecni prosjeci																					
2012	12	2,079	3,163	4,407	0,140	0,002	1,953	3,993	0,342	0,002	0,002	3,467	4,540	4,063	0,176	1,456	4,026	1,456	0,136	0,098	0,098
2013	12	1,973	3,180	3,754	0,116	0,002	1,953	3,927	0,342	0,002	0,002	1,686	3,862	3,933	0,219	2,458	3,517	2,458	0,144	0,157	0,157
2014	12	1,263	2,764	2,973	0,089	0,001	1,431	2,901	0,181	0,001	0,001	1,066	2,867	3,069	0,203	1,870	2,319	1,870	0,132	0,094	0,094
2015	12	1,662	2,358	2,358	0,091	0,003	1,236	2,684	0,129	0,003	0,003	0,980	1,428	1,937	0,122	2,469	2,469	2,469	0,097	0,057	0,057
2016	12	1,698	2,102	2,102	0,093	0,003	1,255	2,211	0,106	0,003	0,003	0,456	1,393	1,822	0,095	2,124	2,124	2,124	0,083	0,048	0,048
2017	12	1,346	1,458	1,458	0,065	0,003	1,255	1,533	0,062	0,003	0,003	0,708	1,588	1,588	0,045	0,588	0,588	0,588	0,019	0,033	0,033
2018	12	1,344	1,262	1,448	0,053	0,003	1,168	1,354	0,055	0,003	0,003	0,706	1,136	1,958	0,082	1,003	0,973	1,003	0,027	0,043	0,043
2019	12	1,299	1,137	1,137	0,061	0,001	1,378	1,106	0,051	0,001	0,001	0,445	1,229	1,491	0,051	1,305	1,305	1,305	0,029	0,028	0,028
2019	01	1,304	1,052	1,290	0,051	0,001	1,377	1,083	0,056	0,001	0,001	0,452	1,229	1,491	0,051	1,305	1,305	1,305	0,029	0,028	0,028
2019	02	1,321	1,126	1,405	0,063	0,001	1,377	1,083	0,056	0,001	0,001	0,452	1,229	1,491	0,051	1,305	1,305	1,305	0,029	0,028	0,028
2019	03	1,311	1,083	1,296	0,065	0,001	1,377	1,083	0,056	0,001	0,001	0,452	1,229	1,491	0,051	1,305	1,305	1,305	0,029	0,028	0,028
2019	04	1,236	1,083	1,296	0,065	0,001	1,377	1,083	0,056	0,001	0,001	0,452	1,229	1,491	0,051	1,305	1,305	1,305	0,029	0,028	0,028
2019	05	1,236	1,083	1,296	0,065	0,001	1,377	1,083	0,056	0,001	0,001	0,452	1,229	1,491	0,051	1,305	1,305	1,305	0,029	0,028	0,028
2019	06	1,236	1,083	1,296	0,065	0,001	1,377	1,083	0,056	0,001	0,001	0,452	1,229	1,491	0,051	1,305	1,305	1,305	0,029	0,028	0,028
2019	07	1,236	1,083	1,296	0,065	0,001	1,377	1,083	0,056	0,001	0,001	0,452	1,229	1,491	0,051	1,305	1,305	1,305	0,029	0,028	0,028
2019	08	1,236	1,083	1,296	0,065	0,001	1,377	1,083	0,056	0,001	0,001	0,452	1,229	1,491	0,051	1,305	1,305	1,305	0,029	0,028	0,028
2019	09	1,236	1,083	1,296	0,065	0,001	1,377	1,083	0,056	0,001	0,001	0,452	1,229	1,491	0,051	1,305	1,305	1,305	0,029	0,028	0,028
2019	10	1,236	1,083	1,296	0,065	0,001	1,377	1,083	0,056	0,001	0,001	0,452	1,229	1,491	0,051	1,305	1,305	1,305	0,029	0,028	0,028
2019	11	1,236	1,083	1,296	0,065	0,001	1,377	1,083	0,056	0,001	0,001	0,452	1,229	1,491	0,051	1,305	1,305	1,305	0,029	0,028	0,028
2019	12	1,236	1,083	1,296	0,065	0,001	1,377	1,083	0,056	0,001	0,001	0,452	1,229	1,491	0,051	1,305	1,305	1,305	0,029	0,028	0,028
Prosječna stopa (mjesecni prosjeci)																					
2012	12	22,786	33,960	32,653	1,091,037	10,445	77,512	40,687	689,308	11,233	217,349	45,600	53,329	3,973	1,536,916	17,408	1,248	17,408	319,103	44,031	44,031
2013	12	19,637	34,981	31,584	1,091,037	10,445	74,954	57,798	731,719	5,744	235,804	20,855	22,272	5,378	1,889,799	17,408	40,153	17,408	427,605	42,777	42,777
2014	12	25,762	30,797	28,039	2,113,947	20,340	72,251	48,011	787,586	4,240	213,851	26,218	15,491	4,029	1,920,631	1,277	1,381	1,277	494,367	63,957	63,957
2015	12	12,246	25,002	27,161	2,540,711	22,763	57,842	54,165	921,572	7,160	233,981	16,591	61,505	8,118	2,029,544	3,118	10,252	3,118	475,395	63,119	63,119
2016	12	12,339	25,002	27,161	2,540,711	22,763	57,842	54,165	921,572	7,160	233,981	16,591	61,505	8,118	2,029,544	3,118	10,252	3,118	475,395	63,119	63,119
2017	12	11,394	24,326	24,326	3,373,019	11,119	50,394	38,014	1,046,384	3,090	261,132	19,822	14,794	8,874	2,168,102	1,663	17,116	1,663	523,645	73,169	73,169
2018	12	13,211	26,379	24,047	3,373,019	9,421	50,394	38,014	1,046,384	3,090	261,132	19,822	14,794	8,874	2,168,102	1,663	17,116	1,663	523,645	73,169	73,169
2019	12	16,084	22,228	24,181	3,373,019	9,421	50,394	38,014	1,046,384	3,090	261,132	19,822	14,794	8,874	2,168,102	1,663	17,116	1,663	523,645	73,169	73,169
2019	01	7,708	19,613	20,852	3,373,019	10,700	66,052	70,124	1,482,740	4,081	319,831	54,947	9,111	39,381	2,229,644	10,788	3,815	10,788	741,850	64,148	64,148
2019	02	6,628	21,308	20,852	3,373,019	12,908	43,278	61,083	1,508,836	5,471	321,359	36,636	31,437	16,943	3,275,169	11,666	2,265	11,666	709,023	86,536	86,536
2019	03	6,628	21,308	20,852	3,373,019	12,908	43,278	61,083	1,508,836	5,471	321,359	36,636	31,437	16,943	3,275,169	11,666	2,265	11,666	709,023	86,536	86,536
2019	04	6,628	21,308	20,852	3,373,019	12,908	43,278	61,083	1,508,836	5,471	321,359	36,636	31,437	16,943	3,275,169	11,666	2,265	11,666	709,023	86,536	86,536
2019	05	6,628	21,308	20,852	3,373,019	12,908	43,278	61,083	1,508,836	5,471	321,359	36,636	31,437	16,943	3,275,169	11,666	2,265	11,666	709,023	86,536	86,536
2019	06	6,628	21,308	20,852	3,373,019	12,908	43,278	61,083	1,508,836	5,471	321,359	36,636	31,437	16,943	3,275,169	11,666	2,265	11,666	709,023	86,536	86,536
2019	07	6,628	21,308	20,852	3,373,019	12,908	43,278	61,083	1,508,836	5,471	321,359	36,636	31,437	16,943	3,275,169	11,666	2,265	11,666	709,023	86,536	86,536
2019	08	6,628	21,308	20,852	3,373,019	12,908	43,278	61,083	1,508,836	5,471	321,359	36,636	31,437	16,943	3,275,169	11,666	2,265	11,666	709,023	86,536	86,536
2019	09	6,628	21,308	20,852	3,373,019	12,908	43,278	61,083	1,508,836	5,471	321,359	36,636	31,437	16,943	3,275,169	11,666	2,265	11,666	709,023	86,536	86,536
2019	10	6,628	21,308	20,852	3,373,019	12,908	43,278	61,083	1,508,836	5,471	321,359	36,636	31,437	16,943	3,275,169	11,666	2,265	11,666	709,023	86,536	86,536
2019	11	6,628	21,308	20,852	3,373,019	12,908	43,278	61,083	1,508,836	5,471	321,359	36,636	31,437	16,943	3,275,169	11,666	2,265	11,666	709,023	86,536	86,536
2019	12	6,628	21,308	20,852	3,373,019	12,908	43,278	61,083	1,508,836	5,471	321,359	36,636	31,437	16,943	3,275,169	11,666	2,265	11,666	709,023	86,536	86,536
Prosječna stopa (mjesecni prosjeci)																					
2012	12	22,786	33,960	32,653	1,091,037	10,445	77,512	40,687	689,308	11,233	217,349	45,600	53,329	3,973	1,536,916	17,408	1,248	17,408	319,103	44,031	44,031
2013	12	19,637	34,981	31,584	1,091,037	10,445	74,954	57,798	731,719	5,744	235,804	20,855	22,272	5,378	1,889,799	17,408	40,153	17,408	427,605	42,777	42,777
2014	12	25,762	30,797	28,039	2,113,947	20,340	72,251	48,011	787,586	4,240	213,851	26,218	15,491	4,029	1,920,631	1,277	1,381	1,277	494,367	63,957	63,957
2015	12	12,246	25,002	27,161	2,540,711	22,763	57,842	54,165	921,572	7,160	233,981	16,591	61,505	8,118	2,029,544	3,118	10,252	3,118	475,395	63,119	63,119
2016	12	12,339	25,002	27,161	2,540,711	22,763	57,842	54,165	921,572	7,160	233,981	16,591	61,505	8,118	2,029,544	3,118	10,252	3,118	475,395	63,119	63,119
2017	12	11,394	24,326	24,326	3,373,019	11,119	50,394	38,014	1,046,384	3,090	261,132	19,822	14,794	8,874	2,168,102	1,663	17,116	1,663	523,645	73,169	73,169
2018	12	13,211	26,379	24,047	3,373,019	9,421	50,394	38,014	1,046,384	3,090	261,132	19,822	14,794	8,874	2,168,102	1,663	17,116	1,663	523,645	73,169	73,169
2019	12	16,084	22,228	24,181	3,373,019	9,421	50,394	38,014	1,046,384	3,090	261,132	19,822	14,794	8,874	2,168,102	1,663	17,116	1,663	523,645	73,169	73,169
2019	01	7,708	19,613	20,852	3,373,019	10,700	66,052	70,124	1,482,740	4,081	319,831	54,947	9,111	39,381	2,229,644	10,788	3,815	10,788	741,850	64,148	64,148
2019	02	6,628	21,308	20,852	3,373,019	12,908	43,278	61,083	1,508,836	5,471	321,359	36,636	31,437	16,943	3,275,169	11,666	2,265	11,666	709,023	86,536	86,536
2019	03	6,628																			

Napomena: * Kamatna stopa na depozite stanovništva i nefinancijskih preduzeća izražena je u postotku godišnje.

Kamatna stopa na depozite stanovništva i nefinancijskih preduzeća izražena je u postotku godišnje.

Depoziti iz mirovnih fondova izraženi su u skladu sa njihovim vrstama.

T13: Ukupni depoziti i krediti komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	Depoziti			Kredit		
		Prenosivi depoziti	Ostali depoziti	Ukupni depoziti	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti	Ukupni krediti
1	2	3	4	5(3+4)	6	7	8(6+7)
2006.	12.	4.004,4	4.758,1	8.762,5	2.057,0	6.755,6	8.812,6
2007.	12.	5.105,8	6.980,7	12.086,5	2.541,4	8.954,2	11.495,5
2008.	12.	4.904,3	6.970,0	11.874,4	3.427,5	10.708,6	14.136,1
2009.	12.	5.214,4	6.877,0	12.091,4	3.391,5	10.293,3	13.684,8
2010.	12.	5.556,9	6.972,4	12.529,3	3.614,8	10.530,3	14.145,1
2011.	12.	5.518,1	7.474,1	12.992,2	3.972,1	10.929,9	14.901,9
2012.	12.	5.306,9	8.018,8	13.325,8	4.271,2	11.271,3	15.542,5
2013.	12.	5.771,9	8.477,3	14.249,2	4.318,6	11.707,7	16.026,4
2014.	12.	6.292,8	9.082,5	15.375,2	4.170,2	12.303,3	16.473,5
2015.	12.	7.038,7	9.492,1	16.530,8	4.164,9	12.701,9	16.866,8
2016.	12.	8.056,6	9.695,5	17.752,1	4.152,6	13.048,5	17.201,1
2017.	12.	9.558,1	10.111,0	19.669,1	4.261,5	14.160,9	18.422,4
2018.	12.	11.318,5	10.431,3	21.749,8	4.289,8	15.196,1	19.485,8
2019.	12.	12.566,6	11.253,8	23.820,4	4.651,2	16.121,5	20.772,8
2019.	01.	11.457,3	10.436,4	21.893,7	4.283,7	15.159,5	19.443,2
	02.	11.360,0	10.494,6	21.854,6	4.353,5	15.180,4	19.533,9
	03.	11.479,5	10.534,2	22.013,7	4.410,2	15.343,8	19.754,1
	04.	11.743,8	10.514,2	22.258,0	4.496,9	15.442,9	19.939,8
	05.	11.653,1	10.630,1	22.283,1	4.505,1	15.568,9	20.074,0
	06.	11.790,3	10.719,7	22.510,0	4.539,7	15.683,6	20.223,3
	07.	12.085,0	10.746,5	22.831,5	4.535,0	15.716,7	20.251,6
	08.	12.310,6	10.866,8	23.177,3	4.516,8	15.701,0	20.217,8
	09.	12.304,9	11.065,0	23.369,9	4.559,8	15.882,2	20.442,0
	10.	12.371,9	11.168,7	23.540,6	4.588,7	15.938,5	20.527,1
	11.	12.470,4	11.218,2	23.688,6	4.643,5	16.004,3	20.647,8
	12.	12.566,6	11.253,8	23.820,4	4.651,2	16.121,5	20.772,8

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

Vidi napomenu na strani ...

Napomena: Ukupni depoziti predstavljaju obaveze komercijalnih banaka BiH prema svim domaćim institucionalnim sektorima u domaćoj i stranoj valuti. Ukupni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka BiH od svih institucionalnih sektora, u domaćoj i stranoj valuti.

T14: Sektorska struktura prenosivih depozita kod komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	DEPOZITI DOMAĆIH INSTITUCIONALNIH SEKTORA										Ostali depoziti	Ukupno
		Depoziti institucija BiH	Depoziti vlada entiteta	Depoziti vlada kantona	Depoziti vlada općina	Depoziti fondova socijalne zaštite	Depoziti ostalih finansijskih institucija	Depoziti nefinansijskih javnih preduzeća	Depoziti nefinansijskih privatnih preduzeća	Depoziti neprofitnih organizacija	Depoziti domaćinstva		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2006	12	44,2	393,7	348,6	169,8	124,3	156,0	697,6	1.067,2	139,6	853,3	10,1	4.004,4
2007	12	45,7	544,5	381,0	242,0	147,5	186,2	740,3	1.321,0	176,2	1.311,7	9,6	5.105,8
2008	12	52,3	255,2	271,7	204,0	108,2	137,5	781,8	1.328,9	161,3	1.558,8	44,7	4.904,3
2009	12	41,4	416,0	352,7	187,9	148,6	146,5	852,2	1.280,0	173,1	1.601,4	14,5	5.214,4
2010	12	58,8	458,1	291,0	194,6	149,7	144,2	723,8	1.444,3	172,4	1.904,0	16,1	5.556,9
2011	12	42,2	413,1	290,9	190,0	154,8	176,9	688,5	1.447,8	182,1	1.917,2	14,7	5.518,1
2012	12	94,0	339,2	231,1	195,2	105,9	161,5	517,5	1.443,4	186,5	2.015,3	17,0	5.306,9
2013	12	65,3	300,8	228,1	172,4	79,0	209,7	615,2	1.667,4	194,4	2.226,8	12,8	5.771,9
2014	12	60,0	412,1	261,4	176,9	61,4	171,5	470,8	1.954,4	247,9	2.462,7	13,7	6.292,8
2015	12	102,2	468,3	312,0	209,3	33,9	198,7	498,8	2.104,8	245,0	2.841,6	24,2	7.038,7
2016	12	94,9	520,2	399,6	255,6	58,1	190,1	523,9	2.313,6	251,1	3.431,4	18,0	8.056,6
2017	12	150,8	612,8	575,2	305,9	130,0	230,2	618,1	2.775,5	281,5	3.858,3	19,6	9.558,1
2018	12	122,8	932,2	691,9	365,7	261,0	273,7	724,0	3.095,3	303,2	4.523,7	24,9	11.318,5
2019	12	122,1	885,8	823,8	395,1	323,9	284,6	684,7	3.437,2	345,1	5.242,8	21,5	12.566,6
2019	01	140,2	939,9	671,5	390,1	277,0	265,2	728,9	3.101,0	333,8	4.586,1	23,5	11.457,3
02	141,1	925,7	689,3	390,6	263,5	263,6	265,6	738,1	2.900,8	336,2	4.686,1	23,0	11.360,0
03	131,5	948,0	727,6	403,0	314,7	263,0	263,0	667,3	2.879,5	331,1	4.784,1	29,8	11.479,5
04	121,2	1.040,8	759,4	401,0	276,8	238,0	238,0	714,7	2.976,6	318,9	4.856,0	40,4	11.743,8
05	117,9	932,6	772,1	397,7	262,3	252,1	252,1	704,9	2.920,4	339,9	4.911,6	21,6	11.653,1
06	88,9	990,6	754,3	393,4	265,2	258,4	258,4	665,7	3.072,7	343,4	4.936,3	21,4	11.790,3
07	99,1	936,0	793,1	395,4	287,6	273,8	273,8	757,4	3.234,0	345,4	4.942,4	20,7	12.085,0
08	119,8	983,1	828,0	388,0	285,1	260,2	260,2	760,0	3.362,6	344,2	4.957,5	22,1	12.310,6
09	134,5	938,0	880,8	377,8	284,4	266,0	266,0	779,8	3.292,2	340,4	4.989,0	22,2	12.304,9
10	122,6	881,0	902,6	385,9	313,4	240,4	240,4	742,9	3.377,6	352,1	5.029,8	23,8	12.371,9
11	140,0	886,5	899,4	389,2	340,7	263,8	263,8	702,7	3.377,6	358,7	5.089,6	22,1	12.470,4
12	122,1	885,8	823,8	395,1	323,9	284,6	284,6	684,7	3.437,2	345,1	5.242,8	21,5	12.566,6

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaćih valuta na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMP-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine

Monetarni podaci ažurni su u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine

Vidi bilješku na strani

Bilješka:

Prenosivi depoziti su raspoloživi na zahtjev bez naknada i ograničenja, mogu se direktno upotrijebiti za plaćanja učim licima, posebni štedni računi s kojih je dozvoljen prenos sredstava na prenosive depozite

T15: Sektorska struktura ostalih depozita kod komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	DEPOZITI SVIH DOMAĆIH INSTITUCIONALNIH SEKTORA											Ukupno
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
		Depoziti institucija BiH	Depoziti vlada entiteta	Depoziti vlada kantona	Depoziti vlada opština	Depoziti fondova socijalne zaštite	Depoziti ostalih finansijskih institucija	Depoziti nefinansijskih javnih preduzeća	Depoziti nefinansijskih privatnih preduzeća	Depoziti neprofitnih organizacija	Depoziti domaćinstva	Ostali depoziti	
2006.	12.	22,7	222,3	35,6	33,0	42,4	168,3	405,0	516,0	50,9	3.246,9	15,1	4.758,1
2007.	12.	11,8	1.457,4	56,4	47,4	124,0	217,5	537,8	595,4	59,8	3.854,2	18,9	6.980,7
2008.	12.	16,0	1.211,7	21,3	50,1	101,5	334,0	758,5	743,7	78,1	3.647,0	8,2	6.970,0
2009.	12.	4,7	725,3	20,9	48,8	61,7	478,8	753,5	606,0	100,5	4.062,0	14,8	6.877,0
2010.	12.	22,5	383,2	16,8	41,2	49,2	438,8	825,0	504,5	91,2	4.580,4	19,6	6.972,4
2011.	12.	62,8	237,8	24,0	30,0	41,7	567,5	816,3	471,5	79,1	5.134,1	9,2	7.474,1
2012.	12.	31,7	242,0	21,4	27,6	31,0	598,3	778,9	537,8	87,1	5.639,9	23,0	8.018,8
2013.	12.	62,7	170,8	21,0	26,6	35,0	651,4	724,0	531,1	100,3	6.137,1	17,1	8.477,3
2014.	12.	127,1	266,0	36,8	36,0	32,0	674,0	669,6	529,3	115,6	6.579,3	16,6	9.082,5
2015.	12.	129,7	224,7	25,0	36,3	31,9	693,0	688,7	501,9	120,7	7.023,2	17,0	9.492,1
2016.	12.	73,4	226,3	26,4	22,3	34,7	771,4	695,9	474,2	123,4	7.229,7	17,6	9.695,5
2017.	12.	116,6	243,8	24,3	34,4	22,9	816,8	766,7	554,4	102,6	7.412,8	15,7	10.111,0
2018.	12.	62,6	267,5	41,9	37,4	16,7	873,7	758,4	627,8	95,7	7.622,7	26,9	10.431,3
2019.	12.	51,7	582,1	90,8	51,2	28,8	870,8	826,0	615,4	102,4	7.998,1	36,6	11.253,8
2019.	01.	102,2	261,9	41,1	37,0	13,5	873,3	771,7	553,8	93,3	7.669,3	19,4	10.436,4
	02.	102,9	259,4	40,3	37,0	15,1	869,7	793,5	537,7	93,5	7.726,4	19,1	10.494,6
	03.	100,7	259,3	40,8	37,1	13,9	871,0	845,0	529,0	93,5	7.724,4	19,5	10.534,2
	04.	100,1	230,9	41,3	37,1	15,0	873,4	852,0	514,2	98,6	7.729,9	21,6	10.514,2
	05.	98,5	330,3	41,6	37,9	16,4	867,2	838,7	518,5	98,8	7.759,1	23,3	10.630,1
	06.	96,5	365,0	41,9	45,9	31,8	899,5	833,5	515,0	93,8	7.773,6	23,5	10.719,7
	07.	94,7	358,9	41,8	50,0	28,3	917,5	794,9	529,3	100,0	7.796,7	34,5	10.746,5
	08.	93,0	401,4	43,1	49,1	32,8	908,8	805,9	528,1	101,2	7.864,4	39,0	10.866,8
	09.	94,1	551,8	45,1	56,2	29,8	898,4	764,5	572,7	107,0	7.903,4	42,1	11.065,0
	10.	92,9	608,8	44,2	52,6	23,7	891,5	808,1	579,1	103,9	7.922,4	41,5	11.168,7
	11.	94,2	629,6	42,6	53,2	24,7	892,6	809,1	591,7	100,3	7.941,7	38,5	11.218,2
	12.	51,7	582,1	90,8	51,2	28,8	870,8	826,0	615,4	102,4	7.998,1	36,6	11.253,8

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine. Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine. Vidi bilješku na strani ...

Bilješka:

Ostali depoziti dozvoljavaju automatsko povlačenje sredstava ali ne i plaćanje trećim licima, štedne i oročene depozite, ostale depozite - ostalo.

T16: Sektorska struktura kratkoročnih kredita komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	KREDITI DOMAĆIM INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA											Ostali krediti	Ukupno	
		Kreditni institucijama BiH	Kreditni vladama entiteta	Kreditni vladama kantona	Kreditni vladama općina	Kreditni fondovima socijalne zaštite	Kreditni ostalim finansijskim institucijama	Kreditni nefinansijskim javnim preduzećima	Kreditni nefinansijskim privatnim preduzećima	Kreditni neprofitnim organizacijama	Kreditu stanovništvu				
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 13 + 14
2006.	12.	0,1	6,2	2,2	1,4	0,1	30,1	77,6	1 453,4	11,8	466,6	7,5	2 057,0		
2007.	12.	0,0	6,3	2,3	0,3	0,0	53,5	73,8	1 819,0	17,0	564,5	4,6	2 541,4		
2008.	12.	0,0	6,0	2,3	10,4	0,1	69,8	76,5	2 579,8	32,8	645,7	4,2	3 427,5		
2009.	12.	3,2	8,7	2,2	31,7	33,5	33,4	80,0	2 459,8	10,6	716,4	12,0	3 391,5		
2010.	12.	0,1	6,1	2,3	21,9	40,6	28,1	69,1	2 624,0	13,5	801,9	7,1	3 614,8		
2011.	12.	0,0	11,9	1,4	21,5	26,0	37,4	70,1	2 935,2	5,9	858,4	4,2	3 972,1		
2012.	12.	0,0	2,6	0,7	22,2	9,9	41,1	73,8	3 188,4	6,7	919,5	6,3	4 271,2		
2013.	12.	0,0	12,9	0,6	40,1	35,3	28,5	89,2	3 152,2	5,5	942,2	12,1	4 318,6		
2014.	12.	0,0	26,7	4,0	45,3	26,0	27,4	90,7	2 989,7	4,9	936,4	19,0	4 170,2		
2015.	12.	0,0	72,0	4,8	22,0	39,4	28,3	86,4	2 944,8	4,2	937,0	26,0	4 164,9		
2016.	12.	0,0	48,0	1,6	19,8	8,5	27,2	90,4	3 030,0	7,2	904,9	14,9	4 152,6		
2017.	12.	0,0	44,3	1,4	15,7	7,8	33,8	73,2	3 163,2	10,2	896,4	15,4	4 261,5		
2018.	12.	0,0	60,2	1,1	12,8	4,3	40,6	89,6	3 151,5	6,2	911,3	12,1	4 289,8		
2019.	12.	0,0	17,3	0,1	12,5	2,0	49,3	104,1	3 537,7	6,8	919,8	1,7	4 651,2		
2019.	01.	0,0	58,6	0,7	12,1	2,5	32,1	88,1	3 184,6	6,2	898,0	0,9	4 283,7		
	02.	0,0	53,0	0,7	13,7	2,5	29,5	93,8	3 266,5	6,0	887,1	0,8	4 353,5		
	03.	0,0	52,7	0,6	12,8	2,5	32,1	92,9	3 302,1	8,0	905,5	1,1	4 410,2		
	04.	0,0	57,5	0,9	12,7	2,5	34,7	91,0	3 388,4	8,3	899,5	1,1	4 496,9		
	05.	0,0	57,6	0,9	12,5	2,5	33,4	92,7	3 397,1	8,7	898,8	0,9	4 505,1		
	06.	0,0	19,2	0,6	12,7	2,5	54,2	95,5	3 441,6	9,1	903,2	1,1	4 539,7		
	07.	0,0	17,5	0,6	13,8	2,5	37,6	84,0	3 454,0	9,6	913,3	2,1	4 535,0		
	08.	0,0	17,4	0,4	14,1	2,5	41,8	86,2	3 425,2	9,5	918,4	1,3	4 516,8		
	09.	0,0	16,3	0,9	14,0	2,7	49,1	97,2	3 441,5	7,8	929,0	1,4	4 559,8		
	10.	0,0	17,4	0,6	11,5	1,4	46,1	100,4	3 479,2	5,6	925,3	1,2	4 588,7		
	11.	0,0	17,6	0,3	14,7	1,7	41,6	105,2	3 534,8	5,1	921,1	1,4	4 643,5		
	12.	0,0	17,3	0,1	12,5	2,0	49,3	104,1	3 537,7	6,8	919,8	1,7	4 651,2		

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kreditni, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine. Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine. Vidi bilješku na strani ...

Bilješka

Do 2006. ukupna potraživanja od svih nivoa vlada i fondova (kratkoročno i dugoročno) prikazana su u tabeli kratkoročnih kredita (kolone 3, 4, 5, 6, 7) u ukupnom iznosu, jer izvorni podaci ne daju ročnu strukturu potraživanja za vlade i fondove. Kratkoročni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih institucionalnih sektora do jedne godine, u domaćoj i stranoj valuti.

T17: Sektorska struktura dugoročnih kredita komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	KREDITI DOMAĆIM INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA											Ukupno
		Kreditu institucijama BiH	Kreditu vladama entiteta	Kreditu vladama kantona	Kreditu vladama općina	Kreditu fondovima socijalne zaštite	Kreditu ostalim finansijskim institucijama	Kreditu nefinansijskim javnim preduzećima	Kreditu nefinansijskim privatnim preduzećima	Kreditu neprofitnim organizacijama	Kreditu stanovništvu	Ostali krediti	
2006.	12	0,0	0,4	1,3	56,2	0,6	31,8	167,7	2 592,7	10,3	3 893,0	1,5	6 755,6
2007	12	0,7	8,8	1,1	92,3	15,5	77,9	195,0	3 439,2	18,5	5 104,4	0,9	8 954,2
2008	12	1,7	95,6	0,9	132,5	13,5	73,9	177,2	4 142,2	19,5	6 051,1	0,5	10 708,6
2009	12	1,4	89,2	2,1	155,5	19,7	43,6	185,8	4 186,9	17,4	5 590,8	0,9	10 293,3
2010	12	0,1	105,8	40,2	301,6	26,5	27,0	270,8	4 309,5	17,4	5 522,3	9,1	10 530,3
2011	12	0,0	233,2	42,8	251,1	38,8	25,4	285,3	4 186,7	12,7	5 846,4	7,5	10 929,9
2012	12	0,0	404,3	68,7	289,5	28,4	19,3	313,0	4 248,8	16,3	5 875,2	7,9	11 271,3
2013	12	0,0	418,6	77,9	299,4	17,5	23,4	361,5	4 369,0	15,0	6 123,0	2,5	11 707,7
2014	12	0,0	465,2	161,2	295,2	77,1	20,0	351,4	4 429,6	9,7	6 491,7	2,3	12 303,3
2015	12	0,0	418,3	225,5	281,7	99,0	31,8	310,3	4 473,4	12,5	6 847,2	2,2	12 701,9
2016	12	0,0	295,5	231,5	262,0	95,7	25,2	281,5	4 673,3	11,9	7 171,4	0,5	13 048,5
2017	12	0,0	333,7	207,8	276,3	79,5	49,6	328,4	5 156,5	11,6	7 717,3	0,2	14 160,9
2018	12	0,0	328,5	185,7	279,4	169,9	85,0	331,7	5 471,5	14,1	8 330,0	0,4	15 196,1
2019	12	0,0	399,2	168,6	301,0	197,5	95,3	393,5	5 496,3	13,8	9 055,8	0,5	16 121,5
2019	01	0,0	327,2	179,5	276,5	169,0	79,8	325,7	5 433,1	13,5	8 354,8	0,4	15 159,5
2019	02	0,0	318,2	175,9	269,3	178,8	78,8	318,2	5 413,8	13,0	8 413,7	0,4	15 180,4
2019	03	0,0	355,0	171,8	267,4	179,4	80,6	322,4	5 453,5	13,3	8 500,2	0,4	15 343,8
2019	04	0,0	362,5	163,6	267,4	178,9	82,2	320,1	5 468,7	13,1	8 586,1	0,4	15 442,9
2019	05	0,0	356,1	160,7	285,2	177,7	87,5	327,1	5 478,7	12,9	8 682,8	0,3	15 568,9
2019	06	0,0	342,2	155,8	293,6	175,8	89,2	322,1	5 532,3	13,5	8 758,7	0,3	15 683,6
2019	07	0,0	335,4	148,0	293,1	173,9	88,2	319,9	5 514,2	13,4	8 830,3	0,3	15 716,7
2019	08	0,0	334,7	145,6	292,1	173,2	89,5	325,3	5 456,4	13,4	8 870,5	0,3	15 701,0
2019	09	0,0	419,6	164,4	292,3	171,8	91,6	319,0	5 480,8	13,4	8 929,0	0,3	15 882,2
2019	10	0,0	416,3	160,2	296,7	170,1	95,2	321,8	5 475,8	13,6	8 988,4	0,3	15 938,5
2019	11	0,0	411,8	158,8	297,0	168,8	92,6	380,1	5 463,9	13,7	9 017,3	0,3	16 004,3
2019	12	0,0	399,2	168,6	301,0	197,5	95,3	393,5	5 496,3	13,8	9 055,8	0,5	16 121,5

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valute strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaćih valuta na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine. Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

Vidi bilješku na strani

Bilješka:

ukupna potraživanja od svih nivoa vlada i fondova (kratkoročno i dugoročno) prikazana su u tabeli kratkoročnih kredita (kolone 3, 4, 5, 6, 7) u ukupnom iznosu, jer izvorni podaci ne daju ročnu strukturu potraživanja za vlade i fondove. Dugoročni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih institucionalnih sektora preko jedne godine, u domaćoj i stranoj valuti.

T18: Kupovina i prodaja KM

- u hiljadama KM -

Godina	Mjesec	Prodaja	Kupovina	Saldo	Kumulativ salda
1	2	3	4	5(3-4)	6
2006.		3.316.074	2.181.712	1.134.362	4.880.802
2007.		3.878.146	2.822.867	1.055.279	5.936.081
2008.		4.933.211	5.564.318	-631.108	5.304.973
2009.		4.197.642	4.234.491	-36.849	5.268.124
2010.		5.273.777	5.014.550	259.227	5.527.351
2011.		5.088.041	5.162.710	-74.669	5.452.682
2012.		5.511.162	5.491.846	19.316	5.471.998
2013.		4.588.615	3.918.598	670.017	6.142.015
2014.		5.065.358	4.379.047	686.312	6.828.327
2015.		5.470.552	4.699.060	771.492	7.599.818
2016.		7.485.849	6.622.039	863.811	8.463.629
2017.		8.476.378	7.421.186	1.055.192	9.518.821
2018.		10.792.432	9.780.514	1.011.918	10.530.740
2019.		11.385.556	10.533.525	852.031	11.382.771
2019.	01.	1.036.312	1.129.614	-93.302	10.437.437
	02.	762.888	784.795	-21.907	10.415.531
	03.	814.865	997.379	-182.514	10.233.017
	04.	1.252.277	867.879	384.398	10.617.415
	05.	967.429	928.455	38.974	10.656.389
	06.	851.020	806.473	44.547	10.700.936
	07.	1.011.937	828.952	182.985	10.883.920
	08.	1.049.168	725.280	323.889	11.207.809
	09.	758.706	849.100	-90.394	11.117.415
	10.	859.959	874.260	-14.301	11.103.114
	11.	860.935	830.668	30.267	11.133.381
	12.	1.160.061	910.670	249.390	11.382.771

T19: Prosječne obavezne rezerve

- u hiljadama KM -

Godina	Mjesec	Osnovica za obračun obavezne rezerve*	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Razlika
1	2	3	4	5	6-5-4
2008.		17.320.130	2.961.865	3.630.571	668.706
2009.		16.194.265	1.754.398	3.010.417	1.256.019
2010.		15.617.849	1.624.905	3.154.793	1.529.888
2011.		15.227.393	1.323.886	2.959.315	1.635.429
2012.		14.755.574	1.257.850	2.711.013	1.453.163
2013.		15.162.241	1.290.758	3.103.865	1.813.107
2014.		15.999.278	1.370.137	3.577.824	2.207.688
2015.		16.664.525	1.432.593	3.770.500	2.337.907
2016.		18.494.243	1.734.081	4.057.613	2.323.532
2017.		21.224.853	2.122.485	4.303.340	2.180.855
2018.		23.537.084	2.353.708	5.205.234	2.851.526
2019.		25.752.968	2.575.297	5.589.021	3.013.724
2019.	01.	24.910.437	2.491.044	5.554.253	3.063.209
	02.	24.936.342	2.493.634	5.526.285	3.032.651
	03.	24.923.712	2.492.371	5.377.859	2.885.487
	04.	25.230.323	2.523.032	5.477.014	2.953.982
	05.	25.333.594	2.533.359	5.511.661	2.978.302
	06.	25.473.415	2.547.342	5.534.936	2.987.594
	07.	25.759.327	2.575.933	5.502.711	2.926.778
	08.	26.075.857	2.607.586	5.675.195	3.067.609
	09.	26.387.142	2.638.714	5.812.973	3.174.259
	10.	26.507.574	2.650.757	5.672.488	3.021.731
	11.	26.630.066	2.663.007	5.704.901	3.041.894
	12.	26.867.825	2.686.782	5.717.970	3.031.188

Bilješka:

Od 1. jula 2016. godine stopa obavezne rezerve koju primjenjuje CBBiH na osnovicu za obračun obavezne rezerve iznosi 10%.

Od 1. jula 2016. godine CBBiH primjenjuje nove stope za obračun naknade na sredstva na računu rezervi banaka: Centralna banka BiH na računu rezervi komercijalne banke u obračunskom periodu ne obračunava naknadu na iznos sredstava obavezne rezerve, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve obračunava naknadu po stopi koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Evropska centralna banka na depozite komercijalnih banaka (Deposit Facility Rate).

Od 1. maja 2015. godine Centralna banka obračunava naknadu banci na iznos sredstava te banke na računu rezervi kod Centralne banke u obračunskom periodu, kako slijedi:

- na iznos obavezne rezerve – prosjek EONIA-e koji je u istom periodu zabilježen na tržištu umanjen za 10 baznih poena, ili minimum nula,
- na iznos sredstava iznad obavezne rezerve – nulta stopa naknade.

Nulta stopa naknade na obaveznu rezervu primjenjuje se u slučaju da je prosječna EONIA umanjena za 10 baznih poena imala negativnu vrijednost.

Od 1. septembra 2014. stopa naknade se utvrđuje na osnovu ponderisanog prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana, a tim da se na iznos obavezne rezerve obračunava 70% ili minimum nula, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve 90% od navedene stope ili minimum nula.

Od 1. avgusta 2011. godine stopa naknade se utvrđuje na osnovu ponderisanog prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana, a tim da se na iznos obavezne rezerve obračunava 70%, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve 90% od navedene stope.

Od 1. februara 2011. g. stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijeća do jedne godine je smanjena sa 14% na 10%, dok je stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijeća preko jedne godine ostala nepromijenjena.

Od 1. jula 2010. godine stopa naknade na iznos obavezne rezerve je promijenjena i obračunava se na osnovu prosjeka kamatne stope koju je u istom periodu ostvarila Centralna banka na "overnight" depozite, dok je stopa naknade na iznos sredstava iznad obavezne rezerve ostala nepromijenjena.

Od 1. maja 2009. god. stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijeća preko jedne godine iznosi 7%.

Od 1. aprila 2009. god. stopa naknade se utvrđuje na iznos sredstava koji je banka dužna da drži kao obavezne rezerve po stopi 0.50%, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve po stopi koja se utvrđuje na osnovu prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana.

Od 1. januara 2009. g. stopa obavezne rezerve je 14% na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijeća do jedne godine, a 10% na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijeća preko jedne godine.

Od 11. oktobra 2008. god. stopa obavezne rezerve je smanjena sa 18% na 14%.

Od 1. januara 2008. god. stopa obavezne rezerve je povećana sa 15% na 18%.

*Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva u domaćoj i drugim valutama izraženi u KM.

T20: Transakcije u platnom prometu

- u milionima KM -

Godina	Mjesec	RTGS		ŽIROKLIRING		UKUPNO	
		br. transakcija	iznos	br. transakcija	iznos	br. transakcija	iznos
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6
2006.		591.823	37.280	24.309.113	10.448	24.900.936	47.728
2007.		704.702	48.174	27.662.395	12.018	28.367.097	60.193
2008.		766.690	57.335	28.831.882	13.009	29.598.572	70.345
2009.		692.669	52.283	28.346.898	12.175	29.039.567	64.458
2010.		713.755	55.281	31.060.911	12.498	31.774.666	67.779
2011.		760.459	63.608	31.729.367	13.046	32.489.826	76.653
2012.		763.522	68.310	33.073.839	13.223	33.837.361	81.533
2013.		773.099	63.232	35.026.526	13.373	35.799.626	76.605
2014.		821.897	73.897	37.108.440	13.961	37.930.337	87.858
2015.		874.575	70.655	38.212.073	14.451	39.086.648	85.106
2016.		935.319	72.876	39.068.883	15.509	40.004.202	88.380
2017.		996.043	79.855	40.111.318	16.388	41.107.361	96.243
2018.		1.067.256	85.393	41.266.770	17.277	42.334.026	102.670
2019.		1.105.320	104.826	42.496.286	18.221	43.601.606	123.056
2019.	01.	77.464	7.201	3.123.517	1.268	3.200.981	8.470
	02.	81.295	6.749	3.248.746	1.310	3.330.041	8.059
	03.	86.963	7.732	3.477.089	1.442	3.564.052	9.173
	04.	96.913	8.740	3.738.055	1.583	3.834.968	10.323
	05.	94.080	8.738	3.649.821	1.544	3.743.901	10.291
	06.	86.261	8.091	3.337.580	1.431	3.423.841	9.522
	07.	99.251	10.323	3.874.625	1.659	3.973.876	11.982
	08.	90.528	9.132	3.438.388	1.523	3.528.916	10.655
	09.	91.307	9.150	3.521.747	1.529	3.613.054	10.680
	10.	101.189	10.193	3.805.296	1.669	3.906.485	11.862
	11.	92.028	8.135	3.402.086	1.504	3.494.114	9.639
	12.	108.041	10.641	3.879.336	1.759	3.987.377	12.400

T21: Platni bilans Bosne i Hercegovine

- u milionima KM -

Godina	TEKUĆI I KAPITALNI RAČUN					Ukupno	FINANSIJSKI RAČUN	NETO GREŠKE I PROPUSTI
	Tekući račun				Kapitalni račun			
	Roba	Usluge	Primarni dohodak	Sekundarni dohodak				
2007.	-8.480	1.862	670	3.901	415	-1.632	-1.766	-134
2008.	-10.197	1.912	943	3.827	383	-3.132	-3.300	-167
2009.	-7.436	1.552	955	3.341	350	-1.238	-1.131	107
2010.	-7.186	1.713	413	3.529	389	-1.142	-957	184
2011.	-7.827	1.593	211	3.540	357	-2.127	-2.039	88
2012.	-7.779	1.631	205	3.676	334	-1.933	-1.806	127
2013.	-7.099	1.624	357	3.694	337	-1.088	-909	179
2014.	-7.874	1.698	224	3.969	442	-1.541	-1.428	113
2015.	-7.176	1.959	194	3.573	364	-1.086	-885	201
2016.	-7.089	2.133	40	3.507	300	-1.109	-822	286
2017.	-7.417	2.330	-114	3.838	342	-1.021	-792	229
2018.	-7.494	2.483	-97	3.868	315	-924	-683	241
2019.	-7.972	2.635	-56	4.157	316	-919	-539	381
2013. Q1	-1.607	338	83	837	78	-272	-449	-177
2013. Q2	-1.618	436	-106	926	80	-282	-215	67
2013. Q3	-1.869	481	128	951	91	-218	-25	192
2013. Q4	-2.005	370	251	980	89	-316	-220	96
2014. Q1	-1.733	393	81	833	76	-351	-472	-122
2014. Q2	-1.912	402	-86	989	85	-522	-367	155
2014. Q3	-2.135	513	68	1.071	153	-330	-172	158
2014. Q4	-2.094	390	161	1.076	128	-338	-417	-78
2015. Q1	-1.560	373	52	880	100	-156	-276	-120
2015. Q2	-1.876	514	-35	901	99	-397	-286	111
2015. Q3	-1.934	652	-17	891	83	-325	-209	116
2015. Q4	-1.805	420	193	901	82	-209	-114	94
2016. Q1	-1.543	421	31	745	70	-276	-361	-85
2016. Q2	-1.866	567	-28	904	77	-345	-204	141
2016. Q3	-1.796	649	13	927	78	-129	53	182
2016. Q4	-1.885	497	23	931	75	-359	-310	49
2017. Q1	-1.610	458	28	852	82	-191	-314	-123
2017. Q2	-1.984	614	-129	1.005	86	-408	-211	197
2017. Q3	-1.884	726	-77	993	88	-155	33	188
2017. Q4	-1.938	532	65	988	86	-268	-300	-33
2018. Q1	-1.683	431	-8	854	72	-334	-446	-112
2018. Q2	-1.902	655	-59	1.019	76	-211	-60	151
2018. Q3	-1.989	815	-46	1.016	86	-118	30	148
2018. Q4	-1.920	583	16	979	80	-262	-208	54
2019. Q1	-1.874	489	5	917	78	-385	-427	-42
2019. Q2	-2.083	741	-105	1.081	80	-287	-160	127
2019. Q3	-1.988	843	-9	1.063	80	-12	133	145
2019. Q4	-2.026	561	54	1.096	79	-235	-84	151

Napomena: Platni bilans BiH urađen je u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za platni bilans i međunarodnu investicijsku poziciju, šesto izdanje – BPM6)

Detaljnija metodološka objašnjenja se nalaze na web stranici, www.cbhh.ba pod statistika.

T22: Platni bilans BiH: Tekući i kapitalni račun

- u milionima KM -

Godina	TEKUĆI RAČUN												KAPITALNI RAČUN		
	Ukupno			Roba		Usluge		Primarni dohodak		Sekundarni dohodak					
	Potražuje	Duguje	Saldo	Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje	Saldo	
2007	11 764	13 811	-2 047	3 542	12 022	2 569	707	1 553	883	4 101	200	415	0	415	
2008	12 543	16 058	-3 515	4 158	14 355	2 694	782	1 656	713	4 036	209	383	0	383	
2009	11 046	12 634	-1 588	3 756	11 193	2 446	894	1 265	309	3 579	238	350	0	350	
2010	12 200	13 731	-1 531	5 015	12 201	2 518	804	881	468	3 787	257	389	0	389	
2011	13 157	15 640	-2 483	6 029	13 856	2 374	781	935	725	3 818	278	357	0	357	
2012	13 311	15 577	-2 266	6 067	13 846	2 416	785	874	669	3 954	277	334	0	334	
2013	13 873	15 297	-1 425	6 645	13 743	2 391	768	864	507	3 973	279	337	0	337	
2014	14 521	16 504	-1 983	6 847	14 721	2 452	754	955	731	4 267	298	442	0	442	
2015	14 997	16 447	-1 450	7 196	14 372	2 964	1 004	928	734	3 909	336	364	0	364	
2016	15 650	17 059	-1 409	7 700	14 789	3 170	1 037	929	889	3 852	345	300	0	300	
2017	17 973	19 336	-1 363	9 341	16 758	3 470	1 141	962	1 076	4 200	362	342	0	342	
2018	19 289	20 528	-1 239	10 418	17 912	3 669	1 185	940	1 036	4 262	394	315	0	315	
2019	19 679	20 915	-1 236	10 174	18 146	3 937	1 302	1 004	1 060	4 565	407	316	0	316	
2013 Q1	3 082	3 432	-350	1 491	3 098	478	141	207	123	906	70	78	0	78	
2013 Q2	3 646	4 007	-361	1 806	3 424	625	190	218	323	996	70	80	0	80	
2013 Q3	3 689	3 998	-308	1 683	3 552	755	274	231	103	1 019	68	91	0	91	
2013 Q4	3 455	3 860	-405	1 664	3 669	532	163	208	-43	1 051	71	89	0	89	
2014 Q1	3 198	3 625	-427	1 546	3 279	525	132	225	144	903	70	76	0	76	
2014 Q2	3 582	4 189	-607	1 698	3 610	586	184	238	324	1 060	71	85	0	85	
2014 Q3	3 990	4 473	-483	1 792	3 927	790	277	258	190	1 151	80	153	0	153	
2014 Q4	3 750	4 216	-466	1 811	3 905	551	161	235	73	1 153	76	128	0	128	
2015 Q1	3 420	3 676	-255	1 666	3 227	566	194	238	186	949	69	100	0	100	
2015 Q2	3 766	4 262	-496	1 803	3 679	756	241	219	254	989	88	99	0	99	
2015 Q3	4 107	4 515	-408	1 870	3 804	1 010	358	249	266	979	88	83	0	83	
2015 Q4	3 703	3 994	-291	1 858	3 663	632	212	222	28	992	91	82	0	82	
2016 Q1	3 325	3 671	-346	1 657	3 200	617	195	221	190	830	85	70	0	70	
2016 Q2	3 955	4 377	-422	1 950	3 816	794	227	223	250	988	84	77	0	77	
2016 Q3	4 292	4 498	-207	1 985	3 781	1 040	391	256	242	1 011	84	78	0	78	
2016 Q4	4 079	4 513	-434	2 107	3 992	719	223	229	206	1 023	91	75	0	75	
2017 Q1	3 876	4 149	-273	2 043	3 653	659	202	232	204	942	90	82	0	82	
2017 Q2	4 517	5 011	-494	2 302	4 287	882	268	240	369	1 092	87	86	0	86	
2017 Q3	4 990	5 232	-242	2 491	4 375	1 157	431	256	334	1 086	92	88	0	88	
2017 Q4	4 591	4 945	-354	2 505	4 442	772	241	234	170	1 080	92	86	0	86	
2018 Q1	4 244	4 650	-406	2 391	4 073	674	243	233	241	946	92	72	0	72	
2018 Q2	4 950	5 237	-287	2 672	4 574	932	278	230	289	1 115	96	76	0	76	
2018 Q3	5 280	5 484	-204	2 692	4 681	1 238	423	241	287	1 109	94	86	0	86	
2018 Q4	4 816	5 157	-342	2 664	4 584	824	241	236	219	1 092	113	80	0	80	
2019 Q1	4 360	4 823	-463	2 367	4 241	731	242	255	249	1 008	91	78	0	78	
2019 Q2	5 161	5 528	-367	2 692	4 775	1 056	315	234	339	1 179	99	80	0	80	
2019 Q3	5 303	5 394	-91	2 584	4 572	1 307	464	242	251	1 170	106	80	0	80	
2019 Q4	4 855	5 170	-314	2 531	4 557	843	282	273	219	1 208	111	79	0	79	

Napomena: Platni bilans BiH urađen je u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za platni bilans i međunarodnu investicijsku poziciju, šesto izdanje – BPM6)
 Detaljnija metodološka objašnjenja se nalaze na web stranici, www.rbbh.ba/ pod statistika

T23: Platni bilans BiH: Finansijski račun

- u milionima KM -

Godina	FINANSIJSKI RAČUN					Ukupno
	Direktne investicije	Portfolio investicije	Finansijski derivativi	Ostale investicije	Rezervna aktiva	
2007.	-2.560	4	0	-453	1.242	-1.766
2008.	-1.315	29	0	-1.551	-462	-3.300
2009.	-344	274	0	-957	-104	-1.131
2010.	-532	173	0	-857	258	-957
2011.	-674	46	0	-1.378	-33	-2.039
2012.	-506	19	0	-1.391	73	-1.806
2013.	-342	144	0	-1.420	709	-909
2014.	-784	107	0	-1.463	712	-1.428
2015.	-509	110	0	-1.366	881	-885
2016.	-550	167	1	-1.370	930	-822
2017.	-645	157	1	-1.440	1.136	-792
2018.	-838	255	-5	-1.209	1.114	-683
2019.	-939	229	-1	-762	935	-539
2013. Q1	-295	51	0	-37	-168	-449
2013. Q2	-164	26	0	-317	241	-215
2013. Q3	4	21	0	-498	447	-25
2013. Q4	113	46	0	-568	189	-220
2014. Q1	-250	13	0	-75	-161	-472
2014. Q2	-230	31	0	-330	163	-367
2014. Q3	-116	-20	0	-661	625	-172
2014. Q4	-189	83	0	-396	85	-417
2015. Q1	-105	-14	0	-106	-52	-276
2015. Q2	-210	-44	0	-245	213	-286
2015. Q3	-105	77	0	-558	378	-209
2015. Q4	-89	91	0	-458	342	-114
2016. Q1	-172	1	0	-129	-62	-361
2016. Q2	-59	47	0	-344	152	-204
2016. Q3	-123	80	0	-596	692	53
2016. Q4	-197	39	0	-301	148	-310
2017. Q1	-303	68	1	178	-257	-314
2017. Q2	-87	22	0	-405	260	-211
2017. Q3	-141	64	0	-637	747	33
2017. Q4	-114	4	0	-576	386	-300
2018. Q1	-293	-19	0	-437	304	-446
2018. Q2	-148	23	-1	-168	233	-60
2018. Q3	-264	82	-1	-342	555	30
2018. Q4	-132	168	-3	-262	22	-208
2019. Q1	-270	65	0	4	-225	-427
2019. Q2	-402	112	0	-363	492	-160
2019. Q3	-176	13	-1	-85	382	133
2019. Q4	-91	39	0	-318	286	-84

Napomena. Platni bilans BiH urađen je u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za platni bilans I međunarodnu investicijsku poziciju, šesto izdanje – BPM6)
 Detaljnija metodološka objašnjenja se nalaze na web stranici, www.cbbh.ba pod statistika

T24: Servisiranje vanjskog duga sektora vlade

- hiljadama KM -

Kreditor	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
									Glavnica	Kamata	Ukupno
Javni kreditori	269.064	339.601	617.207	693.718	515.617	648.016	909.078	918.240	627.300	129.435	756.735
Međunarodne i regionalne organizacije	226.021	290.493	559.130	620.692	425.697	549.724	785.931	773.242	491.537	104.839	596.376
Evropska investicijska banka	30.871	38.236	40.804	51.583	59.051	79.346	88.995	98.079	78.476	21.868	100.344
Evropska banka za obnovu i razvoj	72.598	75.034	90.998	112.436	121.045	112.893	89.765	117.528	110.760	7.878	118.638
Svjetska banka - IDA	43.102	49.547	51.296	56.489	67.968	104.563	142.855	130.584	105.880	38.396	144.276
Svjetska banka - IBRD ¹⁾	48.164	51.290	45.057	43.490	51.235	52.836	52.520	52.785	46.998	17.733	64.732
Razvojna banka Vijeća Evrope ¹⁾	651	991	1.818	3.086	4.112	4.740	5.306	5.390	4.340	1.477	5.817
Međunarodni fond za razvoj	1.932	2.341	6.412	2.902	3.784	4.113	4.241	4.033	3.479	678	4.157
poljoprivrede	15.463	64.134	318.723	338.799	106.677	179.498	390.523	353.116	114.223	12.906	127.129
MMF	8.398	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EUROFIMA	4.844	8.919	4.022	11.907	11.824	11.735	11.726	11.726	27.382	3.903	31.284
Evropska komisija	43.043	49.108	58.077	73.026	89.919	98.293	123.147	144.997	135.763	24.596	160.359
Vlada i vladine agencije	28.470	30.493	31.746	33.811	38.344	40.906	43.055	46.256	41.952	8.251	50.203
Pariski klub ¹⁾	2.607	3.050	4.808	4.505	6.698	7.818	9.680	9.895	8.556	1.823	10.380
Saudijski fond za razvoj	11.966	15.566	21.523	34.710	44.877	49.568	70.411	88.846	85.255	14.522	99.776
Ostala bilateralna ²⁾	70.927	73.682	67.604	67.177	65.706	75.090	74.155	37.079	36.377	520	36.897
Privatni kreditori	70.927	73.682	67.604	67.177	65.706	75.090	74.155	37.079	36.377	520	36.897
Londoni klub ¹⁾	70.927	73.682	67.604	67.177	65.706	75.090	74.155	37.079	36.377	520	36.897
Ukupno	339.992	413.283	684.810	760.895	581.323	723.106	983.233	955.319	663.677	129.955	793.632

Izvor: Ministarstvo finansija i trezora BiH

¹⁾Dug nastao prije 1992.

²⁾Ostala bilateralna sadrži sljedeće kreditore: Fortis banka, Vlada Japana, OPEC, KFW, Vlada Španije, Izvoz-Uvoz Banka Koreje (EximBank), Austrijska banka, Belgija, Banka za rad i privredu (BAWAG), Raiffaisen banka.

T25: Ukupan dug opšte vlade (Mastriški dug)

-na kraju perioda, u milionima KM -

UKUPAN DUG OPŠTE VLADE BiH (Mastriški dug)

Godina	VANJSKI DUG			Mastriški dug
	Ukupno	Javni kreditori	Privatni kreditori	
1	2=3+4	3	4	5
2009.	5.236,3	4.511,3	725,0	6.427,1
2010.	6.291,0	5.601,2	689,9	7.657,6
2011.	6.663,1	6.014,6	648,5	8.605,0
2012.	7.211,8	6.598,6	613,2	9.576,6
2013.	7.563,0	6.995,1	567,9	10.069,5
2014.	8.442,3	7.928,6	513,7	11.381,0
2015.	8.692,6	8.238,5	454,1	11.982,1
2016.	8.872,5	8.504,4	368,1	12.094,8
2017.	8.147,0	7.870,1	276,9	11.325,8
2018.	8.198,1	7.935,6	262,6	11.424,6
2019.	8.098,8	7.892,3	206,5	11.520,0

Napomena:

Statistička definicija duga je kao što je definisano u Maastrichtskom sporazumu. Podaci se objavljuju na nekonsolidovanoj osnovi u skladu sa zahtjevima Eurostata.

Izvor: Izvještaj o stanju vanjskog duga Ministarstva finansija i trezora BiH, Baza podataka o HOV i kreditima CBBiH – Statistika vladinih finansija i finansijskih računa i Monetarna i finansijska statistika.

T26: Devizne rezerve CBBiH

Godina Mjesec		Bruto devizne rezerve						- na kraju perioda, u milionima KM -			
		Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire		Neto devizne rezerve	Monetarna pasiva	Neto strana aktiva CBBiH
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3+...+8	10	11	12=10-11
2006.	12.	0,0	0,6	55,2	5.002,7	0,0	393,3	5.451,7	5.450,7	5.182,6	268,1
2007.	12.	0,0	0,4	40,1	5.971,1	80,7	606,2	6.698,5	6.697,6	6.303,9	393,7
2008.	12.	0,0	0,4	212,2	4.727,9	49,9	1.305,3	6.295,7	6.294,8	5.727,5	567,3
2009.	12.	63,3	5,7	107,4	3.298,0	2,2	2.735,4	6.212,1	6.211,2	5.705,5	505,7
2010.	12.	66,9	0,0	102,2	3.000,8	2,7	3.285,1	6.457,7	6.456,3	5.969,6	486,8
2011.	12.	151,3	1,1	93,6	4.385,6	0,0	1.792,0	6.423,6	6.422,5	5.915,1	507,4
2012.	12.	159,0	4,5	133,2	2.334,5	0,0	3.877,4	6.508,6	6.507,4	5.987,0	520,4
2013.	12.	164,1	2,7	91,6	2.217,6	0,0	4.592,3	7.068,3	7.067,3	6.659,2	408,1
2014.	12.	182,7	5,2	71,8	2.181,7	0,0	5.384,1	7.825,6	7.824,5	7.293,1	531,4
2015.	12.	182,3	3,8	128,5	1.003,6	0,0	7.288,1	8.606,3	8.605,0	8.064,6	540,4
2016.	12.	205,1	2,6	194,8	2.970,4	0,0	6.158,2	9.531,1	9.529,0	8.926,3	602,6
2017.	12.	203,9	1,5	236,4	2.698,6	0,0	7.416,1	10.556,6	10.555,0	9.977,1	577,8
2018.	12.	210,0	2,2	274,1	2.911,4	0,0	8.225,4	11.623,2	11.621,4	10.983,3	638,1
2019.	12.	254,1	0,2	322,6	3.102,8	0,0	8.917,4	12.597,1	12.595,4	11.824,2	771,2
2019.	01.	216,7	3,4	287,0	2.706,7	0,0	8.360,9	11.574,8	11.572,2	10.892,9	679,3
	02.	216,8	0,0	286,9	2.782,7	0,0	8.251,7	11.538,2	11.536,0	10.867,1	669,0
	03.	216,2	0,0	286,2	2.672,5	0,0	8.298,3	11.473,3	11.471,6	10.740,8	730,8
	04.	214,9	3,6	288,1	2.887,5	0,0	8.397,0	11.791,0	11.787,8	11.071,5	716,3
	05.	219,5	0,5	294,7	2.900,1	0,0	8.450,7	11.865,6	11.863,6	11.105,9	757,7
	06.	232,7	0,5	294,8	2.947,0	0,0	8.547,2	12.022,2	12.019,9	11.202,3	817,6
	07.	239,7	4,1	294,9	3.078,7	0,0	8.585,5	12.202,9	12.200,8	11.334,9	866,0
	08.	259,7	1,3	304,3	3.262,0	0,0	8.767,8	12.595,1	12.592,3	11.655,5	936,8
	09.	253,6	0,1	304,2	2.981,1	0,0	8.913,9	12.452,9	12.450,4	11.562,7	887,7
	10.	254,8	2,6	304,9	2.935,9	0,0	8.892,4	12.390,5	12.388,4	11.550,1	838,4
	11.	249,5	0,2	304,9	2.889,2	0,0	8.948,2	12.392,0	12.389,9	11.576,1	813,8
	12.	254,1	0,2	322,6	3.102,8	0,0	8.917,4	12.597,1	12.595,4	11.824,2	771,2

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

Bilješka: Bruto devizne rezerve čine stanja bilansnih pozicija kratkoročne strane aktive CBBiH (zlato, raspolaganje CBBiH SDR, devize u trezoru CBBiH, prenosivi depoziti u stranoj valuti kod nerezidentnih banaka i ostalo) i investiranja u vrijednosne papire od jula 2006. po odluci investicionog komiteta CBBiH. Neto devizne rezerve predstavljaju razliku između bruto deviznih rezervi i obaveza prema nerezidentima. Monetarnu pasivu CBBiH čine novac izvan monetarnih vlasti i depoziti rezidenata kod monetarnih vlasti. Neto strana aktiva CBBiH predstavlja razliku između neto deviznih rezervi i monetarne pasive CBBiH.

T27: Vanjskotrgovinska razmjena BiH

- u milionima KM -

Godina	Mjesec	Izvoz robe	Uvoz robe	Saldo izvoza i uvoza robe	Pokrivenost uvoza izvozom u %
1	2	3	4	5=(3-4)	6=(3/4)x100
2006.		5.164	11.389	-6.224	45,3
2007.		5.937	13.898	-7.962	42,7
2008.		6.712	16.293	-9.581	41,2
2009.		5.530	12.348	-6.818	44,8
2010.		7.096	13.616	-6.521	52,1
2011.		8.222	15.525	-7.303	53,0
2012.		7.858	15.253	-7.395	51,5
2013.		8.380	15.170	-6.790	55,2
2014.		8.682	16.199	-7.518	53,6
2015.		8.987	15.852	-6.864	56,7
2016.		9.418	16.161	-6.743	58,3
2017.		11.055	18.186	-7.130	60,8
2018.		11.900	19.270	-7.370	61,8
2019.		11.492	19.498	-8.006	58,9
2019.	01.	856	1.293	-437	66,2
	02.	926	1.550	-623	59,8
	03.	989	1.773	-784	55,8
	04.	1.035	1.750	-716	59,1
	05.	1.028	1.809	-781	56,8
	06.	996	1.608	-613	61,9
	07.	1.006	1.746	-740	57,6
	08.	845	1.526	-681	55,4
	09.	984	1.573	-589	62,6
	10.	1.013	1.709	-695	59,3
	11.	981	1.609	-628	61,0
	12.	833	1.553	-720	53,6

Bilješka: Korišteni su najnoviji podaci Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine o vrijednosti uvoza robe po specijalnom sistemu trgovine i nisu uključena prilagođenja obuhvata i vrijednosti koja se rade u svrhu izveštavanja o platnom bilansu.

T28: BiH izvoz po zemljama destinacije

- u hiljadama KM -

Godina	Mjesec	Njemačka	Hrvatska	Italija	Srbija	Slovenija	Austrija	Turska	Crna Gora*	Druge zemlje	Ukupno
2006		668.733	965.258	713.413	681.764	629.633	313.807	11.619	-	1.191.688	5.164.296
2007		762.169	1.090.120	779.102	770.717	645.369	369.608	25.072	155.707	1.363.793	5.936.584
2008		913.488	1.156.836	843.065	942.277	614.875	415.224	20.524	231.444	1.594.482	6.711.690
2009		814.110	944.144	702.356	741.441	463.129	325.370	51.853	229.506	1.311.143	5.531.199
2010		1.085.936	1.070.626	862.022	894.775	611.744	470.584	81.662	310.180	1.789.638	7.095.505
2011		1.215.957	1.204.440	963.546	1.001.879	706.818	619.042	150.054	300.430	2.210.001	8.222.112
2012		1.210.103	1.165.019	939.241	710.002	653.304	654.764	182.874	249.230	2.276.299	7.857.962
2013		1.310.844	1.194.637	1.003.294	766.745	686.503	687.565	174.625	270.745	2.459.942	8.380.275
2014		1.317.490	955.047	1.195.438	800.690	697.785	755.827	234.392	293.818	2.665.647	8.681.742
2015		1.412.906	925.166	1.214.930	770.695	748.870	743.062	354.630	262.844	2.908.721	8.987.194
2016		1.479.411	985.360	1.131.096	822.846	807.200	730.590	401.047	240.751	3.220.854	9.418.109
2017		1.595.704	1.284.200	1.209.035	1.093.685	973.397	899.235	431.094	352.507	3.647.618	11.055.383
2018		1.741.537	1.464.040	1.352.791	1.251.801	1.057.052	1.020.991	323.223	401.455	3.610.622	11.900.289
2019		1.675.709	1.399.922	1.300.534	1.308.885	1.006.226	1.089.881	292.554	407.211	3.011.551	11.492.472
2019	01	141.013	117.423	102.243	88.048	79.858	80.092	15.091	24.901	207.708	856.376
	02	146.489	116.717	108.255	100.785	83.465	81.297	25.806	29.847	233.781	926.443
	03	145.097	128.767	118.382	109.851	89.241	92.203	29.582	32.883	243.127	989.133
	04	147.533	132.146	118.803	113.634	85.889	100.722	24.350	32.027	279.763	1.034.867
	05	143.735	123.540	117.458	111.123	88.330	102.362	25.813	41.170	274.632	1.028.163
	06	135.534	113.298	139.819	103.998	82.513	91.049	21.020	35.732	272.639	995.601
	07	143.879	123.312	125.687	124.417	90.746	97.842	19.180	36.910	243.688	1.005.663
	08	126.514	103.501	66.934	105.959	65.956	105.144	15.636	31.722	223.537	844.904
	09	144.909	113.886	109.967	113.234	89.980	94.500	30.561	36.695	249.987	983.719
	10	148.655	114.153	110.603	111.347	86.423	91.369	27.651	36.315	286.941	1.013.456
	11	147.936	111.165	103.499	104.426	93.364	87.639	29.441	34.150	269.800	981.420
	12	104.414	102.014	78.884	122.062	70.460	65.663	28.424	34.859	225.947	832.728

Napomena: Kriterij za prikazivanje pojedinačnih zemalja je učešće izvoza iz te zemlje u ukupnom izvozu BiH u trogodišnjem periodu (2016, 2017, 2018 g.)

U skladu s navedenim, sve zemlje sa učešćem većim od 3,0% iskazane su pojedinačno, dok su ostale zemlje uključene u kategoriju "Ostale zemlje"

T29: BiH Uvoz po zemljama porijekla

Godina	Mjesec	Njemačka	Italija	Srbija	Hrvatska	Kina	Slovenija	Ruska Federacija	Turska	Austrija	Druge zemlje	Ukupno
2006		1 417 257	1 020 542	1 116 167	1 946 914	391 090	860 684	254 626	320 717	456 213	3 309 988	11 388 785
2007		1 742 880	1 255 982	1 408 588	2 449 198	597 930	884 579	277 902	806 002	535 957	3 967 610	13 898 242
2008		1 914 630	1 520 914	1 726 195	2 779 927	748 615	963 337	344 006	863 067	606 290	4 444 452	16 292 516
2009		1 395 705	1 243 234	1 283 006	1 855 136	557 106	758 953	865 684	366 818	455 395	3 214 517	12 355 179
2010		1 424 980	1 210 391	1 429 477	2 058 946	655 539	808 852	1 189 105	379 083	489 083	3 447 593	13 616 238
2011		1 648 403	1 381 687	1 465 645	2 226 507	774 881	828 564	1 635 091	450 110	491 679	4 067 045	15 525 428
2012		1 725 796	1 429 362	1 431 534	2 202 545	816 377	803 360	1 493 885	449 381	504 094	4 044 863	15 252 942
2013		1 734 842	1 482 256	1 485 608	1 956 353	914 082	754 344	1 505 995	493 202	519 291	3 990 634	15 169 793
2014		1 869 564	1 653 565	1 629 521	1 851 693	1 359 548	763 235	1 292 467	582 203	532 109	4 338 562	16 199 278
2015		1 914 225	1 758 289	1 728 490	1 673 161	1 091 670	773 559	910 072	644 698	560 924	4 588 564	15 851 692
2016		1 998 877	1 899 582	1 828 142	1 617 713	1 091 966	831 403	729 427	687 349	556 399	4 874 484	16 161 014
2017		2 103 758	2 062 127	2 029 997	1 828 432	1 186 073	912 704	907 315	766 728	618 743	5 499 863	18 185 642
2018		2 297 072	2 170 785	2 070 768	1 915 158	1 339 232	917 011	892 371	874 490	672 990	6 124 091	19 273 968
2019		2 337 749	2 333 081	2 150 167	2 020 594	1 449 423	906 606	451 192	964 624	721 547	6 163 499	19 498 482
2019	01	147 119	142 410	130 473	130 691	104 409	62 362	48 704	56 385	49 871	420 476	1 292 899
	02	186 490	172 430	159 383	147 783	123 304	70 278	48 109	73 291	54 125	514 121	1 549 613
	03	223 823	198 350	187 433	168 514	133 524	83 596	52 885	88 363	65 383	570 987	1 772 859
	04	217 596	203 748	169 297	191 425	108 378	82 021	56 380	92 345	59 610	569 649	1 750 450
	05	232 852	214 051	186 874	188 149	133 109	80 179	56 134	86 112	65 807	565 833	1 809 099
	06	186 541	199 997	178 740	162 943	115 622	75 299	38 482	75 221	60 316	515 319	1 608 480
	07	212 594	216 021	192 463	201 885	125 654	77 760	24 767	78 468	61 173	554 724	1 745 508
	08	181 887	166 813	192 833	176 504	120 587	65 039	22 319	79 591	57 712	463 095	1 526 382
	09	187 016	204 584	188 749	160 143	113 678	72 935	22 608	79 091	54 181	489 621	1 572 606
	10	193 844	228 854	195 962	177 327	132 142	82 159	24 650	86 817	67 676	519 128	1 708 558
	11	187 228	199 133	182 926	162 168	127 898	85 467	30 130	81 201	66 672	486 529	1 609 352
	12	180 759	186 691	185 033	153 062	111 118	69 511	26 023	87 741	58 722	494 017	1 552 677

Napomena: Kriterij za prikazivanje pojedinačnih zemalja je učešće uvoza iz te zemlje u ukupnom uvozu BiH u trogodišnjem periodu (2016, 2017, 2018) godine. U skladu s navedenim, sve zemlje sa učešćem većim od 3,0% iskazane su pojedinačno, dok su ostale zemlje uključene u kategoriju "Ostale zemlje".

T31: Pregled prosječnih srednjih kurseva KM

Godina	Mjesec	EMU EUR 1	Hrvatska HRK 100	Češka R CZK 1	Mađarska HUF 100	Japan JPY 100	Švicarska CHF 1	Turska TRY 1	V. Britanija GBP 1	SAD USD 1	Kina CNY 1	Srbija RSD 100
2006		1,955830	26,703006	0,069019	0,741214	1,340471	1,243337	1,090541	2,869188	1,559433	—	2,327066
2007		1,955830	26,653716	0,070501	0,778418	1,213767	1,190857	1,095670	2,858739	1,429542	—	2,446287
2008		1,955830	27,072193	0,078403	0,778567	1,299707	1,233196	1,030147	2,462700	1,336615	—	2,406718
2009		1,955830	26,641714	0,074058	0,698858	1,504078	1,295257	0,904894	2,195821	1,406763	—	2,083674
2010		1,955830	26,836049	0,077335	0,710646	1,684634	1,417637	0,979613	2,280434	1,476950	—	1,903300
2011		1,955830	26,296474	0,079574	0,702511	1,765578	1,589068	0,840993	2,253721	1,406117	—	1,918824
2012		1,955830	26,003868	0,077784	0,676389	1,909803	1,622699	0,845478	2,412276	1,522668	—	1,732491
2013		1,955830	25,806786	0,075328	0,658705	1,512911	1,589326	0,775940	2,304432	1,473557	0,239647	1,729721
2014		1,955830	25,619449	0,071033	0,633710	1,393940	1,610337	0,673375	2,426325	1,474019	0,239264	1,668863
2015		1,955830	25,688577	0,071687	0,631327	1,456462	1,832914	0,650180	2,694477	1,762605	0,280568	1,619915
2016		1,955830	25,960428	0,072346	0,627987	1,628845	1,794449	0,586378	2,396405	1,768011	0,266189	1,588875
2017		1,955830	26,205454	0,074317	0,632480	1,546889	1,761597	0,476205	2,232882	1,735482	0,256628	1,611317
2018		1,955830	26,365492	0,076267	0,613697	1,500585	1,693763	0,351884	2,210985	1,657498	0,250633	1,653621
2019		1,955830	26,365089	0,076197	0,601572	1,603053	1,758109	0,307940	2,230125	1,747204	0,252963	1,659447
2019	01	1,955830	26,329803	0,076262	0,611273	1,571137	1,731634	0,318838	2,205778	1,712804	0,251960	1,652127
	02	1,955830	26,378612	0,076015	0,615150	1,563371	1,720479	0,326976	2,236997	1,722720	0,255591	1,653868
	03	1,955830	26,354816	0,076174	0,618919	1,556451	1,729315	0,315762	2,279141	1,730207	0,257779	1,656751
	04	1,955830	26,326537	0,076172	0,609198	1,558495	1,728201	0,302340	2,268819	1,740334	0,259146	1,657505
	05	1,955830	26,363667	0,075934	0,602190	1,587865	1,728039	0,288749	2,247635	1,748101	0,255348	1,657979
	06	1,955830	26,398150	0,076344	0,606053	1,603326	1,750965	0,297850	2,195732	1,733912	0,251246	1,658366
	07	1,955830	26,462391	0,076584	0,601501	1,610390	1,765626	0,307488	2,177709	1,742289	0,253344	1,660465
	08	1,955830	26,468486	0,075838	0,598628	1,653818	1,794798	0,312183	2,136978	1,758385	0,249481	1,660635
	09	1,955830	26,426230	0,075603	0,588602	1,652743	1,792853	0,311053	2,193658	1,775687	0,249560	1,663057
	10	1,955830	26,306640	0,076103	0,589948	1,637729	1,781706	0,306041	2,233663	1,770379	0,249278	1,663845
	11	1,955830	26,283935	0,076614	0,587002	1,625323	1,781388	0,308303	2,278912	1,768661	0,251940	1,664403
	12	1,955830	26,282289	0,076697	0,591211	1,613039	1,789342	0,301150	2,307678	1,761559	0,251137	1,664006

T32: Vladine finansije BiH - jedinice sektora vlade

- u milionima KM -

Godina	Kvartal	Institucije BiH	FBiH	RS	Distrikt Brčko	Konsolidirani prihodi za BiH	Institucije BiH	FBiH	RS	Distrikt Brčko	Konsolidirani rashodi za BiH	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/deficit
2006		801,8	5 177,2	2 525,6	201,0	8 586,4	713,3	4 590,0	2 187,5	174,3	7 546,0	489,6	550,9
2007		885,0	5 901,0	2 919,1	241,5	9 832,7	753,9	5 532,4	2 458,9	197,5	8 828,8	745,8	258,1
2008		980,7	6 537,5	3 264,5	236,6	10 903,1	876,4	6 651,2	3 003,7	184,5	10 599,6	842,8	-539,3
2009		1 086,6	6 074,6	3 080,3	210,9	10 342,5	975,5	6 292,4	3 316,6	189,9	10 664,5	748,0	-1 070,0
2010		1 009,8	6 474,1	3 234,6	235,7	10 862,6	996,5	6 324,5	3 410,6	200,4	10 840,3	634,2	-611,9
2011		968,6	6 571,2	3 685,6	237,4	11 357,1	983,6	6 449,7	3 372,1	209,1	10 908,7	771,1	-322,7
2012		1 045,6	6 642,8	3 652,6	246,1	11 459,5	952,9	6 595,9	3 534,1	215,5	11 170,8	815,7	-526,9
2013		1 069,8	6 608,6	3 604,4	232,6	11 406,5	939,0	6 474,5	3 415,1	219,2	10 938,8	1 046,8	-579,2
2014		1 109,8	6 972,1	3 769,8	223,7	11 961,7	940,3	6 652,2	3 652,3	219,0	11 350,1	1 166,8	-555,3
2015		1 088,4	7 196,5	3 931,3	232,0	12 335,1	935,9	6 843,5	3 700,6	220,1	11 587,0	559,1	188,9
2016		1 062,9	7 645,4	3 937,0	248,5	12 767,3	949,3	7 013,5	3 636,9	198,6	11 672,0	724,5	370,8
2017		1 049,4	8 150,9	4 141,8	263,7	13 479,2	967,0	7 164,3	3 696,0	212,8	11 913,4	759,7	806,0
2018		1 045,0	8 833,6	4 364,6	280,9	14 389,6	996,0	7 660,0	3 983,4	233,7	12 738,6	914,6	736,5
2012	Q1	207,6	1 320,0	669,7	49,7	2 230,2	208,6	1 348,7	664,7	36,4	2 241,7	28,8	-40,3
	Q2	292,0	1 476,0	759,0	54,5	2 544,9	239,5	1 446,2	743,6	45,1	2 437,8	31,4	75,6
	Q3	254,6	1 555,1	760,7	76,0	2 605,9	244,4	1 483,1	723,5	63,7	2 474,3	42,9	88,7
	Q4	291,4	1 541,4	830,9	65,9	2 695,8	260,4	1 729,1	898,3	70,2	2 924,2	86,7	-315,2
2013	Q1	223,3	1 308,9	636,9	47,1	2 200,2	211,7	1 349,8	659,6	40,8	2 245,9	20,5	-66,2
	Q2	288,1	1 533,2	764,2	64,3	2 620,6	233,4	1 448,7	701,4	57,8	2 412,0	32,8	175,7
	Q3	241,1	1 494,2	761,6	61,6	2 542,2	220,5	1 425,0	731,2	59,0	2 419,5	49,4	73,3
	Q4	317,2	1 538,8	854,9	59,7	2 726,9	273,3	1 702,3	854,2	61,6	2 847,9	94,6	-215,6
2014	Q1	238,3	1 387,7	761,7	49,2	2 416,8	220,9	1 376,7	695,9	39,7	2 313,1	21,8	81,8
	Q2	274,5	1 577,2	744,0	54,4	2 620,4	222,9	1 464,7	746,7	50,5	2 455,0	32,4	133,0
	Q3	256,6	1 602,1	784,7	58,8	2 680,1	220,9	1 528,9	805,6	58,9	2 592,2	56,3	31,5
	Q4	340,1	1 635,5	883,3	61,3	2 878,6	277,6	1 693,7	917,6	69,9	2 917,3	252,2	-290,8
2015	Q1	241,1	1 440,2	738,2	51,8	2 448,9	215,3	1 378,9	706,6	46,2	2 324,7	24,1	100,1
	Q2	293,0	1 532,0	818,4	57,6	2 670,8	226,1	1 446,6	757,9	47,2	2 447,5	26,5	196,8
	Q3	252,9	1 685,4	850,7	61,8	2 826,7	229,3	1 523,4	803,0	60,1	2 591,8	51,2	183,7
	Q4	301,4	1 642,6	829,5	60,9	2 798,6	265,3	1 793,5	914,3	66,6	3 003,9	137,2	-342,5
2016	Q1	242,5	1 498,3	706,4	54,9	2 478,4	226,3	1 430,0	687,6	43,1	2 363,4	24,0	91,0
	Q2	288,3	1 622,2	813,1	57,9	2 745,9	230,2	1 521,8	747,5	43,6	2 507,4	51,7	186,7
	Q3	256,6	1 761,1	812,0	62,4	2 867,4	227,9	1 494,9	776,2	41,0	2 515,2	105,3	246,9
	Q4	275,6	1 791,9	897,5	65,6	2 990,8	265,0	1 818,6	882,6	67,9	2 994,2	166,0	-169,4
2017	Q1	251,8	1 621,7	747,1	51,7	2 646,9	223,9	1 457,0	688,7	31,9	2 376,1	30,0	240,9
	Q2	273,3	1 792,9	827,2	61,1	2 920,7	231,1	1 556,0	747,9	44,0	2 545,1	70,1	305,4
	Q3	252,0	1 931,1	940,7	64,5	3 162,1	238,7	1 587,4	767,1	56,3	2 623,1	31,6	507,3
	Q4	272,3	1 851,2	887,8	76,2	3 050,0	273,3	1 863,6	906,1	77,0	3 082,6	204,3	-236,8
2018	Q1	277,7	1 762,1	816,9	57,0	2 882,0	231,4	1 499,4	728,4	34,3	2 462,0	30,9	389,0
	Q2	242,8	1 914,5	884,1	61,4	3 075,2	231,7	1 683,3	784,4	51,8	2 723,4	66,5	285,3
	Q3	400,3	1 951,9	861,7	69,0	3 250,5	243,9	1 651,7	835,0	56,0	2 754,4	91,2	404,9
	Q4	124,1	2 138,2	960,8	75,4	3 259,2	289,0	2 104,9	983,4	78,9	3 416,8	237,9	-395,5
2019	Q1	238,9	1 899,1	845,3	60,2	3 013,8	225,9	1 600,5	806,8	42,5	2 646,0	26,0	341,9
	Q2	261,7	1 990,1	902,3	67,3	3 187,1	239,2	1 770,8	789,9	63,1	2 828,7	71,9	286,5
	Q3	270,0	2 092,6	924,2	71,6	3 322,6	253,8	1 800,7	823,5	54,3	2 896,5	78,9	347,2

Bilješka: Administrativni podaci prikupljeni od ministarstva finansija svih nivoa vlasti, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti, entitetskih javnih preduzeća za ceste i entitetskih javnih preduzeća za autoceste. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (općine i gradove), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH, JP Putevi RS, JP Autoceste FBiH i JP Autoputevi RS, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T33: Vladine finansije BiH - struktura konsolidiranih prihoda i rashoda

- u milionima KM -

Godina	Kvartal	Porez	Doprinosi za socijalno	Grantovi i ostali prihodi	Konsolidirani prihodi	Kompensacija zaposlenih	Korisnice roba i usluga	Kamate	Subvencije	Socijalna davanja	Grantovi i ostali rashodi	Konsolidirani rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava
2006		4 947,1	2 556,2	1 103,1	8 586,4	2 222,7	1 986,0	108,0	310,4	2 426,5	492,4	7 546,0	489,6
2007		5 536,5	2 908,9	1 387,3	9 832,7	2 534,7	2 220,9	110,8	378,2	3 030,6	553,5	8 828,8	745,8
2008		5 946,3	3 568,7	1 388,1	10 903,1	3 022,3	2 462,0	123,6	439,6	3 945,1	607,0	10 599,6	842,8
2009		5 351,9	3 638,6	1 352,0	10 342,5	3 155,2	2 489,4	123,9	418,5	3 951,0	526,5	10 664,5	748,0
2010		5 640,2	3 813,0	1 409,4	10 862,6	3 169,8	2 593,1	122,7	476,6	3 770,3	707,8	10 840,3	634,2
2011		6 032,2	4 036,4	1 288,5	11 357,1	3 336,9	2 088,2	161,4	402,8	4 330,3	589,1	10 908,7	771,1
2012		6 037,9	4 046,6	1 375,0	11 459,5	3 323,8	2 156,4	200,6	416,1	4 394,4	679,5	11 170,8	815,7
2013		5 917,2	4 105,2	1 384,1	11 406,5	3 278,1	2 122,7	201,1	383,9	4 423,7	529,3	10 938,8	1 046,8
2014		6 078,6	4 234,8	1 648,3	11 961,7	3 265,5	2 127,2	238,9	364,9	4 658,0	695,6	11 350,1	1 166,8
2015		6 439,7	4 329,6	1 565,8	12 335,1	3 294,3	2 138,8	264,3	384,8	4 729,5	775,4	11 587,0	559,1
2016		6 760,4	4 473,6	1 533,4	12 767,3	3 295,5	2 187,5	252,0	382,8	4 755,0	799,3	11 672,0	724,5
2017		7 151,1	4 734,2	1 594,0	13 479,2	3 312,6	2 230,7	223,0	444,0	4 758,5	834,7	11 913,4	759,7
2018		7 688,4	5 041,8	1 672,0	14 402,3	3 422,1	2 534,0	242,5	476,0	5 013,2	1 050,8	12 738,5	889,2
2012	Q1	1 132,0	931,4	166,9	2 230,2	702,6	367,7	34,2	32,3	1 028,2	76,7	2 241,7	28,8
	Q2	1 279,5	1 021,9	243,4	2 544,9	704,3	429,3	52,4	52,0	1 048,0	151,8	2 437,8	31,4
	Q3	1 359,3	1 007,0	239,7	2 605,9	697,5	397,7	36,4	109,0	1 091,2	142,4	2 474,3	42,9
	Q4	1 438,7	1 086,4	170,8	2 695,8	731,7	521,0	51,8	175,4	1 138,8	305,5	2 924,2	86,7
2013	Q1	1 110,3	930,9	159,1	2 200,2	685,5	381,5	30,1	25,5	1 035,8	87,6	2 245,9	20,5
	Q2	1 327,2	1 019,2	274,2	2 620,6	697,2	420,7	58,1	58,2	1 068,2	109,7	2 412,0	32,8
	Q3	1 320,1	1 035,1	187,0	2 542,2	690,2	407,4	33,3	86,0	1 059,5	143,1	2 419,5	49,4
	Q4	1 368,0	1 119,9	239,0	2 726,9	790,0	546,9	48,2	173,9	1 152,5	136,4	2 847,9	94,6
2014	Q1	1 110,3	961,3	248,2	2 416,8	697,3	387,9	38,3	31,8	1 080,3	77,5	2 313,1	21,8
	Q2	1 262,3	1 050,0	308,1	2 620,4	710,0	417,4	50,5	62,7	1 091,1	123,3	2 455,0	32,4
	Q3	1 352,4	1 077,4	250,3	2 680,1	708,7	427,1	32,5	87,9	1 155,2	180,7	2 592,2	56,3
	Q4	1 433,2	1 146,1	299,4	2 878,6	735,3	495,4	79,7	138,2	1 202,0	266,6	2 917,3	252,2
2015	Q1	1 255,6	981,8	211,5	2 448,9	712,6	393,8	41,3	28,7	1 079,3	69,0	2 324,7	24,1
	Q2	1 356,0	1 076,0	238,8	2 670,8	702,9	402,6	65,5	46,5	1 124,0	105,9	2 447,5	26,5
	Q3	1 426,4	1 099,4	300,9	2 826,7	718,1	410,2	42,9	111,9	1 143,3	165,3	2 591,8	51,2
	Q4	1 424,4	1 172,5	201,8	2 798,6	735,3	533,8	75,0	152,9	1 249,1	257,8	3 003,9	137,2
2016	Q1	1 290,0	998,7	189,6	2 478,4	711,1	400,5	44,3	30,4	1 097,8	79,3	2 363,4	24,0
	Q2	1 412,5	1 095,5	237,8	2 745,9	706,1	418,8	71,8	66,5	1 135,6	108,6	2 507,4	51,7
	Q3	1 468,4	1 136,0	262,9	2 867,4	702,8	409,8	42,8	65,3	1 163,2	131,3	2 515,2	105,3
	Q4	1 612,0	1 243,2	135,5	2 990,8	732,8	552,0	56,9	160,9	1 220,8	270,8	2 994,2	166,0
2017	Q1	1 349,6	1 076,7	220,7	2 646,9	707,8	403,5	45,6	35,4	1 114,3	69,5	2 376,1	30,0
	Q2	1 530,4	1 192,4	197,9	2 920,7	703,6	438,4	74,0	85,8	1 133,6	109,6	2 545,1	70,1
	Q3	1 692,0	1 196,0	274,0	3 162,1	720,4	440,3	46,8	109,6	1 134,6	171,4	2 623,1	31,6
	Q4	1 568,6	1 269,1	212,3	3 050,0	726,8	538,0	54,2	146,5	1 224,5	392,7	3 082,6	204,3
2018	Q1	1 526,1	1 153,2	202,7	2 882,0	719,0	432,2	47,4	42,4	1 136,3	84,9	2 462,0	30,9
	Q2	1 597,5	1 243,8	234,0	3 075,2	742,6	464,6	65,0	108,2	1 198,7	144,2	2 723,4	66,5
	Q3	1 787,5	1 241,5	221,6	3 250,5	730,6	470,6	46,4	103,1	1 224,5	179,2	2 754,4	91,2
	Q4	1 570,5	1 403,3	285,4	3 259,2	766,9	587,9	56,2	148,4	1 295,6	561,8	3 416,8	237,9
2019	Q1	1 528,5	1 247,2	238,1	3 013,8	787,8	462,1	41,8	40,5	1 202,7	111,1	2 646,0	26,0
	Q2	1 669,1	1 335,2	182,8	3 187,1	806,1	494,9	68,5	81,8	1 254,2	123,2	2 828,7	71,9
	Q3	1 734,1	1 336,0	252,4	3 322,6	805,4	517,7	43,3	112,2	1 252,3	165,5	2 896,5	78,9

Bilješka: Administrativni podaci prikupljeni od ministarstva finansija svih nivoa vlasti, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti, entitetskih javnih preduzeća za ceste i entitetskih javnih preduzeća za autoceste. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (općine i gradove), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH, JP Putevi RS, JP Autoceste FBiH i JP Autoputevi RS, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T34: Vladine finansije FBiH - jedinice sektora vlade

- u milionima KM -

Godina	Kvarial	Budžet Federacije BiH	Fondovi socijalnog osiguranja	Kantoni	Konsolidirani prihodi	Budžet Federacije BiH	Fondovi socijalnog osiguranja	Kantoni	Konsolidirani rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/deficit
2006		1.157,1	1.843,9	1.722,9	5.177,2	846,3	1.816,2	1.566,9	4.590,0	198,4	388,9
2007		1.319,8	2.265,9	1.895,9	5.901,0	1.254,3	2.216,5	1.815,0	5.532,4	248,1	120,5
2008		1.296,9	2.764,6	2.032,6	6.537,5	1.574,1	2.729,4	2.027,8	6.651,2	397,4	-511,1
2009		1.205,3	2.739,7	1.788,5	6.074,6	1.357,1	2.812,4	1.865,0	6.292,4	300,7	-518,5
2010		1.398,7	2.875,2	1.854,8	6.474,1	1.325,5	2.859,8	1.894,5	6.324,5	281,3	-131,7
2011		1.321,6	2.924,0	1.903,6	6.571,2	1.318,7	2.990,4	1.897,4	6.449,7	338,8	-217,3
2012		1.416,5	2.986,2	1.830,7	6.642,8	1.378,5	3.031,6	1.936,2	6.595,9	442,5	-395,5
2013		1.457,5	2.988,2	1.709,7	6.608,6	1.344,2	3.034,8	1.826,9	6.474,5	645,6	-511,5
2014		1.581,3	3.117,2	1.812,1	6.972,1	1.361,0	3.164,5	1.846,5	6.652,2	685,7	-365,8
2015		1.510,0	3.175,8	1.919,5	7.196,5	1.354,1	3.224,3	1.869,1	6.843,5	221,4	131,6
2016		1.652,8	3.323,4	2.012,1	7.645,4	1.380,2	3.314,2	1.885,5	7.013,5	248,1	383,7
2017		1.876,9	3.538,4	2.108,4	8.150,9	1.394,8	3.423,3	1.970,4	7.164,3	353,6	633,1
2018		2.008,2	3.815,7	2.292,5	8.833,6	1.552,7	3.660,1	2.075,7	7.660,0	426,4	747,2
2012	Q1	291,7	688,2	401,5	1.320,0	255,1	742,8	412,2	1.348,7	8,1	-36,8
	Q2	351,1	737,3	448,8	1.476,0	306,4	749,9	451,1	1.446,2	11,0	18,9
	Q3	382,8	768,6	489,4	1.555,1	353,2	757,1	458,6	1.483,1	12,3	59,7
	Q4	390,9	786,8	442,2	1.541,4	463,8	776,6	567,2	1.729,1	26,8	-214,5
2013	Q1	276,9	706,4	386,8	1.308,9	267,4	746,0	397,6	1.349,8	3,3	-44,2
	Q2	436,3	735,9	426,3	1.533,2	300,6	762,6	450,7	1.448,7	6,2	78,4
	Q3	352,1	759,0	457,3	1.494,2	322,8	742,4	434,0	1.425,0	10,1	59,0
	Q4	392,2	779,2	439,2	1.538,8	453,4	776,2	427,4	1.702,3	28,2	-191,7
2014	Q1	314,5	726,2	411,0	1.387,7	268,4	768,0	404,4	1.376,7	5,0	5,9
	Q2	484,4	772,6	393,7	1.577,2	308,8	788,7	440,6	1.464,7	10,3	102,2
	Q3	399,8	787,0	509,0	1.602,1	385,6	786,7	450,3	1.528,9	17,5	55,7
	Q4	382,6	821,5	498,4	1.635,5	398,1	811,3	516,9	1.693,7	33,2	-91,3
2015	Q1	319,6	751,1	433,5	1.440,2	256,4	785,7	400,9	1.378,9	4,1	57,1
	Q2	360,7	762,8	471,7	1.532,0	289,8	798,5	421,4	1.446,6	10,0	75,4
	Q3	436,7	788,6	526,8	1.685,4	337,4	797,1	455,6	1.523,4	14,0	148,0
	Q4	393,1	864,1	487,6	1.642,6	470,4	833,9	591,3	1.793,5	26,5	-177,3
2016	Q1	336,4	763,3	465,1	1.498,3	274,9	811,7	409,9	1.430,0	4,0	64,3
	Q2	392,2	809,2	493,1	1.622,2	337,3	821,0	435,8	1.521,8	10,1	90,3
	Q3	474,2	829,7	531,7	1.761,1	305,9	817,1	446,4	1.494,9	14,4	251,8
	Q4	450,1	907,2	522,2	1.791,9	462,1	850,6	593,5	1.818,6	44,3	-71,1
2017	Q1	331,3	821,8	501,9	1.621,7	273,6	834,9	412,6	1.457,0	6,2	158,5
	Q2	407,4	891,5	541,7	1.792,9	345,2	841,5	445,9	1.556,0	12,6	224,4
	Q3	439,1	869,8	589,8	1.931,1	341,8	841,6	479,6	1.587,4	11,9	331,9
	Q4	699,1	933,5	475,1	1.851,2	434,1	885,8	632,2	1.863,6	57,3	-69,7
2018	Q1	414,4	884,7	531,6	1.762,1	273,2	866,2	428,7	1.499,4	6,4	256,2
	Q2	465,1	947,8	589,1	1.914,6	366,7	910,3	493,8	1.683,3	15,8	215,4
	Q3	478,4	933,5	629,2	1.951,8	341,4	902,7	496,9	1.651,7	32,1	268,0
	Q4	650,3	1.029,9	542,6	2.138,2	571,3	961,8	656,3	2.104,9	82,4	-49,1
2019	Q1	412,7	947,2	612,9	1.899,1	267,8	937,0	469,4	1.600,5	-4,7	303,3
	Q2	459,2	1.017,7	605,2	1.990,1	351,5	986,1	525,1	1.770,8	35,9	183,5
	Q3	491,1	1.010,4	691,2	2.092,6	379,3	987,6	533,9	1.800,7	21,0	270,9

Bilješka: Administrativni podaci prikupljeni od ministarstva finansija, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti u FBiH, JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH i JP Autoceste FBiH. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (općine i gradovi), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH i JP Autoceste FBiH, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T35: Vladine finansije RS - jedinice sektora vlade

- u milionima KM -

Godina	Kvartal	Budžet Republike Srpske	Fondovi socijalnog osiguranja	Konsolidirani prihodi	Budžet Republike Srpske	Fondovi socijalnog osiguranja	Konsolidirani Rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/deficit
2006.		1.211,3	950,2	2.525,6	1.049,1	944,1	2.187,5	212,0	126,2
2007.		1.419,8	1.030,3	2.919,1	1.324,0	1.013,1	2.458,9	433,5	26,7
2008.		1.547,1	1.348,9	3.264,5	1.602,6	1.313,9	3.003,7	329,4	-68,5
2009.		1.349,4	1.377,9	3.080,3	1.676,0	1.517,4	3.316,6	310,0	-546,3
2010.		1.422,8	1.488,1	3.234,6	1.676,3	1.552,0	3.410,6	241,8	-417,7
2011.		1.656,4	1.573,7	3.685,6	1.628,8	1.497,8	3.372,1	372,6	-59,1
2012.		1.666,5	1.566,5	3.652,6	1.647,9	1.595,1	3.534,1	307,7	-189,2
2013.		1.638,4	1.616,9	3.604,4	1.546,7	1.637,1	3.415,1	310,3	-121,0
2014.		1.778,7	1.683,3	3.769,8	1.749,3	1.704,1	3.652,3	360,5	-243,1
2015.		1.804,1	1.713,5	3.931,3	1.707,5	1.754,9	3.700,6	235,3	-4,6
2016.		2.556,5	744,4	3.937,0	2.415,9	749,7	3.636,9	366,3	-66,3
2017.		2.713,7	780,7	4.141,8	2.422,3	746,2	3.696,0	268,7	177,1
2018.		2.839,4	774,2	4.364,6	2.700,8	720,0	3.983,4	337,4	43,9
2012.	Q1	360,1	359,6	669,7	338,7	376,0	664,7	15,9	-11,0
	Q2	415,7	393,9	759,0	391,4	402,8	743,6	13,5	1,8
	Q3	428,9	382,3	760,7	370,1	403,8	723,5	16,2	21,0
	Q4	461,8	427,1	830,9	547,7	408,6	898,3	20,6	-88,0
2013.	Q1	346,7	340,1	636,9	317,6	391,9	659,6	9,0	-31,7
	Q2	419,6	405,7	764,2	352,3	410,2	701,4	12,5	50,3
	Q3	419,6	397,5	761,6	390,4	396,3	731,2	15,8	14,6
	Q4	452,5	469,3	854,9	486,4	434,8	854,2	21,3	-20,7
2014.	Q1	454,2	352,3	761,7	336,5	404,1	695,9	10,7	55,1
	Q2	402,3	413,9	744,0	405,1	413,8	746,7	18,0	-20,7
	Q3	440,2	440,3	784,7	478,9	422,6	805,6	12,4	-33,3
	Q4	481,9	471,9	883,3	528,8	459,4	917,6	134,9	-169,3
2015.	Q1	435,4	359,7	738,2	352,3	411,2	706,6	6,0	25,6
	Q2	449,3	428,6	818,4	397,1	420,4	757,9	9,2	51,3
	Q3	484,2	443,5	850,7	446,7	433,3	803,0	17,4	30,3
	Q4	435,2	477,4	829,5	511,5	486,0	914,3	49,5	-134,3
2016.	Q1	574,5	138,4	706,4	537,3	156,8	687,6	13,3	5,4
	Q2	658,7	165,1	813,1	578,4	179,7	747,5	31,0	34,6
	Q3	633,4	207,3	812,0	604,3	200,5	776,2	70,5	-34,6
	Q4	690,0	228,8	897,5	695,9	208,0	882,6	49,3	-34,4
2017.	Q1	604,2	147,4	747,1	531,5	161,7	688,7	11,0	47,4
	Q2	656,9	183,1	827,2	584,8	175,8	747,9	26,4	52,9
	Q3	747,7	229,5	940,7	604,5	199,1	767,1	21,2	152,4
	Q4	704,9	216,0	887,8	734,3	204,9	906,1	64,1	-82,4
2018.	Q1	665,5	170,8	816,9	585,9	161,9	728,4	8,8	79,7
	Q2	719,3	185,4	884,1	637,6	167,4	784,4	33,4	66,3
	Q3	699,7	182,4	861,7	682,5	172,8	835,0	37,2	-10,5
	Q4	754,9	230,4	960,8	794,8	213,1	983,4	80,0	-102,7
2019.	Q1	677,6	192,4	845,3	666,6	164,9	806,8	26,1	12,4
	Q2	724,1	204,3	902,3	643,5	172,7	789,9	30,6	81,7
	Q3	743,8	210,1	924,2	677,1	176,2	823,5	46,3	54,4

Bilješka: Administrativni podaci prikupljeni od: Ministarstva finansija, fondova socijalnog osiguranja u RS, JP Putevi RS i JP Autoputevi RS. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (općine i gradovi), JP Putevi RS i JP Autoputevi RS, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne strane, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T36: Tokovi direktnih stranih ulaganja u BiH klasifikovani prema zemlji stranog ulagača

- u milionima KM -

Godina	Austrija	Holandija	Irska	Italija	Njemačka	Rusija	Slovenija	Srbija*	Švicarska	Turska	Ostale zemlje	Ukupno
2006.	235,0	41,2	182,0	41,8	37,2	n/a	115,8	38,8	55,6	47,7	69,6	864,8
2007.	292,5	29,0	160,6	23,2	16,7	332,8	132,9	1.351,1	65,8	-0,6	195,9	2.599,8
2008.	242,9	36,0	103,0	47,7	28,8	339,4	210,3	213,3	40,6	5,8	69,6	1.337,5
2009.	79,6	-16,5	125,2	3,7	-9,1	129,2	58,9	3,4	-122,2	18,0	81,8	351,9
2010.	60,0	47,7	85,1	16,6	34,3	89,1	-22,8	40,5	83,6	46,4	119,2	599,7
2011.	137,6	14,5	32,7	4,7	38,3	140,3	64,5	110,0	-5,9	31,6	130,2	698,6
2012.	133,6	1,6	86,1	28,5	37,7	147,5	-81,1	81,8	8,7	-5,4	161,9	601,1
2013.	8,5	32,7	18,6	22,5	36,9	-82,8	-35,6	104,6	44,0	31,1	226,7	407,1
2014.	171,1	26,0	88,7	24,0	-6,1	195,8	-1,2	33,1	8,9	17,6	253,1	811,1
2015.	5,3	83,3	161,5	66,3	52,3	28,5	21,1	36,8	-33,3	56,1	159,2	636,9
2016.	112,8	57,6	142,5	25,2	2,0	-44,3	34,6	-25,8	11,3	34,6	267,7	618,4
2017.	128,9	-3,9	160,0	41,4	55,1	-6,7	88,9	50,7	29,4	2,6	234,4	780,6
2018.	87,1	94,0	106,1	23,4	83,7	140,2	32,6	-0,3	40,3	5,0	171,4	783,4
Jan - Sep 2019.	57,2	79,8	173,3	64,7	33,6	278,3	13,4	4,2	-3,2	0,0	159,9	861,1

Bilješka:

Direktna strana ulaganja (tokovi i stanja) kompilirana su u skladu s najnovijim metodološkim uputstvima i preporukama Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD). Detaljan metodološki pristup kompilaciji i prezentiranju je predstavljen u MMF-ovom Priručniku za platni bilans - šesto izdanje i OECD-ovom Okvirnom konceptu definicije direktnih stranih ulaganja - četvrto izdanje.

*Od 2007. podaci se odnose na Srbiju, a do 2007. podaci su uključivali Srbiju i Crnu Goru.

"n/a" u ovoj djelatnosti/zemlji manje je od tri preduzeća s direktnim ulaganjem, te u skladu sa statističkim standardima nisu u mogućnosti prikazati iznose ulaganja.

T37: Tokovi direktnih stranih investicija u BiH prema NACE Rev2 klasifikaciji djelatnosti

- u milionima KM -

Godina	Proizvodnja vodnj a	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja, prebr a	Proizvodnja koka i rafiniranih naftnih proizvoda	Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	Proizvodnja baznih metala	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	Telekomunikacije	Finansijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i penzijskih fondova	Poslovanje nekretninama	Ostale djelatnosti	Ukupno
2011.	37,2	12,5	43,6	12,2	-7,3	-24,0	-5,2	125,3	63,8	10,8	165,4	78,7	140,6	698,6
2012.	-5,9	-0,1	2,6	18,7	3,4	-26,0	7,0	144,8	40,2	6,4	130,2	12,1	267,7	601,1
2013.	-4,0	2,2	-101,1	26,5	13,9	4,0	5,0	44,4	73,7	46,1	138,5	19,7	226,9	407,1
2014.	0,3	-5,7	180,6	3,0	-25,4	35,5	-59,4	64,1	37,3	6,8	138,4	187,1	248,5	811,1
2015.	45,0	5,2	24,0	58,4	-4,4	-52,9	6,7	84,0	-29,3	57,8	116,8	89,5	236,1	636,9
2016.	16,3	5,6	-52,0	51,9	-17,6	2,0	20,3	148,4	6,4	37,1	161,4	-9,8	248,4	618,4
2017.	21,0	6,7	-26,0	1,1	-8,5	-51,7	-47,6	57,9	96,2	17,5	245,5	44,2	255,7	780,6
2018.	12,9	1,8	135,8	32,8	12,2	52,0	39,0	87,7	9,5	7,3	145,6	33,4	213,3	783,4
Jan - Sep 2019.	-4,0	16,0	n/a	n/a	n/a	49,4	27,7	72,6	24,3	29,9	195,0	-1,3	511,3	881,1

Bilješka

Tokove direktnih stranih investicija u BiH prema NACE Rev 1 klasifikacije djelatnosti za period 2004-2012 možete naći na web stranici Direktnih strane investicije (tokovi i stanja) kompilirane su u skladu s najnovijim metodološkim uputstvima i preporukama Međunarodnog monetarnog fonda i Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj. Detaljan metodološki pristup kompilaciji i prezentiranju je predstavljen u MMU-ovom Priručniku za platni bilans - šesto izdanje i OECD-ovom Okvirnom konceptu definicije direktnih stranih ulaganja - četvrto izdanje

n/a u ovoj djelatnosti/zemlji manje je od tri preduzeća s direktnim ulaganjem, te u skladu sa statističkim standardima nismo u mogućnosti prikazati iznose ulaganja

T38: Međunarodna investicijska pozicija (MIP)

Kraj godine	Kraj kvartala	NETO MIP		Ukupne aktivne		Direktna investicija		Portfolio investicije		AKTIVA		Ostala ulaganja				Rezervna aktiva	
		Ukupno	Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	Ukupno	Vlasnički kapital i dionice investicijskih fondova	Ukupno	Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	Portfolio investicije	Finansijski derivativi	Ukupno	Valuta i depoziti	Zajmovi	Trgovinski krediti i avansi	Ostala aktiva	Rezervna aktiva		
2006		-5 336,1	9 635,3	245,5	79,3	166,2	28,8	0,0	0,0	3 881,4	3 225,8	130,2	461,9	63,4	5 479,5		
2007		-6 922,6	12 919,1	382,2	152,1	230,1	33,4	0,0	0,0	5 804,9	4 613,4	181,4	751,3	258,8	6 698,5		
2008		-11 032,4	12 761,3	453,6	180,7	272,8	57,8	0,0	0,0	5 954,5	4 366,7	161,6	1 165,0	261,2	6 295,4		
2009		-12 980,6	12 521,0	322,9	180,8	142,1	318,6	0,0	0,0	5 667,5	3 980,2	154,9	1 277,1	255,3	6 212,1		
2010		-13 028,7	12 244,8	451,8	256,9	194,9	449,7	0,0	0,0	4 885,6	3 360,0	173,8	1 076,8	275,0	6 457,7		
2011		-14 737,9	11 963,8	441,4	274,8	166,5	438,9	0,0	0,0	4 659,9	3 151,4	71,0	1 156,0	281,5	6 423,6		
2012		-15 177,8	12 320,7	560,1	297,3	262,8	466,3	0,0	0,0	4 785,7	2 984,7	329,1	1 177,4	294,5	6 508,6		
2013		-15 100,8	13 466,5	695,1	290,9	404,2	532,2	0,0	0,0	5 170,9	3 287,7	333,9	1 181,4	367,8	7 068,3		
2014		-15 509,2	13 983,2	708,5	298,8	409,7	569,1	0,0	0,0	4 880,0	2 982,0	311,4	1 200,6	386,1	7 825,6		
2015		-15 634,0	14 635,6	878,1	361,7	516,4	620,6	0,1	0,1	4 510,5	2 870,2	231,8	1 025,8	402,7	8 605,3		
2016		-15 244,1	15 861,2	932,6	370,3	562,4	719,0	1,6	1,6	4 676,9	3 126,9	157,7	990,3	402,0	9 531,1		
2017		-14 774,7	16 951,0	1 098,1	421,7	676,4	812,3	0,2	0,2	4 426,0	3 098,5	176,0	955,2	196,3	10 614,3		
2018		-14 619,3	18 808,8	1 025,5	438,0	587,5	1 017,8	0,3	0,3	5 139,5	3 887,3	118,3	943,6	190,4	11 625,7		
2014	Q1	-15 380,2	13 228,1	708,5	280,7	427,8	545,2	0,0	0,0	5 020,6	3 093,2	340,5	1 202,1	384,8	6 953,8		
2014	Q2	-15 401,3	13 422,9	694,2	294,8	399,4	545,5	0,0	0,0	5 039,5	3 106,0	324,1	1 224,6	384,8	7 143,8		
2014	Q3	-15 595,8	14 081,1	713,1	294,6	418,5	522,7	0,0	0,0	5 108,6	3 164,5	310,6	1 246,1	387,4	7 736,7		
2014	Q4	-15 509,2	13 983,2	708,5	298,8	409,7	569,1	0,0	0,0	4 880,0	2 982,0	311,4	1 200,6	386,1	7 825,6		
2015	Q1	-16 387,4	13 580,9	762,3	315,8	446,5	555,5	0,0	0,0	4 466,3	2 572,9	268,7	1 221,9	402,8	7 796,8		
2015	Q2	-16 929,4	13 750,1	806,5	323,2	483,3	483,6	0,0	0,0	4 547,7	2 640,6	273,0	1 244,5	389,5	7 912,3		
2015	Q3	-16 838,6	14 284,3	847,4	326,3	521,1	560,9	0,1	0,1	4 599,9	2 700,3	243,5	1 268,9	387,2	8 276,0		
2015	Q4	-15 654,0	14 635,6	878,1	361,7	516,4	620,6	0,1	0,1	4 530,5	2 870,2	231,8	1 025,8	402,7	8 605,3		
2016	Q1	-15 755,4	14 460,9	944,1	367,3	576,9	621,9	0,6	0,6	4 309,9	2 650,5	247,5	1 027,6	384,2	8 593,3		
2016	Q2	-15 801,1	14 646,5	945,1	367,2	577,9	633,2	1,0	1,0	4 294,4	2 683,2	204,8	1 018,4	388,0	8 772,7		
2016	Q3	-15 600,1	15 267,5	989,6	379,2	610,4	716,3	1,7	1,7	4 114,6	2 557,9	187,2	998,4	371,1	9 445,3		
2016	Q4	-15 244,1	15 861,2	932,6	421,7	562,4	719,0	1,6	1,6	4 676,9	3 126,9	157,7	990,3	402,0	9 531,1		
2017	Q1	-15 557,0	15 588,8	958,1	373,8	584,2	792,2	0,3	0,3	4 597,1	3 034,8	150,7	986,7	424,8	9 241,2		
2017	Q2	-15 363,2	15 851,3	998,3	375,8	622,5	778,6	0,2	0,2	4 558,6	3 002,8	166,8	974,6	414,4	9 515,5		
2017	Q3	-14 758,1	16 749,1	1 084,4	426,9	657,5	841,6	1,8	1,8	4 565,3	3 231,4	162,8	959,0	212,2	10 256,0		
2017	Q4	-14 774,7	16 951,0	1 098,1	421,7	676,4	812,3	0,2	0,2	4 426,0	3 098,5	176,0	955,2	196,3	10 614,3		
2018	Q1	-15 048,3	17 101,7	1 086,1	425,0	661,1	794,1	0,3	0,3	4 334,3	2 977,2	214,5	953,8	188,8	10 886,9		
2018	Q2	-15 031,8	17 817,9	1 084,1	427,5	656,5	838,2	3,1	3,1	4 790,2	3 457,6	190,5	947,8	194,3	11 102,3		
2018	Q3	-14 661,2	18 460,8	1 072,1	425,7	646,4	879,8	3,2	3,2	4 942,1	3 648,8	160,1	942,9	190,3	11 563,7		
2018	Q4	-14 619,3	18 808,8	1 025,5	438,0	587,5	1 017,8	0,3	0,3	5 139,5	3 887,3	118,3	943,6	190,4	11 625,7		
2019	Q1	-14 700,9	19 035,3	1 032,2	448,9	583,3	1 083,8	1,4	1,4	5 444,1	4 155,0	163,8	930,3	195,0	11 473,8		
2019	Q2	-14 895,7	19 444,6	1 085,9	498,6	587,3	1 178,4	1,4	1,4	5 156,8	3 870,6	178,3	916,6	191,3	12 022,2		
2019	Q3	-14 289,9	20 215,6	1 072,1	511,1	561,0	1 203,4	0,6	0,6	5 486,1	4 296,9	109,7	891,2	188,3	12 453,4		

Bilješka: Međunarodna investicijska pozicija (MIP) za BiH kompilirana je u skladu sa najnovijom metodologijom Međunarodnog monetarnog fonda za kompilaciju statistike platnog bilansa (BOP) i međunarodne investicione pozicije, šesto izdanje (BPM6). Pored redovne revizije podataka, koja podrazumijeva reviziju dvije prethodne godine, revizija su i podaci od 2017. godine. Revizija je urađena u skladu sa najnovijom revizijom podataka Monetarne statistike, Statistike direktnih investicija te rezultatima godišnjih istraživanja o trgovinskim kreditima i avansima. Promišljenjem novih izvora podataka za sektor ostalih finansijskih institucija revidirane su i odgovarajuće stavke ostalih investicija. Skraćena verzija primijenjene metodologije za kompilaciju IIP za BiH dostupna je na web stranici CBBiH.

- u milijunima K.M

Ukupno pasiva	PASIVA									
	Direktna investicija			Portfolio investicije	Ostala ulaganja					
	Vlasnički kapital i dionice investicijskih fondova				Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	Ukupno	Financijska ulaganja			
	Ukupno	17	18				19	20	21	22
				Valuta i depoziti	Zajmovi	Ostala pasiva				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
14 971,4	4 911,2	4 217,5	693,7	251,5	0,0	9 808,7	2 136,1	6 669,7	769,2	233,7
19 841,0	7 180,4	6 484,5	895,9	307,1	0,0	12 153,5	2 673,5	8 444,1	823,1	212,6
23 793,8	8 817,2	7 289,8	1 527,4	408,9	0,0	14 567,7	3 387,1	9 867,6	1 101,5	211,5
25 501,6	9 512,6	7 467,5	2 045,2	835,5	0,0	15 153,5	3 226,8	9 813,8	1 565,2	547,6
25 873,5	9 663,1	7 473,3	2 489,8	787,1	0,0	15 123,3	2 618,9	10 043,5	1 969,0	491,9
26 701,7	10 883,7	7 885,6	2 998,1	726,8	0,0	15 091,2	2 135,8	10 371,8	2 093,3	490,3
27 498,5	11 323,7	8 006,0	3 317,6	702,9	0,0	15 472,0	2 052,6	10 758,4	2 179,1	481,9
28 567,3	12 231,2	8 871,6	3 359,6	543,7	0,0	15 792,5	1 933,9	11 113,0	2 230,8	514,8
29 492,3	12 252,8	8 449,4	3 803,4	473,5	0,0	16 766,0	1 653,0	12 309,9	2 284,0	519,1
30 289,6	13 062,8	9 515,7	3 547,1	348,6	0,0	16 878,2	1 594,7	12 631,8	2 118,6	533,2
31 105,3	13 382,2	9 698,2	3 684,0	298,9	1,5	17 422,6	1 488,8	13 080,6	2 341,2	512,1
31 725,7	14 008,7	10 396,8	3 612,0	239,9	0,1	17 476,9	1 554,3	12 880,4	2 574,4	467,7
33 428,2	14 447,7	11 004,1	3 443,6	234,5	0,2	18 745,7	2 750,9	12 631,6	2 870,7	492,4
28 608,3	12 394,7	8 807,8	3 586,9	540,3	0,0	15 673,3	1 546,4	11 256,1	2 340,6	530,2
28 824,2	12 371,4	8 734,4	3 637,1	509,4	0,0	15 943,4	1 622,1	11 300,6	2 403,5	557,1
29 676,9	12 464,3	8 782,6	3 681,8	507,0	0,0	16 705,5	1 584,9	11 976,2	2 608,5	535,9
29 492,3	12 252,8	8 449,4	3 803,4	473,5	0,0	16 766,0	1 653,0	12 309,9	2 284,0	519,1
29 968,3	12 502,2	8 661,8	3 840,4	508,9	0,0	16 957,2	1 388,7	12 614,4	2 402,0	552,1
30 679,5	13 004,2	9 004,4	3 999,8	471,4	0,0	17 203,9	1 404,8	12 646,5	2 537,3	615,3
31 122,9	13 200,2	9 244,5	3 955,7	440,1	0,0	17 482,5	1 436,1	12 832,6	2 673,7	540,1
30 289,6	13 062,8	9 515,7	3 547,1	348,6	0,0	16 878,2	1 594,7	12 631,8	2 118,6	533,2
30 225,3	13 338,0	9 751,0	3 586,9	355,8	0,6	16 530,9	1 325,2	12 495,5	2 191,3	518,9
30 447,6	13 344,3	9 671,5	3 672,8	320,8	1,2	16 781,3	1 342,0	12 611,9	2 245,0	582,5
30 867,6	13 499,3	9 850,8	3 648,5	319,3	1,8	17 047,3	1 207,3	13 046,6	2 282,2	511,2
31 105,3	13 382,2	9 698,2	3 684,0	298,9	1,5	17 422,6	1 488,8	13 080,6	2 341,2	512,1
31 145,8	13 720,6	9 914,0	3 806,6	319,2	0,0	17 103,9	1 227,4	12 984,6	2 413,5	480,4
31 214,4	13 777,6	10 095,0	3 682,6	287,1	0,3	17 149,5	1 385,9	12 827,5	2 463,6	472,5
31 507,2	13 982,0	10 283,9	3 698,1	287,7	0,1	17 237,4	1 311,9	12 954,4	2 565,2	466,0
31 725,7	14 008,7	10 396,8	3 612,0	239,9	0,1	17 476,9	1 554,3	12 880,4	2 574,4	467,7
32 149,9	14 242,3	10 526,0	3 716,4	257,9	0,0	17 649,6	1 408,5	13 114,6	2 651,0	475,6
32 849,7	14 316,2	10 700,3	3 615,9	279,9	0,0	18 253,5	1 809,3	13 234,5	2 721,3	488,4
33 122,0	14 475,3	10 904,5	3 570,9	281,5	0,0	18 365,1	2 493,7	12 565,0	2 790,6	515,7
33 428,2	14 447,7	11 004,1	3 443,6	234,5	0,2	18 745,7	2 750,9	12 631,6	2 870,7	492,4
33 736,2	14 725,1	11 155,6	3 569,5	229,9	0,0	18 781,1	2 513,5	12 836,3	2 916,1	515,2
34 340,3	15 119,7	11 532,3	3 587,4	230,5	0,6	18 989,6	2 695,0	12 743,0	2 955,3	596,3
34 505,6	15 315,0	11 706,5	3 608,5	217,5	0,1	18 972,7	2 649,7	12 828,2	2 951,8	543,0

Bilješka: Međunarodna investicijska pozicija (MIP) za BiH kompirirana je u skladu sa najnovijom metodologijom Međunarodnog monetarnog fonda za kompilaciju statistike platnog bilansa (BOP), međunarodne investicione pozicije, šesto izdanje (DPMG). Pored relevantne revizije podataka, koja podrazumijeva reviziju dvije prethodne godine, evidentirani su i podaci od 2007. godine. Revizija je urađena u skladu sa najnovijim revizijskim postupcima Monetarnog savjeta. Statistike direktnih investicija te rezultatima godišnjih istraživanja o trgovinskom kreditima i avansima. Pronašćenjem novih izvora podataka za sektor ostalih finansijskih instrumenata revidirane su i odgovarajuće stavke ostalih investicija. Skraćena verzija primijenjene metodologije za kompilaciju IIP za BiH dostupna je na web stranici CBiH.

Bilješka: Međunarodna investiciona pozicija (MIP) za BiH kompilirana je u skladu sa najnovijom metodologijom Međunarodnog monetarnog fonda za kompilaciju statistike platnog bilansa (BOP) i međunarodne investicione pozicije, šesto izdanje (BPM6). Pored relovne revizije podataka, koja podrazumijeva reviziju dvije prethodne godine, revidirani su i podaci od 2007. godine. Revizija je urađena u skladu sa najnovijim revizijama podataka Monetarne statistike. Statistike direktnih investicija i rezultata godišnjih istraživanja o trgovinskim kreditima i avansima. Prenelaženjem novih izvora podataka za sektor ostalih investicija revidirane su i odgovarajuće stavke ostalih investicija. Skraćena verzija primijenjene metodologije za kompilaciju IIP za BiH dostupna je na web stranici CBBiH.

T39: Realni i nominalni efektivni kurs KM

Godina	Mjesec	Efektivni kurs KM (2015=100)	
		NEER	REER
2010.		97,65	105,54
2011.		98,32	106,19
2012.		98,51	105,08
2013.		99,81	103,89
2014.		101,10	103,04
2015.		99,98	99,99
2016.		101,18	98,89
2017.		101,90	98,32
2018.		103,59	99,00
2019.		103,66	97,74
2019.	01.	103,80	100,55
	02.	103,54	99,36
	03.	103,50	98,62
	04.	103,65	97,83
	05.	103,89	98,01
	06.	103,86	97,41
	07.	103,55	96,70
	08.	103,71	96,45
	09.	103,63	96,68
	10.	103,69	97,15
	11.	103,56	97,31
	12.	103,59	96,86

Napomena:

Detaljna metodološka objašnjenja za kompilaciju i izračun NEER i REER indeksa su dostupna na web stranici CBBiH

<http://www.cbbh.ba/content/read/1109?lang=bs>

T40: Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka

	Gotovina izvan banaka	Povećanje opticaja u odnosu na prethodnu godinu	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Novac u komercijalnim bankama
2006.	1.978.348.296	14,4%	2.154.234.164	175.885.868
2007.	2.185.269.011	10,5%	2.439.709.153	254.440.142
2008.	2.302.419.302	5,4%	2.552.431.902	250.012.600
2009.	2.009.480.115	-12,7%	2.267.734.115	258.254.000
2010.	2.210.776.535	10,0%	2.497.501.445	286.724.910
2011.	2.366.423.508	7,0%	2.645.055.508	278.632.000
2012.	2.414.305.841	2,0%	2.747.511.841	333.206.000
2013.	2.542.280.088	5,3%	2.909.858.088	367.578.000
2014.	2.813.991.379	10,7%	3.210.508.379	396.517.000
2015.	3.053.556.129	8,5%	3.499.468.129	445.912.000
2016.	3.401.352.492	11,4%	4.066.804.492	665.452.000
2017.	3.647.731.766	7,2%	4.319.359.766	671.628.000
2018.	3.977.239.343	9,0%	4.750.614.343	773.375.000
2019.	4.330.110.823	8,9%	5.199.915.823	869.805.000

Izvor: CBBiH

**CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE**

**IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA I
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA
31. DECEMBRA 2019.**

Sadržaj

Strana

Odgovornost Uprave i Upravnog vijeća za pripremu
i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja

1

Izvještaj nezavisnog revizora

2

Izvještaj o dobiti ili gubitku

5

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

6

Izvještaj o finansijskom položaju

7

Izvještaj o promjenama u kapitalu

8

Izvještaj o novčanim tokovima

10

Napomene uz finansijske izvještaje

12 - 69

- 1 Osnovne informacije
- 2 Osnova za pripremu
- 3 Značajne računovodstvene politike
- 4 Neto kamatni prihodi
- 5 Neto prihodi od naknada i provizija
- 6 Neto realizovani dobiti od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti
kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
- 7 Neto dobiti od kursnih razlika
- 8 Ostali prihodi
- 9 Troškovi osoblja
- 10 Administrativni i ostali operativni troškovi
- 11 Neto smanjenje / (povećanje) u rezervacijama za očekivane kreditne gubitke
- 12 Strana valuta u gotovini
- 13 Depoziti kod inostranih banaka
- 14 Dužnički instrumenti
- 15 Monetarno zlato
- 16 Ostala imovina
- 17 Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina
- 18 Ostala ulaganja
- 19 Gotov novac u opticaju
- 20 Depoziti banaka
- 21 Depoziti Vlade i ostalih javnih deponenata
- 22 Rezervacije za obaveze i troškove
- 23 Ostale obaveze
- 24 Kapital
- 25 Raspodjela dobiti
- 26 Novac i novčani ekvivalenti
- 27 Aranžman valutnog odbora
- 28 Transakcije sa povezanim licima
- 29 Upravljanje finansijskim rizicima
- 30 Mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza
- 31 Vanbilansne stavke
- 32 Domaći platni sistem i sistem za poravnanja
- 33 Događaji poslije datuma izvještavanja

Odgovornost Uprave i Upravnog vijeća za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja

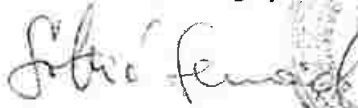
Uprava je dužna za svaku finansijsku godinu pripremiti finansijske izvještaje koji pružaju istinit i vjeran prikaz finansijskog položaja Centralne banke Bosne i Hercegovine te rezultata njenog poslovanja i novčanog toka, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde. Uprava je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućuju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Centralne banke Bosne i Hercegovine, te sprečavanje i otkrivanje prevara i ostalih nepravilnosti.

Upravno vijeće je odgovorno za odabir prikladnih računovodstvenih politika koje su u skladu sa važećim Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, a Uprava je odgovorna za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i uvjerljivih prosuđivanja i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja po načelu trajnosti poslovanja.

Uprava je dužna podnijeti na odobravanje Upravnom vijeću godišnje finansijske izvještaje, a Upravno vijeće odobrava godišnje finansijske izvještaje te ih podnosi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

Priloženi finansijski izvještaji prikazani na stranicama od 5 do 69 odobreni su od strane Upravnog vijeća 30. marta 2020. godine i potpisani u njegovo ime:

dr. Senad Softić
predsjedavajući Upravnog vijeća

mr. Edis Kovačević
rukovodilac Odjeljenja za računovodstvo i finansije

Izveštaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Vase Pelagija 2/I/V
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@granthornton.ba
www.granthornton.ba

Upravnom vijeću Centralne banke Bosne i Hercegovine

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Centralne banke Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu "Centralna banka"), koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembar 2019. godine i izvještaj o dobiti ili gubitku, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama u kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava na navedeni datum, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomena uz finansijske izvještaje.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji fer prikazuju, u svim materijalnim značajnim aspektima, finansijski položaj Centralne banke na dan 31. decembar 2019. godine, rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRS). Naše odgovornosti, u skladu sa navedenim standardima su opisane u ovom izvještaju u odjeljku o revizorskim odgovornostima za reviziju finansijskih izvještaja. Mi smo nezavisni od Centralne banke u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) kao i u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja Centralne banke i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost Uprave i Upravnog vijeća Centralne Banke za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za one interne kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja, a koji su bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Centralne banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju i objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Upravno vijeće Centralne banke odgovorno je za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Centralne banke.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške i izdati revizorski izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRS uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije, u skladu sa MRS, stvaramo profesionalno prosuđivanje i odražavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaoblazanje internih kontrola;
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Centralne banke;
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;
- Zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Centralne banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Centralna banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- Ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Ostvarili smo komunikaciju sa Upravnim vijećem u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom obavljanja revizije i značajnih rezultata revizije, uključujući bilo koje značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom naše revizije.

dr. Aleksandar Džombić

Direktor

Grant Thornton d.o.o.

Banja Luka, 30. mart 2020.

Nevena Milinković

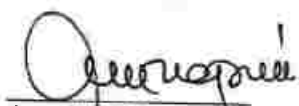

Ovlašteni revizor

Grant Thornton d.o.o.

Banja Luka, 30. mart 2020.

Suzana Stavrikj, partner

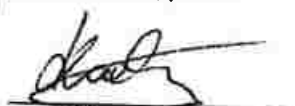

Grant Thornton d.o.o.

Skopje, 30. mart 2020.

Kledian Kodra, partner

Grant Thornton sh.p.k.

Tirana, 30. mart 2020.

IZVJEŠTAJ O DOBITI ILI GUBITKU

U hiljadama KM	Napomena	Za godinu koja je završila 31. decembra	
		2019.	2018.
Kamatni prihodi		51.178	48.186
Kamatni rashodi		(26.358)	(24.393)
NETO KAMATNI PRIHODI	4	24.820	23.793
Prihodi od naknada i provizija		17.665	17.209
Rashodi od naknada i provizija		(653)	(636)
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA	5	17.012	16.573
Neto realizovani dobiti od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	6	238	4.277
Neto dobiti od kursnih razlika	7	267	151
Ostali prihodi	8	895	1.522
OPERATIVNI PRIHODI		43.232	46.316
Troškovi osoblja	9	(19.670)	(19.034)
Administrativni i ostali operativni troškovi	10	(7.950)	(8.250)
Troškovi amortizacije	17	(2.446)	(2.426)
OPERATIVNI TROŠKOVI		(30.066)	(29.710)
FINANSIJSKI REZULTAT PRIJE REZERVACIJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE		13.166	16.606
Neto smanjenje / (povećanje) u rezervacijama za očekivane kreditne gubitke	11	9.409	(8.175)
NETO DOBIT ZA GODINU		22.575	8.431

Napomene na stranama od 12 do 69 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O SVEOBUH VATNOJ DOBITI

U hiljadama KM	Napomena	Za godinu koja je završila 31. decembra	
		2019.	2018.
NETO DOBIT ZA GODINU		22.575	8.431
Ostala sveobuhvatna dobit			
<i>Stavke koje su ili koje se mogu naknadno prenijeti u dobit ili gubitak:</i>			
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit			
Neto promjena u fer vrijednosti tokom godine	14	77.863	(6.390)
Neto promjena u rezervacijama za očekivane kreditne gubitke priznata u dobit ili gubitak tokom godine	29.1.1.	(7.598)	7.301
Reklasifikacija u dobit ili gubitak od prodaje dužničkih instrumenata	6	(238)	(4.277)
		70.027	(3.366)
Monetarno zlato			
Neto promjena u fer vrijednosti tokom godine	15	44.092	6.138
		44.092	6.138
Ukupno ostala sveobuhvatna dobit		114.119	2.772
UKUPNO SVEOBUH VATNA DOBIT ZA GODINU		136.694	11.203

Napomene na stranama od 12 do 69 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU

U hiljadama KM			Na dan 31. decembar 2018.
	Napomena	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
IMOVINA			
Strana valuta u gotovini	12	322.599	274.099
Depoziti kod inostranih banaka	13	3.102.765	2.911.448
Dužnički instrumenti	14	8.917.413	8.225.439
Monetarno zlato	15	254.088	209.996
Specijalna prava vučenja u MMF-u	26, 31	230	2.236
Ostala imovina	16	11.457	10.554
Nekretnine i oprema	17	48.314	44.677
Nematerijalna imovina	17	1.563	1.342
Ostala ulaganja	18	27.813	27.813
UKUPNO IMOVINA		12.686.242	11.707.604
OBAVEZE I KAPITAL			
OBAVEZE			
Gotov novac u opticaju	19	5.199.916	4.750.614
Depoziti banaka	20	5.743.619	5.523.290
Depoziti Vlade i ostalih javnih deponenata	21	880.675	709.367
Rezervacije za obaveze i troškove	22	1.394	1.259
Ostale obaveze	23	4.097	3.227
Ukupno obaveze		11.829.701	10.987.757
KAPITAL			
Početni kapital		25.000	25.000
Rezerve		831.541	694.847
Ukupno kapital	24	856.541	719.847
UKUPNO OBAVEZE I KAPITAL		12.686.242	11.707.604

Napomene na stranama od 12 do 69 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU

U hiljadama KM	Početni kapital	Generalne rezerve (zadržana dobit)	Ostale rezerve	Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Rezervacije za očekivane kreditne gubitke	Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato	Ukupno rezerve	Ukupno kapital
Stanje na dan 1. januar 2019. godine	25.000	514.720	31.300	133.696	8.993	6.138	694.847	719.847
Ukupno sveobuhvatna dobit za godinu	-	22.575	-	77.677	(7.650)	44.092	136.694	136.694
Neto dobit za godinu (Napomena 25)	-	22.575	-	-	-	-	22.575	22.575
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	77.677	(7.650)	44.092	114.119	114.119
<i>Neto nerealizovane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata</i>	-	-	-	77.863	-	-	77.863	77.863
<i>Neto realizovane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata prenesene u dobit ili gubitak</i>	-	-	-	(186)	-	-	(186)	(186)
<i>Neto otpuštanje rezervacija za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente priznato u dobit ili gubitak</i>	-	-	-	-	(7.598)	-	(7.598)	(7.598)
<i>Neto otpuštanje rezervacija za očekivane kreditne gubitke preneseno u dobit ili gubitak za prodane dužničke instrumente</i>	-	-	-	-	(52)	-	(52)	(52)
<i>Neto nerealizovane pozitivne promjene u fer vrijednosti monetarnog zlata</i>	-	-	-	-	-	44.092	44.092	44.092
Stanje na dan 31. decembar 2019. godine	25.000	537.295	31.300	211.373	1.343	50.230	831.541	856.541

Napomene na stranama od 12 do 69 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU (NASTAVAK)

U hiljadama KM	Početni kapital	Generalne rezerve (zadržana dobit)	Ostale rezerve	Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Rezervacije za očekivane kreditne gubitke	Rezerve fer vrijednosti za finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju	Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato	Ukupno rezerve	Ukupno kapital
Stanje na dan 31. decembar 2017. godine - iskazano	25.000	542.766	31.300	-	-	93.120	(39.551)	627.635	652.635
Uticao primjene MSFI 9	-	(36.477)	-	141.765	4.290	(93.120)	39.551	56.009	56.009
Stanje na dan 1. januar 2018. godine - prepravljeno	25.000	506.289	31.300	141.765	4.290	-	-	683.644	708.644
Ukupno sveobuhvatna dobit za godinu	-	8.431	-	(8.069)	4.703	-	6.138	11.203	11.203
Neto dobit za godinu (Napomena 25)	-	8.431	-	-	-	-	-	8.431	8.431
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	(8.069)	4.703	-	6.138	2.772	2.772
Neto nerealizovane negativne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata	-	-	-	(6.390)	-	-	-	(6.390)	(6.390)
Neto realizovane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata prenesene u dobit ili gubitak	-	-	-	(1.679)	-	-	-	(1.679)	(1.679)
Neto povećanje rezervacija za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente priznato u dobit ili gubitak	-	-	-	-	7.301	-	-	7.301	7.301
Neto otpuštanje rezervacija za očekivane kreditne gubitke preneseno u dobit ili gubitak za prodane dužničke instrumente	-	-	-	-	(2.598)	-	-	(2.598)	(2.598)
Neto nerealizovane pozitivne promjene u fer vrijednosti monetarnog zlata	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembar 2018. godine	25.000	514.720	31.300	133.696	8.993	-	6.138	694.847	719.847

Napomene na stranama od 12 do 69 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U hiljadama KM	Napomena	Za godinu koja je završila 31. decembra	
		2019.	2018.
NOVČANI TOKOVI OD OPERATIVNIH AKTIVNOSTI			
Neto dobit za godinu		22.575	8.431
Prilagođeno za:			
Kamatne prihode			
Kamatne rashode	4	(51.178)	(48.186)
Neto (smanjenje) / povećanje u rezervacijama za očekivane kreditne gubitke	4	26.358	24.393
Neto realizovane (dobitke) od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	11	(9.409)	8.175
Neto (dobitke) od kursnih razlika	6	(238)	(4.277)
Prihode od donacija	7	(267)	(151)
Neto povećanje / (smanjenje) u rezervacijama za obaveze i troškove	8	(98)	(144)
Neto gubitak / (dobitak) od otuđenja nekretnina i opreme	9, 22	277	(222)
Prihod od dividende priznat u dobit ili gubitak		8	(3)
Troškove amortizacije	8	(623)	(589)
Neto novčani tokovi od operativnih aktivnosti prije promjena na poslovnoj imovini i obavezama	17	2.446	2.426
		(10.149)	(10.147)
Promjene na poslovnoj imovini i obavezama			
Smanjenje / (povećanje) oročenih depozita kod inostranih banaka		584.828	(640.581)
(Povećanje) dužničkih instrumenata		(614.111)	(757.972)
(Povećanje) / smanjenje ostale imovine		(882)	1.214
Povećanje gotovog novca u opticaju		449.302	431.254
Povećanje depozita banaka, Vlade i ostalih javnih deponenata		392.941	575.397
Povećanje / (smanjenje) ostalih obaveza		938	(566)
Isplate po osnovu rezervacija za obaveze i troškove	22	(142)	(169)
Naplaćena kamata		49.875	47.672
Plaćena kamata		(25.586)	(22.250)
Neto novac od operativnih aktivnosti		827.014	(376.148)
NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI			
Prilivi od prodaje nekretnina i opreme			5
Kupovine nekretnina, opreme i nematerijalne imovine		(6.311)	(1.910)
Primljena dividenda		623	589
Neto novac od investicijskih aktivnosti		(5.688)	(1.316)

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA (NASTAVAK)

U hiljadama KM	Napomena	Za godinu koja je završila 31. decembra	
		2019.	2018.
NOVČANI TOKOVI OD FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
Raspodjela dobiti u državni budžet		-	(7.311)
Neto novac od finansijskih aktivnosti		-	(7.311)
Efekti promjena u ispravci vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na novac i novčane ekvivalente		990	(336)
Efekti kursnih promjena na novac i novčane ekvivalente		296	187
Neto povećanje / (smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata		822.612	(384.924)
Novac i novčani ekvivalenti na dan 1. januar		1.676.360	2.061.284
Novac i novčani ekvivalenti na dan 31. decembar	26	2.498.972	1.676.360

Napomene na stranama od 12 do 69 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Centralna banka Bosne i Hercegovine („Centralna banka“) je vrhovna monetarna vlast države Bosne i Hercegovine („BiH“). Njen status je definisan Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine („Zakon o Centralnoj banci“), koji je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine 20. juna 1997. godine, saglasno Opštem okvirnom sporazumu za mir u Bosni i Hercegovini.

Centralna banka je počela sa radom 11. avgusta 1997. godine.

Centralna banka posluje preko Centralnog ureda, tri glavne jedinice sa sjedištem u Sarajevu, Mostaru i Banjoj Luci i dvije filijale, jedna u Brčkom i druga na Palama, a koja je pod nadležnošću Glavne jedinice u Banjoj Luci.

Sjedište Centralnog ureda Centralne banke je u Sarajevu, Maršala Tita broj 25.

Osnovni cilj Centralne banke je da postigne i održi stabilnost domaće valute tako što izdaje domaću valutu u skladu sa pravilom valutnog odbora. Pravilo valutnog odbora, definisano Zakonom o Centralnoj banci, podrazumijeva da se domaća valuta izdaje samo uz puno pokriće u slobodno konvertibilnim deviznim sredstvima. Pored toga, Centralna banka ima obavezu da, na zahtjev, bez ograničenja kupuje i prodaje konvertibilnu marku (KM) za euro (EUR) po službenom deviznom kursu u iznosu $1,95583 \text{ KM} = 1 \text{ EUR}$, koji je određen Zakonom o Centralnoj banci.

Zadaci Centralne banke, definisani Zakonom o Centralnoj banci, uključuju:

- definisanje, usvajanje i kontrolisanje monetarne politike BiH putem izdavanja domaće valute po propisanom deviznom kursu uz puno pokriće u slobodno konvertibilnim deviznim sredstvima;
- držanje i upravljanje službenim deviznim rezervama Centralne banke na siguran i profitabilan način;
- uspostavljanje i održavanje odgovarajućih platnih i obračunskih sistema;
- izdavanje propisa i smjernica za ostvarivanje djelatnosti Centralne banke, u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci;
- koordinaciju djelatnosti agencija za bankarstvo nadležnih za izdavanje bankarskih licenci i superviziju banaka;
- primanje depozita od državnih i javnih institucija BiH i depozita od komercijalnih banaka u cilju ispunjavanja zahtjeva za obaveznom rezervom;
- stavljanje u opticaj i povlačenje iz opticaja domaće valute, koje uključuju novčanice i kovanice zakonskog sredstva plaćanja, pridržavajući se strogo pravila valutnog odbora;
- učestvovanje u radu međunarodnih organizacija koje rade na jačanju finansijske i ekonomske stabilnosti zemlje;
- zastupanje BiH u međunarodnim organizacijama o pitanjima monetarne politike.

U okviru svojih ovlaštenja utvrđenih Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka je potpuno nezavisna od entiteta, javnih agencija i bilo kojih drugih organa u izvršavanju svojih ciljeva i zadataka.

1. OSNOVNE INFORMACIJE (NASTAVAK)

Najviši organ Centralne banke je Upravno vijeće koje je nadležno za utvrđivanje monetarne politike i kontrolu njenog provođenja, organizaciju i strategiju Centralne banke, u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci.

Upravu Centralne banke čine guverner i viceguverneri, koje imenuje guverner uz odobrenje Upravnog vijeća. Uprava operativno rukovodi poslovanjem Centralne banke.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, sva ovlaštenja koja nisu specifično data Upravnom vijeću dodjeljuju se guverneru.

Centralna banka je uspostavila Revizorski komitet od tri nezavisna člana koji su imenovani od strane Upravnog vijeća. Revizorski komitet je nadležan da nadgleda proces finansijskog izvještavanja Centralne banke, proces vanjske revizije godišnjih finansijskih izvještaja i proces izbora nezavisnih revizora Centralne banke. U cilju nadgledanja i održavanja odgovarajućeg okvira za upravljanje rizikom u Centralnoj banci, Revizorski komitet također procjenjuje adekvatnost i efikasnost internih kontrola i procedura kao instrumenata za upravljanje rizikom kao i funkcija interne revizije.

Tokom 2018. i 2019. godine, uključujući i period do datuma izdavanja ovog izvještaja, članove Upravnog vijeća, Uprave i Revizorskog komiteta čine:

Upravno vijeće

dr. Senad Softić	predsjedavajući
mr. Ankica Kolobarić	član
mr. Šerif Isović	član
mr. Trivo Marinković	član (do 19. juna 2019. i od 19. jula 2019. do 4. oktobra 2019.)
dr. Ljubiša Vladušić	član (do 19. juna 2019. i od 19. jula 2019. do 4. oktobra 2019.)

Uprava

dr. Senad Softić	guverner
mr. Ernadina Bajrović	viceguverner
dr. Milica Lakić	viceguverner
Želimira Raspudić	viceguverner

Revizorski komitet

dr. Elvir Čizmić	član (od 1. septembra 2018.)
dr. Sead Kreso	član (do 31. avgusta 2018.)
dr. Mila Gadžić	član
Radomir Repija	član

2. OSNOVA ZA PRIPREMU

2.1. Izjava o usklađenosti

Finansijski izvještaji Centralne banke pripremljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“), objavljenim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde („OMRS“).

2.2. Osnova za mjerenje

Ovi finansijski izvještaji su pripremljeni na osnovi historijskog troška, izuzev za sljedeće značajne stavke:

Stavka	Osnova mjerenja
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	fer vrijednost
Monetarno zlato	fer vrijednost

2.3. Funkcionalna i izvještajna valuta

Finansijski izvještaji Centralne banke prikazani su u državnoj valuti BiH koju predstavlja KM. Sve finansijske informacije su zaokružene na najbližu hiljadu (ukoliko nije drugačije navedeno).

2.4. Standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda na snazi u tekućem periodu

Sljedeći standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja, izdati od OMRS, na snazi su za tekući period:

- MSFI 16: „Najmovi“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),
- IFRIC tumačenje 23: „Neizvjesnost u pogledu postupanja s porezom na dobit“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene MSFI 9: „Finansijski instrumenti – Karakteristike prijevremene otplate sa negativnom naknadom“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene MRS 28: „Ulaganja u pridružene subjekte i zajedničke poduhvate – Dugoročni udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim poduhvatima“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI standarda za 2015.-2017. (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene MRS 19: „Primanja zaposlenih – Izmjene, ograničenja ili izmirenja plana“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine).

Primjena ovih standarda, izmjena i tumačenja nema značajan uticaj na finansijske izvještaje Centralne banke u tekućem periodu.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)

2.5. Standardi i tumačenja koji su objavljeni, a još nisu u upotrebi

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni od strane OMRS, ali nisu još na snazi i nisu ranije usvojeni od strane Centralne banke:

- Izmjene odredbi Konceptualnog okvira u MSFI standardima (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2020. godine),
- Izmjene MSFI 3: „Poslovne kombinacije – Definicija biznisa“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2020. godine),
- Izmjene MRS 1: „Prezentacija finansijskih izvještaja“ i MRS 8: „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške – definicija značajnosti“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2020. godine),
- MSFI 17: „Ugovori o osiguranju“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2021. godine),
- Izmjene MSFI 9: „Finansijski instrumenti“ i MSFI 7: „Finansijski instrumenti: Objavljivanja – Reforma referentne vrijednosti kamatne stope“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022. godine),
- Izmjene MRS 1: „Prezentacija finansijskih izvještaja – Klasifikacija obaveza na tekuće i dugoročne“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022. godine).

Centralna banka je izabrala da ne usvoji ove standarde, izmjene i tumačenja prije nego oni stupe na snagu. Centralna banka predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena i tumačenja neće imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Centralne banke.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Računovodstvene politike date u nastavku su se kontinuirano primjenjivale na sve periode prikazane u ovim finansijskim izvještajima.

3.1. Priznavanje prihoda i rashoda

3.1.1. Prihodi i rashodi od kamata

Efektivna kamatna stopa

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u dobit ili gubitak primjenom metode efektivne kamatne stope. „Efektivna kamatna stopa“ je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća novčana plaćanja i primitke kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta na:

- bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine ili
- amortizovani trošak finansijske obaveze.

„Amortizovani trošak“ finansijske imovine ili finansijske obaveze je iznos po kojem se finansijska imovina ili finansijska obaveza mjeri prilikom početnog priznavanja, umanjen za otplatu glavnice, uvećan ili umanjen za kumulativnu amortizaciju primjenom metode efektivne kamatne stope svih razlika između početnog iznosa i, za finansijsku imovinu, usklađen za svaku ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke.

Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine je amortizovani trošak finansijske imovine prije usklađenja za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.1. Priznavanje prihoda i rashoda (nastavak)

3.1.1. Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)

Prilikom izračuna efektivne kamatne stope za finansijske instrumente, Centralna banka procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta, ali isključujući očekivane kreditne gubitke. Obračun uključuje sve naknade i plaćene ili primljene iznose između Centralne banke i druge strane koji su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcijske troškove i sve druge diskonte ili premije.

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračunavanja amortizovanog troška (bruto knjigovodstvene vrijednosti) finansijske imovine ili finansijske obaveze i raspoređivanja i priznavanja prihoda i rashoda od kamata u dobit ili gubitak tokom određenog perioda.

Prihodi od kamata obračunati upotrebom metode efektivne kamatne stope uključuju prihode od kamata na finansijsku imovinu po amortizovanom trošku i na finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Obračunata kamata na finansijsku imovinu sa negativnom kamatnom stopom priznaje se kao rashod od kamata u dobit ili gubitak i nastaje po osnovu depozita kod inostranih banaka i dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Obračunata kamata na finansijske obaveze sa negativnom kamatnom stopom priznaje se kao prihod od kamata u dobit ili gubitak i nastaje po osnovu depozita domaćih komercijalnih banaka.

3.1.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi od naknada i provizija zarađeni pružanjem usluga Centralne banke priznaju se u dobit ili gubitak u trenutku pružanja usluge. Centralna banka obračunava prihode od naknada i provizija u skladu sa definisanim tarifama za svoje usluge.

Rashodi od naknada i provizija nastaju po osnovu naknada plaćenih za inostrane platne transakcije i priznaju se u dobit ili gubitak kada je usluga primljena.

3.1.3. Transakcije u stranim valutama i kursne razlike

Prilikom početnog priznavanja transakcije u stranim valutama evidentiraju se u KM primjenjujući na iznos u stranoj valuti promptni devizni kurs između KM i strane valute na datum transakcije.

Monetarne stavke iskazane u stranim valutama preračunavaju se u KM po kursu Centralne banke važećem na datum izvještavanja. Nemonetarne stavke iskazane u stranim valutama mjerene po historijskom trošku preračunavaju se po kursu važećem na datum transakcije. Nemonetarne stavke iskazane u stranim valutama mjerene po fer vrijednosti preračunavaju se koristeći kurs koji je bio važeći na datum mjerenja fer vrijednosti.

Kursne razlike proizašle iz transakcija monetarnih stavki ili iz preračunavanja monetarnih stavki po kursovima različitim od onih po kojima su početno priznate u tekućem ili u prethodnim izvještajnim periodima, priznaju se u dobit ili gubitak kada nastanu. Zbog pravila valutnog odbora, ne postoje kursne razlike od monetarnih stavki denominovanih u EUR valuti.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.1. Priznavanje prihoda i rashoda (nastavak)

3.1.3. Transakcije u stranim valutama i kursne razlike (nastavak)

Srednji kursevi najznačajnijih valuta dati su u nastavku:

Srednji kurs:	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
	KM	KM
USD	1,747994	1,707552
SDR	2,417171	2,374847

3.1.4. Prihod od dividende

Prihod od dividende na vlasničke instrumente priznaje se u dobit ili gubitak kada se uspostavi pravo Centralne banke da prima dividendu.

3.2. Finansijska imovina i finansijske obaveze

3.2.1. Priznavanje i početno mjerenje finansijske imovine i finansijskih obaveza

Finansijska imovina i finansijske obaveze se priznaju u izvještaju o finansijskom položaju kada, i samo kada, Centralna banka postane jedna od ugovornih strana na koju se primjenjuju ugovorni uslovi finansijske imovine ili obaveza.

Finansijska imovina i finansijske obaveze se početno mjere po fer vrijednosti. Transakcijski troškovi direktno povezani sa sticanjem ili izdavanjem finansijske imovine ili finansijskih obaveza, osim za imovinu i obaveze koji se klasifikuju po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, se dodaju u ili oduzimaju od fer vrijednosti finansijske imovine ili finansijskih obaveza prilikom početnog priznavanja po potrebi. Transakcijski troškovi direktno povezani sa sticanjem finansijske imovine ili finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak se priznaju direktno u dobit ili gubitak.

Sva finansijska imovina se početno priznaje na datum podmirenja, a to je datum kada Centralna banka stekne imovinu ili se imovina isporuči Centralnoj banci.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.2. Finansijska imovina i finansijske obaveze (nastavak)

3.2.2. Klasifikacija i naknadno mjerenje

3.2.2.1. Finansijska imovina

Centralna banka može klasifikovati svoju finansijsku imovinu u sljedeće kategorije mjerenja:

- Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
- Amortizovani trošak
- Fer vrijednost kroz dobit ili gubitak.

Na datume izvještavanja, Centralna banka nije imala finansijsku imovinu koja spada u kategoriju po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Klasifikacija finansijske imovine određena je:

- Poslovnim modelom Centralne banke za upravljanje finansijskom imovinom
- Karakteristikama ugovornih novčanih tokova finansijske imovine.

Poslovni model

Poslovni model označava način na koji Centralna banka upravlja svojom imovinom sa ciljem generisanja novčanih tokova. To znači, da li je cilj Centralne banke postignut samo prikupljanjem ugovornih novčanih tokova držanjem ili Centralna banka prikuplja ugovorne novčane tokove držanjem i prodajom imovine. Ukoliko ništa od navedenog nije primjenjivo, onda se finansijska imovina klasifikuje kao dio „Ostalog” poslovnog modela i mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Na datume izvještavanja Centralna banka upravlja svojom imovinom kroz sljedeće poslovne modele:

1. Model „držanje radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova” za finansijsku imovinu koja generiše ugovorne novčane tokove u toku svog životnog vijeka i
2. Model „držanje radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i prodaje” za finansijsku imovinu koja generiše ugovorne novčane tokove u toku svog životnog vijeka kao i prodajom.

Upravljanje ugovornim novčanim tokovima po osnovu dužničkih instrumenata može se vršiti kroz oba poslovna modela. Na datume izvještavanja cilj Centralne banke je da se za sve dužničke instrumente stranih vlada prikupljanje ugovornih novčanih tokova vrši držanjem i prodajom.

Za finansijsku imovinu kojom se upravlja kroz ove modele, Centralna banka procjenjuje da li su ugovorni novčani tokovi finansijske imovine samo plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice. Ova procjena se radi na nivou portfolija iz razloga što je taj nivo najbolji odraz načina upravljanja imovinom. U svrhu procjene, „glavnica” se definiše kao fer vrijednost finansijske imovine prilikom početnog priznavanja. „Kamata” se definiše kao naknada za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik povezani sa nepodmirenim iznosom glavnice tokom određenog perioda i ostale rizike i troškove povezane sa držanjem finansijske imovine.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.2. Finansijska imovina i finansijske obaveze (nastavak)

3.2.2. Klasifikacija i naknadno mjerenje (nastavak)

3.2.2.1. Finansijska imovina (nastavak)

Za potrebe procjene da li su ugovorni novčani tokovi „plaćanje samo glavnice i kamate“, Centralna banka uzima u obzir ugovorne novčane tokove instrumenta. Samo ona finansijska imovina koja zadovoljava zahtjeve „plaćanje samo glavnice i kamate“ može se klasifikovati u kategoriju finansijske imovine koja se mjeri po amortizovanom trošku ili finansijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Prilikom početnog priznavanja finansijska imovina Centralne banke se priznaje po: amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit na osnovu procjene poslovnog modela Centralne banke. Finansijska imovina zadovoljava zahtjev „plaćanje samo glavnice i kamate“ na datume izvještavanja.

Finansijska imovina po amortizovanom trošku

Finansijska imovina se mjeri po amortizovanom trošku ako imovina zadovoljava sljedeće uslove:

- drži se u okviru poslovnog modela čiji je cilj držanje finansijske imovine kako bi se prikupili ugovorni novčani tokovi i
- ugovornim uslovima finansijske imovine novčani tokovi nastaju na određeni datum i samo su plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice.

Nakon početnog priznavanja, finansijska imovina se mjeri po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine. Efekti naknadnog mjerenja finansijske imovine po amortizovanom trošku se priznaju u dobit ili gubitak kao prihod ili rashod od kamate u periodu kada su nastali.

Na datume izvještavanja u ovu kategoriju finansijskih instrumenata spadaju žiro računi Centralne banke, strana valuta u gotovini, depoziti u inostranim bankama, specijalna prava vučenja u MMF-u i ostala finansijska imovina.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako imovina zadovoljava sljedeće uslove:

- drži se u okviru poslovnog modela čiji je cilj postignut naplatom ugovornih novčanih tokova i prodajom finansijske imovine i
- ugovornim uslovima finansijske imovine novčani tokovi nastaju na određeni datum i samo su plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.2. Finansijska imovina i finansijske obaveze (nastavak)

3.2.2. Klasifikacija i naknadno mjerenje (nastavak)

3.2.2.1. Finansijska imovina (nastavak)

Dužnički instrumenti

Nakon početnog priznavanja, dužnički instrumenti se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit koristeći metodu efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine i usklađuju se sa fer vrijednosti instrumenta na svaki datum izvještavanja. Tokom perioda držanja, efekti naknadnog mjerenja dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaju se na sljedeći način:

- Prihodi ili rashodi od kamata priznaju se u dobit ili gubitak u periodu kada su nastali
- Usklađivanja fer vrijednosti priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u periodu kada su nastali.

Prilikom prestanka priznavanja dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasifikuje se iz kapitala u dobit ili gubitak, uključujući prethodno priznate dobitke ili gubitke od umanjenja.

Na datume izvještavanja dužnički instrumenti Centralne banke pripadaju ovoj kategoriji finansijskih instrumenata.

Vlasnički instrumenti

Centralna banka je napravila neopoziv izbor da u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti prikaže naknadne promjene fer vrijednosti vlasničkih instrumenata koji se ne drže za trgovanje zbog svojih specifičnih karakteristika i nepostojanja aktivnog tržišta za njihovo trgovanje. Vlasnički instrumenti su početno priznati po trošku sticanja za koji se smatra da odgovara njihovoj fer vrijednosti.

Na datume izvještavanja, sve vlasničke instrumente Centralne banke po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit čine dionice Banke za međunarodna poravnanja (BIS) i SWIFT dionice.

3.2.2.2. Finansijske obaveze

Centralna banka klasifikuje sve svoje finansijske obaveze kao mjerene po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope. Prihod ili rashod od kamate od finansijskih obaveza mjerenih po amortizovanom trošku priznaje se u dobit ili gubitak.

Finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku uključuju gotov novac u opticaju, depozite domaćih banaka, depozite Vlade i ostalih javnih deponenata i ostale finansijske obaveze.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.2. Finansijska imovina i finansijske obaveze (nastavak)

3.2.3. Umanjenje finansijske imovine

Zahtjevi za umanjnjem finansijske imovine koriste više informacija po principu pogleda unaprijed za priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka. Instrumenti koji potpadaju pod ove zahtjeve odnose se na finansijsku imovinu mjerenu po amortizovanom trošku odnosno depozite kod inostranih banaka, specijalna prava vučenja u MMF-u i dužničke instrumente mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Centralna banka koristi pojednostavljeni pristup u izračunu očekivanih kreditnih gubitaka za ostala potraživanja. Vlasnički instrumenti mjereni po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit nisu predmetom umanjenja vrijednosti.

Centralna banka priznaje ispravku vrijednosti za ove gubitke na svaki datum izvještavanja. Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka odražava:

- Objektivni i ponderisano vjerovatan iznos koji se određuje procjenom više mogućih ishoda,
- Vremensku vrijednost novca i
- Razumne i korisne informacije koje su na raspolaganju bez dodatnih troškova ili napora na datum izvještavanja o prošlim događajima, trenutnim uslovima i predviđanjima o budućim ekonomskim uslovima.

Napomena 29.1. pruža više informacija o načinu mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka.

Ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke obračunava se i prikazuje u izvještaju o finansijskom položaju kako slijedi:

- Finansijska imovina koja se mjeri po amortizovanom trošku: Očekivani kreditni gubici obračunavaju se na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine i evidentiraju kao odbitna stavka bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine i
- Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit: Očekivani kreditni gubici obračunavaju se na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine, ali se ispravka vrijednosti priznaje u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti i ne umanjuje knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine u izvještaju o finansijskom položaju.

Dobici i gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se u dobit ili gubitak, nezavisno od klasifikacije finansijske imovine na svaki datum izvještavanja.

3.2.4. Prestanak priznavanja finansijske imovine i finansijskih obaveza

Centralna banka prestaje priznavati finansijsku imovinu samo onda kada ugovorna prava na novčane primitke od imovine isteknu ili kada Centralna banka prenese finansijsku imovinu i suštinski sve rizike i koristi od vlasništva imovine na drugi subjekt.

Centralna banka prestaje priznavati finansijske obaveze kada, i samo kada, su obaveze Centralne banke izmirene, otkazane ili su istekle.

3.3. Monetarno zlato

Monetarno zlato je dio deviznih rezervi Centralne banke i klasifikovano je kao finansijska imovina. Monetarno zlato se početno priznaje po fer vrijednosti, uključujući transakcijske troškove koji se direktno mogu pripisati sticanju monetarnog zlata.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.3. Monetarno zlato (nastavak)

Nakon početnog priznavanja, monetarno zlato se naknadno mjeri po fer vrijednosti. Nerealizovani dobici i gubici koji proizlaze iz promjena fer vrijednosti, a po osnovu promjena u cijeni monetarnog zlata, priznaju se na računu rezervi fer vrijednosti u okviru ostale sveobuhvatne dobiti. U slučaju da nerealizovani gubici prelaze stanje rezervi fer vrijednosti za monetarno zlato na kraju finansijske godine, Centralna banka će odbiti taj iznos od dobiti za taj period.

Prilikom prodaje zlata, nerealizovani dobici i gubici iz ostale sveobuhvatne dobiti se prenose u dobit ili gubitak.

Fer vrijednost monetarnog zlata se iskazuje u EUR valuti, prevodeći ga po fiksnom kursu KM na izvještajni datum i mjeri se po zadnjoj kotiranoj poslijepodnevnoj cijeni jedne unce zlata (Oz) na izvještajni datum.

3.4. Prebijanje

Finansijska imovina i obaveze se prebijaju i neto iznos se iskazuje u izvještaju o finansijskom položaju na neto principu samo kada postoji zakonski provedivo pravo za prebijanjem priznatih iznosa i kada postoji namjera za prikazivanjem i podmirivanjem transakcija na neto osnovi.

Prihodi i rashodi se prikazuju na neto osnovi samo kada to dopušta određeni MSFI, ili za one dobitke i gubitke koji proizlaze iz grupe sličnih transakcija.

3.5. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti za potrebe izvještavanja o novčanim tokovima sastoje se od sljedećih kategorija: žiro računi, strana valuta u gotovini, devizni depoziti po viđenju, devizni depoziti sa rokom dospelja do tri mjeseca ili kraće od datuma sticanja i specijalna prava vučenja u MMF-u.

3.6. Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina

Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina je imovina nabavljena iz vlastitih sredstava Centralne banke i novčanih i nenovčanih donacija.

Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina iskazuju se po historijskom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak uključuje kupovnu cijenu i sve troškove koji su direktno povezani sa dovođenjem imovine u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Održavanje i popravke, zamjene te poboljšanja manjeg značaja priznaju se kao rashod kad su nastali. Značajna poboljšanja i zamjene se kapitaliziraju.

Imovina u pripremi iskazana je po trošku nabavke uključujući troškove fakturisane od trećih lica. Nakon završetka, svi akumulirani troškovi imovine prebacuju se na odgovarajuću kategoriju nekretnina, opreme i nematerijalne imovine na koje se naknadno primjenjuju odgovarajuće stope amortizacije.

Amortizacija se obračunava na sve nekretnine, opremu i nematerijalnu imovinu osim na zemljište i imovinu u pripremi prema linearnoj metodi po propisanoj stopi koja je utvrđena za postepeno otpisivanje troška nabavke imovine kroz njen procijenjeni korisni vijek trajanja. Procijenjene stope amortizacije za 2018. i 2019. godinu su date kako slijedi:

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.6. Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina (nastavak)

Softver	20,0%
Druga nematerijalna imovina	20,0%
Zgrade	1,3% do 4,0%
Oprema	11,0% do 20,0%
Namještaj	10,0% do 12,5%
Vozila	15,5%

Dobici i gubici od otuđenja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine priznaju se u dobit ili gubitak.

Korisni vijek trajanja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine se preispituje i prilagođava na godišnjem nivou minimalno, ako je potrebno i primjenjuje se prospektivno.

3.7. Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Knjigovodstvena vrijednost nefinansijske imovine Centralne banke se pregleda na svaki datum izvještavanja u svrhu ocjenjivanja postoje li naznake umanjenja vrijednosti. Ukoliko postoje, procjenjuje se nadoknativa vrijednost imovine. Gubitak od umanjenja vrijednosti se priznaje uvijek kada knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinica koje stvaraju novac prelazi njenu nadoknadivu vrijednost. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se u dobit ili gubitak.

Nadoknativa vrijednost ostale imovine je veća vrijednost pri upoređivanju njene upotrebne vrijednosti u odnosu na fer vrijednost, umanjena za troškove prodaje. U procjenjivanju upotrebne vrijednosti, očekivani budući novčani tokovi se diskontuju na sadašnju vrijednost koristeći diskontnu stopu prije oporezivanja koja odražava trenutna tržišna očekivanja vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu. Za imovinu koja ne generiše nezavisne novčane prilive, nadoknativni iznos se određuje za jedinicu koja stvara novac kojoj imovina pripada.

Gubitak od umanjenja se ukida ukoliko je došlo do promjena u procjenama korištenim u određivanju nadoknadivog iznosa. Gubitak od umanjenja se ukida samo u mjeri u kojoj knjigovodstvena vrijednost imovine ne prelazi knjigovodstvenu vrijednost koja bi se mogla odrediti, bez amortizacije, da nije bilo prethodno priznatog gubitka od umanjenja vrijednosti te imovine.

3.8. Rezervacije za obaveze i troškove

Rezervacije se priznaju kada Centralna banka, kao posljedicu prošlog događaja, ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu za koju je vjerovatno da će biti potreban odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi radi podmirenja obaveze i iznos obaveze se može pouzdano procijeniti. Rezervacije se utvrđuju diskontovanjem očekivanih budućih novčanih tokova koristeći stopu koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu obavezu.

Rezervacije za obaveze i troškove održavaju se na nivou koji Uprava Centralne banke smatra dovoljnim za pokrivanje nastalih gubitaka. Uprava određuje adekvatnost rezervacija na osnovu uvida u pojedine stavke, tekuće ekonomske uslove, karakteristike rizika određenih kategorija transakcija kao i ostale relevantne faktore.

Rezervacije se ukidaju samo za one troškove za koje je rezervacija izvorno priznata. Ako odliv ekonomskih koristi za podmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervacija se ukida.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.9. Donacije

Donacije za imovinu, a koje obuhvataju i nenovčane donacije, početno se priznaju kao odgođeni prihod po fer vrijednosti koji se priznaje kao prihod od donacije na sistemskoj osnovi tokom perioda korisnog vijeka te imovine. Donacije koje Centralna banka dobije kao kompenzaciju za troškove priznaju se sistemski u dobit ili gubitak kao prihod od donacije u istom periodu u kojem su priznati i troškovi.

3.10. Porezi

Centralna banka je obavezna da plaća porez na dodanu vrijednost za sve kupljene robe i usluge. Ova plaćanja su dio administrativnih i ostalih operativnih troškova Centralne banke. Prema zakonima o porezu na dobit (i Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske), Centralna banka je oslobođena od obaveza plaćanja poreza na dobit.

3.11. Gotov novac u opticaju

Centralna banka upravlja izdavanjem i povlačenjem domaćih novčanica i kovanica. Pripadajuća obaveza za izdati gotov novac u opticaju je evidentirana u izvještaju o finansijskom položaju.

Prilikom povlačenja gotovog novca iz optičaja, isti se priznaje kao obaveza u okviru gotovog novca u optičaju do formalnog roka povlačenja iz optičaja. Iznosi koji nisu povučeni nakon formalnog roka za povlačenje iz optičaja, priznaju se kao prihod.

Troškovi koji se odnose na proizvodnju i dizajn novčanica i kovanica početno su priznati kao odgođeni troškovi koji se naknadno amortizuju kroz ostale operativne troškove tokom perioda od pet godina.

3.12. Domaći depoziti

Domaći depoziti uključuju depozite banaka i depozite Vlade i ostalih javnih deponenata. Ovi depoziti predstavljaju finansijske obaveze Centralne banke koje se početno priznaju po fer vrijednosti i naknadno mjere po amortizovanom trošku. Domaći depoziti uključuju depozite domaćih komercijalnih banaka po osnovu politike obavezne rezerve Centralne banke, druge depozite banaka, depozite institucija BiH i drugih javnih državnih i entitetskih institucija. Uloga Centralne banke kao depozitara i, takođe, kao bankara, savjetnika i fiskalnog agenta je propisana Zakonom o Centralnoj banci.

3.13. Upravljanje sredstvima za i u ime trećih lica

Centralna banka vodi određene račune u stranim valutama vezane uz sporazume između vlada BiH i njenih entiteta, te inostranih vlada i finansijskih organizacija, kao i račune u stranim valutama državnih institucija i agencija te komercijalnih banaka za koje Centralna banka djeluje kao agent.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.14. Primanja zaposlenih

Kratkoročna primanja zaposlenih

U skladu sa domaćim propisima, a u ime svojih zaposlenika, Centralna banka uplaćuje porez na dohodak i doprinose za penzijsko, invalidsko, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti, na i iz plate, koji se obračunavaju po zakonskim stopama tokom godine od iznosa bruto plate. Centralna banka plaća ove poreze i doprinose u korist institucija Federacije Bosne i Hercegovine (na federalnom i kantonalnom nivou), Republike Srpske i Brčko distrikta.

Osim toga, naknade za topli obrok, prevoz i regres isplaćuju se u skladu sa domaćim zakonskim zahtjevima. Ovi troškovi se priznaju u dobit ili gubitak u periodu u kojem su nastali.

Dugoročna primanja zaposlenih

Prema domaćim zakonskim propisima, prilikom odlaska u penziju zaposlenici Centralne banke imaju pravo na otpremninu, a po ispunjenju zakonskih uslova kao što su starost ili godine provedene u radnom odnosu, koja se u skladu sa internim aktima Centralne banke dodjeljuje u visini od šest redovnih mjesečnih plata zaposlenika isplaćenih u zadnjih šest mjeseci.

Takve isplate se tretiraju kao ostala dugoročna primanja zaposlenih koja godišnje obračunava ovlašteni aktuar koristeći metod projicirane kreditne jedinice. Diskontna stopa koja se koristi za obračun obaveze kreće se u rasponu kamatnih stopa domaćih korporativnih obveznica i vladinih obveznica koje postoje na tržištu.

3.15. Finansijski aranžmani Bosne i Hercegovine sa Međunarodnim monetarnim fondom

Na osnovu finansijskih aranžmana sačinjenih krajem 2002. godine između BiH i Međunarodnog monetarnog fonda („MMF“), izvještaj o finansijskom položaju Centralne banke sadrži sljedeće stavke koje se odnose na članstvo BiH u MMF-u: držanje specijalnih prava vučenja, obračunata kamata na takva držanja, MMF-ov račun br. 1 i MMF-ov račun br. 2.

Ostale aktivne i pasivne stavke koje se odnose na MMF, a koje pripadaju ili koje su odgovornost BiH, evidentirane su na posebnom povjerilačkom fondu u okviru vanbilansne evidencije (pogledati također Napomenu 31).

3.16. Pretpostavke i izvori neizvjesnosti procjena

Priprema finansijskih izvještaja u skladu sa MSFI zahtijeva od Uprave korištenje prosudbi, procjena i pretpostavki koji utiču na iskazane iznose imovine i obaveza, kao i objavljivanje iznosa potencijalne imovine i obaveza na izvještajni datum, te odgovarajuće iskazane iznose prihoda i rashoda za izvještajni period. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od ovih procjena.

Procjene i uz njih vezane pretpostavke kontinuirano se razmatraju. Izmjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem je procjena izmijenjena ukoliko izmjena utiče samo na taj period ili i u periodu izmjene i u budućim periodima, ako izmjena utiče i na tekući i na buduće periode.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.16. Pretpostavke i izvori neizvjesnosti procjena (nastavak)

Ključne pretpostavke i procjene vezane za materijalno značajne pozicije izvještaja o finansijskom položaju su prikazane u nastavku:

Poslovni model

Napomena 3.2.2.1.: Određivanje poslovnog modela u okviru kojeg se drži finansijska imovina i procjena ugovornih uslova finansijske imovine vezanih za zahtjev „plaćanje samo glavnice i kamate“. Ove procjene određuju klasifikaciju finansijske imovine.

Umanjenje finansijske imovine

Centralna banka izračunava očekivane kreditne gubitke za određene klase finansijske imovine mjerene po amortizovanom trošku i dužničke instrumente mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Napomena 29.1. opisuje pretpostavke korištene u određivanju ulaznih podataka u model za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i zahtjev za budućim informacijama koje su korištene u izvještajnim periodima.

Fer vrijednost imovine i obaveza

Poslovna politika Centralne banke je da objavi informacije o fer vrijednosti imovine ili obaveza za koje postoje zvanične tržišne informacije ili se vrijednost može izračunati na osnovu alternativnih tehnika vrednovanja i kada se fer vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Centralne banke, iznosi u finansijskim izvještajima odražavaju najvjerodostojniju i najkorisniju procjenu fer vrijednosti za potrebe finansijskog izvještavanja u skladu sa MSFI. Za više informacija o mjerenju fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza pogledati Napomenu 30.

Amortizacija i primijenjene stope amortizacije

Obračun amortizacije i stope amortizacije su zasnovani na procijenjenom ekonomskom korisnom vijeku trajanja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine. Jednom godišnje Centralna banka procjenjuje ekonomski korisni vijek trajanja na osnovu trenutnih predviđanja.

4. NETO KAMATNI PRIHODI

U hiljadama KM

	Za godinu koja završava 31. decembra	
	2019.	2018.
Kamatni prihodi po osnovu:		
Dužničkih instrumenata (Napomena 14)	40.042	42.334
Efekta negativne pasivne kamatne stope na depozite domaćih komercijalnih banaka	11.093	5.784
Depozita kod inostranih banaka	29	37
Ostale finansijske imovine po amortizovanom trošku	14	31
Ukupno	51.178	48.186
Kamatni rashodi po osnovu:		
Efekata negativnih kamatnih stopa na dužničke instrumente (Napomena 14)	(13.553)	(13.613)
Efekata negativnih kamatnih stopa na depozite kod inostranih banaka	(12.805)	(10.780)
Ukupno	(26.358)	(24.393)
Neto kamatni prihodi	24.820	23.793

Osnovicu za obračun kamata na depozite komercijalnih banaka čine ukupni depoziti komercijalnih banaka na računima rezervi u desetodnevnom obračunskom periodu, koji se sastoje od iznosa obaveznih rezervi i viška iznad obaveznih rezervi.

Osnovicu za obračun obavezne rezerve komercijalnih banaka čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira na to u kojoj su valuti sredstva izražena. Također, utvrđena je jedinstvena stopa obavezne rezerve od 10% koju Centralna banka primjenjuje na osnovicu za obračun obavezne rezerve.

Na iznos sredstava obavezne rezerve Centralna banka ne obračunava naknadu, dok se na iznos sredstava iznad obavezne rezerve obračunava naknada koja je vezana za kamatnu stopu na stalno raspoloživu mogućnost deponovanja kod Evropske centralne banke. Naknada na iznos sredstava iznad obavezne rezerve iznosila je 50% od kamatne stope na stalno raspoloživu mogućnost deponovanja kod Evropske centralne banke do 1. maja 2019. godine. Počevši od 1. maja 2019. godine, naknada na iznos sredstava iznad obavezne rezerve se obračunava po kamatnoj stopi na stalno raspoloživu mogućnost deponovanja kod Evropske centralne banke.

Efekti negativnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka su rezultat negativne kamatne stope na iznos sredstava iznad obavezne rezerve. Tokom izvještajnih perioda naknade na iznos sredstava iznad obavezne rezerve su bile kako slijedi:

Period	Kamatna stopa	Kamatna stopa na stalno raspoloživu mogućnost deponovanja kod Evropske centralne banke
2019.		
od 1. januara do 30. aprila	(0,20)%	(0,40)%
od 1. maja do 11. septembra	(0,40)%	(0,40)%
od 12. septembra do 31. decembra	(0,50)%	(0,50)%
2018.		
od 1. januara do 31. decembra	(0,20)%	(0,40)%

4. NETO KAMATNI PRIHODI (NASTAVAK)

Efekti negativnih kamatnih stopa na depozite kod inostranih banaka uključuju iznos od 10.018 hiljada KM na oročene depozite i iznos od 2.787 hiljada KM na depozite po viđenju (2018.: uključivali su iznos od 8.507 hiljada KM na oročene depozite i iznos od 2.273 hiljade KM na depozite po viđenju).

Efekti negativnih kamatnih stopa od kamatonosne finansijske imovine su rezultat negativnih kamatnih stopa na depozite kod inostranih banaka i dužničke instrumente, a koje se, u skladu s aktuelnim tržišnim uslovima, nisu mogle izbjeći.

5. NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2019.	2018.
Prihodi od naknada i provizija po osnovu:		
usluga za domaće komercijalne banke	16.089	16.047
usluga za Vladu i druge nebankarske komitente	1.576	1.162
Ukupno	17.665	17.209
Rashodi od naknada i provizija po osnovu:		
transakcija sa bankama u inostranstvu	(653)	(636)
Ukupno	(653)	(636)
Neto prihodi od naknada i provizija	17.012	16.573

6. NETO REALIZOVANI DOBICI OD PRODAJE DUŽNIČKIH INSTRUMENATA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUH VATNU DOBIT

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2019.	2018.
Realizovani dobiti	238	4.277
Realizovani gubici	-	-
Neto realizovani dobiti od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	238	4.277

Neto realizovani dobiti od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit uključuju neto iznos koji se sastoji od zaključnog stanja rezervi fer vrijednosti u iznosu od 186 hiljada KM i rezervacija za očekivane kreditne gubitke u iznosu od 52 hiljade KM, za godinu koja je završila 31. decembra 2019 (Za godinu koja je završila 31. decembra 2018, neto realizovani dobiti od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit su uključivali neto iznos koji se sastoji od zaključnog stanja rezervi fer vrijednosti u iznosu od 1.679 hiljada KM i rezervacija za očekivane kreditne gubitke u iznosu od 2.598 hiljada KM). Za više informacija pogledati Napomenu 29.1.1.

7. NETO DOBICI OD KURSNIH RAZLIKA

	Za godinu koja je završila 31. decembra	
U hiljadama KM	2019.	2018.
Dobici od kursnih razlika	722	727
Gubici od kursnih razlika	(455)	(576)
Neto dobiti od kursnih razlika	267	151

8. OSTALI PRIHODI

	Za godinu koja je završila 31. decembra	
U hiljadama KM	2019.	2018.
Prihod od dividende (Napomena 18)	623	589
Prihod od donacija	98	144
Ostali prihodi	174	789
UKUPNO	895	1.522

9. TROŠKOVI OSOBLJA

	Za godinu koja je završila 31. decembra	
U hiljadama KM	2019.	2018.
Plate	10.645	10.515
Doprinosi i druge naknade na plate	6.064	5.977
Ostala primanja zaposlenih	2.019	2.024
Doprinosi i druge naknade na ostala primanja zaposlenih	665	670
Neto povećanje / (smanjenje) u rezervacijama za otpremnine zaposlenim (Napomena 22)	277	(152)
UKUPNO	19.670	19.034

Troškovi osoblja uključuju 3.749 hiljada KM (2018: 3.702 hiljade KM) obaveznih doprinosa za penziono osiguranje plaćenih javnim zavodima za penziono osiguranje u BiH. Doprinosi se računaju kao postotak bruto plate. Na dan 31. decembar 2019. godine Centralna banka je imala 370 zaposlenih (2018: 368 zaposlenih). Ostala primanja zaposlenih se najvećim dijelom sastoje od naknada za topli obrok, prevoz i regres.

10. ADMINISTRATIVNI I OSTALI OPERATIVNI TROŠKOVI

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2019.	2018.
Troškovi održavanja	2.134	2.695
Troškovi proizvodnje i dizajna novčanica i kovanica	1.959	1.751
Ostali administrativni i operativni troškovi	3.857	3.804
UKUPNO	7.950	8.250

11. NETO SMANJENJE / (POVEĆANJE) U REZERVACIJAMA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2019.	2018.
Dobici od očekivanih kreditnih gubitaka po osnovu:		
Dužničkih instrumenata:	8.022	15.122
<i>Promjena u obračunu PD-a (Napomene 29.1 i 29.1.1.)</i>	<i>7.704</i>	<i>-</i>
<i>Promjena kreditnog rizika</i>	<i>318</i>	<i>15.122</i>
Depozita kod inostranih banaka:	4.940	9.266
<i>Promjena u obračunu PD-a (Napomene 29.1 i 29.1.1.)</i>	<i>2.117</i>	<i>-</i>
<i>Promjena kreditnog rizika</i>	<i>2.823</i>	<i>9.266</i>
Ostale finansijske imovine:	7	64
<i>Promjena kreditnog rizika</i>	<i>7</i>	<i>64</i>
Specijalnih prava vučenja u MMF-u:	-	3
<i>Promjena kreditnog rizika</i>	<i>-</i>	<i>3</i>
	12.969	24.455
Ispravka vrijednosti od očekivanih kreditnih gubitaka po osnovu:		
Dužničkih instrumenata	(424)	(22.423)
Depozita kod inostranih banaka	(3.129)	(10.165)
Ostale finansijske imovine	(7)	(39)
Specijalnih prava vučenja u MMF-u	-	(3)
	(3.560)	(32.630)
Neto smanjenje / (povećanje) u rezervacijama za očekivane kreditne gubitke	9.409	(8.175)

12. STRANA VALUTA U GOTOVINI

Stranu valutu u gotovini predstavlja:

U hiljadama KM	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Gotovina u trezorima u valutama:		
- EUR	322.523	274.025
- CHF	39	38
- USD	20	20
- GBP	17	16
UKUPNO	322.599	274.099

13. DEPOZITI KOD INOSTRANIH BANAKA

Analiza oročenih depozita i depozita po viđenju kod inostranih banaka prema valutama, data je kako slijedi:

U hiljadama KM	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Oročeni depoziti:		
- EUR	2.308.476	2.118.444
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(495)	(2.064)
	2.307.981	2.116.380
Depoziti po viđenju:		
- EUR	784.914	788.997
- CHF	5.999	3.741
- GBP	2.220	36
- USD	1.880	2.765
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(229)	(471)
	794.784	795.068
UKUPNO	3.102.765	2.911.448

Oročeni depoziti kod inostranih banaka, analizirani prema preostaloj ugovorenoj ročnosti, dati su kako slijedi:

U hiljadama KM	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Do mjesec dana	1.184.603	777.266
Od jednog do dva mjeseca	155.675	349.106
Od dva do tri mjeseca	272.789	583.230
Od tri do četiri mjeseca	192.865	155.532
Od četiri do dvanaest mjeseci	502.544	253.310
Ukupno	2.308.476	2.118.444
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(495)	(2.064)
UKUPNO	2.307.981	2.116.380

13. DEPOZITI KOD INOSTRANIH BANAKA (NASTAVAK)

Tokom 2019. godine negativne kamratne stope na depozite po viđenju denominirane u EUR su se kretale u rasponu od 0,75% do 0,30% godišnje (2018: negativne kamratne stope od 0,72% do 0,08% godišnje), a negativne kamratne stope na oročene depozite su se kretale u rasponu od 0,52% do 0,34% godišnje (2018: od 0,48% do 0,17% godišnje).

Depoziti kod inostranih banaka uključuju negativnu obračunatu kamatu u iznosu od 1.423 hiljade KM na dan 31. decembar 2019. godine (2018: uključivali su negativnu obračunatu kamatu u iznosu od 2.395 hiljada KM).

Prosječna stopa negativnog efektivnog prinosa na depozite je iznosila 0,42% godišnje (2018: prosječna stopa negativnog efektivnog prinosa 0,42% godišnje)

Analiza depozita kod inostranih banaka prema vrsti banke u koju su investirani, data je kako slijedi:

U hiljadama KM	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Centralne banke	1.594.746	2.009.539
Komercijalne banke	1.508.743	904.444
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke (Napomena 29.1.1.)	(724)	(2.535)
UKUPNO	3.102.765	2.911.448

13. DEPOZITI KOD INOSTRANIH BANAKA (NASTAVAK)

Geografska analiza depozita kod inostranih banaka može se izvršiti na sljedeći način:

U hiljadama KM		31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Luksemburg			
	Oročeni depoziti	869.747	1.224.011
	Depoziti po viđenju	234.598	234.620
		1.104.345	1.458.631
Švicarska			
	Oročeni depoziti	482.345	484.453
	Depoziti po viđenju	101	1.000
		482.446	485.453
Francuska			
	Oročeni depoziti	391.166	-
	Depoziti po viđenju	78.200	78.206
		469.366	78.206
Njemačka			
	Oročeni depoziti	-	-
	Depoziti po viđenju	421.679	479.941
		421.679	479.941
Velika Britanija			
	Oročeni depoziti	-	-
	Depoziti po viđenju	408.933	409.980
		408.933	409.980
Slovačka			
	Oročeni depoziti	-	-
	Depoziti po viđenju	156.285	-
		156.285	-
Nizozemska			
	Oročeni depoziti	-	-
	Depoziti po viđenju	58.649	-
		58.649	-
SAD			
	Oročeni depoziti	-	-
	Depoziti po viđenju	1.786	1.772
		1.786	1.772
Ukupno oročeni depoziti		2.308.476	2.118.444
Ukupno depoziti po viđenju		795.013	795.539
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke		(724)	(2.535)
UKUPNO		3.102.765	2.911.448

14. DUŽNIČKI INSTRUMENTI

Dužnički instrumenti su klasifikovani po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, a predstavljaju državne vladine obveznice sa visokim stepenom utrživosti i likvidnosti, kreditnog rejtinga od AAA do BBB (Pogledati Napomenu 29.1). Portfolio se sastoji od kratkoročnih i dugoročnih obveznica vlada sa fiksnom kamatnom stopom. Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit su denominirani u EUR.

Struktura dužničkih instrumenta po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit je sljedeća:

U hiljadama KM	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Državne vladine obveznice	8.848.981	8.153.320
Obračunata kamata	68.432	72.119
UKUPNO	8.917.413	8.225.439

Prosječna stopa efektivnog prinosa na dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit iznosila je 0,31% godišnje (2018: prosječna stopa efektivnog prinosa iznosila je 0,41% godišnje).

Geografska analiza dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit može se izvršiti na sljedeći način:

	31. decembar 2019.		31. decembar 2018.	
	U hiljadama KM	%	U hiljadama KM	%
<i>Francuska</i>	2.977.360	33,39	2.211.257	26,87
<i>Njemačka</i>	1.448.191	16,24	1.504.585	18,29
<i>Belgija</i>	1.010.563	11,33	1.083.041	13,17
<i>Španija</i>	840.620	9,43	844.614	10,27
<i>Nizozemska</i>	742.561	8,33	568.172	6,91
<i>Austrija</i>	689.066	7,73	950.959	11,56
<i>Italija</i>	624.905	7,01	549.084	6,68
<i>Finska</i>	584.147	6,54	513.727	6,25
UKUPNO	8.917.413	100,00	8.225.439	100,00

Analiza promjena fer vrijednosti dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit može se izvršiti na sljedeći način:

U hiljadama KM	2019.	2018.
Na dan 1. januar	8.225.439	7.473.857
Kupovine tokom godine	3.156.187	3.766.969
Prodaje tokom godine	(258.849)	(653.879)
Prihod od kamata priznat tokom godine (Napomena 4)	40.042	42.334
Efekti negativnih kamatnih stopa priznati tokom godine (Napomena 4)	(13.553)	(13.613)
Dospijeca dužničkih instrumenata	(2.198.367)	(2.265.677)
Dospijeca kupona	(111.349)	(118.162)
Neto promjena u fer vrijednosti tokom godine	77.863	(6.390)
Na dan 31. decembar	8.917.413	8.225.439

14. DUŽNIČKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

Ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke nije priznata u izvještaju o finansijskom položaju za dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Rezervacije za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit dio su kapitala Centralne banke. Promjene u rezervacijama za očekivane kreditne gubitke tokom godine za dužničke instrumente koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit date su u Napomeni 29.1.1.

15. MONETARNO ZLATO

Fer vrijednost monetarnog zlata na dan 31. decembar 2019. godine iznosi 254.088 hiljada KM, što predstavlja 96.000 unci zlata po vrijednosti od 2.647 KM po unci (2018: 209.996 hiljada KM, što je predstavljalo 96.000 unci zlata po vrijednosti od 2.187 KM po unci).

Analiza promjena fer vrijednosti monetarnog zlata može se izvršiti na sljedeći način:

U hiljadama KM

	2019.	2018.
Na dan 1. januar - iskazano	209.996	203.908
Promjena računovodstvene politike	-	(50)
Na dan 1. januar - prepravljeno	209.996	203.858
Neto promjena u fer vrijednosti tokom godine	44.092	6.138
Na dan 31. decembar	254.088	209.996

16. OSTALA IMOVINA

U hiljadama KM

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Aktivna vremenska razgraničenja	7.539	6.811
Potraživanja od domaćih banaka	1.833	1.735
Numizmatičke zbirke	840	741
Ostala razna imovina	620	597
Žiro računi	575	553
Kreditni zaposlenim	55	122
Potraživanja od službenika po osnovu manjka gotovog novca	600	600
Umanjeno za ispravku vrijednosti ostalih potraživanja	(600)	(600)
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(5)	(5)
UKUPNO	11.457	10.554

Na dan 31. decembar 2019. godine, aktivna vremenska razgraničenja uključuju troškove u iznosu od 6.973 hiljade KM nastalih po osnovu proizvodnje novčanica i kovanica (31. decembar 2018.: 5.816 hiljada KM nastalih po osnovu proizvodnje novčanica i kovanica). Kako je objašnjeno u Napomeni 3.11., ovi troškovi se početno razgraničavaju i naknadno amortizuju kroz period od pet godina.

17. NEKRETNINE, OPREMA I NEMATERIJALNA IMOVINA

U hiljadama KM

	Zemljište i zgrade	Oprema i namještaj	Vozila	Ostalo	Imovina u pripremi	Nekretnine i oprema ukupno	Softveri i ostala nematerijalna imovina	Nematerijalna imovina u pripremi	Nematerijalna imovina ukupno
Nabavna vrijednost									
Na dan 1. januar 2018.	44.368	24.026	1.924	1.010	682	72.010	14.500	237	14.737
Nabavke	-	-	-	-	1.322	1.322	-	588	588
Stavljeno u upotrebu	-	1.894	45	36	(1.975)	-	541	(541)	-
Otpisi i otuđenja	-	(333)	(59)	(5)	-	(397)	(24)	-	(24)
Na dan 31. decembar 2018.	44.368	25.587	1.910	1.041	29	72.935	15.017	284	15.301
Nabavke	-	-	-	-	5.620	5.620	-	691	691
Stavljeno u upotrebu	-	804	-	30	(834)	-	616	(616)	-
Otpisi i otuđenja	-	(1.415)	(47)	(2)	-	(1.464)	(172)	-	(172)
Na dan 31. decembar 2019.	44.368	24.976	1.863	1.069	4.815	77.091	15.461	359	15.820
Akumulirana amortizacija									
Na dan 1. januar 2018.	4.640	19.685	1.492	728	-	26.545	13.665	-	13.665
Trošak amortizacije	755	1.198	97	58	-	2.108	318	-	318
Otpisi i otuđenja	-	(331)	(59)	(5)	-	(395)	(24)	-	(24)
Na dan 31. decembar 2018.	5.395	20.552	1.530	781	-	28.258	13.959	-	13.959
Trošak amortizacije	579	1.255	93	49	-	1.976	470	-	470
Otpisi i otuđenja	-	(1.408)	(47)	(2)	-	(1.457)	(172)	-	(172)
Na dan 31. decembar 2019.	5.974	20.399	1.576	828	-	28.777	14.257	-	14.257
Neto knjigovodstvena vrijednost									
Na dan 1. januar 2019.	38.973	5.035	380	260	29	44.677	1.058	284	1.342
Na dan 31. decembar 2019.	38.394	4.577	287	241	4.815	48.314	1.204	359	1.563

Na dan 31. decembar 2019. godine imovina u pripremi se najvećim dijelom odnosi na kupovinu zemljišta u iznosu od 4.767 hiljada KM za izgradnju nove poslovne zgrade za Glavnu jedinicu Sarajevo Centralne banke.

Na datume 31. decembra 2019. i 2018. godine, Centralna banka nije imala nikakvih terećenja po osnovu svojih nekretnina, opreme i nematerijalne imovine.

18. OSTALA ULAGANJA

Struktura ostalih ulaganja je sljedeća:

U hiljadama KM

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
<i>Vlasnički instrumenti</i>		
Dionice BIS-a (Napomena 24)	27.803	27.803
Dionice SWIFT-a	10	10
UKUPNO	27.813	27.813

Vlasnički instrumenti se sastoje od običnih dionica BIS banke po nominalnoj vrijednosti od 5.000 SDR po dionici (plaćenih u iznosu od 25% njihove nominalne vrijednosti od strane bivše Jugoslavije). U skladu sa Statutom BIS-a, preostalih 75% nominalne vrijednosti dionica se uplađuje po pozivu BIS-a od strane Centralne banke.

Dionice SWIFT-a se sastoje od dvije obične dionice i njihova ukupna vrijednost je 10 hiljada KM.

Dionice BIS-a i SWIFT-a predstavljaju nekotirane vlasničke instrumente čija se fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi.

Tokom godine Centralna banka je primila prihod od dividendi BIS-a u iznosu od 623 hiljade KM (2018.: 589 hiljada KM) (Napomena 8).

19. GOTOV NOVAC U OPTICAJU

Gotov novac u opticaju se može analizirati na sljedeći način:

U hiljadama KM

	2019.	2018.
Gotov novac stavljen u opticaj – Na dan 1. januar	4.750.614	4.319.360
Povećanje gotovog novca u opticaju tokom godine	449.302	431.254
Gotov novac stavljen u opticaj – Na dan 31. decembar	5.199.916	4.750.614

19. GOTOV NOVAC U OPTICAJU (NASTAVAK)

	Nominalna vrijednost	31. decembar 2019.		31. decembar 2018.	
		Kom.	Vrijednost u hiljadama KM	Kom.	Vrijednost u hiljadama KM
Kovanice	0,05	77.246.288	3.862	70.591.960	3.529
Kovanice	0,10	112.021.868	11.202	103.899.364	10.390
Kovanice	0,20	81.275.215	16.255	75.154.592	15.031
Kovanice	0,50	38.932.789	19.466	36.191.317	18.096
Kovanice	1	57.804.822	57.805	52.287.706	52.288
Kovanice	2	14.951.396	29.903	14.653.353	29.307
Kovanice	5	11.945.662	59.728	10.871.548	54.358
Novčanice	10	13.746.862	137.469	12.889.248	128.891
Novčanice	20	8.762.192	175.244	8.354.535	167.091
Novčanice	50	20.561.074	1.028.054	19.623.638	981.182
Novčanice	100	27.672.872	2.767.287	24.249.404	2.424.940
Novčanice	200	4.468.203	893.641	4.327.553	865.511
UKUPNO		469.389.243	5.199.916	433.094.218	4.750.614

20. DEPOZITI BANAKA

Struktura depozita banaka prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Depoziti domaćih komercijalnih banaka	5.743.011	5.522.701
Računi rezervi organizacionih dijelova Centralne banke	575	553
Posebni depoziti domaćih komercijalnih banaka – blokirana sredstva	33	36
UKUPNO	5.743.619	5.523.290

Depoziti domaćih komercijalnih banaka služe za ispunjavanje obaveza prema obaveznim rezervama, za poravnanje platnih zaduženja i za transakcije između komercijalnih banaka i Centralne banke. Na dan 31. decembar 2019. godine ukupan iznos od 5.743.011 hiljada KM predstavlja depozite 24 banke (2018: iznos od 5.522.701 hiljade KM predstavljao je depozite 24 banke).

Kamata na depozite domaćih komercijalnih banaka je obračunata u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci na iznos viška iznad obavezne rezerve. Politika obračunavanja kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka tokom izvještajnih perioda prikazana je u Napomeni 4.

Depoziti banaka uključuju negativnu obračunatu kamatu u iznosu od 1.304 hiljade KM na dan 31. decembar 2019. godine (31. decembar 2018: uključivali su negativnu obračunatu kamatu u iznosu od 513 hiljada KM).

21. DEPOZITI VLADE I OSTALIH JAVNIH DEPONENATA

Struktura depozita Vlade i ostalih javnih deponenata prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Depoziti za budžet institucija BiH	553.745	494.575
Depoziti ostalih javnih institucija	176.640	125.501
Depoziti ostalih vlada i vladinih institucija	150.285	89.286
Depozitni račun po transakcijama MMF-a	5	5
UKUPNO	880.675	709.367

22. REZERVACIJE ZA OBAVEZE I TROŠKOVE

Rezervacije za obaveze i troškove se odnose na rezervacije za otpremnine zaposlenim i rezervacije za potencijalne obaveze po osnovu sudskih sporova.

Sudski sporovi

Centralna banka se pojavljuje kao tužena strana u nekoliko sudskih procesa koji proizlaze iz njenog poslovanja. Centralna banka osporava te tužbe i na osnovu pravnog savjeta smatra da isti neće dovesti do drugih materijalno značajnih obaveza.

Promjene u rezervacijama za obaveze i troškove prikazane su u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM

	Sudski sporovi	Otpremnine zaposlenim	2019. Ukupno
Na dan 1. januar	-	1.259	1.259
Otpuštanje rezervacija	-	(7)	(7)
Povećanje u rezervacijama	-	284	284
Ukupno priznato u dobit ili gubitak	-	277	277
Plaćeni iznosi	-	(142)	(142)
Na dan 31. decembar	-	1.394	1.394

U hiljadama KM

	Sudski sporovi	Otpremine zaposlenim	2018. Ukupno
Na dan 1. januar	150	1.500	1.650
Otpuštanje rezervacija	(70)	(152)	(222)
Povećanje u rezervacijama	-	-	-
Ukupno priznato u dobit ili gubitak	(70)	(152)	(222)
Plaćeni iznosi	(80)	(89)	(169)
Na dan 31. decembar	-	1.259	1.259

23. OSTALE OBAVEZE

Struktura ostalih obaveza data je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Dobavljači	2.095	1.036
MMF-ovi računi broj 1 i 2 (Napomena 31)	1.657	1.628
Ukalkulisani troškovi i ostale obaveze	224	177
Odloženi prihod	69	167
Depoziti Svjetske banke	52	184
Obaveze prema zaposlenim	-	35
UKUPNO	4.097	3.227

24. KAPITAL

Struktura kapitala je prikazana u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Početni kapital	25.000	25.000
Generalne rezerve (zadržana dobit)	537.295	514.720
Ostale rezerve	31.300	31.300
Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	211.373	133.696
Rezervacije za očekivanje kreditne gubitke	1.343	8.993
Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato	50.230	6.138
UKUPNO	856.541	719.847

Početni kapital

Početni kapital predstavlja nominalni kapital koji je prema Zakonu o Centralnoj banci uplaćen 12. juna 1998. godine.

Generalne rezerve (zadržana dobit)

Generalne rezerve (zadržana dobit) čini akumulirana nedistribuirana dobit Centralne banke od početka njenog rada, 11. avgusta 1997. godine. Status generalnih rezervi (zadržane dobiti) je u nadležnosti Upravnog vijeća Centralne banke. Generalne rezerve (zadržana dobit) se primarno koriste za alokaciju neto gubitka Centralne banke, kako je propisano članom 28. Zakona o Centralnoj banci.

24. KAPITAL (NASTAVAK)

Ostale rezerve

Ostale rezerve se odnose na:

- Posebne rezerve od donacija u iznosu od 3.497 hiljada KM, i odnose se na novčane donacije primljene od Vijeća ministara Bosne i Hercegovine 12. juna 1998. godine. Status ovih rezervi je regulisan Odlukom Upravnog vijeća Centralne banke uz odobrenje Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Pravo raspolaganja rezervama od donacija je u nadležnosti Upravnog vijeća Centralne banke.
- Sredstva primljena u skladu sa Sporazumom o sukcesiji bivše Jugoslavije u iznosu od 27.803 hiljade KM i odnose se na dionice BIS-a (pogledati Napomenu 18).

25. RASPODJELA DOBITI

Raspodjela neto dobiti Centralne banke vrši se saglasno Zakonu o Centralnoj banci.

Odredbama Zakona o Centralnoj banci definisani su kriteriji raspodjele neto dobiti, po kojima Centralna banka usmjerava 60% tekuće dobiti na račun institucije zadužene za budžet BiH, ukoliko zadovolji kriterij da iznos početnog kapitala i generalnih rezervi (zadržane dobiti) bude jednak 5,00% ukupnog iznosa monetarne pasive.

Ovaj odnos, prije raspodjele dobiti u 2019. godini iznosio je 4,56% (2018: 4,84%). Saglasno odluci Upravnog vijeća, cijeli iznos neto dobiti za finansijsku 2019. godinu u iznosu od 22.575 hiljada KM je alociran u generalne rezerve (zadržanu dobit) Centralne banke (2018: ukupna neto dobit za finansijsku 2018. godinu u iznosu od 8.431 hiljade KM je bila alocirana u generalne rezerve (zadržanu dobit) Centralne banke).

2019.

Prije raspodjele dobiti

Monetarna pasiva	(u hiljadama KM)
Početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit)	11.824.210
Odnos - početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	539.720
	4,56%

Raspodjela dobiti

Neto dobit prije raspodjele	(u hiljadama KM)
Raspodjela dobiti u generalne rezerve (zadržanu dobit)	22.575
	22.575

Nakon raspodjele dobiti

Monetarna pasiva	(u hiljadama KM)
Početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit)	11.824.210
Odnos - početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	562.295
	4,76%

25. RASPODJELA DOBITI (NASTAVAK)

2018.

Prije raspodjele dobiti

Monetarna pasiva	(u hiljadama KM)
Početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit)	10.983.271
Odnos - početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	531.289
	4,84%

Raspodjela dobiti

Neto dobit prije raspodjele	(u hiljadama KM)
Raspodjela dobiti u generalne rezerve (zadržanu dobit)	8.431
	8.431

Nakon raspodjele dobiti

Monetarna pasiva	(u hiljadama KM)
Početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit)	10.983.271
Odnos - početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	539.720
	4,91%

26. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

Za potrebe Izvještaja o novčanim tokovima, novac i novčani ekvivalenti se sastoje od:

U hiljadama KM	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Devizni depoziti sa rokom dospeljeća do tri mjeseca ili kraće, od datuma sticanja	1.381.184	605.552
Devizni depoziti po viđenju	795.013	795.539
Strana valuta u gotovini	322.599	274.099
Žiro računi	575	553
Specijalna prava vučenja u MMF-u	230	2.236
Ukupno	2.499.601	1.677.979
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(629)	(1.619)
UKUPNO	2.498.972	1.676.360

26. NOVAC I NOVČANI EKIVALENTI (NASTAVAK)

Promjene u očekivanim kreditnim gubicima na novac i novčane ekvivalente su dati u nastavku:

U hiljadama KM	2019.	2018.
Na dan 1. januar - iskazano	1.619	-
Efekti očekivanih kreditnih gubitaka na novac i novčane ekvivalente po MSFI 9	-	1.283
Na dan 1. januar - prepravljeno	1.619	1.283
Devizni depoziti po viđenju	(242)	(92)
Devizni depoziti sa rokom dospijeća do tri mjeseca ili kraće, od datuma sticanja	(748)	428
Strana valuta u gotovini	-	-
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	-
Žiro računi	-	-
Na dan 31. decembar	629	1.619

27. ARANŽMAN VALUTNOG ODBORA

Zakonom o Centralnoj banci definisano je operativno pravilo „valutni odbor“ za izdavanje KM, prema kojem se KM izdaje samo uz puno pokriće u neto deviznim rezervama.

Član 31. Zakona o Centralnoj banci zahtijeva da ukupan iznos njene monetarne pasive nikada ne bude veći od njenih neto deviznih rezervi.

Detalji poštovanja tog pravila su sljedeći:

U hiljadama KM	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Bruto devizne rezerve	12.597.095	11.623.218
Strana valuta u gotovini	322.599	274.099
Depoziti kod inostranih banaka	3.102.765	2.911.448
Dužnički instrumenti	8.917.413	8.225.439
Monetarno zlato	254.088	209.996
Specijalna prava vučenja u MMF-u	230	2.236
Obaveze prema nerezidentima	1.709	1.812
Neto devizne rezerve (bruto devizne rezerve umanjene za obaveze prema nerezidentima)	12.595.386	11.621.406
Monetarna pasiva	11.824.210	10.983.271
Gotov novac u opticaju	5.199.916	4.750.614
Depoziti banaka	5.743.619	5.523.290
Depoziti Vlade i ostalih javnih deponenata	880.675	709.367
NETO STRANA AKTIVA (neto devizne rezerve umanjene za monetarnu pasivu)	771.176	638.135

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Centralna banka u okviru svog redovnog poslovanja stupa u transakcije sa povezanim licima. Imajući u vidu da je Centralna banka osnovana aktom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, a da je početni kapital uplaćen od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, transakcije koje se odvijaju u okviru redovnih operacija Centralne banke sa državom i državnim institucijama predstavljaju transakcije sa povezanim licima. U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka djeluje kao agent države BiH i drugih državnih institucija. Centralna banka prima depozite od države BiH i drugih državnih institucija i djeluje striktno u ime deponenta.

Transakcije sa državom i državnim institucijama prikazane su u slijedećim tabelama:

U hiljadama KM
2019.

	<u>Obaveze</u>
Država	
Državne institucije	546.735
Uprava za indirektno oporezivanje BiH	
Agencija za osiguranje depozita BiH	85.844
UKUPNO	<u>165.033</u>
	<u>797.612</u>

U hiljadama KM
2018.

	<u>Obaveze</u>
Država	
Državne institucije	505.897
Uprava za indirektno oporezivanje BiH	
Agencija za osiguranje depozita BiH	45.635
UKUPNO	<u>90.975</u>
	<u>642.507</u>

Centralna banka smatra da ima direktni odnos povezanog lica sa članovima upravljačke strukture, bliskim članovima porodica članova upravljačke strukture i društvima pod kontrolom, zajedničkom kontrolom ili značajnim uticajem članova upravljačke strukture i bliskih članova njihovih porodica.

Naknade ključnim članovima upravljačke strukture

Ukupne naknade ključnim članovima upravljačke strukture (članovi Uprave i Upravnog vijeća) u 2019. godini iznosile su 932 hiljade KM, od čega se 579 hiljada KM odnosilo na plate i ostale naknade, a 353 hiljade KM na poreze i doprinose (u 2018. godini ukupan iznos od 964 hiljade KM odnosio se na plate i ostale naknade u iznosu od 590 hiljada KM, a 374 hiljade KM na poreze i doprinose).

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Finansijska imovina po osnovu koje je Centralna banka izložena finansijskim rizicima (kreditni rizik, tržišni rizici i rizik likvidnosti) su:

- Strana valuta u gotovini,
- Depoziti kod inostranih banaka (centralnih banaka, poslovnih banaka i BIS-a),
- Dužnički instrumenti,
- Monetarno zlato,
- Specijalna prava vučenja u MMF-u,
- Ostala finansijska imovina (potraživanja od domaćih banaka, krediti zaposlenim i ostala potraživanja) i
- Ostala ulaganja.

29.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik od neizvršenja ugovornih obaveza od strane druge ugovorne strane ili emitenta dužničkih vrijednosnih papira s fiksnim prihodom, pri čemu ugovorna strana predstavlja subjekta kod kojeg se, u skladu s propisima Centralne banke, drže ili su investirana sredstva deviznih rezervi. Upravljanje ovom vrstom rizika ostvaruje se:

- ograničavanjem obima finansijskih instrumenata,
- ograničavanjem ugovornih strana i emitenata na one s prihvatljivim kompozitnim kreditnim rejtingom,
- definisanjem ograničenja u pogledu koncentracije za investiranje kod svake pojedinačne ugovorne strane,
- ograničavanjem maksimalnog iznosa koji se može investirati u pojedinačne vrste finansijskih instrumenata,
- ograničavanjem veličine emisije pojedinačnog vrijednosnog papira i
- ograničavanjem ročnosti investiranja.

Za sredstva koja su evidentirana u vanbilansnoj evidenciji, Centralna banka nije izložena kreditnom riziku, jer sav rizik koji eventualno može rezultirati iz osnova plasmana tih sredstava snose ugovorno vlasnici sredstava (pogledati Napomenu 31).

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka

Finansijska imovina za koju Centralna banka vrši izračun očekivanih kreditnih gubitaka obuhvata:

- depozite kod inostranih banaka,
- dužničke instrumente,
- specijalna prava vučenja u MMF-u i
- ostalu finansijsku imovinu (potraživanja od domaćih banaka, krediti zaposlenim i ostala potraživanja).

Osnovni kriterij za definisanje ograničenja izloženosti kreditnom riziku predstavlja kompozitni kreditni rejting. Kompozitni kreditni rejting predstavlja prosjek nivoa postojećih kreditnih rejtinga dodijeljenih određenom emitentu od strane najmanje dvije od tri kreditne rejting agencije (Standard & Poor's, Fitch Ratings ili Moody's).

Finansijsku imovinu koja ima kompozitni kreditni rejting nivoa AA minus (AA-) ili viši, Centralna banka tretira kao izloženost kreditnom riziku niskog nivoa.

Finansijsku imovinu koja ima kompozitni kreditni rejting nivoa od BBB minus (BBB-) do A plus (A+), Centralna banka tretira kao izloženost kreditnom riziku srednjeg nivoa.

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.1. Kreditni rizik (nastavak)

Finansijsku imovinu koja ima kompozitni kreditni rejting nivoa nižeg od BBB minus (BBB-), Centralna banka tretira kao izloženost kreditnom riziku visokog nivoa.

U nedostatku kreditnog rejtinga, Centralna banka procjenjuje kapacitet dužnika da uredno izmiruje dospjele ugovorne novčane obaveze.

Model umanjenja vrijednosti finansijske imovine definiše tri faze raspodjele izloženosti, u zavisnosti od nivoa kreditnog rizika kod inicijalnog priznavanja i na temelju promjena nivoa kreditnog rizika nakon inicijalnog priznavanja kao što je prikazano u nastavku:

1. Faza 1 raspodjele izloženosti – Finansijska imovina koju Centralna banka prilikom inicijalnog priznavanja tretira kao izloženost kreditnom riziku niskog ili srednjeg nivoa alocira se u Fazu 1. Prema internim aktima Centralne banke, ulaganje deviznih sredstava koje podrazumijeva izlaganje kreditnom riziku visokog nivoa nije dozvoljeno. Svako ulaganje sredstava deviznih rezervi prilikom inicijalnog priznavanja alocira se u Fazu 1 raspodjele izloženosti.
2. Faza 2 raspodjele izloženosti – Ukoliko dođe do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na inicijalno priznavanje, finansijska imovina koja je bila alocirana u Fazu 1 prelazi u Fazu 2.
3. Faza 3 raspodjele izloženosti – Ukoliko se finansijskoj imovini dodijeli status neispunjavanja obaveza (eng. Default), finansijska imovina prelazi u Fazu 3.

Izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka vrši se ili na 12-mjesečnoj ili na cjeloživotnoj osnovi, u zavisnosti od toga koji je nivo kompozitnog kreditnog rejtinga finansijske imovine, da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od momenta inicijalnog priznavanja finansijske imovine ili je finansijska imovina kreditno umanjena.

Za finansijsku imovinu koja je alocirana u Fazu 1, vrši se obračun 12-mjesečnih očekivanih kreditnih gubitaka, dok se za finansijsku imovinu koja je alocirana u Fazu 2 ili Fazu 3, vrši obračun cjeloživotnih očekivanih kreditnih gubitaka.

Značajno povećanje kreditnog rizika

Značajno povećanje kreditnog rizika, kao kriterija za transfer izloženosti u Fazu 2, predstavlja:

- smanjenje ocjene kompozitnog kreditnog rejtinga za više od dva podioka u odnosu na datum inicijalnog priznavanja, osim u slučaju da se finansijska imovina i nakon smanjenja ocjene kompozitnog kreditnog rejtinga tretira kao izloženost kreditnom riziku niskog nivoa na izvještajni datum ili
- smanjenje ocjene kompozitnog kreditnog rejtinga finansijske imovine ispod investibilnog nivoa kompozitnog kreditnog rejtinga, tj. ispod ocjene BBB minus (BBB-).

Finansijska imovina se ne može iz Faze 1 realocirati u Fazu 2 ukoliko Centralna banka smatra da dužnik koji nema dodijeljen kreditni rejting ima veliki kapacitet da uredno izmiruje dospjele ugovorne obaveze. U Fazu 2 ne može se alocirati ni finansijska imovina koja i nakon smanjenja nivoa kompozitnog kreditnog rejtinga, ima nivo AA minus (AA-) ili viši, obzirom da se tretira kao izloženost kreditnom riziku niskog nivoa.

Ukoliko se finansijski instrument sastoji iz više tranši koje su inicijalno priznate u različitim periodima i koje su u različitim periodima imale različite kompozitne kreditne rejtinge, uvažavajući konzervativni pristup, Centralna banka kao relevantno uzima izračunato povećanje kreditnog rizika od najvišeg podioka.

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.1. Kreditni rizik (nastavak)

Ukoliko je do promjene ocjene kreditnog rizika došlo usljed promjene metodologije određene kreditne rejting agencije i ne radi se o značajnom povećanju kreditnog rizika u odnosu na inicijalno procijenjene rizike, izloženosti se ne klasifikuju u Fazu 2.

Centralna banka može na osnovu vlastite analize za svaki individualni finansijski instrument odrediti alokaciju tog finansijskog instrumenta u Fazu 2 ili Fazu 3. Ukoliko su otklonjeni uzroci koji su doveli do alokacije finansijske imovine u Fazu 2, izloženost se može vratiti u Fazu 1, ali minimalno 90 dana nakon otklanjanja uzroka.

Pored navedenih kriterija, klasifikacija po fazama može se vršiti i na osnovu pretpostavke da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika ukoliko plaćanje kasni 30 ili više dana, pri čemu se finansijska imovina klasifikuje u Fazu 2 (eng. underperforming) ukoliko plaćanje kasni 30-89 dana. Finansijska imovina se klasifikuje u Fazu 3 (eng. nonperforming) ukoliko plaćanje kasni 90 ili više dana.

Definicija statusa neispunjavanja obaveza (eng. Default)

Kriterij za status neispunjavanja obaveza predstavljaju objektivni dokazi umanjenja vrijednosti, i to posebno:

- značajne finansijske poteškoće emitenta vrijednosnog papira,
- nepoštivanje ugovornih obaveza u smislu kašnjenja po obavezama glavnice i kamate,
- eventualno restrukturiranje ili izmjena postojećih uslova servisiranja obaveza po osnovu duga proizašlog iz finansijskog instrumenta iz razloga koji se odnose na finansijske poteškoće emitenta,
- vjerovatnoća bankrota i/ili likvidacije ili drugi oblik finansijske reorganizacije i/ili
- nestanak aktivnog tržišta za trgovanje.

Izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka

Očekivani kreditni gubici se izračunavaju kao proizvod tri varijable: vjerovatnoće neispunjenja obaveza (eng. PD - Probability of Default), gubitka u slučaju neispunjenja obaveza (eng. LGD - Loss Given Default) i izloženosti (eng. EAD - Exposure at Default), koji se definišu kako slijedi:

- Vjerovatnoća neispunjenja obaveza predstavlja procjenu vjerovatnoće da druga ugovorna strana neće biti u mogućnosti da ispunji svoje obaveze po osnovu duga.
Centralna banka je u odnosu na 2018. godinu izvršila izmjenu metodologije obračuna očekivanih kreditnih gubitaka prema kojoj se kalkulacija vjerovatnoće neispunjenja obaveza zasnivala na tržišnim cijenama CDS ugovora (eng. CDS Spread - Credit Default Swap Spread) (pogledati Napomenu 29.1.1.). Razlozi izmjene metodologije su:
 - izražena volatilnost tržišnih cijena CDS ugovora, pri čemu nije moguće jasno razlučiti koji dio volatilnosti je posljedica promjene kredibiliteta emitenta finansijskih instrumenata na osnovu kojih su emitovani CDS ugovori,
 - struktura portfolija Centralne banke gdje su izloženosti uglavnom prema državama investibilnog nivoa suverenog kreditnog rejtinga i
 - usklađivanje sa najboljim praksama u drugim centralnim bankama.

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.1. Kreditni rizik (nastavak)

Za izračunavanje umanjenja vrijednosti, u skladu sa najboljim praksama u drugim centralnim bankama u regionu i u Evropskoj uniji, a koje su u obavezi primjene MSFI, Centralna banka u 2019. godini kao parametar vjerovatnoće neispunjenja obaveza, koristi procjene na osnovu podataka iz tranzicionih matrica koje objavljuju kreditne rejting agencije i ekspertске ocjene u vidu fiksnih procenata vjerovatnoće neispunjenja obaveza.

Za izračunavanje vjerovatnoće neispunjenja obaveza procjene se rade na osnovu tranzicionih matrica za korporacije na globalnom nivou koje sadrže podatke o prosječnoj stopi jednogodišnje tranzicije odgovarajućeg dugoročnog nivoa kreditnog rejtinga u status „D“, tj. Default ili status „SD“, tj. Selective Default. Na osnovu navedenih podataka vrše se procjene vjerovatnoće neispunjenja obaveza za izloženosti prema stranim komercijalnim bankama i stranim državama, odnosno stranim centralnim bankama i vladama, za koje je moguće izračunati kompozitne kreditne rejtinge. Pri procjeni vjerovatnoće neispunjenja obaveza za izloženosti prema stranim državama, odnosno stranim centralnim bankama i vladama, u obzir se uzima i prvi nenulti podatak o stopi jednogodišnje tranzicije nivoa suverenih rejtinga u status „D“, tj. Default ili status „SD“, tj. Selective Default iz tranzicionih matrica za suverene rejtinge. U 2018. godini, za izloženosti za koje je postojala mogućnost izračuna kompozitnih kreditnih rejtinga, kalkulacija vjerovatnoće neispunjenja obaveza bazirala se na tržišnim cijenama CDS ugovora, kao tržišnog indikatora rizika koji uključuje Implicitnu vjerovatnoću bankrota emitenta onako kako je tržište ocjenjuje, i ekspertskim ocjenama vjerovatnoće neispunjenja obaveza. Za izloženosti za koje nije moguće izračunati kompozitne kreditne rejtinge, u oba izvještajna perioda, koriste se ekspertске ocjene u vidu fiksnih procenata, odnosno pojednostavljeni pristup u skladu sa analizom trenutnog stanja i dosadašnjeg iskustva.

- Gubitak u slučaju neispunjenja obaveza predstavlja procjenu procentualne izloženosti emitentu koja se u slučaju nastanka neispunjenja obaveza neće moći naplatiti. Za gubitak u slučaju neispunjenja obaveza se koristi konstantna vrijednost jednogodišnjeg LGD-a u iznosu od 45% u skladu s članom 161. Uredbe 575/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2013. godine (eng. Capital Requirements Regulations odnosno „CRR“).
- Izloženost predstavlja knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine, odnosno knjigovodstveno stanje na dan inicijalnog priznavanja/na izvještajni datum.

Centralna banka koristi individualni i kolektivni pristup za ocjenu umanjenja vrijednosti.

S obzirom na strukturu i klasifikaciju portfolija, Centralna banka će svaku izloženost za koju se utvrdi objektivno umanjenje vrijednosti, odnosno status neispunjenja obaveza, posmatrati kao individualno značajnu izloženost i primjenjivati individualnu procjenu. Za individualni pristup ocjeni umanjenja vrijednosti koristi se ocjena kroz tri različita scenarija. Za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka nije nužno odrediti svaki mogući scenario, ali je potrebno uzeti u obzir rizik ili vjerovatnoću nastanka kreditnog gubitka na način koji odražava vjerovatnoću nastanka kreditnog gubitka i vjerovatnoću izostanka kreditnog gubitka, čak i kada je vjerovatnoća nastanka veoma mala.

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.1. Kreditni rizik (nastavak)

Iznos umanjenja vrijednosti za izloženosti koje su predmet individualne procjene se računa kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine i vjerovatnoćom ponderisane sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova, diskontovane efektivnom kamatnom stopom, pri čemu se očekivani kreditni gubici diskontuju na datum izvještavanja, a ne na datum očekivanog neispunjenja obaveza ili na drugi datum.

Za potrebe određivanja značajnog povećanja kreditnog rizika i priznavanja rezervacija za umanjenje vrijednosti na kolektivnoj osnovi, finansijski instrumenti se mogu svrstati u skupine, i to na temelju zajedničkih karakteristika kreditnog rizika, kako bi se omogućila lakša provedba analize radi pravovremenog utvrđivanja značajnog povećanja kreditnog rizika.

Izračunavanje umanjenja vrijednosti za finansijske instrumente na kolektivnoj osnovi se kod izloženosti klasifikovanih u Fazu 1 vrši na 12-mjesečnom nivou, dok se za izloženosti klasifikovane u Fazu 2 izračunava cjeloživotni kreditni gubitak.

Uključivanje budućih (eng. forward-looking) informacija

Cilj umanjenja vrijednosti je priznati očekivane kreditne gubitke na cjeloživotnom periodu za finansijske instrumente kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na inicijalno procijenjene rizike, bez obzira da li se procjena radi na individualnoj ili kolektivnoj osnovi, uzimajući u obzir sve razumne i potkrijepljene informacije uključujući i one koje se odnose na budućnost.

U skladu sa navedenim, uključivanje budućih informacija u izračunavanje očekivanih gubitaka vrši se prilagođavanjem vjerovatnoće gubitka.

S obzirom da Centralna banka u svom portfoliju ima finansijske instrumente od izdavaoca različitih i po strukturi (npr. vlade i komercijalne banke), kao i geografskoj rasprostranjenosti, s ciljem uključivanja budućih (eng. forward-looking) informacija pri izračunavanju očekivanih kreditnih gubitaka, Centralna banka se oslanja na predviđanja promjene rejtinga (eng. outlook) za pojedine instrumente (izdavaoce) koje ima u portfoliju.

Predviđanje smjera kretanja rejtinga na izračunatu vjerovatnoću gubitka: pozitivno, stabilno ili negativno predviđanje od strane tri najveće rejting agencije je uključeno u vjerovatnoću neispunjenja obaveza po principu jednakih vjerovatnoća.

29.1.1. Izloženost kreditnom riziku

Sljedeća tabela prikazuje usklađivanje između početnog i zaključnog stanja ispravke vrijednosti za finansijsku imovinu na datume izvještavanja:

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.1. Kreditni rizik (nastavak)

29.1.1. Izloženost kreditnom riziku (nastavak)

U hiljadama KM

	2019.					2018.		
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
1. Dužnički instrumenti								
Na dan 1. januar – iskazano	8.993	-	-	8.993	4.290	-	-	4.290
Promjena u obračunu PD-a na dan 1. januar (Napomena 11)	(7.704)	-	-	(7.704)	-	-	-	-
Na dan 1. januar - prepravljeno	1.289	-	-	1.289	4.290	-	-	4.290
Povećanja zbog promjene kreditnog rizika	424	-	-	424	22.423	-	-	22.423
Smanjenja zbog promjene kreditnog rizika	(97)	-	-	(97)	(13.841)	-	-	(13.841)
Smanjenja zbog dospjelih instrumenata	(221)	-	-	(221)	(1.281)	-	-	(1.281)
Neto (smanjenje) / povećanje tokom godine	(7.598)	-	-	(7.598)	7.301	-	-	7.301
Smanjenja zbog prodatih instrumenata	(52)	-	-	(52)	(2.598)	-	-	(2.598)
Na dan 31. decembar	1.343	-	-	1.343	8.993	-	-	8.993
2. Depoziti kod inostranih banaka								
Na dan 1. januar – iskazano	2.535	-	-	2.535	1.635	-	-	1.635
Promjena u obračunu PD-a na dan 1. januar (Napomena 11)	(2.117)	-	-	(2.117)	-	-	-	-
Na dan 1. januar - prepravljeno	418	-	-	418	1.635	-	-	1.635
Povećanja zbog promjene kreditnog rizika	3.129	-	-	3.129	10.165	-	-	10.165
Smanjenja zbog promjene kreditnog rizika	(158)	-	-	(158)	(5.202)	-	-	(5.202)
Smanjenja zbog prestanaka priznavanja oročenih depozita	(2.665)	-	-	(2.665)	(4.063)	-	-	(4.063)
Na dan 31. decembar	724	-	-	724	2.535	-	-	2.535

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.1. Kreditni rizik (nastavak)

29.1.1. Izloženost kreditnom riziku (nastavak)

	2019.				2018.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
3. Specijalna prava vučenja u MMF-u								
Na dan 1. januar								
Povećanja zbog promjene kreditnog rizika								
Smanjenja zbog promjene kreditnog rizika					3			3
Na dan 31. decembar					(3)			(3)
4. Ostala finansijska imovina								
Na dan 1. januar								
Povećanja zbog promjene kreditnog rizika	5		600	605	30		600	630
Smanjenja zbog promjene kreditnog rizika	7			7	39			39
Na dan 31. decembar	(7)			(7)	(64)			(64)
Ukupno početno stanje na dan 1. januar	5		600	605	5		600	605
Ukupna promjena u obračunu PD-a	11.533		600	12.133	5.955		600	6.555
Ukupno neto povećanje zbog promjene kreditnog rizika	(9.821)			(9.821)				
Ukupno zaključno stanje na dan 31. decembar	360			360	5.578			5.578
	2.072		600	2.672	11.533		600	12.133

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.1. Kreditni rizik (nastavak)

29.1.2. Koncentracija kreditnog rizika

a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku - Finansijska imovina koja je predmet umanjivanja

Slijedeća tabela prikazuje maksimalnu izloženost finansijske imovine Centralne banke kreditnom riziku, analiziranu po klasama finansijskih instrumenata za koje se očekivani kreditni gubici računaju i priznaju:

U hiljadama KM	2019.			2018.		
Klase finansijskih instrumenata	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Faza 1	Faza 2	Faza 3
Strana valuta u gotovini	322.599	-	-	322.599	274.099	-
Bruto knjigovodstvena vrijednost	322.599	-	-	322.599	274.099	-
Ispravka vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Knjigovodstvena vrijednost	322.599	-	-	322.599	274.099	-
Depoziti kod inostranih banaka	3.103.489	-	-	3.103.489	2.913.983	-
Bruto knjigovodstvena vrijednost	(724)	-	-	(724)	(2.535)	-
Ispravka vrijednosti	3.102.765	-	-	3.102.765	2.911.448	-
Knjigovodstvena vrijednost	3.102.765	-	-	3.102.765	2.911.448	-
Dužnički instrumenti	8.917.413	-	-	8.917.413	8.225.439	-
Bruto knjigovodstvena vrijednost	(1.343)	-	-	(1.343)	(8.993)	-
Rezervacije za očekivane kreditne gubitke (priznate u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti)	8.917.413	-	-	8.917.413	8.225.439	-
Knjigovodstvena vrijednost	8.917.413	-	-	8.917.413	8.225.439	-
Specijalna prava vučenja u MMF-u	230	-	-	230	2.236	-
Bruto knjigovodstvena vrijednost	-	-	-	-	-	-
Ispravka vrijednosti	230	-	-	230	2.236	-
Knjigovodstvena vrijednost	230	-	-	230	2.236	-
Ostala finansijska imovina	2.827	-	600	3.427	2.693	600
Bruto knjigovodstvena vrijednost	(5)	-	(600)	(605)	(5)	(600)
Ispravka vrijednosti	2.822	-	-	2.822	2.688	-
Knjigovodstvena vrijednost	2.822	-	-	2.822	2.688	-

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.1. Kreditni rizik (nastavak)

29.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

b) Maksimalna izloženost kreditnom riziku - Finansijski instrumenti koji nisu predmet umanjjenja

U hiljadama KM	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Knjigovodstvene vrijednosti		
Monetarno zlato	254.088	209.996
Ostala ulaganja	27.813	27.813
UKUPNO	281.901	237.809

Centralna banka ne drži kolaterale i ostala založna sredstva u cilju pokrivanja kreditnog rizika. Na dan 31. decembar 2019. godine Centralna banka nema imovinu koja je dospjela, a nenaplaćena i ima umanjenu imovinu u iznosu od 600 hiljada KM (Na dan 31. decembar 2018. godine Centralna banka nema imovinu koja je dospjela i ima umanjenu imovinu u iznosu od 600 hiljada KM).

Pojedinačna koncentracija kreditnog rizika

Ukupni depoziti kod inostranih banaka sa stanjem na dan 31. decembar 2019. godine iznose 3.102.765 hiljada KM (2018: 2.911.448 hiljada KM). Najveći iznos tih sredstava investiran je u jednu inostranu banku sa pojedinačnom koncentracijom koja prelazi iznos ukupnog kapitala i rezervi Centralne banke (u 2018. godini u jednu inostranu banku sa pojedinačnom koncentracijom koja prelazi iznos ukupnog kapitala i rezervi Centralne banke).

Pojedinačna koncentracija kreditnog rizika koja prelazi iznos ukupnog kapitala i rezervi Centralne banke:

31. decembar 2019.			31. decembar 2018.		
Rejting banke	u hiljadama KM	u % ukupnih depozita	Rejting banke	u hiljadama KM	u % ukupnih depozita
AAA	1.104.271	35,59%	AAA	1.457.747	50,07%

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.1. Kreditni rizik (nastavak)

29.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

Koncentracija prema kreditnom rejtingu

Sljedeća tabela predstavlja analizu koncentracije kreditnog rizika za finansijsku imovinu Centralne banke na dan 31. decembar 2019. godine:

U hiljadama KM

31. decembar 2019.

Kreditni rejting	Strana valuta u gotovini	Depoziti kod inostranih banaka	Dužnički instrumenti	Monetarno zlato	Specijalna prava vučenja u MMF-u	Ostala finansijska imovina	Ostala ulaganja	Ukupno
AAA	-	1.842.449	2.190.752	-	-	-	-	4.033.201
AA+	-	-	1.273.212	-	-	-	-	1.273.212
AA	-	78.191	2.977.360	-	-	-	-	3.055.551
AA-	-	-	1.010.563	-	-	-	-	1.010.563
A+	-	547.273	-	-	-	-	-	547.273
A	-	408.740	-	-	-	-	-	408.740
A-	-	-	840.621	-	-	-	-	840.621
II ¹	-	101	-	254.088	230	-	27.813	282.232
BBB+	-	226.011	-	-	-	-	-	226.011
BBB	-	-	624.905	-	-	-	-	624.905
Bez rejtinga	322.599	-	-	-	-	2.822	-	325.421
UKUPNO	322.599	3.102.765	8.917.413	254.088	230	2.822	27.813	12.627.730

¹ Međunarodne institucije (eng. International institutions)

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.1. Kreditni rizik (nastavak)

29.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

Sljedeća tabela predstavlja analizu koncentracije kreditnog rizika za finansijsku imovinu Centralne banke na dan 31. decembar 2018. godine:

U hiljadama KM

31. decembar 2018.

Kreditni rejting	Strana valuta u gotovini	Depoziti kod inostranih banaka	Dužnički instrumenti	Monetarno zlato	Specijalna prava vučenja u MMF-u	Ostala finansijska imovina	Ostala ulaganja	Ukupno
AAA	-	2.414.436	2.072.757	-	-	-	-	4.487.193
AA+	-	-	1.464.686	-	-	-	-	1.464.686
AA	-	78.140	2.211.257	-	-	-	-	2.289.397
AA-	-	-	1.083.041	-	-	-	-	1.083.041
A+	-	-	-	-	-	-	-	-
A	-	408.951	-	-	-	-	-	408.951
A-	-	-	844.614	-	-	-	-	844.614
II ²	-	1.000	-	209.996	2.236	-	27.813	241.045
BBB+	-	8.921	-	-	-	-	-	8.921
BBB	-	-	549.084	-	-	-	-	549.084
Bez rejtinga	274.099	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO	274.099	2.911.448	8.225.439	209.996	2.236	2.688	27.813	11.653.719

² Međunarodne institucije (eng. International Institutions)

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.1. Kreditni rizik (nastavak)

29.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

Geografska koncentracija rizika finansijske imovine sa izloženošću kreditnom riziku

Sljedeća tabela daje informaciju o izloženosti finansijske imovine Centralne banke kreditnom riziku po knjigovodstvenim vrijednostima, razvrstano po geografskim regijama na dan 31. decembar 2019. i 2018. godine. Za potrebe ove objave, Centralna banka je razvrstala izloženosti po regijama na osnovu domicilne zemlje ugovorne strane:

U hiljadama KM	EU zemlje	Zemlje nečlanice EU	Bosna i Hercegovina	Ukupno
Strana valuta u gotovini	-	-	322.599	322.599
Depoziti kod inostranih banaka	2.618.598	484.167	-	3.102.765
Dužnički instrumenti	8.917.413	-	-	8.917.413
Monetarno zlato	-	254.088	-	254.088
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	230	-	230
Ostala finansijska imovina	-	-	2.822	2.822
Ostala ulaganja	10	27.803	-	27.813
31. decembar 2019.	11.536.021	766.288	325.421	12.627.730

U hiljadama KM	EU zemlje	Zemlje nečlanice EU	Bosna i Hercegovina	Ukupno
Strana valuta u gotovini	-	-	274.099	274.099
Depoziti kod inostranih banaka	2.424.518	486.930	-	2.911.448
Dužnički instrumenti	8.225.439	-	-	8.225.439
Monetarno zlato	-	209.996	-	209.996
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	2.236	-	2.236
Ostala finansijska imovina	-	-	2.688	2.688
Ostala ulaganja	10	27.803	-	27.813
31. decembar 2018.	10.649.967	726.965	276.787	11.653.719

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik predstavlja rizik da će promjena cijena na tržištu, kao što su kamatne stope, cijene finansijske imovine i kurs stranih valuta uticati na prihode Centralne banke ili na vrijednost ulaganja u finansijsku imovinu. Osnovni tržišni rizici, koje Centralna banka prati i kojima upravlja, su devizni i kamatni rizik. Cilj upravljanja tržišnim rizicima je kontrola i upravljanje rizicima u okviru prihvatljivih parametara, s ciljem optimizacije povrata.

U svrhu kvantifikacije efekata tržišnog rizika na vrijednost deviznih rezervi Centralna banka koristi koncept „vrijednosti pod rizikom“ (VaR – Value at Risk). Vrijednost pod rizikom predstavlja statističku mjeru koja pokazuje najveći mogući gubitak portfolija deviznih rezervi koji može nastati usljed promjene cijena finansijskih instrumenata i promjene deviznih kurseva, uz određeni nivo pouzdanosti za određeni vremenski interval. Vrijednost VaR za tržišni rizik se izračunava analitičkom (parametarskom) metodom, na osnovu srednje vrijednosti dobitka/gubitka ili stope prinosa posmatranog portfolija i standardne devijacije posmatranih podataka. Centralna banka pri obračunu VaR primjenjuje nivo pouzdanosti od 99% za vremenski interval od deset dana.

Za izračunavanje vrijednosti VaR portfolija deviznih rezervi Centralne banke, uzimaju se u obzir sve pozicije u portfoliju deviznih rezervi koje su izložene tržišnim rizicima, odnosno deviznom, kamatnom i cjenovnom riziku. Na dan 31. decembar 2019. godine, izloženost deviznih rezervi Centralne banke (VaR uz nivo pouzdanosti 99% za vremenski interval od deset dana) koja uključuje promjene cijena finansijskih instrumenata i promjene deviznih kurseva u odnosu na KM, iznosi 76.418 hiljada KM (2018.: 53.655 hiljada KM), što predstavlja ekvivalent 0,51% ukupne finansijske imovine (2018: 0,46% ukupne finansijske imovine).

Vrijednosti VaR na dan 31. decembar 2019. godine i na dan 31. decembar 2018. godine izračunata je kao zbir komponentalnih vrijednosti VaR:

- za depozite kod inostranih banaka (devizni VaR koji proističe iz promjene deviznih kurseva),
- za dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (kamatni VaR koji proističe iz promjene tržišnih prinosa, odnosno promjene tržišne cijene dužničkih instrumenata) i
- za monetarno zlato (VaR zbog promjene eurske tržišne cijene monetarnog zlata).

U hiljadama KM	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Devizni rizik		
Kamatni rizik	277	362
Rizik promjene eurske cijene monetarnog zlata	67.443	47.358
Ukupno VaR	8.698	5.935
	76.418	53.655

29.2.1. Devizni rizik

Devizni rizik je rizik promjene vrijednosti devizne imovine i obaveza usljed promjene deviznog kursa. Centralna banka je izložena deviznom riziku kroz transakcije u stranim valutama. Upravljanje deviznim rizikom provodi se prvenstveno kroz usklađivanje valutne strukture imovine i obaveza Centralne banke, kao i postavljanjem kvantitativnih ograničenja za izloženost deviznom riziku.

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.2. Tržišni rizik (nastavak)

29.2.1. Devizni rizik (nastavak)

Upravljanje i kontrolu deviznog rizika Centralna banka osigurava strogim poštovanjem odredbi Zakona o Centralnoj banci i internim aktima Centralne banke.

Najveći dio bruto deviznih rezervi drži se u EUR, a maksimalan iznos koji se može držati u drugim konvertibilnim valutama osim EUR ne može biti veći od 50% od ukupnog iznosa nesmanjenog kapitala i rezervi Centralne banke.

Centralna banka je imala sljedeću deviznu poziciju na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine:

31. decembar 2019.

U hiljadama KM

	EUR	USD	Ostale strane valute	KM	Ukupno
Strana valuta u gotovini	322.523	20	56	-	322.599
Depoziti kod inostranih banaka	3.092.673	1.880	8.212	-	3.102.765
Dužnički instrumenti	8.917.413	-	-	-	8.917.413
Monetarno zlato	254.088	-	-	-	254.088
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	-	230	-	230
Ostala finansijska imovina	31	-	-	2.791	2.822
Ostala ulaganja	10	-	-	27.803	27.813
Ukupno finansijska imovina	12.586.738	1.900	8.498	30.594	12.627.730
Gotov novac u opticaju	-	-	-	5.199.916	5.199.916
Depoziti banaka	-	-	-	5.743.619	5.743.619
Depoziti Vlade i ostalih javnih deponenata	-	-	-	880.675	880.675
Ostale finansijske obaveze	1.193	13	-	2.610	3.816
Ukupno finansijske obaveze	1.193	13	-	11.826.820	11.828.026
NETO DEVIZNA POZICIJA	12.585.545	1.887	8.498	(11.796.226)	799.704

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.2. Tržišni rizik (nastavak)

29.2.1. Devizni rizik (nastavak)

31. decembar 2018.

U hiljadama KM	EUR	USD	Ostale strane valute	KM	Ukupno
Strana valuta u gotovini	274.025	20	54	-	274.099
Depoziti kod inostranih banaka	2.904.946	2.763	3.739	-	2.911.448
Dužnički instrumenti	8.225.439	-	-	-	8.225.439
Monetarno zlato	209.996	-	-	-	209.996
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	-	2.236	-	2.236
Ostala finansijska imovina	22	-	-	2.666	2.688
Ostala ulaganja	10	-	-	27.803	27.813
Ukupno finansijska imovina	11.614.438	2.783	6.029	30.469	11.653.719
Gotov novac u opticaju	-	-	-	4.750.614	4.750.614
Depoziti banaka	-	-	-	5.523.290	5.523.290
Depoziti Vlade i ostalih javnih deponenata	-	-	-	709.367	709.367
Ostale finansijske obaveze	586	13	-	2.294	2.893
Ukupno finansijske obaveze	586	13	-	10.985.565	10.986.164
NETO DEVIZNA POZICIJA	11.613.852	2.770	6.029	(10.955.096)	667.555

Centralna banka nije izložena riziku promjene kursa EUR zbog aranžmana valutnog odbora čime je KM vezana za EUR po kursu 1 EUR : 1,95583 KM.

29.2.2. Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik promjene tržišne vrijednosti finansijske imovine usljed nepovoljnih kretanja kamatnih stopa. Kamatnim rizikom se upravlja određivanjem prihvatljive dužine trajanja oročenja i roka dospijeća finansijskih instrumenata u koje se investira. Sa dužim rokom dospijeća finansijskih instrumenata u koje su investirane devizne rezerve, veći je i pripadajući rizik promjene njihove tržišne vrijednosti. Maksimalan rok investiranja depozita kod inostranih banaka je jedna godina, dok je maksimalan rok investiranja dužničkih instrumenata sa fiksnim prihodom deset godina.

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.2. Tržišni rizik (nastavak)

29.2.2. Kamatni rizik (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje izloženost Centralne banke kamatnom riziku na 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine:

31. decembar 2019.

U hiljadama KM	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Beskamatno	Ukupno
Strana valuta u gotovini	-	-	-	-	322.599	322.599
Depoziti kod inostranih banaka	2.176.220	927.968	-	-	(1.423)	3.102.765
Dužnički instrumenti	1.828.701	7.020.280	-	-	68.432	8.917.413
Monetarno zlato	-	-	-	-	254.088	254.088
Specijalna prava vučenja u MMF-u	230	-	-	-	-	230
Ostala finansijska imovina	10	29	15	-	2.768	2.822
Ostala ulaganja	-	-	-	-	27.813	27.813
Ukupno finansijska imovina	4.005.161	7.948.277	15	-	674.277	12.627.730
Gotov novac u opticaju	-	-	-	-	5.199.916	5.199.916
Depoziti banaka	3.014.461	-	-	-	2.729.158	5.743.619
Depoziti Vlade i ostalih javnih deponenata	-	-	-	-	880.675	880.675
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	3.816	3.816
Ukupno finansijske obaveze	3.014.461	-	-	-	8.813.565	11.828.026
KAMATNA NEUSKLAĐENOST	990.700	7.948.277	15	-	(8.139.288)	799.704

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.2. Tržišni rizik (nastavak)

29.2.2. Kamatni rizik (nastavak)

31. decembar 2018.

U hiljadama KM	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Beskamatno	Ukupno
Strana valuta u gotovini	-	-	-	-	274.099	274.099
Depoziti kod inostranih banaka	1.399.725	1.514.118	-	-	(2.395)	2.911.448
Dužnički instrumenti	1.879.504	6.273.816	-	-	72.119	8.225.439
Monetarno zlato	-	-	-	-	209.996	209.996
Specijalna prava vučenja u MMF-u	2.236	-	-	-	-	2.236
Ostala finansijska imovina	20	43	59	-	2.566	2.688
Ostala ulaganja	-	-	-	-	27.813	27.813
Ukupno finansijska imovina	3.281.485	7.787.977	59	-	584.198	11.653.719
Gotov novac u opticaju	-	-	-	-	4.750.614	4.750.614
Depoziti banaka	3.037.591	-	-	-	2.485.699	5.523.290
Depoziti Vlade i ostalih javnih deponenata	-	-	-	-	709.367	709.367
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	2.893	2.893
Ukupno finansijske obaveze	3.037.591	-	-	-	7.948.573	10.986.164
KAMATNA NEUSKLAĐENOST	243.894	7.787.977	59	-	(7.364.375)	667.555

29.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti se odnosi na moguće poteškoće u brzom likvidaciji dijela imovine, kada je to neophodno, uglavnom kada su tržišni uslovi nepovoljni ili kada na finansijskom tržištu ne postoji mogućnost ostvarivanja odgovarajuće cijene za navedenu imovinu.

Pod pojmom likvidne imovine definiše se imovina čija konverzija u novčana sredstva podrazumijeva minimalne transakcione troškove i čija je vrijednost najbliža tržišnoj vrijednosti.

S obzirom na obavezu garantovanja konvertibilnosti KM, dnevna likvidnost mora biti obezbijedena ročnom usklađenošću deviznih rezervi Centralne banke.

Okvir za likvidnost treba da uskladi prognozirane potencijalne potrebe za likvidnošću sa odgovarajućim likvidnim instrumentima. Likvidnost svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta podobnog za investiranje treba da bude razmotrena na odgovarajući način prije nego što se izvrši investiranje u taj instrument.

29. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

29.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Analiza ročnosti

Ročnost finansijskih obaveza Centralne banke na dan 31. decembra 2019. i 2018. godine prikazana je u tabelama u nastavku na osnovu preostalog ugovornog dospijeca od datuma izvještavanja.

Gotov novac u opticaju je raspoređen u period do tri mjeseca.

31. decembar 2019.

U hiljadama KM

	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez određenog dospijeca	Ukupno
Gotov novac u opticaju	5.199.916	-	-	-	-	5.199.916
Depoziti banaka	5.743.619	-	-	-	-	5.743.619
Depoziti Vlade i ostalih javnih deponenata	880.675	-	-	-	-	880.675
Ostale finansijske obaveze	3.816	-	-	-	-	3.816
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	11.828.026	-	-	-	-	11.828.026

31. decembar 2018.

U hiljadama KM

	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez određenog dospijeca	Ukupno
Gotov novac u opticaju	4.750.614	-	-	-	-	4.750.614
Depoziti banaka	5.523.290	-	-	-	-	5.523.290
Depoziti Vlade i ostalih javnih deponenata	709.367	-	-	-	-	709.367
Ostale finansijske obaveze	2.893	-	-	-	-	2.893
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	10.986.164	-	-	-	-	10.986.164

30. MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBAVEZA

Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena prodajom imovine ili plaćena za prenos obaveze u urednoj transakciji između tržišnih učesnika na datum mjerenja, nezavisno od toga da li je ona vidljiva direktno ili procijenjena nekom drugom metodom vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveze, Centralna banka uzima u obzir karakteristike imovine ili obaveze koju bi tržišni učesnici uzeli u obzir prilikom procjenjivanja njihove cijene na datum mjerenja.

Procjenjene fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza Centralne banke su određene koristeći raspoložive tržišne informacije, ukoliko ih ima, i odgovarajuće metodologije vrednovanja.

Osim toga, u svrhu finansijskog izvještavanja, mjerenje fer vrijednosti se kategoriše u Nivo 1, 2 ili 3 u zavisnosti od stepena raspoloživosti i značaja ulaznih podataka za cjelokupno mjerenje fer vrijednosti, što je opisano u nastavku:

- Nivo 1 ulazni podaci su kotirane cijene (neprilagođene) za identičnu imovinu i obaveze na aktivnim tržištima kojima Centralna banka može pristupiti na datum mjerenja;
- Nivo 2 ulazni podaci su podaci, osim kotiranih cijena uključenih u Nivo 1, koji su bilo direktno ili indirektno raspoloživi za imovinu i obaveze; i
- Nivo 3 ulazni podaci su podaci koji nisu raspoloživi za imovinu ili obaveze.

30.1. Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti

Sljedeća tabela daje analizu finansijske imovine mjerene po fer vrijednosti na svaki izvještajni datum po nivoima hijerarhije fer vrijednosti unutar koje je mjerenje fer vrijednosti kategorizovano. Ovi iznosi se baziraju na vrijednostima koje su prikazane u izvještaju o finansijskom položaju.

U hiljadama KM

31. decembar 2019.

Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti

Dužnički instrumenti

Monetarno zlato

UKUPNO

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
	8.917.413	-	-	8.917.413
	254.088	-	-	254.088
	9.171.501	-	-	9.171.501

30. MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBAVEZA (NASTAVAK)

30.1. Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti (nastavak)

U hiljadama KM

31. decembar 2018.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti				
Dužnički instrumenti	8.225.439	-	-	8.225.439
Monetarno zlato	209.996	-	-	209.996
UKUPNO	8.435.435	-	-	8.435.435

Finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti u izvještaju o finansijskom položaju koristeći cijene koje kotiraju na aktivnom tržištu, koje odgovaraju Nivou 1 hijerarhije na izvještajne datume.

30.2. Finansijska imovina i finansijske obaveze koji se ne mjere po fer vrijednosti

U hiljadama KM

31. decembar 2019.

	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
Finansijska imovina		
<i>Finansijska imovina koja se mjeri po amortizovanom trošku:</i>		
Strana valuta u gotovini	322.599	322.599
Depoziti kod inostranih banaka	3.102.765	3.094.695
Specijalna prava vučenja u MMF-u	230	230
Ostala finansijska imovina	2.822	2.822
	3.428.416	3.420.346
<i>Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:</i>		
Ostala ulaganja	27.813	27.813
	27.813	27.813
Ukupno	3.456.229	3.448.159
Finansijske obaveze		
<i>Finansijske obaveze koje se mjere po amortizovanom trošku:</i>		
Gotov novac u opticaju	5.199.916	5.199.916
Depoziti banaka	5.743.619	5.729.302
Depoziti Vlade i ostalih javnih deponenata	880.675	878.480
Ostale finansijske obaveze	3.816	3.816
Ukupno	11.828.026	11.811.514

30. MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBAVEZA (NASTAVAK)

30.2. Finansijska imovina i finansijske obaveze koji se ne mjere po fer vrijednosti (nastavak)

U hiljadama KM

	Knjigovodstvena vrijednost	31. decembar 2018. Fer vrijednost
Finansijska imovina		
<i>Finansijska imovina koja se mjeri po amortizovanom trošku:</i>		
Strana valuta u gotovini	274.099	274.099
Depoziti kod inostranih banaka	2.911.448	2.904.460
Specijalna prava vučenja u MMF-u	2.236	2.236
Ostala finansijska imovina	2.688	2.688
	<u>3.190.471</u>	<u>3.183.483</u>
<i>Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:</i>		
Ostala ulaganja	27.813	27.813
	<u>27.813</u>	<u>27.813</u>
Ukupno	<u>3.218.284</u>	<u>3.211.296</u>
Finansijske obaveze		
<i>Finansijske obaveze koje se mjere po amortizovanom trošku:</i>		
Gotov novac u opticaju	4.750.614	4.750.614
Depoziti banaka	5.523.290	5.512.943
Depoziti Vlade i ostalih javnih deponenata	709.367	708.038
Ostale finansijske obaveze	2.893	2.893
Ukupno	<u>10.986.164</u>	<u>10.974.488</u>

Uprava smatra da knjigovodstvene vrijednosti strane valute u gotovini, specijalnih prava vučenja u MMF-u, ostale finansijske imovine, ostalih ulaganja, gotovog novca u opticaju i ostalih finansijskih obaveza priznate u finansijskim izvještajima odgovoraju njihovoj tržišnoj vrijednosti.

Na datume izvještavanja, fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza koji se ne mjere po fer vrijednosti uključena je u kategoriju Nivo 2, a utvrđena je u skladu s opšteprihvaćenim modelima procjenjivanja baziranim na analizi diskontovanog novčanog toka, sa diskontnom stopom kao najznačajnijim ulaznim podatkom, a koja odražava kreditni rizik ugovorne strane. Centralna banka koristi diskontnu stopu koja predstavlja ponderisani prosjek kamatnih stopa na depozite pravnih lica, za cijelo bankarsko tržište u BiH.

31. VANBILANSNE STAVKE

Centralna banka vodi određene račune u stranim valutama vezane uz sporazume između vlada BiH i inostranih vlada i finansijskih organizacija. Kako ovi računi nisu niti aktiva niti pasiva Centralne banke, oni nisu uključeni u izvještaj o finansijskom položaju Centralne banke.

Također, vanbilansne stavke sadrže devizne račune državnih institucija i agencija, kao i komercijalnih banaka, za koje Centralna banka djeluje kao agent.

31. VANBILANSNE STAVKE (NASTAVAK)

Vanbilansne stavke se sastoje od:

U hiljadama KM	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Depoziti USAID-a		
Depoziti nerezidenata	2.497	3.042
Depoziti Vijeća ministara BiH:	2.497	3.042
Depoziti Vijeća ministara BiH na osnovu sukcesije	10.582	30.964
Depoziti Vijeća ministara BiH koji se odnose na servisiranje vanjskog duga BiH	46	44
Depoziti Vijeća ministara BiH koji se odnose na budžet institucija BiH	8.641	9.227
Ostali depoziti Vijeća ministara BiH	1.622	1.543
Depoziti ostalih rezidenata:	273	20.150
Depoziti – penzije iz Njemačke	15.305	4.048
Depozitni računi banaka	5	12
Depoziti rezidenata	15.300	4.036
	25.887	35.012
Investicije vezane za vrijednosne papire - Agencija za osiguranje depozita BiH	70.356	37.499
Investicije rezidenata vezane za vrijednosne papire	70.356	37.499
UKUPNO	98.740	75.553

Depoziti USAID-a

Na osnovu Ugovora o finansijskoj pomoći između Bosne i Hercegovine i Sjedinjenih Američkih Država za finansiranje rekonstrukcije, otvoreni su posebni kamatonosni računi. Centralna banka za navedene račune ne obračunava kamate i provizije.

Investicije rezidenata vezane za vrijednosne papire

Centralna banka je omogućila Agenciji za osiguranje depozita BiH da investira u vrijednosne papire otvarajući račune (gotovinski račun i račun za čuvanje vrijednosnih papira) koji glase na Centralnu banku i Agenciju za osiguranje depozita BiH. Sve transakcije na ovim računima odvijaju se između Agencije za osiguranje depozita BiH i menadžera za upravljanje imovinom. Centralna banka za navedene račune ne obračunava kamate.

Članstvo BiH u MMF-u

U skladu sa sporazumima između BiH i MMF-a potpisanim u decembru 2002. godine, Centralna banka je određena za fiskalnog agenta i depozitara za članstvo BiH u MMF-u. Uloga Centralne banke kao fiskalnog agenta je specifična zbog aranžmana valutnog odbora. Centralna banka djeluje u ime Bosne i Hercegovine u njenim odnosima sa MMF-om, ali nema nikakvu odgovornost za sredstva i obaveze vezane uz članstvo.

31. VANBILANSNE STAVKE (NASTAVAK)

Centralna banka drži račun specijalnih prava vučenja u MMF-u, MMF-ov račun broj 1 i MMF-ov račun broj 2 u izvještaju o finansijskom položaju. Centralna banka također osigurava usluge čuvanja vrijednosnih papira Bosne i Hercegovine izdatih za pokriće članstva u MMF-u i za reotkup obaveza, a koji su evidentirani u vanbilansnoj evidenciji.

Specijalna prava vučenja u MMF-u su sredstva po viđenju denominovana u SDR-u na računu otvorenom kod MMF-a za Bosnu i Hercegovinu. Centralna banka drži specijalna prava vučenja kao dio svoje funkcije upravljanja deviznim rezervama. Ova sredstva su kamatonosna za Centralnu banku.

MMF-ov račun broj 1 je račun MMF-a u Centralnoj banci koji se koristi za transakcije sa MMF-om vezane za korištenje i otplatu MMF-ovih kredita. MMF-ov račun broj 2 je račun MMF-a u Centralnoj banci koji MMF koristi za račune i administrativne isplate u KM. Ovi računi su dio obaveza Centralne banke i iskazani su u KM.

Stanje na računu kvote je specifična vrsta imovine koja predstavlja uplatu za članstvo BiH u MMF-u i koja je denominovana u SDR-u. Kvota predstavlja glasačko pravo BiH u MMF-u, ograničenja za pristup finansijskim izvorima MMF-a i udio BiH u alokaciji SDR-a, koji su obračunska jedinica MMF-a.

Vrijednosne papire izdaje Ministarstvo finansija i trezora BiH i one se zamjenjuju za KM. Ovi vrijednosni papiri su unovčivi na zahtjev MMF-a.

Alokacija SDR-a je također kamatonosna. Ministarstvo finansija i trezora BiH plaća kamatu na alokaciju specijalnih prava vučenja.

Centralna banka koristi neto metod u prikazivanju finansijske pozicije BiH u MMF-u, što je prikazano u nastavku:

U hiljadama KM

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Kvota	641.034	629.809
Specijalna prava vučenja u MMF-u	230	2.236
UKUPNO IMOVINA	641.264	632.045
MMF-ov račun br. 1	1.603	1.575
MMF-ov račun br. 2	54	53
Vrijednosni papiri	945.780	1.042.166
Alokacija SDR	388.890	382.080
Obračunata kamata na alokaciju SDR	506	685
Računi plativih troškova	912	1.601
UKUPNO OBAVEZE	1.337.745	1.428.160
NETO POZICIJA BiH u MMF-u	696.481	796.115

31. VANBILANSNE STAVKE (NASTAVAK)

Kvota BiH u MMF-u iznosi 265.200 hiljada SDR na datume izvještavanja. Kvota ne donosi kamatu.

Račun vrijednosnih papira, MMF-ov račun broj 1 i MMF-ov račun broj 2 predmetom su valutnog usklađivanja uvijek kada se valuta koristi u finansijskim transakcijama između MMF-a i BiH. Najmanje jednom godišnje, na kraju MMF-ove finansijske godine (30. april), sva držanja valuta u MMF-u se ponovo vrednuju po važećem kursu SDR-a. Ova vrijednosna prilagođavanja uključena su u prikazanim stanjima računa.

32. DOMAĆI PLATNI SISTEM I SISTEM ZA PORAVNANJA

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka je uspostavila sisteme preko kojih se obavljaju međubankarska plaćanja u KM u BH.

Sistemi međubankarskog kliringa i poravnanja su od januara 2001. godine organizovani kroz dva platna sistema čiji je vlasnik i kojima upravlja Centralna banka. To su: sistem bruto poravnanja u realnom vremenu („BPRV“) i žirokliring sistem („ŽK“).

BPRV sistem je sistem preko kojeg se vrši poravnanje platnih naloga u realnom vremenu, a preko računa za poravnanje koje učesnici imaju otvorene kod Centralne banke. Učesnici u sistemu su banke koje imaju odobrenje za obavljanje poslova platnog prometa i Centralna banka. Poravnanje se smatra konačnim i neopozivim u trenutku kada je račun za poravnanje banke nalogodavca zadužen, te za isti iznos odobren račun za poravnanje banke primaoca u BPRV. Kroz sistem se izvršavaju transakcije iznad 10 hiljada KM, a za niže iznose je opcionalno korištenje.

ŽK sistem je sistem međubankarskog kliringa (bilateralni i multilateralni) za transakcije u iznosu manjem ili jednakom 10 hiljada KM. Poravnanje neto pozicija učesnika ŽK sistema se vrši preko računa za poravnanje u BPRV, kao i poravnanje transakcija pravnih lica koji su u funkciji obračunskih agenata kao što su npr. operatori kartičnog poslovanja. Učesnici u sistemu su banke koje imaju odobrenje za obavljanje poslova platnog prometa, a koje su učesnici u sistemu BPRV, kao i Centralna banka.

Od juna 2019. godine, ŽK sistem je unaprijeđen kroz zamjenu dosadašnjeg sistema te je isti usklađen sa standardom SEPA-e, tj. ISO 20022. Kliring platnih naloga svih učesnika ŽK sistema izvršava se utvrđivanjem neto pozicije svakog pojedinačnog učesnika kao rezultat obračuna svih potraživanja i dugovanja učesnika za svaki klirinški ciklus.

Kreditni rizik

Svaki učesnik platnih sistema je dužan imati obezbijeđena sredstva na računu za poravnanje prije poravnanja platnih naloga u BPRV.

U skladu sa ulogom Centralne banke, a kako je definisano Zakonom o Centralnoj banci, Centralnoj banci nije dozvoljeno kreditirati učesnike BPRV i ŽK sistema s ciljem obezbjeđivanja likvidnosti u sistemu na bilo koji način.

32. DOMAĆI PLATNI SISTEM I SISTEM ZA PORAVNANJA (NASTAVAK)

Operativni rizik

U cilju minimiziranja operativnog rizika nesmetanog funkcionisanja platnih sistema, izdata su Operativna pravila za BPRV i ŽK sisteme, kao prateće Odluke koje određuju minimalne standarde sigurnosti za funkcionisanje sistema.

Važeći sigurnosni ciljevi, politike i procedure imaju svrhu da obezbijede sigurnosne mjere i karakteristike. Sistemi i mreže funkcionišu u skladu sa uspostavljenim ciljevima i politikama. Sigurnosni ciljevi i politike se periodično pregledavaju. Od svakog učesnika se također zahtijeva da posjeduje određene sigurnosne mjere i kontrole za izvršavanje plaćanja.

Centralna banka je definisala sljedeće procedure za poravnanja u slučaju nepredviđenih situacija:

- **Planovi i mjere za nepredviđene situacije:** u slučaju prekida u redovnom funkcionisanju platnog sistema i sistema za poravnanje ili nekog drugog nepredviđenog događaja, Centralna banka je definisala mjere za nepredviđene situacije kako bi osigurala kontinuitet u funkcionisanju pouzdanih, ispravnih i zakonitih platnih transakcija u platnom sistemu i sistemu za poravnanje.
- **Rezervni sistem na primarnoj lokaciji i DR lokacija:** Centralna banka je osim primarne lokacije za platne sisteme, na kojoj postoje redundantni sistemi (u slučaju pada jednog, prelazi se na drugi sistem na primarnoj lokaciji), uspostavila i funkcionalan DR (Disaster Recovery) sistem na lokaciji Glavne jedinice u Banjoj Luci.

Sistemi su bili dostupni 99,99%, čime je u potpunosti izvršavana zakonska obaveza Centralne banke po pitanju omogućavanja urednog i blagovremenog funkcionisanja platnog prometa u zemlji.

Uprava Centralne banke smatra da sistemi posjeduju dovoljan kapacitet za održavanje pouzdanog operativnog rada.

33. DOGAĐAJI POSLIJE DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Širenje korona virusa (COVID-19) će uticati na poslovanje Centralne banke u narednom periodu. Još uvijek nije moguće procijeniti uticaj širenja korona virusa i njegove posljedice na finansijski položaj i poslovanje Centralne banke.

Osim gore navedenog, u periodu između 31. decembra 2019. godine i datuma izdavanja ovih finansijskih izvještaja nije bilo događaja koji bi zahtijevali usklađivanje ili koji su značajni, ali ne zahtijevaju usklađivanje.